כ"ב אב תשמ"ב 11.8.1982 מיספר 2345
76 עמודים
שנה 46 המחיר: 35 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

שעות אחרונות בביירות

וימר יעקבסון טמיר

הנה בא הכיף!

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך־תבנית: יוסי שנון • רכזי מערכת: שרית ישי ושלמה פרנקל • עורכי כיתוב: תמי מוטוביץ וגיורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סימון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המז"ל: „העולם הזה" בע"מ • הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב • הפצה „גד" בע"מ

קורא יקר,

כאשר עליתי השבוע, בליוויית ענת סרגוסטי, אל ביירות, היינו שנינו מסוקרנים למדי.

התכוונו לשהות במשך היום עם האנשים שבקו הראשון, הקרביים שבקרביים. התוכנית היתה לעבור לאורך הקו החדש מחוף אל חוף, מנמל אל נמל — מנמל־התעופה שבחוף־הים המערבי בדרום אל נמל־הים, בחוף הצפוני. בין השאר רצינו לבקר במוצב המוסיאון — באותה הנקודה עצמה שבה חצינו את הקו לפני חודש, כאשר יצאנו לראיין את יאסר ערפאת.

השאלה שסיקרנה אותנו היתה: איך יקבלו אותנו החיילים?

התשובה ניתנה על־ידי החיילים עצמם — טוראים ומפקדים — בצורה המלבבת ביותר. החל בתת־אלוף מפורסם, אחד המפקדים הבכירים בשטח, וכלה בטוראים חובשי־כיפות במוצב הנמל, היה היחס ידידותי ואף לבבי.

במשך יום שלם לא נתקלתי אף בסימן אחד של עוינות אמיתית. אך היו, כמובן, הבעות של דיעה שלילית, כשם שהיו הבעות של דיעה חיובית. לא נכנסתי לוויכוח פוליטי עם המפקדים והחיילים. וגם לא דנתי עימם בהיבטים המוסריים הטמונים במעשהו של אל"מ אלי גבע. אך פה ושם ביצבץ הנושא הפוליטי מעצמו.

אחד המפקדים המקומיים בגיזרת ההיפודרום הוביל אותנו ברחוב אל בית רב־קומות, שממנו ניתן לצפות מקרוב על הקו באיזור מסובך זה. עברנו ברחוב, כאשר מיהר אחרינו טוראי שבלט באורכו — לפחות שני מטרים.

„מותר לשאול אותך משהו?" פנה אלי. המפקד לא התנגד, וגם אני לא.

„איך זה אתה, ישראלי ויהודי, הסכמת לדבר עם הרוצח הזה שהרג יהודים?"

זאת היתה הזדמנות טובה כדי לפתוח בוויכוח של שלוש־ארבע שעות. אבל מיהרנו מאוד, ומחצית מלאכתנו לאותו יום עוד היתה לפנינו. הסתפקתי בתשובה שיגרתית למדי — „צריכים לדבר עם האוייב כדי להגיע לשלום!" ועלינו — ברגל — את עשר הקומות עד לגג. המעלית לא פעלה. ממש כמו בבית.

תקרית משעשעת יותר היתה לנו במוסיאון עצמו. עלינו לבדנו לקומה השניה, כדי לצלם את המוצגים שהיו פזורים על הריצפה, ואת המפות הפגועות על הקירות. לבסוף ביקשה ענת לצלם תמונה של כל חלל המוסיאון מלמעלה (ראה עמוד 13).

עמדנו ליד מעקה הקומה השניה והסתכלנו למטה, כאשר אמרה ענת: „הבט!"

מולנו, ליד גוש־בטון שבו הגנו מנהליי המוסיאון על אחד המוצגים הקבועים בקומה הראשונה, הציב מישהו שלט־עץ מאולתר, ועליו נכתב באותיות גדולות בצבע אדום: „אבנרי הביתה."

זה היה נחמד. ירדנו למטה, הצטלמתי ליד השלט וביקשתי לקחת אותו עימי הביתה, כמזכרת, כאשר מישהו קרא לי מהאולם הסמוך, שנקרא „אולם שיבעת החכמים." שם ישבה הכיתה כולה, יחד עם המפקד, וצפו בנעשה. נראה שהם ביקשו לדעת כיצד אגיב בראותי את השלט.

השלט במוסיאון בביירות

ואחר־כך, כוס קפה

כשנוכחו לדעת שאנחנו צוחקים הזמינו אותנו לקפה.

היחס כולו הזכיר לי את התקופה שבה שירתתי במילחמת תש"ח. היו ביחידה שלנו אנשי ימין ושמאל, מצחצחי־חרבות ושוחרי־שלום. כולם היו ידידים טובים. שהרי היו זקוקים איש לרעהו בקרב. ביחידה קרבית פשוט לא תיתכן שינאה הדדית על רקע פוליטי. היו, כמובן, ויכוחים פוליטיים לרוב — אך דיעותיו של איש היו עניינו הפרטי, ודיעות קיצוניות לכאן ולכאן עוררו חיוך סלחני. התייחסו אליהן כאל כל תכונה אישית אחרת. ראובן היה ג'ינג'י, שימעון אהב גלידה־וניל, לוי היה שוחר־שלום, גד היה משוגע לכדורגל.

יש לי הרגשה שמסורת קרבית זו קיימת גם עתה. על כל פנים, הטענה היחידה נגד העולם הזה ששמעתי בקו הראשון היתה: „מדוע לא הבאתם לנו גליונות?"

אורי אבנרי

כתבות השער הקידמי:

ביירות

צוות העולם הזה סבב את ביירות הנצורה. אורי אבנרי מדווח על הקולות. ענת סרגוסטי קלטה את המראות במצלמתה. **7**

המסלולים

נמל־התעופה הנטוש של ביירות. לידו עדיין לוחמים החיילים במחנה־הפליטים. זוהי העמדה הדרומית של צה"ל. **8**

נתיב היסורים

בגלארי־סמעאן יוצאים הזכנונים מחלקה המערבי של ביירות. הם יוצאים מגיא־ההריגה אל הלא־נודע. האם יהיה להם לאן לחזור? **11**

המוסיאון

חיילי צ"ל התמקמו בין המוצגים במוסיאון. שקי־החול לצד המפות הקדומות. **12**

ההיפודרום

מסלול מירוצי־הסוסים שהפך חלק מן החזית הסוערת ליד המוסיאון. **14**

הנמל

מחסני־הנמל הפכו עמדות. החיילים נזהרים מהצלפים וברקע — הספינות הטבועות ליד הרציפים. **16**

כתבת השער האחורי:

כנופיית המרעילים

תוכנית ההרעלה נוהלה על־ידי איזי אבוטבול כעסק מישפחתי. לראשונה בתולדות המדינה ניסתה כנופיית המרעילים להרוג אדם שהיה עצור בתחנת מישטרה. השבוע יסיים בית־המישפט את הדיון באחת הפרשות המוזרות והחמורות ביותר שהובאו לפניו אי־פעם. **72**

„העיתונות פשטה את הרגל!"

בראיון גלוי־לב להעולם הזה מספר האלוף (במיל') רחבעם („גאנדי") זאבי על תוכניותיו בקשר למוסיאון הארץ, וטוען: העובדה שמוניתי היא הוכחה שהעיתונות פשטה את הרגל! **69**

ילדי החורבות

מחנה־הפליטים הפלסטיני בראשדייה נהרס כליל, אך בין החורבות גדל דור חדש, ובניו אומרים: „אתם היהודים מתייחסים אלינו כמו אל כלבים ואלוהים ינקום בכם!" **19**

הדוגמן והאישיות

לדוגמנים־הגברים יש תדמית של הומואים, אבל זה לא נכון למרות שהם מטפחים את עצמם, טוען אחד מדוגמני־הצמרת של ישראל. הדוגמן, הם אומרים, זקוק לאישיות. העולם הזה סוקר את הצד הגברי של מיקצוע הדוגמנות. **52**

די

ההפגנות נגד המילחמה התפשטו לעולם כולו — והשבוע נערכה הפגנה נוספת בתל־אביב, שהקריאות שנשמעו בה היו חריפות מתמיד. **5**

מדורים קבועים:

תשקיף	4
במדינה	5
יומן אישי — סקר דעת־הקהל, אולמרט כמסביר, אבינרי והגל	6
מיכתבים	22
תשבצופן	22
הורוסקופ	23
חשבון עובר ושב	29
עולם קטן — יוגוסלביה, סמואל לואיס, האינטרנציונל ויפאן	31
אנשים בעולם	33
לי לה לו	43
מה הם אומרים	44
רחל מרחלת	47
קולנוע — דואר, מהומה בהוליווד והתנגשות הטיטאנים	48
זה היה העולם הזה שהיה	51
נמר של נייר	55
שידור	58
מדריך שידורים — ישראל וירדן	59
אנשים	60
בדונים	62
דילות ישראל	64
קטעים	66
אתה והשקל	67
ספורט	74

תשקיף

קרע בגין - שרון

הביקורת העקיפה שמתח ראש־הממשלה, מנחם בגין, על שר־הביטחון, אריאל שרון, היא ביטוי ראשון לקרע חמור בין השניים.

מקורו של הקרע הוא בתקרית שלא ניתן לה פירסום, כאשר בגין נוכח לדעת שהוטעה על־ידי שר־הביטחון. עכשיו כבר ברור כמעט לחלוטין כי בוועידה הקרובה של תנועת־החרות יטיל בגין את כל כובד מישקלו לצד דויד לוי ויורם ארידור, ונגד מחנה שרון בתנועה.

אמהות יפגינו

להחזרת החיילים

קבוצת אמהות, שבניהן משרתים עתה בלבנון, יפגינו בקריב למען החזרת בניהן מן החזית הביתה.

ההפגנה תתקיים, כנראה, בסמוך למחסום הגבול בראש־הניקרה.

„פצצת ואקום" -

לוחמה

פסיכולוגית?

הפירסומים על „פצצת ואקום", שהרסה בניין שלם בביירות ושקטלה מאות אנשים, הם כנראה חלק מלוחמה פסיכולוגית.

ככל הידוע אין פצצה כזאת, והבניין נהרס כתוצאה מפגיעה ישירה של פצצה כבדה בבסיסו.

מי שלח את אייבי?

יועץ שר־הביטחון לענייני־תקשורת, העיתונאי אורי דן, הוא שאירגן את ביקורו של אייבי נתן בביירות המערבית, לפני כמה שבועות. דן תיאם את המעבר לחלק המערבי של העיר, והצמיד לאייבי ליווי.

כאשר חזר אייבי נתן מהחלק המערבי של ביירות, הוא הוזהר שלא לומר דבר על זהות שולחיו ועל המסרות שלשמן שלחו אותו למערב העיר. ועכשיו אייבי אינו יכול להתגונן מפני התיקפים אותו בגלל הביקור.

של"י מתייצבת

מאחורי אבנרי

ההתקפה החריפה של רן כהן, חבר הנהלת של"י, על אורי אבנרי, בשל פגישתו עם יאסר ערפאת, הוכסה ברוב מוחץ.

ברוב של 8 נגד 2 החליטה הנהלת של"י „להתייצב מאחורי צעדיו של אורי אבנרי" ולברך אותו על פגישתו עם יאסר ערפאת. ברוב של 9 נגד 1 תמכה ההנהלה במגעים נוספים מסוג זה עם אש"ף, כדי להעמיק את ההכרה בצורך בשלים בין שני העמים ובמשא־ומתן בין ממשלת־ישראל ואש"ף. רן כהן ניתר מבודד לחלוטין.

הדלפות נגד ציפורי

ההדלפות מישיבות־הממשלה, בעניין השרים המתנגדים לאריאל שרון ולצעדיו, נועדו לפגוע קודם־כל בשר התיקשורת, מרדכי ציפורי.

מקורבי שרון חוששים מפני הציר דויד לוי—יורם ארידור, המבקש לצרף אליו את ציפורי כמישקל־נגד לשרון בתחום הביטחון. וההדלפות נועדו להציג את ציפורי בתנועת החרות כ„יונה".

ג'ק אנדרסון הוזמן

העיתונאי האמריקאי הידוע ג'ק אנדרסון, בעל טור במאות עיתונים ברחבי ארצות הברית, הוזמן לישראל על־ידי הממשלה.

הלובי הפרו־ישראלי בוושינגטון ביקש שאנדרסון יקבל כרטיסי־חינם ואירוח בישראל חינם, אחרי שנודע כי הוא חוקר בהיבטים פליליים של פעילות הלובי היהודי.

ארנס בא

להזהיר הממשלה

אחת הסיבות לבואו של השגריר בארצות־הברית, משה ארנס, לישראל:

מיברקים רבים ששלחו נציגים ישראליים בארצות־הברית למישרד־החוץ.

הנוסח היה זהה: בין שישראל תיכנס למערב ביירות ובין שיימצא פיתרון מדיני ללוחמי אש"ף בבירת־לבנון, הרי שבדעת־הקהל האמריקאית ישנה התעניינות גוברת והולכת בשורשי היווצרות הבעיה הפלסטינית.

כינוס־חירום

של רבנים

הרבנים האורתודוכסיים הראשיים של הקהילות היהודיות במערב־אירופה עשויים לנקוט צעד חסר־תקדים, ולהתכנס לדיון בהתגברות האנטישמיות ביבשת.

לא מן הנמנע שמכנס כזה תצא גם הצהרה פוליטית, שתהיה לה משמעות קשה עבור ממשלת־ישראל.

שיף ינסה שוב

מייד אחרי הפסקת טיסות אל־על בשבתות יחדש איל־המלונות של תנועת־החרות, חיים שיף, את מאמציו לקנות את חברת־התעופה הלאומית אל־על.

שיף מנסה לשכנע כמה משרי חרות בממשלה שיש למכור את החברה, בגלל הפסדיה הגדולים. הוא מקווה ששרים אלה יתמכו במכירה בעת המשבר הראשון שיהיה ב„אל־על" אחרי הפסקת הטיסות בשבת.

זיהוי על־פי

שיניים

גופתה של הנערה החיפאית דפנה כרמון זוהתה על־פי שיניה. זה היה אמצעי־הזיהוי היחידי שהיה אפשרי, אחרי שהגופה נטרפה על־ידי בעלי־חיים.

הנערה היתה בטיפול רפואי אצל רופא־שיניים שהוא קרוב־מישפחתה, ותצלומי־השיניים, שהיו ברשותו, איפשרו את הזיהוי במכון הפאתולוגי.

גוש־אמונים

לצפון הגולן

גוש־אמונים עומד להקים שני ישובים בסמוך לישובי הדרוזים בצפון־הגולן.

בדיון בוועדת־השרים לענייני־התיישבות סיפר יושב־ראש חטיבת־ההתיישבות בסוכנות היהודית, רענן וייץ, שתוכנית־התנחלות שהוא הכין להכפלת מיספר תושבי הרמה לא תכלול איזורים קריבים לדרוזים. הסיבה — לא ליצור חיץ בינם ובין הסורים, במיקרה שישראל תרצה להחזיר את צפון הרמה לסוריה.

כאשר שמעו על כך ח"כ חנן פורת והשר יובל נאמן, הם קפצו ממקומם והציעו בו־במקום הקמת שני ישובים של הגוש שם.

פעילות־שיא

בהתנחלויות

מאז צירופה של התחייה לקואליציה, מורגשת פעילות רבה במישרד־החקלאות, האחראי על ההתנחלויות בשטחים הכבושים.

אנשי התחייה אינם מרפים ולוחצים להתחלות־בנייה מהירות. ימים אחדים אחרי האישור להקמת ישוב שניתן בוועדת־השרים לענייני־התיישבות.

אלווין איילי

החרים והוחרם

להקת תיאטרון המחול הייצוגי הלבן־אמריקאי של אלווין איילי מוחרמת על־ידי הרדיו והטלוויזיה, אחרי שאלווין איילי סירב לקחת חלק בלב־יתרום.

ערב בואה של הלהקה החשובה הציעו לאיילי טלפונית סיקור טלוויזיוני ורדיופוני רחב, לרגל ביא הלהקה ארצה, אם יסכים להופיע באירועי לב־יתרום, ואף יופיע בפירסום מוקדם למופע. מפיקי המישדר הסבירו לאמריקאי שמדובר בהתרמה לחינוך.

כאשר היה איילי בדרכו לארץ, הוא קרא ב„ג'רוזלם פוסט" למה נועד הכסף, וברדתו מהמטוס הודיע על סירובו לקחת חלק באירוע הנושא, לדבריו, אופי פוליטי.

בתגובה נמנעו הטלוויזיה והרדיו מלסקר את בואו.

גילעדי - סגן־נשיא

העיתונאי הישראלי אלכס גילעדי מונה כסגן־נשיא מחלקת־הספורט של רשת הטלוויזיה „אן־בי־סי" באירופה.

תפקיד זה הוא החמישי בחשיבותו בהיררכיה של הנהלת הרשת באירופה.

פאפו רוצה הרבה

עורך־הדין אהרון פאפו, שהוא חבר בהנהלת רשות־השידור, תובע כסף רב תמורת הופעות בערבי־ראיונות.

תמורת ערב־ראיונות במועדון החמאם בתל־אביב תבע פאפו 5000 שקלים לשעה + מע"מ, וכן משקה לארבעה אנשים וארוחת־ערב לעצמו.

לב־יתרום במקום

ילדים מוכים

לצורך מיבצע לב־יתרום סולקה מחדרה ב„בית־אסיה" הד"ר חניתה צימרינג, המאיישת שם טלפון מיוחד לשם הודעות על ילדים מוכים.

מישרדי בית אסיה נודבו לטובת לב־יתרום על־ידי קבוצת אייזנברג, ולד"ר צימרינג ניתן לחזור לחדרה רק אחרי המיבצע.

השם שנאסר

לפירסום - פורסם

„כל העיר" הירושלמי פירסם ביום השלישי האחרון את שם אשתו של המדען החשוד שירה בה, כאשר היא גילתה אותו בביתם המשותף עם אשה אחרת.

ורוניקה בר־לב מרחוב השחר 3 בבית־הכרם בירושלים, מחלימה מפציעתה.

שמו של בעלה, ממציא ביטחוני שזכה בפרס ביטחון־ישראל בשנת 1963, נאסר לפירסום על־ידי שופט.

במדינה

העם

על חוט השערה

שני אנשים קובעים עתה את גורלם של מאות ואלפים — החיים ילמוות — והאמהות אחוזות חרדה.

החודש השלישי של המילחמה התחיל — ועימו החודש השלישי של חרדה לאמהות רבות בישראל.

הן ידעו כי בניהן נמצאים ב־ביירות — וכי חייהם תלויים עתה בחוט־השערה.

חוט־השערה התנועע בין שני אנשים, הקובעים ביניהם את גו־רל המדינה — ואת חייהם של מ־אות חיילי צה"ל, אלפי פלסטינים ורבבות לבנונים העלולים למות, אם תינתן הפקודה להסתער על ביירות המערבית.

לצפצף על הכל. מנוי וגמור עם אריאל שרון לשגר את החיי־לים להסתערות הגדולה, שבלעדיה לא תיראה המילחמה — כפי שהוא חושש — כניצחון.

ככל שהתקרב הפיתרון המדיני לנסיגת אש"ף מביירות, וככל ש־ראשי־אש"ף עצמם נטו להסכמה עם השליח האמריקאי על נושא זה, כן גבר חוסר־הסבלנות של שרון. השבוע הבין כי הוא מתקרב ל־מועד סגירת־השער — או עכ־שיו, או בכלל לא.

אך מנחם בגין היסס. בניגוד ל־שרון, המצפצף על העולם כולו, יודע בגין כי נוסף על המחיר ב־חיים עלולה ישראל לשלם מחיר פוליטי עצום בעד מיבצע כזה. דעת־הקהל העולמית, שהחלה סו־לדת מישראל, עלולה לראות בה מדינה פושעת, פשוטו כמשמעו. ד־עת־הקהל משפיעה על הממשלות, גם בארצות־הברית, ואין לדעת מ־ראש לאילו תהומות עלול מצבה של ישראל להידרדר.

ההפגנות שנערכו השבוע בישר־אל עצמה (ראה להלן), והקולות שהגיעו בצינורות פנימיים והי־חיצוניים מיחידות צה"ל, סיפקו גם הן למנחם בגין מזון למחשבה, ולהיסוס.

שאר חברי הממשלה והכנסת אי־נם קיימים. הכנסת התפזרה, וע־תה אף אינה ממלא תפקיד של פרלמנט־בובות במישטר טוטלי־טארי. הממשלה הפכה בגלוי אוסף מיקרי של אומרי־הן־הן.

שני אנשים — הם קובעים. לא יכולה להיות עובדה נוראה יותר לעיניה של אם ישראלית, היודעת כי בנה נמצא, אי־שם, בצפון.

המילחמה

הכיבוש החדש

תושבי ג'וניה התעוררו בבוקר ונוכחו לדעת כי החל כיבוש חדש.

תושבי ג'וניה הם השומן והסולת של החברה המארונית בלבנון. ב־עיר־הנמל הפורחת, שהפכה מעין עיר־הבירה של המיני־מדינה הנו־צרית בצפון לבנון, מתרכזים גדו־לי העשירים של המדינה, סוחרים ואנשי המיקצועות החופשיים.

יחסם של אלה לצה"ל היה, עד כה ברור, וכמעט אחיד: על צה"ל לעשות את העבודה השחורה של הוצאת הפלסטינים מביירות המע־רבית, ואחר־כך ללכת הביתה.

כפי שאמר אחד מהם, שהביע את דעת הרוב המכריע: „הרשינו ל־פלסטינים לבוא הנה, והם הפכו ל־כובשים. קראנו לסורים כדי להוציא את הפלסטינים, והם הפכו לכוב־שים. עכשיו קראנו לישראלים כ־די להוציא את הסורים והפלס־טינים, ואנחנו אוהבים אותם. אבל אם יישארו כאן ויהפכו לכובשים, נשנא גם אותם."

השבוע ראה אותו איש מחזה. שבוודאי גרם לו לחשוב.

לא להתבלט! עד כה לא הי־תה נוכחות גלוייה של צה"ל ב־ג'וניה.

על־פי דרישתו המפורשת של בשיר ג'מייל מפקד הפלאנגות ו־השליט־המיועד של לבנון מטעם ישראל, נמנעה נוכחות בולטת כ־זאת. חיילים בודדים נראו מדי פעם בשטח, כתיירים. רוב הישראלים שביקרו במקום לבשו בגדים אזר־חיים. הם התבקשו לבוא במכוניות בעלות מיספרים לבנוניים ולא ל־התבלט.

כי בשיר ג'מייל אינו מעוניין שהנוכחות הישראלית תיראה כ־כיבוש — וכי מועמדותו שלו ל־תפקיד נשיא־המדינה, הנתמכת ב־מרץ על־ידי אריאל שרון, תיראה כמעשה־כפייה של הכובש. ג'מייל־הבן אינו רוצה להיראות כקוויז־לינג, המקבל את השילטון מידי כובש זר, ואביו, פייר ג'מייל, מ־ייסד מיפלגת הפלאנגות, מתנגד לכך עוד יותר.

יתר על כן, כדי לקבל את השי־לטון — ועל אחת כמה וכמה כדי להחזיק בשילטון לאורך ימים — זקוק ג'מייל לתמיכת העדות ה־אחרות. ככל שייראה יותר כסוכן ישראלי, כן יפחת הסיכוי שלו ל־החזיק מעמד.

בעיטה גסה. השבוע, בבעיטה גסה אחת, הפך אריאל שרון את הקערה על פיה.

ביום הראשון בבוקר הצטוו יחי־דות צה"ל לכבוש את ג'וניה בריש גלי. הן פלשו לעיר בצורה גלוייה, תפסו בה עמדות, הדרו למחנה של הצבא הלבנוני, דחפו את המפקד הצידה ונתנו לו פקודות גסות: ל־חסום את מינחת המסוקים של הצבא הלבנוני, להניח לישראלים לעשות במקום כראות־עיניהם.

ההמשך התנהל מאחרי הקלעים. התוצאה היתה כי כעבור כמה ש־עות הסתלקו היחידות מהמקום.

אך הלקח נשאר גלוי לעיני ה־לבנונים: אין כיבוש עדין. העדינות יכולה להימשך רק כל עוד פוע־לים אנשי־המקום לפי האינטרסים של הכובש. כאשר מתעוררת סתי־רה, אין לכובש ברירה, אלא לחשוף את אגרוף־הברזל שלו.

כך קרה השבוע. אריאל שרון חשש שמא ינחתו קצינים אמריק־איים וצרפתיים במקום, כדי ליצור עובדה מוגמרת של קיום כוח רב־לאומי בלבנון. ממשלת־לבנון, ה־מעמידה פנים כאילו היא פועלת באופן עצמאי תחת הכיבוש היש־ראלי, מעוניינת בבואו של הכוח הזה. שרון מתנגד לכך בחריפות, כי עדיין לא ויתר על חלומו לכ־בוש את מערב־ביירות, (ראה לעיל).

להשפיל עד עפר. התוצאה: החברה המארונית הגבוהה מבינה עתה כי צה"ל נמצא במקום ככו־בש, וכי אין סיכוי רב שייסוג מל־בנון בעתיד הנראה לעין. הבנה זו תביא בהכרח להתהלת השינוי ב־יחס לצה"ל.

גם עד עכשיו נקטו קציני הצבא הלבנוני וראשי המימשל הלבנוני הרישמי יחס דו־משמעי כלפי יש־ראל. יש קצינים המתייחסים בידי־דות בולטת לצה"ל (ראה עמוד 16) — אבל הם החריגים. היחס הכללי הוא קריר וניטרלי, ולפעמים עויין.

אחרי מאורעות השבוע, שהעלי־בו את הצבא הלבנוני והשפילו או־תו עד עפר, עלול יחס זה להידר־דר במהירות.

הפגנת „הוועד נגד המילחמה בלבנון"

„רז אלינו אווירון ונפציץ את לבנון / נילחם בשביל שרון / ונחזור בתוך ארון..."

מי מעוניין

מי מעוניין ברגע זה במעשי־פשע אנטי־שמיים ברחבי העולם?

מי שפותח כיום באש על ישרא־לים או יהודים בעולם, מחוץ ל־איזור־הקרבות בלבנון, משרת את אריאל שרון.

שרון מעוניין למנוע את הפיתרון המדיני של בעיית הנסיגה של אש"ף מביירות (ראה לעיל). הוא מחפש בנרות תירוצים כדי לשכ־נע בהם את דעת־הקהל בישראל ובעם היהודי שיש לפתוח במיבצע־צבאי, שלא יהיה אלא מרחץ־דמים.

מי שפותח ברגע זה באש על בית־כנסת יהודי, על מיסעדה יהו־דית או על נציגות ישראלית — מבקש לעזור לשרון במשימה זו, כשם שההתנקשות בחיי השגריר הישראלי בלונדון איפשרה לשרון לפתוח במילחמת־לבנון כולה.

ימין ושמאל. מי מעוניין בכך? בוודאי לא אש"ף. כאשר בוצע השבוע מעשה־טרור מחפיר ברו־בע היהודי בפאריס, היה נציג אש"ף בעיר־האורות, איבראהים סוס, שנציגו נקטל לפני ימים אח־דים בהתנקשות, בין הראשונים ש־גינו אותו.

לעומת זאת, מעוניינים במעשה כזה כל הגורמים הערביים המבק־שים את חיסול האגף המתון של אש"ף, בהנהגת יאסר ערפאת, כדי להמליך תחתיו מנהיגות קיצונית. בין השאר: אירגון־הטרור של אבו־נידאל, הנתמך לסירוגין על־ידי ממשלות בגדאד ודמשק. אירגון זה הוא שביצע גם את ההתנקשות בשגריר הישראלי בלונדון.

גורם אחר, המרים עתה ראש: הקבוצות הטרוריסטיות האירופ־יות, המבקשות תמיד תירוץ לפעו־לה כלשהי. קבוצות אלה, מן ה־ימין הקיצוני האנטי־שמי והשמאל הקיצוני המארכסיסטי, מתיידדות מן הסלידה הכנה, הקיימת כיום ב־רחבי העולם המערבי ממעשי מנ־הם בגין ואריאל שרון. הן מבק־שות לנצל מצב־רוח זה על־ידי פ־עולות־טרור העשויות לזכות בפו־פולאריות.

אורות אדומים. זוהי תופעה חולפת. אך חידוש מעשי־הטרור ע־לול להוות סימן לבאות.

אם אכן יצליח אריאל שרון לח־סל את המנהיגות המתונה ש אש"ף, שחיסלה בשנים האחרונו בהדרגה את הפעילות הטרוריסטי של קבוצות פלסטיניות, עלול ה טרור להיראות לצעירים פלסטינ יים רבים כדרך אחרונה לשמיר על הקיום הפלסטיני. העולם כול — על מטוסיו, נמלי־התעופה שלו מוסדותיו הישראליים והיהודים — עלול להיות לשדה־קרב טרוריסט אדיר.

המומחים למילחמה־בטרור במ דינות השונות כבר נערכו לקרא אפשרות זו. האורות האדומים דול קים עתה בעשרות בירות עולמיות

הפגנות

לא רוצים למות בביירות

אלפים צעדו בירושלי ובתל־אביב נגד המש המילחמה בלבנון

ההמונים, שצעדו ברחוב אבן גבירול בתל־אביב במוצאי־השבו שעברה, הרשימו את העומדים מ שני צידי הכביש. נהג־מונית שעו כב ברחוב ארלוזורוב, עד שהצו עדים יעברו את הצומת, קרא „ואללה, יש פה אנשים בלי־סוף!

במלאת חודשיים למילחמה בצ פון, שאיש לא רואה לה סוף, ק רא הוועד נגד המילחמה בלבנו להפגנת־המונים בתל־אביב. הווע היה הראשון שיזם עצרת־המונים נגד המילחמה בכיכר־מלכי־ישרא בתל־אביב, לפני יותר מחודש. ה פעם הוא החליט על פעולה מקו רית: הפגנה צועדת, שיצאה מ רחבת היכל התרבות, עברה או רחוב אבן־גבירול עד סופו, ליו הירקון.

הרגיש בבית. קרוב לעשרו אלפים איש נענו לקריאת הוועד בראש צעדו יעקב ואני גוסרמן מ קיבוץ העוגן, שבנם רז נפל בעו כיבוש הבופור (העולם הזה 2341) אחריהם צעדו קבוצות של מפגינים גודלה המרשים של ההפגנה יצר ל שעה את הרושם כי הרחוב התל אביבי כולו מתנגד למילחמה. אמו על כך אחד המפגינים: „סוף־סון אני מרגיש כמו בבית."

יומיים לפני־כן נקטו אנשי שלום עכשיו בשיטה דומה. אלפים מהבריהם צעדו ברחובות ירושלים עד ללישכת ראש־הממשלה וקראו לממשלה שדנה באותה שעה בליי שכה לא להיכנס למערב ביירות.

ערב הצעדה בתל־אביב קיבלו חברי הוועד תרומה מעניינת. ה ציירת תמר גטר, שעבודותיה הו שחתו בפיצוץ בביאנלה, בוונציה תרמה את כספי הפיצויים שקיבלה לפעילות הוועד, תוך הדגשה ש גם אם פלסטינים הם שעשו זאת אין היא כועסת עליהם.

לחיים!

אבי ואחמד וסימה וסיהאם

אבי היה ילד טוב. בן טוב ותלמיד טוב וחבר טוב. הוא רצה להיות אדריכל.

הוא גדל בחיפה.

הוא לא היה פוליטיקאי גדול, ולא שמע הרבה נאומים. כאשר נאמו ברדיו על בעיות גדולות, הוא סובב את הכפתור והקשיב לזמר־רוק או לכדורגל.

אבל הוא ידע מהי חובתו. וכאשר הגיע לגיל 18 התגייס לצה״ל בלי חוכמות. הוא הלך לצנחנים, כמובן.

אחמד היה ילד טוב. בן טוב ותלמיד טוב וחבר טוב. הוא רצה להיות מהנדס.

הוא גדל במחנה־הפליטים בראדישייה, לשם נמלטו הוריו ב־1948 מחיפה.

הוא לא היה פוליטיקאי גדול, ולא שמע הרבה נאומים. הוא בהחלט העדיף לשמוע שירי־אהבה מצרים.

אבל הוא ידע מהי חובתו. כאשר הגיע לגיל 15 הצטרף לגורי־האריות של פת״ח, ובגיל 17 כבר היה חייל בצבא־השיחרור הפלסטיני.

כאשר עברה הזלדה שלו את הגבול, ידע אבי בדיוק על מה הוא לוחם. המחבלים רוצים להשמיד את מדינת־ישראל, ולזרוק את היהודים לים. הוא ידע שאין ברירה, צריכים להשמיד את המחבלים אחת ולתמיד. ללכת עד הסוף.

כאשר התקרבו הזלדות של צה״ל לעמדתו, ידע אחמד בדיוק על מה הוא לוחם. הוא ידע כי הציונים גירשו את הפלסטינים ממולדתם, גזלו אותה מבעליה החוקיים. הוא ידע שהציונים אינם מסתפקים בכך, והם רודפים אחרי הפלסטינים באשר הם, להרגם ולהשמידם, כדי שיוכלו ליהנות בשקט מן האדמה הגזולה.

אבי ידע כי מולו עומדים מחבלים, חיות־אדם, חיות דו־רגליות, שיש לבער את קיניהם. המילים קיני־מחבלים ומחבלים־כינים השתרבבו בראשו. הוא הצביע בעד מנחם בגין, ובגין אמר שביירות היא כמו ברלין של היטלר.

אחמד ידע כי באים לקראתו ציונים גזענים, חיות־אדם השוחרות־לטרף, שאם לא ייעצרו כאן, ירצחו בסופו

של דבר ארבעה מיליון פלסטינים, גברים, נשים וילדים, עד האחרון שבהם. המנהיג הגדול, יאסר ערפאת, אמר שביירות היא סטאלינגראד של הפלסטינים.

אבי ואחמד נהרגו השבוע ביחד, במרחק של כמה מטרים זה מזה, באותה דקה.

סימה קיבלה את הידיעה על מות בנה ברוח איתנה. כל שכנותיה בחיפה אמרו בהערצה שהיא אשה מברזל. היא בכתה בשקט. אבל בהלווייה, כשהלכה אחרי גופת בנה, בחברת שלוש בנותיה ובנה השני, בן ה־17, היא החזיקה מעמד. היא ידעה שלא היתה ברירה. הבנים צריכים לצאת למילחמה, כדי להציל את המדינה. ובראשה ניקרה רק מחשבה אחת: רק שזה לא יקרה לבן השני.

סיהאם לא צעדה בשום הלווייה. איכשהו התגנבה למחנה ההרוס השמועה כי אחמד נהרג. מישהו שהיה שם סיפר זאת לבת־דודה, שהצליחה להסתנן חזרה למחנה.

סיהאם לא בכתה הרבה. כבר לא היה לה כוח לבכות. היא ידעה שעוד שלושה מבניה נמצאים שם, בביירות. הבעל והבן הבכור נעצרו על־ידי הכובשים ונעלמו. שתי התינוקות והבת הקטנה התגוללו עימה בין החורבות. היא ידעה שאין ברירה.

חירבת ביירות

סופר ישראלי דגול, שהוא גם יונה מדופלמת, סיפר השבוע לאורחת את הסיפור הבא על סופר ישראלי דגול שני, שגם הוא יונה מדופלמת:

כאשר פרצה המילחמה, קבר אותו סופר את ראשו בזרועותיו והסתגר בחדרו. במשך שלושה ימים ושלושה לילות סירב לצאת מן החדר. הוא מילמל לעצמו, בלי הרף: „זה הסוף, הכל אבוד!" בקושי הצליחה אשתו לחדור אליו מדי פעם כדי לשים לפניו אוכל. האיש סירב לאכול ולשתות.

עברו כמה ימים, ולפתע נפתחה הדלת. מן הדלת יצא הסופר, מגולח למשעי, לבוש לתיפארת במדי צה״ל, עונד דרגות. בצעד מאושש, כשהוא שופע מרץ, פסע החוצה.

הגל

שכנים נדהמים, ששמעו על ימי הקדרות והאבל, שאלוהו בתימהון: מה קרה?

השיב הסופר: קראו לי למילואים. אני מסביר בצה״ל.

עד כאן הסיפור. איני יודע מה הסביר הסופר הדגול לחיילים, היוצאים לקרב. אני רק יודע את אשר קראתי במיכתבו המזעזע של מסביר אחר, מירון בנבנישתי, שסיפר כי אחד מעמודי־התווך של מחנה־היונים במערך, הפרופסור שלמה אבינרי, המופקד על המסבירים, הודיע להם שעליהם להסביר שיש לכבוש את ביירות המערבית בכל מחיר.

אבינרי הוא פרופסור לתורת הגל, ובעזרת תורתו של הגל ניתן להסביר בקלות מדוע צריכים להקריב מאות חיילים ישראליים, ולהרוג רבבות נשים וזקנים, ולקטוע את אבריהם של אלפי ילדים, ולהרוס את רכושם היחידי של רבבות אזרחים, כדי להוציא מביירות את „המחבלים". גיאורג וילהלם פרידריך הגל, שהוביל במישרין גם אל קארל מארכס וגם אל אדולף היטלר, הוא מאוד שימושי להסברת דברים שכאלה, ושלמה אבינרי יודע להשתמש בהגל שלו.

אבל אותו סופר דגול אינו מבין את הגל. הוא יודע רק שקוראים לו לשרות. 30 שנים נשרו ממנו כהרף־עין. הוא היה שוב צעיר, שוב נחוץ, שוב חייל, שוב אחד מהחבר׳ה. הוא חזר למה שהיה לפני שכתב את סיפרו המונומנטלי, שקנה לו מקום של כבוד בסיפרות הישראלית ובליבו של כל ישראלי שוחר־שלום.

סקר דעת־הקהל

אין לי אימון בסיקרי־דעת־קהל בעולם, ועוד פחות בסקרים כאלה בארץ. כמעט כל הסקרים טעו לפני כל הבחירות, ודברים שפורסמו ברוב חשיבות הוכחו כעבור ימים מעטים כדברי־הבל. על כל פנים, לא הוכח כי שיטת הסקרים טובה יותר מאשר ההורוסקופים, בדיקת שאריות־הקפה פישפוש בקרביים של ציפורים או החיזוי של בעלת־האוב (שהתאמת, כזכור.)

אך סקר דעת־הקהל שנערך על־ידי מכון פור״י למען הארץ לגבי הראיון שלי עם יאסר ערפאת דווקא מצא חן בעיני.

אמנם, הכותרת היתה אימתנית: „מישאל פור״י מיוחד להארץ: רוב מכריע נגד פגישת אורי אבנרי עם ערפאת". אך הבה נבדוק את התוכן.

מן הידועות היא שמי שמנסח את השאלות של סקר דעת־קהל, קובע מראש גם את התוצאות. למשל, אותם המרואיינים ישיבו אחרת על השאלה: „מה דעתך על פגישת אורי אבנרי עם יאסר ערפאת, רוצח הילדים היהודיים?" מאשר על השאלה: „מה דעתך על פגישת אורי אבנרי עם יאסר ערפאת לשם בירור סיכויי השלום?" שלא לדבר על שאלה בנוסח: „מה דעתך על ביקורו של אורי אבנרי אצל השבוי הישראלי אהרון אחיעז, בעיקבות פגישתו עם יאסר ערפאת?"

הנה כי כן, הבה נבדוק את השאלה שהוצגה, לדיברי הארץ: „האם אתה מצדיק או לא מצדיק את פגישת אורי אבנרי עם ערפאת?"

המילה „מצדיק" טעונה תוכן ריגשי, ובוודאי אינה במקומה. אך העוקץ האמיתי הוא במילה „פגישה".

יש הבדל גדול בין „ראיון", שפירושו מילוי משימה עיתונאית, ובין „פגישה", שפירושה מיפגש חברתי. נער נפגש עם נערתו. ידידים נפגשים על ספל־קפה. מנהיגים פוליטיים נפגשים לשם ניהול משא־ומתן.

אין ויכוח על כך שבאותו יום, במערב ביירות, קיבל יו״ר אש״ף אותי ואת שתי חברות מערכת העולם הזה לשם מתן ראיון עיתונאי. יתכן מאוד שלא היה עושה זאת לולא הכיר את דיעותי הפוליטיות ואת פעילותי הפוליטית, וערפאת עצמו הזכיר אותן. אך הפגישה בביירות המופגזת לא היתה חברתית, וגם לא נוהל בה משא־ומתן מדיני. זה היה ראיון.

אין ספק שהרבה יותר נשאלים היו משיבים בחיוב על השאלה: „האם אתה מתייחס בחיוב או בשלילה לראיון שערכו אורי אבנרי, שרית ישי וענת סרגוסטי עם יאסר ערפאת?"

כפי שהוצגה השאלה בפועל, היא מתייחסת לפגישה פוליטית בין שני אישים פוליטיים. ובהתאם לכך התקבלו התשובות.

אם רואים את הדברים באור זה, התוצאות מעניינות עוד יותר.

מסתבר כי 10.8% מן הנשאלים „הצדיקו" — כלומר, חייבו ללא סייג — את הפגישה. 3.2% נוספים אמרו שזה „תלוי במה שיצא מזה" — כלומר, הצדיקו על תנאי. בסך הכל: „14% מן האוכלוסיה הבוגרת בישראל מתייחסת בחיוב ל„פגישה".

לדעתי, זוהי תוצאה מדהימה — ודווקא לחיוב.

„פגישה" זו נערכה בעיצומה של מילחמה, שבה הופעלה מכונה אדירה של שטיפת־מוח, שתיארה את האוייב בדמות של שדים, „חיות דו־רגליות" ושרצים.

אחרי הפגישה, לא ניתן לי לנמק או להצדיק אותה אף באחד מאמצעי־התיקשורת. בעוד שעשרות רבות של מאמרי־הכפשה פורסמו עלי בכל העיתונים, לא פורסם כמעט אף מאמר אחד שהצדיק בפירוש את הפגישה. הטלוויזיה והרדיו, שלא ראיינו אותי על נושא זה אף לא במשך שנייה אחת, מלאו דיברי קיטרוג וגינוי קיצוניים („גובל בבגידה"... וכו׳). בין המשמיצים היו אנשים שנמנו בעבר עם מחנה־השלום, כמו רן כהן, שנעץ לי סכין מורעלת בגב.

אם מול הגל האדיר הזה של שטיפת־מוח — כאשר לא היה כימעט אף ציוץ קטן אחד בכיוון ההפוך — נמצאו אזרחים כה רבים ששמרו על דיעה עצמאית, הרי זו מחמאה עצומה לשפיות־הדעת של הציבור הישראלי. אילו התייצב אחוז אחד להגנתי, הייתי שואב מזה עידוד רב. אך כאשר נמצאים ארבעה־עשר אחוזים — הרי זה ניצחון מרשים של המחנה השפוי.

14% של האוכלוסיה היהודית הבוגרת בארץ מהווים כוח גדול. האוכלוסיה היהודית הבוגרת מונה כ־2.3 מיליון נפש, כך שמיספר המחייבים את הפגישה בקרב הציבור היהודי מונה לפי מישאל זה כ־322 אלף איש ואשה. על כך יש להוסיף את כל הציבור הבוגר הערבי במדינה, שהתייחס לפגישה בהתלהבות, והמונה אף הוא כ־200 אלף נפש. בסך הכל: יותר מחצי מיליון נפש!

אילו היינו מדברים במונחים של פוטנציאל אלקטורלי, היה זה כוח כביר. הוא מוכיח כי מצבו של מחנה־השלום רחוק מלהיות דחוק — מה גם שרק החלק היותר עיקבי של מחנה־השלום הצדיק את יוזמתי בפה מלא.

איך הגיעו 14% מן הציבור היהודי לדיעה כה עצמאית, מול נחשול שטיפת־המוח? לפי הסקרים הנערכים על־ידי איגוד המרסמים, 8% של הציבור הבוגר בארץ קוראים את העולם הזה. נניח שכל אלה תמכו ביוזמתי — ואין כל ביטחון בכך, כי ציבור־קוראים של שבועון זה הוא מגוון גם בדיעותיו — הרי יש רבבות אזרחים שלא קיבלו כל מידע חיובי על הפגישה, בכל זאת „הצדיקו" אותה, אם ללא סייג, אם על תנאי.

כל הכבוד להם.

ח״כ ג׳ו

לשווא טוען חבר־הכנסת אהוד אולמרט, באחד מביטאוני הליכוד, שאני שונא אותו. אין לזה שחר. בכל חיי לא שנאתי אלא שניים־שלושה אנשים, וקשה מאוד להגיע למעמד הזה. אולמרט יצטרך עוד להתאמץ הרבה.

לא, אינני שונא את אולמרט. ולראייה: אני תומך בלא הסתייגות בשאיפתו הגדולה: להתמנות כסגן־שר לענייני־תעמולה („הסברה" בליכודית, היא לשון הליכוד).

לא שאני מייחס לאולמרט את התכונות שהיו לשר־התעמולה הראשון בהיסטוריה, יוזף גבלס. הדוקטור הנאצי היה מיפלצת, אך הוא היה גם, בלי ספק, גאון בשטח שלו. אולמרט אינו מיפלצת, והוא רחוק מלהיות גאון.

אולמרט הוא בסך־הכל מהדורת־כיס ישראלית של הסנאטור ג׳ו מק־קארתי, שהופיע לא מכבר — במאוחר — על מירקע הטלוויזיה הישראלית. הוא עשה קאריירה בדרך היחידה שבה יכול חבר־כנסת חשוך־כישרונות למשוך תשומת־לב: על־ידי הפצה סיטונית של האשמות פרועות לכל עבר, גיבוב חצאי־אמיתות ושקרים גסים.

היה לי נסיון אישי בכך, כי באחת ההזדמנויות טען ג׳ו אולמרט שאלוף (מיל׳) פלוני ביקר אצלי בבית, שאיים עלי, איומים נוראים, ושנכנעתי לו. הכל היה המצאה גמורה — האלוף לא ביקר בביתי, מעולם לא איים עלי, ומעולם לא נעתרתי לו. פשוט — להד״ב. הוכחתי זאת באופן מדעי בעזרת גלאי־השקר. לא יכולתי לתבוע את ח״כ ג׳ו לדין, כי יש לו חסינות פרלמנטרית. כמו כל פחדן מק־קארתיסטי (וכמו מק־קארתי בעצמו, כמובן) הסתתר מאחרי חסינות זו. אבל פירסמתי על שער העולם הזה תמונה יפה של האיש בליוויית הכותרת: „שקרן", כדי לתת לו הזדמנות לתבוע אותי. הוא לא תבע.

אולמרט

הנה כי כן, שקרן מועד. ומי יתאים יותר לניהול תעמולת בגין־שרון, שכולה מסכת יומיומית של שקרים גסים, לשם שטיפת מוחו של האזרח הישראלי? (40 קילומטרים, המחבלים הפרו את הפסקת־האש, הסורים ואש״ף עמדו לתקוף את ישראל בעוד כמה חודשים, נשק לחמש דיוויזיות, וכו׳ וכו׳). ממש האיש הנכון במקום הנכון.

אני שומע כאן צעקות: מדוע אולמרט? מדוע לא מילוא או קליינר או רייסר או שמייסר או אחד מהציתריסר הח״כים האחרים, שאת שמותיהם שכחתי, אך שייוצרו באותו שטאנץ?

על כך יש לי רק תשובה אחת: מדוע לא?

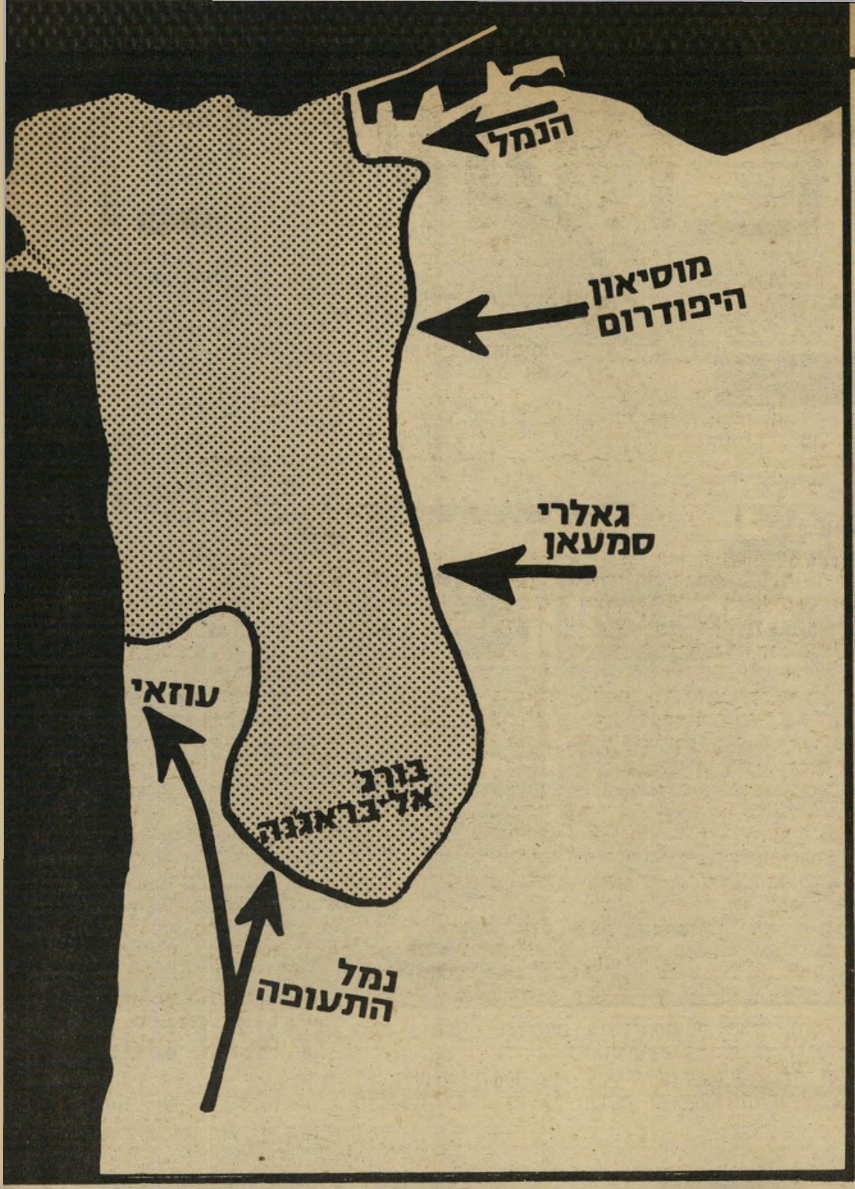

יומיים אחרי הקרב שבו הזיז צה"ל את החזית בדרום ובמיזרח של העיר הנצורה, ביום הראשון של החודש השלישי של המילחמה סיירו אורי אבנרי והצלמת ענת סרגוסטי לאורך הקו החדש, מהחוף הדרום־מערבי ועד לחוף הצפוני־מיזרחי

הַמראה כאילו נלקח מסרט סוריא־ליסטי, סרט־זוועות.

על הקיר החיצוני של בניין נמל־האוויר הבינלאומי מכריזות אותיות גדולות בערבית, באנגלית ובצרפתית: „ברוכים הבאים ללבנון.״

בפנים נטוש האולם הגדול לגמרי. אין נפש חיה. חתול אפור מתהלך מעדנות. כשהוא רואה את ענת הצלמת, הוא מתיישב לו בפוזה, כדוגמן מנוסה. הוא מוכן להצטלם.

על הריצפה של האולם רחב־הידיים, מול דלפקי־הקבלה של חברות־התעופה השונות (כווית, מצריים, מארוקו, אתיופיה, 'הודו) פזורים ניירות. הריצפה מכוסה בצואה של חתולים. מן הקיר זועק פלאקט: „התגייס לצבא לבנון!״

המאזניים של הצ'ק־אין פועלים. אנחנו עולים עליהם ונשקלים.

הלוח השחור הגדול של הטיסות הנכנסות מראה את הטיסות האהרונות. חברת עאליה הירדנית עומדת להביא בשעה 3.15 טיסה מווינה ומציריך. אחריה היתה צריכה לבוא טיסה של אירופלוט הסובייטית. לא נקבע לה מועד. הנמל ננטש בין שתי הטיסות.

בעיר ההריגה

בזיכרוני עולה סרט שנעשה על פי סיפרו של נוויל שוט, על החוף. הפצצות הגרעיניות השמידו את האנושות. בני־האדם האחרונים נקטלו על־ידי ענן רדיו־אקטיבי בחוף אוסטרלי. האם כך ייראה נמל־התעופה האחרון? האם רק החתולים יישרדו, והם יירשו את העולם? (והאם אז יהיה העולם יותר טוב ויותר יפה?)

הטיסה הבאה לכווית

אַנחנו עולים במדרגות למיגדל־הפיקוח. לקראתנו יורד חייל. הוא ניגש אלי, מושיט את ידו ומציג את עצמו בפשטות. תת־אלוף פלוני, המפקד הקרבי המפורסם.

צניעותו מלבבת. זהו המיפגש הראשון שלנו ביום זה עם החיילים הקרביים, שאי־אפשר שלא לחבב אותם. אנשים פשוטים, צנועים, המתקיימים בעולם שבין חיים ו־מוות, ושכל היומרות המנופחות נשרו מהם.

במיגדל עזובה גדולה. בקבוקי־ויסקי ריקים ובקבוקים של מים מינראליים מתגוללים על הארץ, בין יומני־פיקוח וטפסים מכל הסוגים. השמשות מנופצות כולן, והרוח הימית טובה מכל מיזוג־אוויר. למטה היה חם מאוד.

מכשירי־הניווט שובתים. אין חשמל. אך כשאני מרים את שפופרת אחד הטלפונים, יש צליל. המכשיר פועל.

לעינינו משתרעת העיר כולה. ממערב, במרחק של מאה־מאתיים מטרים, חוף־הים, שבו שוכן מחנה־הפליטים עוזאי, ש־נכבש שילשום. מצפון הבניינים רבי־הקו־

אולם רפאים

אולם הנוסעים היוצאים בנמל־התעופה הבינלאומי של ביירות. אין נפש חיה. על הריצפה פזורים שיברי־כלים. על הקיר ממול — שעון חשמלי, המראה את השעה שבה פסק מלכת: 9.16. לידו: הלוח השחור, המראה את הטיסות היוצאות. נאמר בו כי הטיסה לדמשק תתאחר בשעה.

מהחלונות המנופצים של האולם נראית השדירה, הישרה כסרגל, המובילה ללב ביירות המערבית, בין מחנות־הפליטים עוזאי, שנכבש בידי צה"ל יומיים לפני־כן, וברג'־אל־בראג'נה, המוקפת משלושה עברים. משמאל: מיגדל־הפיקוח הנטוש, שמכשיריו מושבתים. על הארץ פזורים טפסים, לוחות־פיקוח ומיזרון קרוע. כל החלונות מנופצים.

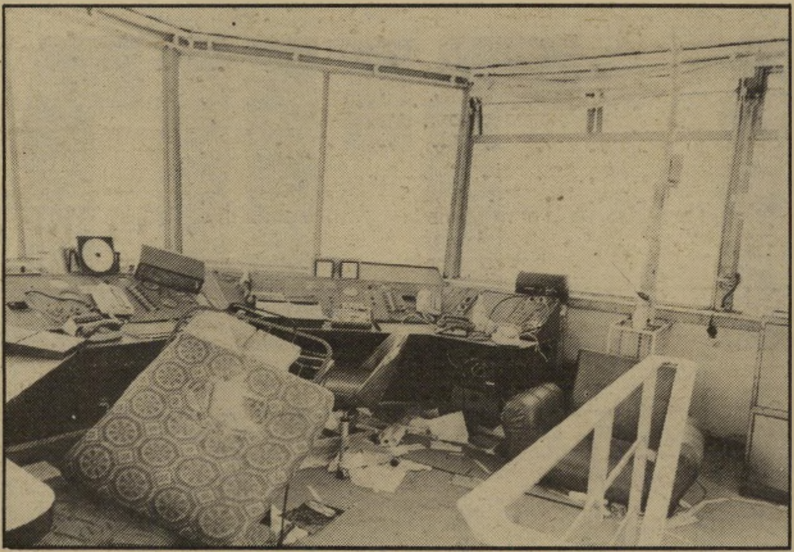

כל העולם

בכניסה לאולם־הנוסעים רשומות החברות המייוצגות על־ידי חברת־התעופה הלבנונית. בין השאר: חברת המיפרץ (הפרסי), **עאליה** הירדנית, החברה העיראקית, חברת תימן הדמוקרטית, החברה הלובית.

לאן הערב?

לרגלי חייל צה"ל מושלכים השלטים של כיווני הטיסה: ט'הראן הסעודית, ג'דה, מדריד. מסביב דלפקים הפוכים, ניירות פזורים על הרצפה, כאילו ננטש הנמל בחיפזון רב, כאשר החלה המילחמה.

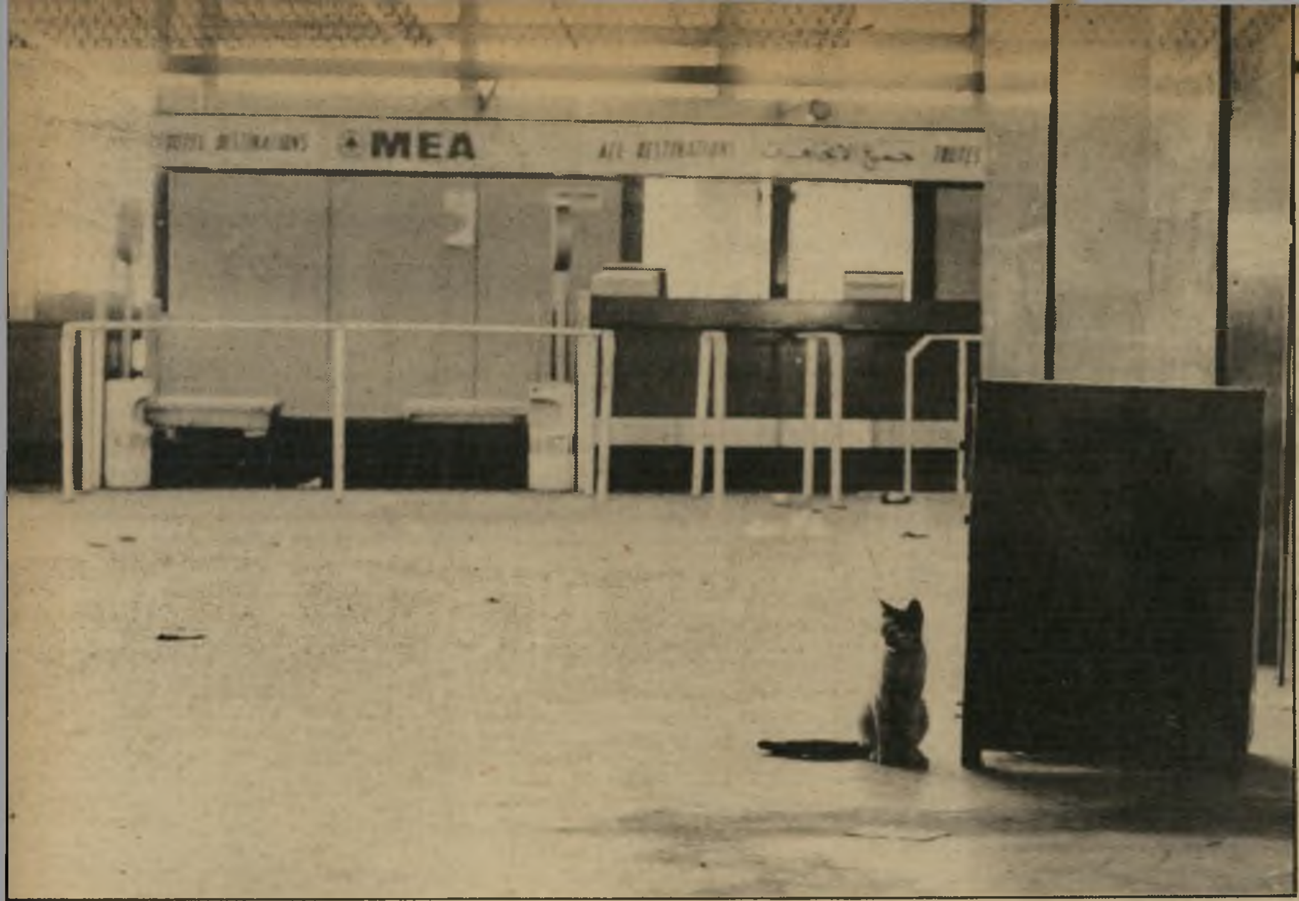

התושב היחידי של נמל־התעופה הוא חתול אפור, המסתובב באולם הנוסעים הנכנסים. הריצפה מכוסה בצואה של חתולים ושל בני־אדם. מאחור: דלפקי חברת־התעופה הלבנונית, „לכל היעדים״. האולם רחב־הידיים, ששירת פעם תנועה אווירית לכל קיצווי תבל, כשביירות היתה צומת בינלאומית מן הגדולים בעולם, עזוב עתה.

בעיר ההריגה

(המשך מעמוד 7)
מות של ביירות־מערב, חזית־בטון אימתנית, מצדה הפלסטינית המיועדת. ממיזרח שכונות־הווילות הנוצריות שעל ההרים.

על המסלולים הריקים עומד מטוס, הנראה כמוכן להמראה. המדרגות הנעות צמודות לדלת שלו. שרידיו השרופים של מטוס אחר — אף הוא של חברת־התעופה הלבנונית, קווי המיזרח התיכון — נראים כאנדרטה מודרניסטית.

משוטטים במיסדרונות של הקומות השונות. בכל החדרים — אותה עזובה סוריאליסטית. גלליי־צואה, ניירות פזורים.

על אחת המירפסות שקיות־קפה וביסקוויטים יבשים של צה״ל. באחד החדרים שלולית גדולה של דם, מהול בקפה. דם של מי? שלהם? שלנו? הצבע אינו מגלה.

דיוטי־פרי שלט מיותם מכוון לחנות הפטורה־ממכס, לידו כתובת: מחוץ לתחום לחיילי צה״ל.

יורדים למטה. מחוץ לכניסה הראשית של הבניין, הפונה העירה („טיסות יוצאות״) יושבת קבוצה של לבנונים במדים מצוחצחים. אנשי־המכס באו לעבודה, כמו בכל יום. שום דבר אינו מפריע להם. הם יושבים ומקשקשים, כאילו חיכו לטיסה הבאה הצריכה לבוא בכל רגע, כדי לפשפש במיזוודות. האם מותר לצלם? לא, בהחלט לא! למה? ככה.

מתחת לשלט הטיסות היוצאות (הטיסה הבאה: לכוויית) יושבים שני מוכסים ומתווכחים בלהט.

לפתע — כמה יריות חדות, די מקרוב. בלי התרגשות קמים המוכסים מכורסותיהם ונכנסים לבניין. אני פונה לאחד מהם בצרפתית. יורים? כן, כן, יורים! מי יורה? אין תשובה. מוכסים לבנוניים אינם עוסקים בפוליטיקה.

אנו יוצאים החוצה. מולנו שדרה רחבת־ידיים, ישרה כסרגל. זהו הכביש המפורסם, המוביל מנמל־התעופה לביירות.

בזיכרוני עולה פרשה מלפני שנה וחצי. אז דיברנו עם הד״ר עיצאם סרטאווי, ראש מחנה־השלום באש״ף, על הרעיון לשגר לביירות מישלחת של כוחות־שלום ישראליים, כדי להיוועד רישמית עם ראשי אש״ף ולדון על בעיות השלום. דיברנו על ההיבטים השונים, וגם על ההיבט הביטחוני. המישלחת תבוא לנמל־התעופה של ביירות במטוס הפרטי של אישיות בינלאומית מסויימת. זה בסדר. אך איך תגיע מנמל־התעופה העירה, מבלי ליפול לידי הסורים, הפלאנגות, הצבא הלבנוני או אחד מאירגוני הסירוב? „הכביש הזה נמצא בידי אש״ף,״ הרגיע סרטאווי. „אנחנו ננקוט באמצעי־הזהירות הדרושים.״

מחכים שני מוכסים לבנוניים, לבושים כראוי, ממתינים לחידוש התנועה. מעליהם: שלט של טיסות נכנסות ויוצאות כזיכרון לעבר.

הרעיון לא הוגשם אז. אנשי־הסירוב באש״ף התנגדו. עכשיו אני עומד בכביש הזה עצמו. הוא ריק לחלוטין. כביש יפה, רחב־ידיים שאינו מוביל לשום־מקום. לפני, במרחק של כמה עשרות מטרים, הקווים החדשים של צה״ל. שקט מתוח.

הרחוב הראשי של מחנה־הפליטים עוזאי, שנכבש יומיים לפני כן. חלק זה של המחנה אינו אלא רחוב אחד ארוך, לאורך שפת־הים, ומשני צדדיו בתים. הגדר למטה היא של קצה נמל־התעופה. רק מטרים מעטים מפרידים בין מסלול־ההמראה וקצה המחנה. המראה כולו נראה כאילו נלקח ממחזה סוריאליסטי, השכונה נראית ריקה מאדם.

פיטריה דוממת

חוזרים למכונית ונוסעים אל הקצה הצפוני־מערבי של הנמל.

לנהג משוגע כמוני, הנסיעה על מסלול של נמל־תעופה היא בגדר תענוג מטורף. בפעם האחרונה עשיתי זאת במסלול של שדה־התעופה הבריטי הנטוש בתל־נוף, ב־1948, בטרם קום חיל־האוויר.

דוהרים עד לקצה האספלט. פוסעים כמה מטרים ברגל, בחול רך וטובעני, מגיעים לראש הדיונה — והנה, לפתע, לרגלינו, במרחק של שלושים מטרים בלבד, מחנה־הפליטים עוזאי. כביש אחד ארוך, ב־

שדרת היסורים

(המשך מעמוד 9)

תים עלובים משני הצדדים, ומעבר לו — הים.

אנחנו עומדים בראש גיבעת־החול. שוב מראה סוריאליסטי. עיירה נטושה. באמצע — חזית יפה של בית־אבנים, ומאחוריה אין בית. רק הקיר הקידמי עומד. כמו תפאורה של סרט. המיזרח הפרוע.

לפתע — תנועה. אנחנו מסתכלים ואיננו מאמינים למראה עינינו. אשה קשישה, בשימלה של פלאחית פלסטינית, ניגשת לברז בחצר, וממלאה סיר גדול במים. אשה בודדה בנוף. האם יש חיים סודיים בשכונה עלובה ונטושה זו?

אמבולנס צבאי עובר בכביש החוצה את השכונה. מה הוא עושה שם?

לפתע צץ לידינו התת־אלוף הצנוע. „אני רואה שאתם החלטתם ליהרג,” הוא מעיר בעדינות.

הוא אומר שעדיין צולפים מדי פעם מן הבניינים הגבוהים שממול, ושאנחנו מהווים מטרה מצויינת.

יורדים מקו הרקיע ומשוחחים קצת על הקרב שהיה כאן שילשום. מסביבנו, בחול, פזורים תרמילים של פגזי־טנקים ושל כדורי־מקלעים. כמה שקי־חול מראים שהיו כאן עמדות של חי״ר. הן כבר התמלאו שוב בחול.

התפוצצות אדירה. במרחק של כמאה מטרים מאיתנו עולה פיטריה שחורה. „אי־

זקן גלמוד גורר אחריו שני שקים. הזקן הוא מוסלמי, הגר במערב, והגורר בקושי את המשא ביום־הקיץ הלוהט. אחרי שעבר את הבדיקות, שם את השקים בצד וחזר אל הצד המערבי, כדי להביא חפצים נוספים. כאשר גער בו הפלאנגיסט, ציית בהכנעה, כשכולו מביע יאוש פטליסטי. מאחור, משמאל: חייל פלאנגיסט בעמדה, כשבידו נשק.

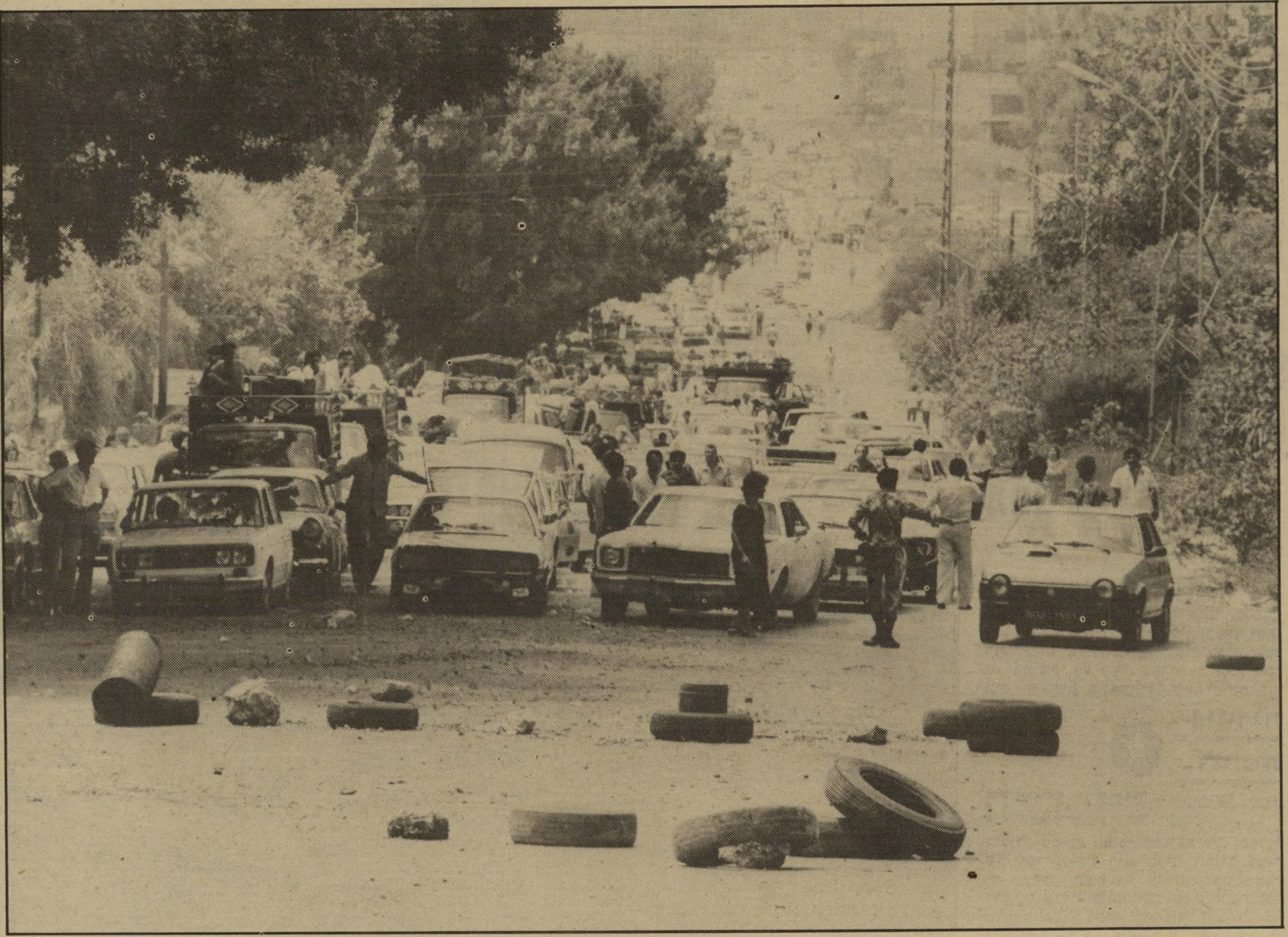

על הגבול המאושרים הגיעו אל ראש הפקק, המשתרע לאורך קילומטר מן המחסום של חיילי אש״ף, בקצה הרחוב (למעלה בתמונה). מכאן ניתן למכוניות להתקדם רק בזו אחר זו, כשכל נהג ונוסע נדרש להציג את תעודותיו. בין המכוניות נראים חיילי הצבא הלבנוני, בעוד שהפלאנגיסטים עורכים חיפושים בחפצים, כדי למנוע הברחת נשק. חיילי צה״ל מפקחים על הנעשה מן הצד, מבלי להתבלט יתר על המידה. החום הוא 30 מעלות בצל, ולאנשים אין כמעט מים.

וידיאו במיזוודה

פלאנגיסט עורך חיפוש מדוקדק בכל תיק ומיזוודה. הילדים מימין פותחים את תיקיהם, האיש משמאל פותח את תיקו המכיל מכשיר־וידיאו. כל אחד מנסה להציל משהו מרכושו.

תרנו כמה מחבלים בבית," מסביר התת־אלוף בלי התרגשות, „עכשיו הרס טאנק את הבית."

הדממה המוחלטת חזרה על כנה. אין תנועה בשטח. גם הפיטריה נראית כאילו קפאה באוויר.

מבט אחרון לעבר עוזאי ובורג־אל־בראג'נה. לפני חודש ושלושה ימים הגענו אליהן מהצד השני. דובר אש"ף, מחמוד לבדי, לקח אותנו לשם בסיור מודרך, כדי להראות לנו את ההרס. עכשיו נכבשה עוזאי, ובורג'־אל־בראג'נה כמעט מוקפת. לפי ההיגיון היא תהיה היעד הבא של מילחמת הסלאמי.

אווירה נוראה של ייאוש

נוסעים צפונה, בדרך שהיתה עוד שילשום חסומה. ליד מחסום עומד חייל צה"ל, ומורה לנו בתנועה עייפה שאסור להמשיך. „בפינה תיקחו ימינה," הוא מורה. אנחנו ממשיכים ישר, לאורך הקו החדש, צמוד־צמוד, דרך שבילים ורחובות עקלקלים. מפעם לפעם עוברים על פני מחסום של הפלאנגות, והחיילים המנוצחים מנפנפים לנו בידידות להמשיך בדרך. ישראלי הוא ישראלי.

היעד הבא הוא גאלרי סמעאן, המעבר היחידי בין שני חלקי־העיר שנשאר פתוח. הוא נקרא על שם החנות („גאלרי", בצרפתית) המצוייה בנקודה זו בשדרה הרחבה. אני קורא לה בליבי „שדרת היסורים."

גם תמונה זו לקוחה ממחזה־זוועות.

כמאה מכוניות עומדות, בפקק צפוף, לאורך שדרה זו, בעליה התלולה, בכיוון ממערב למיזרח. לצידן הולכים אנשים ברגל, באותו הכיוון. מדי פעם זזות המכוניות שניים־שלושה מטרים, ועוצרות שוב. החום מעיק, לפחות שלושים מעלות בצל, ואין צל. הכל מזיעים. על הכל מרחפת אווירה נוראה של יאוש מוהלט.

מרחוק, בתחתית הכביש, נראה מחסום־עפר שהוערם ברחוב. זהו המחסום של אש"ף. משם ועד כאן שלושה מחסומים, שהבורחים צריכים לעבור אותם. אנשים במדים שונים מתרוצצים ביניהם — הצבא הלבנוני, הפלאנגות, המישטרה הלבנונית. חיילי צה"ל מפקחים על הכל מבלי להתערב. את העבודה עושים הלבנונים. גבר ממושקף ושתי צעירות, אנשי הצלב האדום, מחלקים מים.

הפליטים החדשים מציגים תעודות, דרכונים, פינקסי־זהות. אחרי שעברו את המחסום השלישי נערך אצלם חיפוש. פותחים את המיזוודות על הארץ, מפשפשים אם אין נשק.

בטנדר ישן מדגם דאטסון מצטופפים כתריסר ילדים ומבוגר אחד. בתא־הנהג יושבים איש, אשה, שלושה ילדים. האיש עונה לשאלות בעייפות, בלי תיקווה. אולי הוא שמח שמישהו בכלל מתייחס אליו כאל

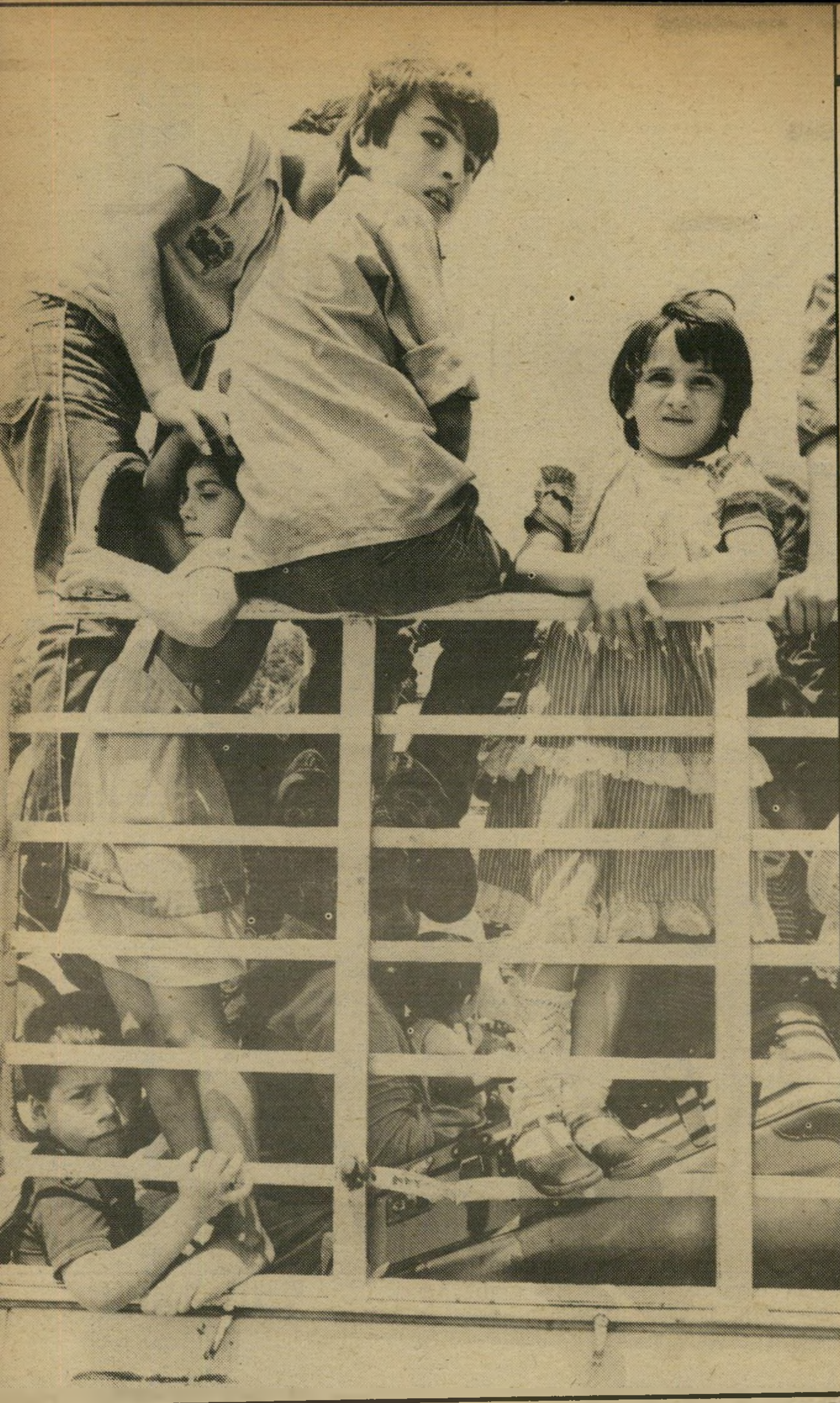

לשום מקום

ילדים של מישפחה אחת מצטופפים בחלק האחורי של טנדר ישן. הילדה עומדת על המיזוודות, ילד נלחץ בפינה (למטה, משמאל). האב הוא מוסלמי, דירתו נהרסה בהפגזה, אין הוא יודע לאן הוא נוסע.

ציפורים

פליט המציל את היקר לו מכל: יונים וציפוריי־נוי, בשני כלובים. אשתו עוזרת לו.

ביקור
במוסיאון

שומר הסף זלדה המוכנה לתזוזה מיידית חוסמת את הדלת האחורית של המוסיאון, שקירותיו נקובים בכדורים. השער הקדמי חשוף לירי. המוסיאון הוא עתה מוצב של הקו הראשון. כעשרים מטרים ממנו — הצד השני.

(המשך מעמוד 11)

בן־אדם. הוא מוסלמי. הוא גר במערב. הדירה שלו נהרסה בהפגזה. הוא נוסע מי־זרחה. לאן? לביקעת־הלבנון. יש לו שם מישהו? אין לו איש. מה יעשה? משיכת־כתפיים. במכונית אין שום רכוש. רק כמה מיזרונים.

האם כל הילדים האלה הם המישפחה שלו? „כן," אומרת האשה, בדיכאון אין סופי. „מישפחה."

נערה כבת 10, יפהפיה ופיקחית, הלבו־שה בשימלה ורודה יפה באה ברגל עם איש כבן 25. לאן הוא הולך? הוא גר במיזרח, וחוזר הביתה. הוא היה במערב, כדי לר־אות מה שלום הוריו. הם נוצרים. מדוע אינם בורחים? „אבא לא יכול," אומרת הילדה, „הוא עובד־מדינה. הוא שוטר." אחיה מוסיף: „הפלסטינים לקחו את ה־בית שלהם. הם לא יכולים לעזוב."

ברירה אכזרית, הידועה כל־כך טוב ל־יהודים. למלט את החיים ולוותר על כל השאר, או להסתכן, להישאר ולשמור על הרכוש? האלפים העוברים כאן ביום הח־ליטו למלט לפחות את החיים. החלטה נו־ראה. פירושה: לוותר על כל מה שצברו בחייהם, בעמל של שנים, להפוך בן־רגע לפליטים חסרי־כל.

אלה הם העניים, שאין להם לאן ללכת. האחרים הסתלקו מזמן. ג'וניה מלאה בע־שירים שנטשו את המערב.

„כולם צריכים למות!"

עברי זקן, חובש כופייה, בגלאבייה לבנה ארוכה, נסחב בקושי במעלה התלול. הוא גורר אחריו שני שקים לב־נים, דמויי קיטבקים. הפלאנגיסט מורה לו בקוצר־רוח לפתוח אותם. בגדים יש־נים, ספר גדול, אולי קוראן. „בסדר, קח," אומר הפלאנגיסט. הזקן גורר את השקים כמה מטרים ושם אותם בצד. הוא רוצה לחזור על עיקבותיו. נראה שהוא רוצה להביא עוד חפצים. „אתה לא יכול להש־איר את זה כאן," גוער בו החייל, בגסות, „קח את זה למעלה." הזקן אינו מתווכח. בתנועות מיואשות, נכנעות, הוא גורר אחריו את השקים במעלה הכביש.

מה לוקח עימו אדם, הנוטש את ביתו וממלט את נפשו? בזה אחר זה הם באים ופותחים את המיזוודות. קצת בגדים, ובי־עיקר מכשירי טלוויזיה, וידאו. קאסטות.

כמעט כל האנשים לבושים בצורה אי־רופית, ומתנהגים בצורה אירופית. אולי זה מגביר את הזוועה. רגילים כבר לפלא־חים בורחים. איש אינו מזהה את עצמו עם פלאחים. אך פה עוברים אנשים המז־כירים לכל איש־צה"ל את שכניו, הוריו, מכריו. ומכאן צצה כמעט אוטומטית ה־מחשבה הנוראה: „זה יכול לקרות לנו! זה קרה ליהודים בהרבה ארצות!"

אשה זקנה נגררת עם חמישה ילדים קטנים. היא נושאת על ראשה צלחת־מת־כת ענקית, ובה כל רכושה. היא הניחה אותה על הארץ. הפלאנגיסט מפשפש, או־מר לה להמשיך. אין היא מסוגלת להרים את הצלחת הגדולה והכבדה. „עזור לה!" מצווה המפקד על הפלאנגיסט, והוא מרים לה, במאמץ ניכר, את הצלחת על ראשה. האם רצו לעשות עלינו רושם? האם פשוט רצו לזרז את הזרם האיטי?

כמה עוברים? לא רבבות. אין זמן לרב־בות ביום אחד. אבל אלפים. מאות אלפים נשארים. הם יודעים כי בעיר המערבית יש עתה רבבות רבות של פליטים פלס־טים, שגורשו על־ידי הקרבות מעוזאי, מ־בורג'־אל־בראג'נה והמחנות האחרים, ש־צה"ל מאיים עליהם. כל דירה שתתפנה תיתפס על־ידם. מי יעצור מיואשים אלה? מול אפשרות זו מחליטים רוב תושבי ה־

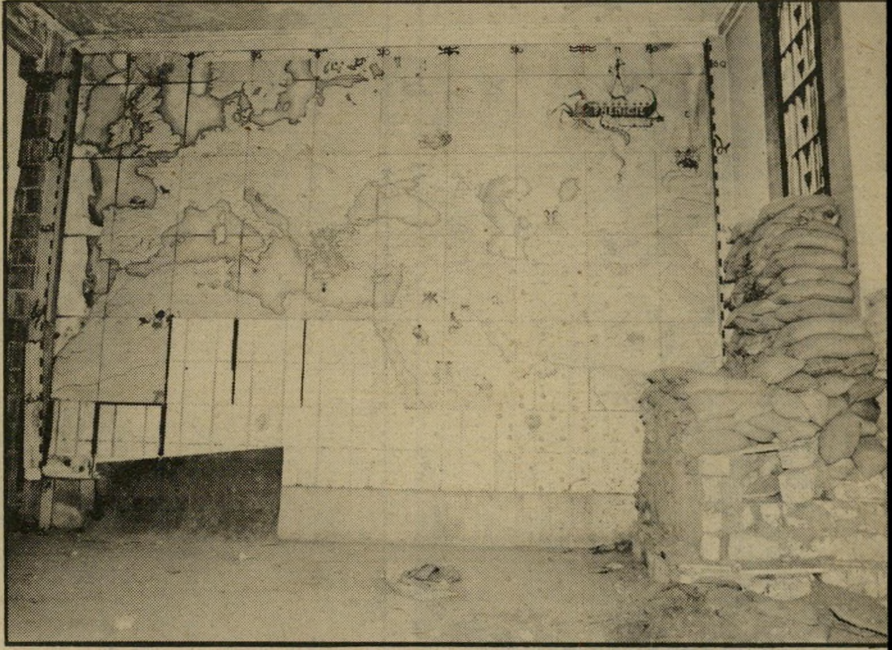

מילחמות ישנות וחדשות מפת־תבליט על הקיר מראה את המסעות והמילחמות של הפיניקים בתקופת קדם. שקי־החול על החלון הסמוך מזכירים את מילחמות ימינו. משמאל: הומור של חיילים. על הפסל חסר־הראש של אליל קדום הניח מישהו כובע־פלדה.

מערב, מוסלמים וגם נוצרים, להישאר כדי לשמור על רכושם.

צוות של הטלוויזיה האמריקאית רואה אותי, כשאני עומד על מעקה, ומבקש לראיין אותי.

בתום הראיון ניגש אלי הצעיר הלבנוני, שעמד בקירבת מקום, ושהקשיב בסקרנות גלוייה. „מה אתה אומר ?” הוא שואל בצרפתית.

„אני עיתונאי ישראלי,” אני משיב.

„אני יודע מי אתה,” הוא אומר. „ראיתי אותך בטלוויזיה. דיברת עם ערפאת !”

מבלי להמתין, הוא מפרט לי את דיעותיו. „פלסטין גמורה !” הוא מכריז. „פיניש ! מאפיש פלסטין ! כל הפלסטינים ימותו !” הוא מעביר את ידו על צווארו, לשם הדגמה. „צריכים להרוג את כולם.”

בדרך הנכונה

האיש **מסתכל** באדישות בזרם הפליטים. מכונית שחורה מפוארת, ובה יו״ר הפרלמנט, מנהיג העדה השיעית, נוסע בכיוון ההפוך — אל תוך המערב.

אני שואל את הצעיר מהי דתו. „אני פלאנגיסט,” הוא אומר, „הדת אינה חשובה. כולנו לבנונים.” כשאני לוחץ, הוא מגלה שהוא יווני־אורתודוכסי, בעל מוסך. אין הוא חבר־בפלאנגות, כי האורתודוכסים אינם חברים בהן. אבל הוא אוהד. ומפיו זורמת התעמולה של הפלאנגות בזרם אדיר. הפסוקים המוכרים חוזרים על עצמם, מילה במילה. „לבנון ללבנונים. אין פה מקום לשום זרים. כתיירים, בבקשה. אבל לא ככובשים.”

האם הוא חושש שמא הישראלים יישארו בלבנון ? „מה פיתאום ? הישראלים יגמרו את המלאכה, יחסלו את הפלסטינים ויילכו !” בכלל, „הישראלים הם עם קטן,

תערובת

תחמושת צה״ל, ועליה שני מוצגים עתיקים שנמצאו בכלי שבויים. מאחוריהם: תצלום־סטודיו ציבעוני של קצין אש״ף.

יצירה

על כמה מן הקירות ציירו חיילי אש״ף, שחנו כאן, את שמותיהם וציוריהם. מתחתם : כלים של חיילים פלסטיניים וחיילים ישראליים.

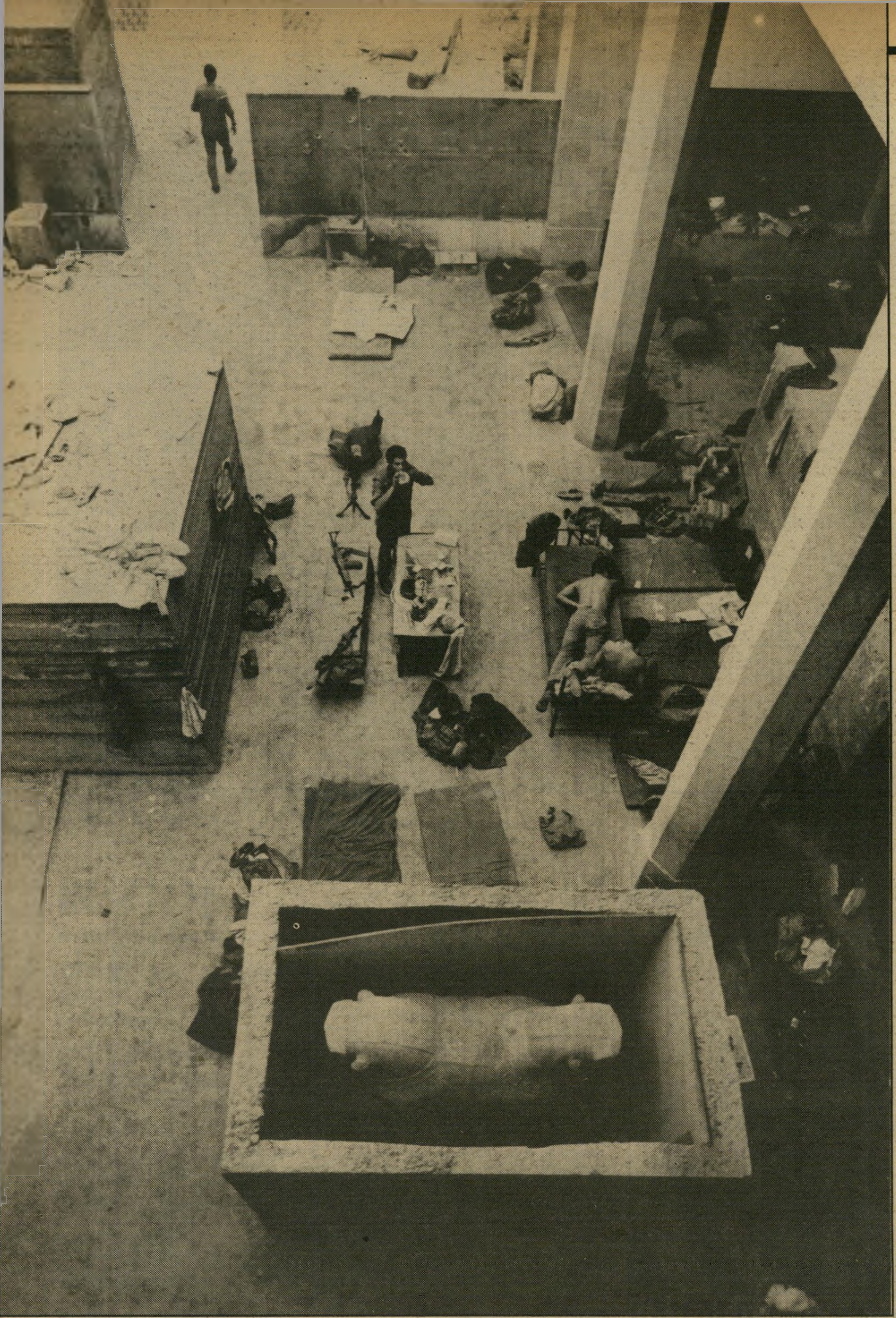

חיים בין המוצגים

צילום מן הקומה השניה של המוסיאון מראה את חלל הקומה הראשונה. חיילים פרשו את שמיכותיהם על הארץ. על אחת מהן ישן חייל עייף. כלי־נשק ומגפיים מסודרים ליד השמיכות. למטה בתמונה : פסל עתיק של סוס בעל שני ראשים, שהנהלת המוסיאון לא הצליחה להוציאו, ותחת זאת הגנה עליו בקירות של בטון, כמו מוצגים יקרים אחרים. לפני חיילי צה״ל חנו כאן חיילי אש״ף אשר ציירו את שמותיהם על קירות המוסיאון.

אבל מלא מוח !” הוא מצביע באצבע על ראשו, בהערצה רבה, כדי להדגים.

במעלה הרחוב, שם מתחברת שדרת־הייסורים עם הכביש הראשי, כתב מישהו על מעקה לבן באותיות שחורות גדולות : „ישראל בדרך הנכונה.” כמו ברחוב דיזנגוף.

שם עומדים החאפרים, ומבקשים למלא את המוניות שלהם במיטען של אומללים לנאבאטייה, לג׳וניה, לביקעה. שורה של קרובי־מישפחה ממתינים בסבלנות לפליטים, הבאים מן המערב. אורי דן מלווה אורחת זרה של שר־הביטחון, שאינה מעיפה מחלון המכונית מבט אל הטרגדיה האנושית בחוץ. לא מעניין.

נראה כאילו רק הישראלים חשים בטרגדיה. „זה שובר לי את הלב,” אמר באותו בוקר בקול ישראל חייל ישראלי, המוצב במקום. „אנחנו עושים מה שיכולים לעשות. נותנים להם מים, כדי שלא יתייבשו. זה נורא.”

ברדיו זה נשמע כמו צביעות. חיילי צה״ל מפגיזים ומפציצים את ביירות המערבית, מפילים קורבנות בקרב אוכלוסיה בלתי־לוחמת של מאות אלפים, מרעיבים ומצמיאים אותם, מכריחים את האלפים האלה לברוח על נפשם ולהשאיר מאחריהם את פרי עמל־חייהם. „הם הורסים ומחלקים סוכריות,” אמר על כך בלעג עיתונאי זר, שלא האמין להתלבטויות החיילים.

אך כאן, במקום, אתה חש במצוקה הנפשית האמיתית של החיילים. ליבם כואב באמת ובתמים. הם רוצים לעזור. הם רותחים על אדישות הפלאנגיסטים.

זוהי מצוקה אמיתית. ההרס והחורבן הזה נגרם על־ידי המכונה הצבאית הישראלית, שנשלחה על־ידי הממשלה החוקית והנבחרת של המדינה כדי לבצע משימה, שאי־אפשר כלל לבצעה מבלי לגרום להרג ולהרס, בממדים מיפלצתיים. אך המכונה הצבאית מורכבת מחיילים. החיילים, המשתתפים בפעולה, רואים, ורבים מהם מתייסרים. האם אפשר להפריד בין המכונה ובין האנשים ?

זוהי הדילמה שאלי גבע פתר אותה בדרכו. אחרים לא הלכו בדרך זו, אך הדילמה קיימת גם בליבם. כל אחד מנסה להתגבר עליה בדרך משלו. רבים כלל אינם מנסים. הם חיים בשני מישורים שונים — ממלאים פקודות במישור האחד מבלי לחשוב, חושבים ומתייסרים במישור שני.

זוהי הטרגדיה של מילחמה, שלא היתה כדוגמתה בתולדות ישראל.

מסלול מירוצי הסוסים

זהו קו החזית. מתוך העמדה ה־קדמית ביותר של צה״ל צילמה ענת סרגוסטי את ההיפודרום, מסלול מירוצי הסוסים, הנמצא ברובו בשליטת כוחות אש״ף. המעקה הנמוך באמצע התמונה מראה את קצה מסלול־המירוץ העגול. יציע־הצופים, מיבנה לבן הקרוי „בית הקשתות״, אינו נראה בתמונה, והוא נמצא בשטח התפוס בידי אש״ף. ענת התבקשה לצלם תמונה זו במהירות רבה ולתפוס מיסתור.

מירוץ בלי סוסים

(המשך מעמוד 13)

במשך כל היום אנחנו נתקלים באנשים נהדרים, המחזירים לנו את האמונה בבני־אדם ובישראל, ואת הגאווה בצה״ל. בחו־רים אמיצים, מפקדים וטוראים, שאינם אטומים, המצטיינים בחוש־הומור בתנאים קשים, המסכנים את חייהם בלי התפארות, הרואים את זוועות המילחמה ומתלבטים.

להשתמש באנשים נהדרים כאלה כדי לנהל מילחמה כזאת — יתכן שזהו ה־פשע הגדול ביותר.

הקסדה של האליל

הבחור הנהדר הבא — האיש שכבש את ליבנו יותר מכל אחר ביום הזה — הוא בחור־חמד שאקרא לו בשם דויד.

אני קורא לו בשם דויד, אף כי זה אינו שמו, כי הוא השביע אותי בתוקף רב שלא אזכיר את שמו, גם לא את שמו הפרטי. אין הוא רוצה בשום פירסום. הוא סרן, איש־מילואים, טנקיסט, בן 29, אף שהוא נראה צעיר יותר. דוקטוראנט במדעי־הטבע.

אחרי שבילינו חצי שעה בפקק ענק, ב־כביש המוביל צפונה ממעבר גאלרי סמעאן, אנו מתקרבים אל המוסיאון. זה המקום שבו עברנו את הקו לפני חודש. אך עכשיו לא הכרתיו.

אז היה כאן כביש ישר ורחב־ידיים, שבו התקדמנו, בשיירה ענקית, לעבר המחסום של חיילי־אש״ף. כעת הכביש הזה חסום לכל רוחבו בכמה וכמה ערימות גבוהות של עפר. שום כלי־רכב אינו נע בשטח. אזרחים מעטים נעים כשהם נצמדים אל קירות הבתים.

לפני מחסום־העפר הראשון עומדים כמה טנקים. אנו עוצרים ובחור־חמד, בעל שלו־שה פסים על הכתף, חייכני ולעניין, שואל אותנו בידידות מה אנחנו מחפשים פה. אנו עונים שפנינו אל המוסיאון. זהו „דויד.״

הוא שוקל רגע ואומר: „בואו איתי.״ אחד מחייליו, בעל כובע־פלדה ושכפ״ץ („מכופלד ומשוכפץ,״ אני קורא לו בליי־בי) נוטל את רובהו ונלווה אלינו.

המוסיאון קרוב, ממש ממול, אך הדרך ארוכה. אנחנו עוברים בחצרות האחור־יות, פוסעים ברחובות צרים. מדי פעם מצווה דויד: „להוריד את הראש, לעבור לצד השני בריצה.״ ענת הקטנה, שעליה תלויים עשרה קילוגרמים של מצלמות, מקפצת.

אחרי דקות ארוכות אנחנו מגיעים אל הקיר האחורי של המוסיאון. זלדה חוסמת את השער. חייל שומר עליה, מכשיר־הקשר מטרטר. אנחנו נלחצים על פניו ונכנסים.

אכן, מוסיאון. על הקיר ממול — מפת תבליט ענקית של מסעות הפיניקים הקדו־מים, הרוסה בחלקה, ליד ערימה גבוהה של שקי־חול מודרניים בהחלט. משם אנחנו נכנסים לחלל הפנימי הגדול של המוסד.

המראה מדהים. ליד הכניסה — פסל של אליל קדמון, חסר ראש. מישהו שם כובע־פלדה במקומו של הראש החסר. על הארץ פזורים, בסדר כלשהו, שמיכות־חאקי, כלי־

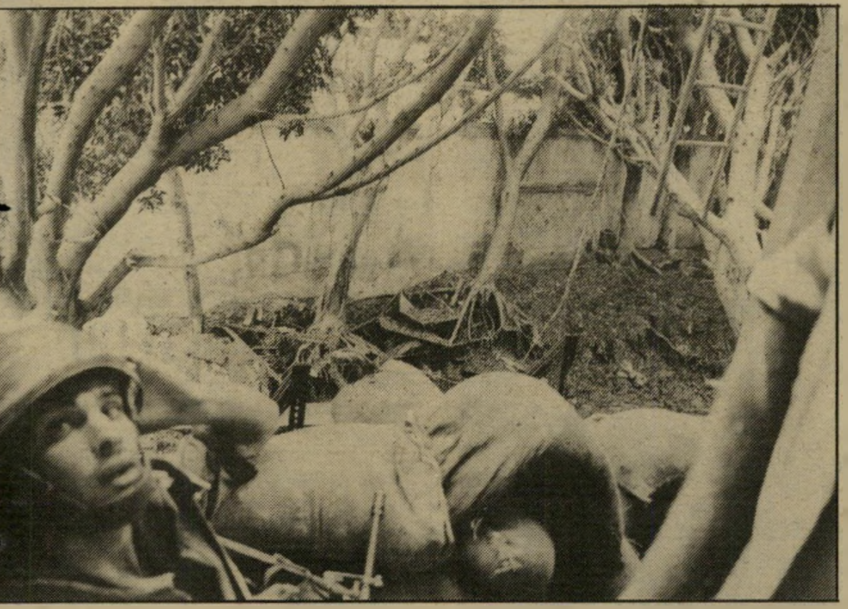

המינהרה הסמוייה

חייל צה״ל בעמדה הקדמית, על מירפסת המוסיאון. השביל שלפניו הוא קצה המעבר מוסתר, שחלקו תת־קרקעי, שבו נהגו אנשי אש״ף להסתנן אל בניין המוסיאון. במשך שבועות נמצא הבניין בשטח ההפקר שבין הקווים, ונחשב כריק, דבר שהתגלה כלא נכון.

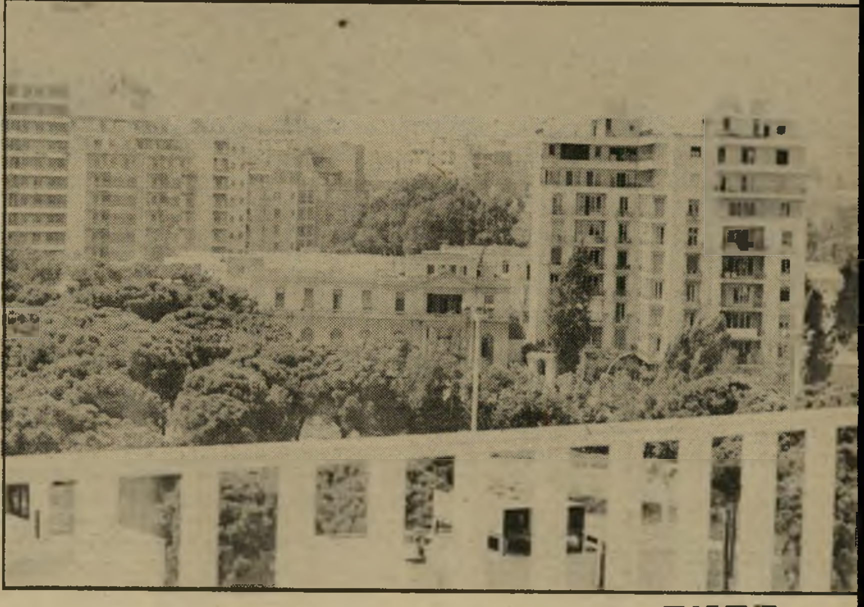

החזית

ממעקה של בניין סמוך למוסיאון, מבט על שטח האוייב. למטה — חורשת־האורנים המפורסמת, שרובה שייכת לאיזור אש״ף. הבניינים ממול, בביירות המערבית, תפוסים בידי כוחות אש״ף. השקט הנשקף בתמונה מטעה — בכל רגע יכולים צלפים היושבים בבניינים הסמוכים לפתוח בצליפות לעבר חיילי צה״ל.

נשק, מגפיים, עיתונים — כל מה שהופך שני מטרים מרובעים של ריצפה לביתו של חייל. על הקירות — כתבות המעידות על המוצגים שהיו כאן, ומתחתם ציורי־קיר ושמות של אנשי־אש"ף, ששכנו כאן. אין (עדיין?) כתובות של חיילי צה"ל.

בכמה מקומות יש בלוקים גדולים של בטון באמצע האולם. כאשר נטשה הנהלת־המוסיאון את הבית, לפני שנים, במהלך מילחמת־האזרחים, היא הגנה בצורה זו על מוצגים יקרים, שלא ניתן היה להזיזם.

צעיר בעל כובע־גולף אדום, מתעניין בנו. „אתם יכולים לצלם," הוא אומר, „אבל לא פריטים של נשק וציוד. זוהי בקשה." אחרי שניה הוא מוסיף: „וזוהי גם הוראה."

אני מסתכל בעוד מועד ומגלה להפתעתי כי הצעיר הוא רב־סרן, מפקד היחידה במקום.

אנחנו עולים לקומה השניה, מצלמים כאוות־נפשנו. מוצגים יקרי־ערך — פיסלונים כנעניים קטנים, כלי־צור פרה־היסטוריים, פזורים על הארץ, בין שרידים של תחמושת ופגזים. הרבה מן המגירות, שבהן היו המוצגים, הפוכות. המקום היה שדה־קרב. מפות־התבליט על הקירות פגועות בחלקן. בפינה — סרקופאג שבור — איני יודע אם מלפני 4000 שנים, או מלפני יומיים.

לפתע מופיע לצידנו חייל גבוה, בהיר־שער. „אולי אתה יכול למסור ד"ש להורים שלי?" הוא אומר. אני נזכר בו במעורפל, אך איני מזהה. „אני הבן של אברהם מלמד," הוא מוסיף. (לאחר מכן התלבטתי. חזרתי הביתה מאוחר בליל־שבת. האם מותר לטלפן לח"כ דתי בשבת, כדי למסור ד"ש מבנו בחזית? האם זהו פיקוח־נפש, הדוחה שבת?)

מראה מן המירפסת

יורדים לקומת־הקרקע וממשיכים לצלם. החיילים מזמינים לכוס קפה. המפקד מראה ערימה של מוצגים קטנים, ומספר שהם נמצאו בכיסיהם ובכליהם של הלוחמים שנשבו כאן שילשום. הוא זועם על הפגיעה במוסיאון, וגם על הקישקושים שעל הקירות. ברור שכל זמן שהוא כאן, שום ברוך ג'מילי לא יקשט את הקירות.

קשה לתאר את אחמד ומוחמד, שהיו כאן אך שילשום. אך באחת הפינות יש תצלום ציבעוני גדול, הנושא את שמו של סטודיו מקומי לצילום. חייל של אש"ף, כנראה קצין, במדים מסודרים בקפידה ושפם גברי, הצטלם למען מישפחתו. נראה שלא הספיק לשלוח את התמונה הביתה. הוא נראה כמו כל חייל, המצטלם למזכרת. לפתע נראה האוייב בדמות אנושית. (שום חייל קרבי אינו רוצה בכך. קשה להילחם באדם הנראה כאדם.)

לפתע — התפוצצות עזה, קרובה מאוד. איש אינו מתרגש. „איזשהו מחסן־נשק התפוצץ," קובע המפקד.

הוא לוקח אותנו דרך כמה מיסדרונות למירפסת. חייל רוכן שם על נישקו, מאחרי שקי־חול. לפנינו שביל־עפר. „מכאן הם היו באים," מסביר המפקד בעל הכובע האדום. „גילינו כאן מינהרה תת־קרקעית, והם היו נכנסים לבניין מצד זה." זה מפענח לי תעלומה: כשעברתי כאן לפני חודש, נאמר לי על־ידי חיילי הצבא הלבנוני כי המיבנה ריק. חשבתי שאני בשטח הפקר. עכשיו מסתבר כי באותה עת היה הבניין מוצב סמוי של כוחות־אש"ף. הם היו באים, בהסתר, בדרך זו.

„אל תזוזו ימינה," מזהיר המפקד, כשענת מצלמת. „יש צלפים בבניינים האלה." הוא מצביע על שורת־הבתים הגבוהים שממול, מעבר לחורשה קטנה.

דויד מוכן להוביל אותנו הלאה. הוא תופס את הרובה שלו, ומתחיל לקפץ שוב בחצרות אחוריות, בשבילים בין החצרות. מפעם לפעם הוא פוקד: „לרוץ אחד־אחד, להוריד את הראש."

(בבוקר, בשעה חמש וחצי, בכביש ליד תל־אביב, ראינו כמה אנשים בריצת־הבוקר שלהם. צחקנו מהם: עכשיו אנחנו עושים ג'וגינג לשנה שלמה.)

מגיעים לרחוב־מגורים שקט ויפה. לכל בית שני מוסכים, ובכל מוסך טאנק או זלדה. ליד הטאנקים מסתודדים חיילים בגופיות, בפוזות האופייניות של שיעמום, ומחכים לפקודות. בקומות שמעליהם יושבים האזרחים על המירפסות, סועדים בנחת, משוחחים. הניגוד משווע.

נכנסים למיבנה כלשהו, עולים לקומה שניה. לפנינו ההיפודרום המפורסם, מסלול־המירוצים ממש מתחת לאפנו. „היכן נגמר השטח של צה"ל?" אני שואל.

טנק בכל מוסך

כמה עשרות מטרים מקו האש, חונה יחידה של צה"ל ברחוב־מגורים שקט. בנייני־פאר מצויידים במוסכים לרוב, ובכל אחד מהם חונה טנק או זלדה. דיירי הבניין התרגלו לשכנים החדשים, והם עוקבים אחרי תנועותיהם בסקרנות מן המירפסות. חיילי יחידה זו שייכים למיפקדת אחת העוצבות, המנהלת את הקרב בגיזרה זו. כל החיילים יודעים כי בכל רגע הם עלולים להיות מוטלים אל תוך הקרב על מערב ביירות.

דויד מצביע על המסלול הסמוך. „זה כבר השטח שלהם."

ברחוב אחר נכנסים לבית רב־קומות. דויד מכיר את השוערת, והיא מברכת אותו בחיבה. הוא מבקש בנימוס רשות לעלות. בבקשה. נכנסים למעלית. אין מעלית. אין חשמל.

מתחילים לעלות ברגל. חמש קומות, שש, שבע, שמונה, תשע. זה קצת מוגזם. הדלתות מעץ יקר, ודויד מספר בהתלהבות על הדירות המפוארות, המלאות בכל טוב, החבויות מאחוריהן. כאן גרים כמה מעשירי ביירות. הדירות, המשקיפות על חורשת־האורנים, יקרות במיוחד. הוא כבר הכיר כמה מבעליהן.

במרומי הקומה העשירית יש דירה פתוחה וריקה. פגז דאג לכך. שני תריסים מכסים את כל הצד הפונה לחורשה. האחד שבור. „אל תיגשו לשם!" מייעץ דויד. „אם יראו אתכם יצלפו מייד!" אנחנו נשארים מאחורי התריס הסגור, ומציצים מבעד לחור שהותקן בו למטרה זו.

החורשה שקטה ורגועה. נוף מרהיב השווה הרבה כסף. חורשה בלב העיר. קשה להעלות על הדעת כי בצד השני, מאחורי הדגל המתנופף של הקונסוליה הצרפתית, יושבים לוחמים אחרים, ומוכנים לקרב שבו עלולים גם הם וגם דויד ואנשיו להיהרג.

הקו? זה אתה!

יורדים וממשיכים לפסוע ולרוץ. „צריכים להיזהר מפני האדישות," אומר דויד. „פעם־פעמיים אתה מתרשל, וזהו. כדור בראש."

החייל שלו מצביע על המצח, בין עיניו. „החבר שלי חטף כדור כאן, בדיוק באמצע. מצלף. ימח שמם של הצלפים!" הוא מוסיף בזעם. נראה שהזעם אינו מופנה כלפי האוייב בתור שכזה, אלא כלפי המקצוע המאוס של הצלפים. „יושבים עם טלסקופ, וזבנג." זה לא הוגן, הוא מרמז.

מגיעים לבית התפוס בידי הצבא הלבנוני. קבוצה של חיילים מיקצועיים יושבים ליד שולחן, בחוץ, שותים עראק. הם עליזים וקצת שתויים. הם מזמינים אותנו בידידות, מציעים כוסיות. דויד והחייל שלו אינם שותים. ענת ואני נענים להזמנה. עראק מצויין. „זחלאווי?" אני מתלוצץ. „כן, זחלאווי," הם עונים ברצינות. עראק מהעיר זחלה, הטוב שבעראקי העולם. עם

חור מול חור

אני משלם בשקלים. הוא רץ אחרי כדי להחזיר את העודף.

נכנסים לאחד המחסנים הגדולים של ה־נמל. למטה רובצים על הארץ כמה חיילים, על שמיכות מסודרות. על הקיר כמה גל־יונות ציבעוניים. נשים ערומות? לא ב־צה״ל! אלה הן תמונות של ציפורים, מט־עם החברה להגנת הטבע.

בקומה השניה מחסן אדיר, ריק לגמרי. על הריצפה מפוזרים שרידי תחמושת ופסו־לת אחרת. ממול — דלת גדולה, פתוחה לרווחה, הפונה לרחוב הראשי.

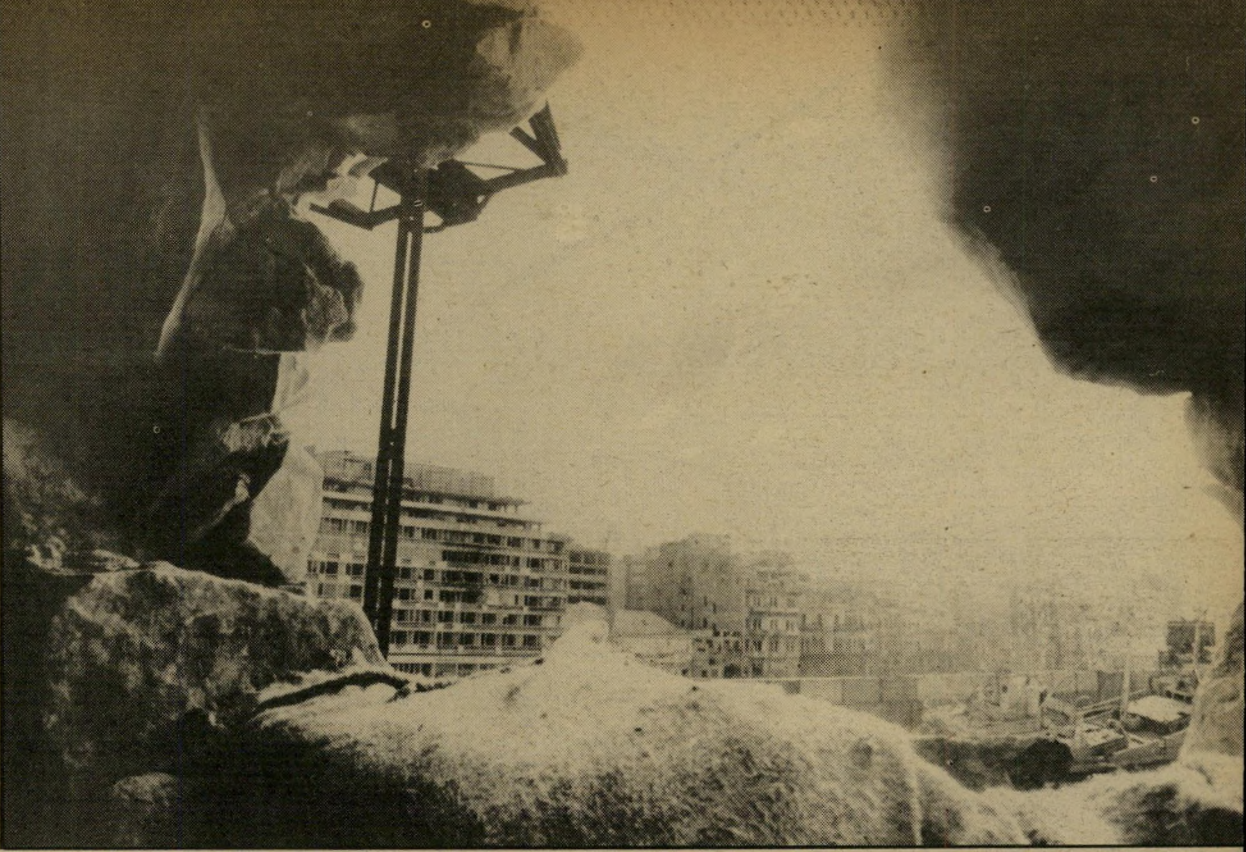

חור בקיר החור בקיר של אחד המחסנים בנמל־ביירות, זכר להפגזה קודמת, הוא שימושי ביותר. חיילי צה״ל שומרים כאן במשך כל שעות היממה (למטה משמאל) וצופים על הבניינים ממול, שבהם שומרים חיילי אש״ף, המשקיפים בכיוון זה מבעד לחורים דומים. הנמל תפוס בידי צה״ל, ואילו הרחוב לאורכו נמצא בשליטת אנשי אש״ף.

(המשך מעמוד 15)
כל כוסית הם מגישים פיסת פיתה, ובה משהו טעים מאוד. איני יודע מה זה. „בשר נא," טוענת ענת.

מפקד לבנוני, בעל כוכב על הכתף (רב־סרן? סגן־מישנה? הוא נראה כרב־סרן, אך בסוף מתגלה שהוא דווקא סגן־מישנה) יורד אלינו ומברך אותנו. מגמגמים בצר־פתית ובאנגלית, בתוספת ערבית. הוא מכיר את דויד. והשניים מתחילים לשוחח בידידות.

„הכל בסדר?" שואל דויד. „אנחנו ב־סדר?"

„אתם בסדר גמור," משיב הקצין הלב־נוני, „אבל איטיים מדי!"

הוא מתכוון להסתערות על מערב ביי־רות — העיר המתחילה במרחק של כמה עשרות מטרים מכאן.

אני חושב לעצמי: איזה מצב גרוטסקי! הוא מתלונן על כי צה״ל אינו ממהר להס־תער על כוחות־אש״ף בלב עיר־הבירה ש־לו. הוא עצמו כאילו אינו מעורב כלל. מש־קיף מן הצד.

הלבנוני מציע לנו להוביל אותנו אל העמדה הקידמית. נכנסים לג׳יפ שלו, ו־הוא דוהר במהירות מטורפת בדרכים עקל־קלות, על פני הפינות החשופות לצליפה. מגיעים לבסיס של הצבא הלבנוני. כמה חיילי־צה״ל משועממים, שאינם נראים שמ־חים במיוחד, רובצים בפינה.

אחד יושב מאחורי שקי־החול בראש גרם־מדרגות ומציץ מבעד לאשנב. הוא מפנה לנו את המקום. לפני שטח חשוף בין העצים, וסוללה גבוהה של עפר, במר־חק של כעשרים מטרים.

„איפה כאן הקו הראשון?" אני שואל.

„ברגע זה, אתה הקו הראשון," אומר דויד.

„איפה אנשי אש״ף?"

הוא מצביע על הסוללה הסמוכה. „המח־בלים יושבים שם."

רצים בקומה שפופה בחזרה. שוב הדהי־רה המטורפת בג׳יפ. הלבנוני אינו רוצה להניח לי ללכת. „המפקד היה רוצה ל־שוחח איתך," הוא אומר. „אתה מוזמן." אנחנו מתנצלים ומבטיחים לחזור מחר, מאה אחוז.

דויד מוביל אותנו שוב, בדרכים עקי־פות, אל המכונית שלנו. האם אפשר למ־סור ד״ש למישפחתו? לא, לא צריך. תו־דה. הוא פשוט אינו רוצה לגלות את שמו.

כעבור כמה דקות זוכרת ענת את שם־המישפחה שלו. מסתבר כי „דויד" היה אי־תה בצופים בירושלים. ארץ קטנה.

האוייב מעבר לרחוב

בוסעים צפונה, אל קצה הקו. ה־נמל.

השדרות, רחבות. אך התנועה מעטה.

אני זוכר שדרה זו, המובילה מיזרחה ל־ג׳וניה, כשהיא כולה פקק אחד ענקי ומש־גע. עכשיו יש רק מכוניות מעטות. האם רוקנו הקרבות שילשום את העיר? האם ה־פגזות־התגובה של אנשי־אש״ף ברובעים ה־מיזרחיים שיכנעו את התושבים היותר־עשי־רים לעבור לבתי־סוף־השבוע שלהם בה־רים? הם ממתינים לקרב הגדול, שבו יהרגו חיילי צה״ל ואש״ף זה את זה.

נכנסים לשטח הנמל. אין נפש חיה. ל־פתע: מיסעדה קטנה פתוחה. אני עוצר בחריקה. בעל־המקום מוכרח להיות אופ־טימיסט ללא־תקנה. אבל היכן הוא?

הוא נמצא בחצר, ומאכיל שלושה חתו־לים יפים. החתולים נשארים כשהאנשים מסתלקים. החתול שייך למקום, והוא מס־תדר טוב מאוד גם בלי בני־אדם, תודה.

מזמינים בירה ומשקה קל. אנחנו מיוב־שים לגמרי. האיש מבקש סליחה ונעלם. הוא מופיע שוב רק כעבור עשר דקות. ה־משקאות במיסעדה אינם קרים, כי רק לפני כמה דקות הוא תיקן את המקרר. הוא מספר. הוא הביא משקאות קרים ממקום אחר.

„אל תיגשו לשם," מזהיר קול, „צול־פים!"

בעל הקול יושב לפני חור בקיר, שנח־פר על־ידי פגז. הוא משקיף במישקפת ל־עבר הבתים ממול, מרחק של כמה עשרות מטרים. רחוב הנמל הוא בידי אנשי־אש״ף. בינם ובינינו קיר־מגן, המורכב ממכולות לתובלה ימית.

למלא את החובה

החייל בעל המישקפת מתווכח עם חייל שני, חובש־כיפה. „הם יושבים שם. ב־קומה השלישית!" הוא טוען.

בעל־הכיפה משיב בזילזול. „אין שם אף אחד. זה סתם קרש!"

הם ממשיכים להתווכח, ואני מציץ. במ־קום המסומן, בבניין ממול, יש חור של פגז, הדומה לחור שלנו. האם יושבים שם לוחמים פלסטיניים, ומסתכלים בנו במיש־קפת?

מלמעלה נשמע זימזום של מטוסים. כמה התפוצצויות באיזור המוסיאון. מחשבה

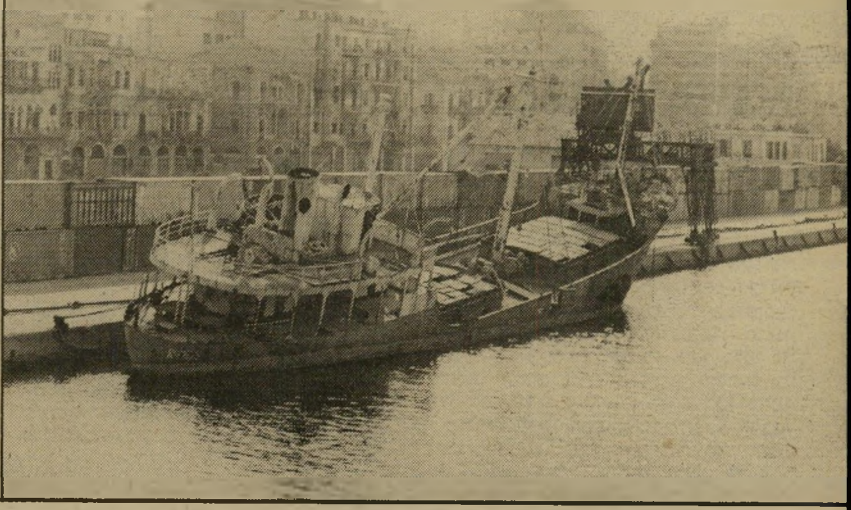

פלאנגיסטיות בחופשה לא הרחק מן הנמל, ברחוב שבו מתנהלים החיים כרגיל, פוסעות שתי צעירות, במדי־חאקי של הפלאנגות, בחברת אמן, אחותן ותינוק. הן מצטלמות ברצון.

גרוטאה חלודה

מגג של מיבנה בנמל־ביירות, הנתון בידי צה״ל, צילמה ענת סרגוסטי מראה זה, המסמל את המיל־חמה כולה. אל רציף הנמל הגדול קשורה גרוטאה חלודה, שאיש לא טיפל בה כראוי במשך שנים. הבניינים ממול תפוסים בידי חיילי אש״ף, והם מהווים את הקו הצפוני של ביירות המערבית. המראה מזכיר במיקצת את דרך־העצמאות בחיפה, בתקופת המנדאט. הבניין הגבוה ביותר, מרחוק, הוא בית־המלון **הולידיי אין**, אחד מסימני־הדרך של ביירות המערבית. כל אחד מבתים אלה עלול להיות למיבצר, אם תיפתח הסתערות כללית על העיר המערבית. מכאן נראית ביירות המערבית כגוש מאסיבי של בניינים.

נוראה: האם יכול לקרות משהו לדויד ו־לאנשיו, בשעה שאנחנו פה? האם עלול לקרות להם משהו לפני שנספיק לטלפן למישפחותיהם, כדי למסור את הד״שים שנמסרו לנו?

אנחנו נמצאים כאן בביירות המערבית ממש, מול ליבה של עיר־ההריגה. לפנינו גוש מאסיווי של בניינים — 10, 15, 23 קומות. לכבוש עיר כזאת? מה יהיה המ־חיר?

החיילים המהווים את האסימונים בהי־מור הזה, נמצאים למטה ואורזים את חפ־ציהם. במכשיר־הקשר התקבלה פקודת־תזו־זה. הנשק היחידתי, נקי ומבריק, חוזר לזל־דה.

אני מנסה לנתח את מצב־הרוח שלהם. זה לא הצבא העליז־כימעט, שפגשתי בו ביום הרביעי של המילחמה, ליד צידון. היום הוא היום הראשון של החודש השלישי של המילחמה, והאנשים האלה, חיילי הצבא הסדיר, אינם נראים כאילו הם צוהלים אלי־קרב. הם ממלאים את חובתם. הרושם הוא של יעילות רבה, של נכונות למלא פ־קודות. לא פחות מזה, אבל גם לא יותר.

הרבה אשליות מלפני חודשיים נעלמו. ויתכן שיש כאן כבוד חדש לאוייב. מדב־רים על „מחבלים,״ כמו שמדברים על „סו־רים״. השם איבד את תוכנו. יודעים כי ממול יש חיילים. כל חייל קרבי לומד, ב־משך הזמן, לכבד את האוייב שלו.

להימחץ בין הטנקים

נוסעים למלון אלכסנדר, כדי לסיים את עבודת־היום על צלחת של חומוס לבנוני. נשמעות התפוצציות. אי־שם הח־לה הפגזה קטנה. מפעם לפעם נשמעים מטוסים. מיקלע מטרטר צרור.

המלון שקט. החזית פגועה. אין זגוגיות בחלונות. פועלים סותמים את החור באספ־לט של מיגרש־החניה. כאן התפוצצה לפני יומיים מכונית־תופת. בדיוק במקום שבו עמדה המכונית שלי לפני חודש.

רק עיתונאים מעטים נותרו במקום. שוב אין זה המקום הרוחש־בוחש, שראיתיו אז. יתכן כי ההתפוצצות הבריחה את העיתו־נאים לשכונות רחוקות יותר — או למלון קומודור במערב. אפשר למות בכל מקום.

החשיכה יורדת, ואני ממהר הביתה. ל־שם קיצור הדרך, אני עולה על שביל־עפר בקירבת החלק הדרומי של הקו. מול בורג׳־אל־בראג׳נה. לפני מתנהל לו טאנק, הנראה כענקי, בענן סמיך של עפר. לפתע הוא נעצר, ומתחיל לנסוע אחורה. אני מבקש להימלט ממנו אחורה, והנה בא טאנק שני, בענן של עפר. מן הצד.

לרגע — פאניקה. שני הטנקים אינם יכולים לראות אותנו. אפשר להימחץ כאן בקלות, מבלי להשאיר זכר.

אני מדליק את האורות, והטנק רואה אותי. ברגע האחרון הוא פונה בצורה חדה הצידה, ועובר על פני בענן.

זוהי החווייה האחרונה שלי באותו יום בעיר־ההריגה — העיר העלולה בכל רגע להיות לתופת של זוועות.

ליד נמל־התעופה אנחנו פונים דרומה. הקו נשאר מאחרינו. קו חי ונושם. קו המורכב מבני־אדם. בני־אדם שמישהו עלול לגזור עליהם בכל רגע דין מוות, במתן פקודה מטורפת אחת.

נמל ביירות

מראה כללי של הנמל. אוניה אחת קשורה לרציף, אחרת טבועה־למחצה במימי הנמל. מאחוריה עומדת יאכטה נאה, שבעליה נתפסו, כנראה, במילחמה וחוששים עתה להזיזה, מחשש פן ייחשפו לאש חיילי צה״ל או אש״ף. בתחתית התמונה: אוניה השוכבת על צידה במים, אחרי שניזוקה, כנראה, באחת ההפגזות הרבות.

בלאופונקט
ב-14 תשלומים

1000 ש'
פרס לכל רוכש
בתקופת המבצע:
שובר הנחה בסך
.-1,000 שקל
לחבילת סיור
באמצעות סיור
טורס" "מדינה
מתנת בלאופונקט.

עכשיו, אתה כבר לא צריך להתפשר...

... כי בתנאים כאלה, גם טלוויזיה יוקרתית
כמו בלאופונקט לא תגרום ל"חורים"
בתקציבך.
קח לך היום טלוויזיה מהשורה הראשונה
בעולם, טלוויזיה שאינה נותנת פרנסה
לטכנאים ותהנה ממנה עוד הרבה שנים.
קח לך בלאופונקט היום, וגמור לשלם רק
בעוד 14 חודש.
בלאופונקט: טלוויזיות צבעוניות, ווידיאו,
סטריאו — פאר תוצרת גרמניה.

טבלת מחירים
תמצאו אצל הסוכנים.

היבואן הבלעדי:
טרכף יבוא בע"מ,
בוגרשוב 70 ת"א טל: 293005.

BLAUPUNKT

בלאופונקט-בכל מחיר

תל־אביב: וידאו קלסיק, אבן גבירול 54; שיווק הוגן, דיזנגוף סנטר, לבל אליהו, שד' ירושלים 29 יפו; אלרד, אלנבי 106; אורית, אחד העם 19 ● **גבעתיים**: נתנאלי, כצנלסון 18 ● **נתניה**: רדיו אלחוט, ויצמן 5; טלרן, ויצמן 18; רדיו צליל, שמואל הנציב 3; חשמלית, שמואל הנציב 26 ● **רעננה**: בועז שרותי טלוויזיה, בורוכוב 24 ● **חדרה**: חשמלית, הרברט סמואל 80; שוייצר, הרברט סמואל 68 ● **חיפה**: טרקלין חשמל זילברשטיין, הנביאים 25; צביקה בית הסטריאו, הנביאים 12; יהודה אטיאס, הנביאים 15; סימפוניה חיפה, הרצל 85; אריה מכשירי חשמל, רח' נטיב 2 ● **קרית־אתא**: שפרן, העצמאות 38; פטמן, העצמאות 50; ויזגר, יוספטל 55 ● **קרית־ביאליק**: קול־אור סביניה, השקדים 2, סביניה ● **נהריה**: טלסטר ליבוביץ, תחנת אגד, שדרות הגעתון 3 ● **קרית־מוצקין**: פלג, השופטים 13 ● **נצרת**: סלון סביון, רח' סביון 3 ● **אשדוד**: חשמל כהן, מרכז מסחרי ד' ● **רמלה**: אסתר אוני־ברסל, ביאליק 2 ● **ירושלים**: צדוק שיר, שמאי 23, רדיו מאיר, רח' לונץ 5; סבטיני צלאח א־דין 32 ● **באר־שבע**: א.א. אלקטרוניקה, העצמאות 48: סלון איתני, רח' הפלמ"ח 65 (ליד קולנוע מרכז) ● **חולון**: סלון חולון, סוקולוב 82 ● **רמת־השרון**: סנסור, סוקולוב 70. ● **ראשון־לציון**: עלפי, הרצל 103; אמנון ברנפלד, רוטשילד 39 ● **רחובות**: חזי אלקטרוניקה, בית־הפועלים 4; סלון אלקטריק, הרצל 187 ● **נס־ציונה**: פינקלשטיין, רחוב ויצמן.

ילדי החורבות

„אתם, היהודים, מתייחסים אלינו גרוע יותר מאשר לכלבים! האל ינקום בכם על מה שאתם עושים לנו!"

דברים אלה לחש באוזניי תושב מחנה־הפליטים ראשידייה, בעת שקצין־העיתונות מטעם דובר־צה"ל, שליווה את צלם־המערכת ואותי, לא הבחין בכך. זמן רב הייתי צריך לעמול, כדי לרכוש את אמונו של אותו פליט. שכן, בראשידייה שולט היום הפחד.

המבקר בימים אלה במחנה ראשידייה,

ראשידייה נהרסה כליל, אך בין ההריסות גדל דור חדש

מדרום לצור, יכול להבחין למה התכוון הפליט. המחנה נהרס כמעט לחלוטין. בכל עבר נראים רק חורבות וערימות אבנים. בין ההריסות מתרוצצים ילדים קטנים — דור ההמשך של המאבק הפלסטיני. כבר עתה ניבטת השינאה מעיניהם. מפחיד לחשוב על העתיד, כשרואים מה יהיו זיכרונות הילדות שלהם.

פגשנו במקום את בסאם מוחמד קאסם, בן ה־15, שהשתחרר כמה ימים לפני כן ממעצר. הוא היה כלוא במשך חודש וחצי בחשד לחברות באחד מאירגוני אש"ף. על־פי הגדרת צה"ל, שאומצה על־ידי כלי־התיקשורת הישראלים, הוא נכלל במה ש־מכונה „ילדי האר־פי־ג'י," שבינתיים שוחררו ברובם הגדול ממעצרם. „לא יריתי אר־פי־ג'י," מספר בסאם, בנוכחותו של קצין הליווי, „אין לי קשר לאש"ף. אני תלמיד.

„נולדתי וגדלתי בראשידייה. כשבאו ה־יהודים, ברחתי עם עוד הרבה אנשים לצור, שם גרנו בבניין של הצלב האדום. החיילים הישראליים לקחו אותי משם למחנה בתוך ישראל, ואחר־כך העבירו אותי לבית־סוהר. הם חקרו אותי ושאלו באיזה אירגון של אש"ף אני חבר. אמרתי להם שאני לא שייך לשום אירגון.

„היו איתי הרבה ילדים פלסטינים. היו שם כמה אנשים

הם הצביעו על כל מיני ילדים ואמרו שהשתמשו באר־פי־ג'י וברובים. ה־חיילים היכו את אלה שהצביעו עליהם ב־ראש ובכל הגוף. לי לא הרביצו, כי עלי אף אחד לא הצביע.

כולם ביחד, בלי הבדל

הם מלשינים, שעוזרים לצבא הישראלי. אני לא יודע מי הם. אני גם לא יודע למה הם עושים את זה, ואם זה נכון מה שהם אומרים. אבל זה לא נכון שהחיילים הפלסטינים הם טרוריסטים. החיילים שלנו נלחמים למען האדמה והזכויות שלנו."

בתחילה סירב הנער להביע את דעתו על אחיו הלוחמים. הוא עשה זאת רק אחרי שהבטחתי לו, כי הקצין המלווה אותנו לא ינקוט נגדו בצעדים כלשהם, ואחרי שהקצין אישר זאת.

„ביומיים הראשונים לא קיבלנו במעצר אוכל," המשיך בסאם לספר, „נתנו לנו רק מים. אחר־כך הביאו גם אוכל והתייחסו אלינו טוב. אבל התנאים היו קשים. ילד אחד התעלף, מפני שלא היה יכול להחזיק מעמד. החיילים לקחו אותו לטיפול. כש־החזירו אותו, גם הוא התחיל להלשין.

„אחרי חודש וחצי שיחררו אותי מהמע־צר. לפני השיחרור נתנו לי החיילים חולצה וקיבלתי מאונר"א חמישים לירות לבנוניות. עכשיו אני רוצה להמשיך ללמוד."

בשביל שבין החורבות משך את עינינו צעיר קטוע שתי רגליו, שהתקדם על כיסא־גלגלים. „נפצעתי לפני שנתיים, כשהצבא הישראלי הפגיז את ראשידייה מהים," סיפר מחמוד מערוף בן ה־18, „ראיתי ילד שנפצע וספג רסיסים בכל הגוף. רציתי לעזור לו, ואז נפגעתי בעצמי.

„אוי לנו!" אומר מראה פניה של כמילה מוסא, הנצבת על רקע ביתו ההרוס של בנה, סאלח עיסא מוסא, בן ה־19, שנהרג במיקלט שליד הבית במחנה הפליטים ראשידייה. פתח הכניסה האלכסוני של המיקלט נראה מאחור. בן אחר שלה, מוחמד עיסא מוסא, בן ה־26, עצור במחנה־השבויים. בתמונה למעלה: ילדה פלסטינית ואחיה במחנה ההרוס.

(המשך מעמוד 19)

„אני לא מבין למה הישראלים הפגיזו את המחנה. הקומנדו הפלסטיני לא ירה על ישראל מתוך המחנה. רק עכשיו, כשהישראלים באו לכאן, נלחמו נגדם במחנה.

„יש לי ארבעה אחים שעזרו לי אחרי הפציעה ופירנסו אותי. הישראלים לקחו את כולם לכלא. הצבא הישראלי מעניש את כולם ביחד, בלי הבדל. אם עכשיו, למשל, מישהו יירה על חייל ישראלי, יבואו החיילים ויעצרו את כל הגברים. מדוע עושים את זה לאנשים שלא עשו דבר? אין צדק!

„במילחמה הזאת נהרגו אחותי, שני דודים ובן־דוד שלי. הם מתו כולם מהפצצות מהאוויר. חמישה חברים שלי נהרגו מפגיעה ישירה של פצצה במיקלט. אחרי ההפצצות, באו החיילים הישראלים. שמענו אותם עוברים בכביש ליד המחנה ופחדנו מאוד, כי אנחנו יודעים שהישראלים חושבים שכולנו קומנדו פלסטיני. אבל זה לא נכון.

„ביקשתי מהקומנדו שלא ילחמו בישראלים בתוך המחנה, כדי שלא יסכנו את התושבים. אמרתי להם שהם יורים ואחר־כך חוזרים לעמדות שלהם על החוף, ולנו אין לאן לברוח. אבל הם לא שמעו לי.

„אני חושב שאנשי הקומנדו הפלסטיני צודקים במילחמה שלהם. אבל אני לא רוצה יותר מילחמה. אנחנו רוצים שלום. רק סבל ונזק נגרם במילחמה. חצי מהבית שלי נהרס ואין לי פרנסה. כל מה שיש לי, זה קצת אוכל שאני מקבל מאונר״א. הצבא הישראלי נותן לי מים וקצת לחם.

„כל חיי האמנתי שיום אחד נחזור לפלסטין, וגם היום אני מאמין בכך. תנו לנו לחזור ונחיה ביחד בשלום. הישראלים יהרגו בנו כמה שיהרגו. אבל אנחנו לא נוותר על המולדת. למה אתם רוצים לקחת את הארץ שלנו?

„בזמן המילחמה ברחו התושבים מחוץ למחנה. אבל גם בפרדסים היו יריות בין החיילים הישראלים והקומנדו הפלסטיני. לכן חזרנו פנימה. ראיתי הרבה מאוד הרוגים. לא יכולתי אפילו לספור אותם.

„אחרי שפסקו היריות, הישראלים אספו את כל הגברים, מגיל 8 עד 70, במרכז המחנה ולקחו רבים מהם למעצר. גם אותי רצו לקחת. אמרתי להם: אין לי רגליים, איך אלך לכלא? לבסוף הם נתנו לי ללכת.״

מישחקים בין ההריסות

ילד פלסטיני משחק בקערה, שאותה הוא חובש לראשו כקסדה, בין ההריסות בראשידייה. הילדים במקום הם דור ההמשך של המאבק הפלסטיני.

מחפשים

פליטים מראשידייה חופרים כדי לגלות גופה שנקברה על־ידי צה״ל במהלך הקרב.

✶ לוחמי־חופש לא טרוריסטים

מרבית הבתים בראשידייה נהרסו עד היסוד, או שנזוקו קשה. על־פי הגירסה הרישמית של צה״ל, הופצץ המחנה מן האוויר, כשהטייסים מכוונים את פצצותיהם רק אל הבתים שהיה ידוע כי נמצאים בהם „מחבלים״. לדברי הגירסה הזאת היו הפגיעות כה מדוייקות, עד שכל בית כזה ספג פגיעה ישירה ונהרס לגמרי.

אולם כל מי שמבקר בראשידייה יכול לראות את האמת: שום פצצה, ותהיה גדולה ככל שתהיה, אינה יכולה לעקור בית־אבן מיסודותיו, אפילו אם היא פוגעת בו ישירות. מראה ההריסות אינו משאיר מקום לספק: הבתים פוצצו באמצעות חומרי־נפץ, אחרי שוך הקרבות.

בין הבתים בראשידייה מפוזרים מיקלטים, שלגביהם הודה צה״ל כי פוצצו באמצעות חומרי־נפץ. מיקלטים אלה נראים בדיוק כפי שנראים מיקלטים ציבוריים ברחבי ישראל.

בעת הפצצות חיל־האוויר ירדו תושבי־המחנה למיקלטים אלה. אולם בפי דובר צה״ל הם מכונים „בונקרים״, מפני שנמצאו בהם מיצבורי־נשק. משום כך, על־פי הגירסה הרישמית, ניתנה ההוראה לפוצץ אותם. השוואה בין הריסות המיקלטים והריסות הבתים מוכיחה כי הם נהרסו באותה השיטה.

בראשידייה אין כיום חשמל, אין מים זורמים. 7000 התושבים, החיים בין ההריסות, מתקיימים מהקצבה קטנה של מזון, המסופקת להם על־ידי סוכנות הסעד של האו״ם, אונר״א. בעוד כמה חודשים יתחיל החורף בלבנון, והפליטים ימצאו את עצמם חשופים לגשם ולקור. לא נראה כי שילטונות צה״ל מודאגים מכך.

„הישראלים טוענים שהם מנסים לעזור ללבנונים לשקם את הריסותיהם, אבל גורלנו לא מעניין אותם כלל,״ אמר לי פליט במחנה, שביקש שלא אזהה אותו, „אנחנו סובלים יותר מכולם, לנו אף אחד לא רוצה

מבשלים

חלדייה שחרור, בת ה־25, מבשלת על כיריים המאולתרים מאבנים ומפחים.

ביקורת בכניסה

בפתח מחנה הפליטים ראשידייה נצבת חוליית חיילים, הבודקת את כל הנכנסים והיוצאים מהמחנה. בתמונה נראה חייל על ג׳יפ, המשקיף מעבר למיקלע על חברו, הבודק פלסטיני.

בלי רגליים

סיפר שראה ילד שנפצע מרסיסים ורץ לעזור לו. תוך כדי כך נפגע הוא עצמו. הוא מחמוד מערוף בן ה־18, שאיבד את שתי רגליו לפני שנתיים, בעת הפגזה של חיל־הים על ראשידייה.

אבא איננו

אם ובתה על רקע בית הרוס במחנה הפליטים ראשידייה, השוכן מדרום לצור. רבים מן הגברים במחנה נעצרו בידי הצבא ונשלחו למחנה־השבויים. הנשים והילדים נשארו לבדם. המחנה נהרס כמעט לחלוטין, בכל עבר נראים רק חורבות וערימות אבנים. במחנה אין חשמל, ואין מים זורמים. בעוד תקופה קצרה יתחיל החורף בלבנון והפליטים ימצאו את עצמם חשופים לגשם ולקור, ללא קורת־גג וביגוד מתאים. לא נראה כי שילטונות צה״ל מודאגים מכך.

לחם חסד

אם ממיינת גרעיני חיטה, כשבתה עומדת לצידה. תושבי ראשידייה מקבלים את ה־חיטה מסוכנות הסעד של האו״ם, **אונר״א**, המספקת להם מזון.

בפתח הבית

ילד פלסטיני יושב בפתח בית הרוס בראשידייה. שלא כמבוגרים, הילדים נוטים לגלות ביתר קלות איבה לכובשים הישראלים.

לעזור.

„אתם, הישראלים, לקחתם מאיתנו את אדמתנו, ועכשיו אתם רודפים אותנו עד לכאן. זאת טעות גדולה, שעוד תתנקם בכם!

„במילחמה אתם לא תפתרו את הבעיה. זה רק יגביר את השינאה וירחיק את השלום עוד יותר. כדי להצליח בדרך הזאת תצטרכו להרוג את כולנו, מן התינוק הקטן עד לזקן, מפני שכל עוד ישאר מישהו מאיתנו, הוא לא ישקוט עד שיקבל את זכויותיו.

„יש לנו מנהיגות שקוראים לה אש״ף. הם לא טרוריסטים, אלא לוחמי־חופש. מדוע שלא תדברו איתם? אנחנו רוצים לחיות איתכם בשלום. אני חושב, שהפיתרון הטוב ביותר הוא שנחיה כולנו במדינה

מאת
יוסי הימן
צילם
ציון צפריר

אחת, אבל אפשר לחיות גם בשתי מדינות. אני מקווה שיש מספיק מקום בגדה־המערבית לכל הפליטים. אנחנו מוכנים לעבור לשם כבר היום, אם יאפשרו לנו.

„שמעתי ברדיו על הקצין הישראלי ש־התפטר מהצבא, מפני שמצפונו לא נתן לו להמשיך במילחמה הזאת. זה מעודד אותי מאוד. אני מאמין שיש הרבה ישראלים שאינם רוצים במילחמה, בדיוק כפי שאנחנו לא רוצים בה. אני גם מאוד מעריך את הדמוקרטיה בישראל. אני חושב שהחופש היא הכוח החזק ביותר, והוא הכוח של הצבא הישראלי. אבל גם אנחנו רוצים חופש. זה מגיע לנו בדיוק כפי שזה מגיע לכם.״

ח׳אלד עבד אל־חמוד בן ה־60 הוא פליט מדיר אל־קאסי, כפר בגליל שאינו קיים עוד. „ברחתי מהכפר שלי ב־48׳, ביחד עם המישפחה שלי וכל התו־

(המשך בעמוד 50)

מכתבים

פרשת גבע

קוראים מגיבים על פרשת המח"ט אלי גבע.

אני רוצה להביע את הערכתי המלאה למעשהו האמיץ של אלי גבע. אל יאזין ברצינות לכל אותם כתבלבים אומללים, הנופלים חדשים לבקרים ברישתו של שר־הביטחון, או לאלה שנפלו כבר מזמן בפח לשונו היוקשת של מנחם בגין. הדבר שהם מבקשים להוליך אליו

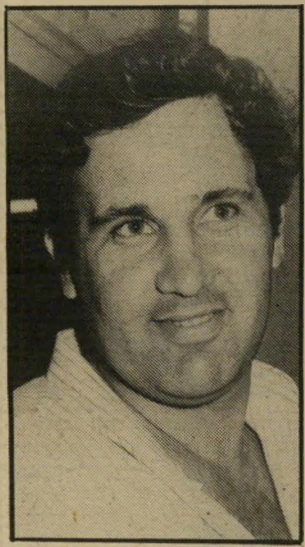

מח"ט גבע
„בשחר נעוריו"

בביירות הוא בחזקת אסון לישראל ולחלום הציוני, ואם היה במעשהו של אלי גבע ולו רק לדחות את הקץ הזה, יבורך.

המדהים שבכל הפרשה הוא, שבאותו יום דיווחו העיתונים בשם הרמטכ"ל ובשם מפקד גייסות השיריון שמעשהו של גבע, לא היתה לו כל השפעה על חיילי צה"ל, אך גם על כנסי־הסברה שנערכו ביחידות צה"ל בלבנון כדי „להסביר" את פרשת גבע. אם לא היתה למעשה כל השפעה, מה יש פה להסביר? תיק"ו.

שלום קרני, תל־אביב

משהו מוזר היה בתגובתו של ראש־הממשלה, מנחם בגין, על פרשת גבע. ראש־הממשלה אמר כי במיקרה של הקצין המצטיין שהחליט ללכת על פי צו מצפונו, מדובר באדם שיש לו השקפות „שהוחדרו לו בשחר נעוריו".

מעניין מאוד. אפשר לחשוב כי ההשקפות של ראש־הממשלה עצמו הם תולדה של תהליך מחשבתי ממושך מאוד, אשר הסתיים רק לאחרונה, בגיל 69, ואילו בשחר נעוריו היו למר בגין השקפות שונות לגמרי!

גלית צ'רניק, בת־ים

כל המעשה של גבע הוא תוצאה של הסתה נגד הממשלה ונגד צה"ל, שאתם ועיתונאים אחרים הייתם שותפים לה. אם גבע לא היה שומע את טיפסוף הרעל היומיומי שלכם, הוא לא היה מעלה בדעתו לערוק מן המילחמה. לא הוא אשם, אלא אתם.

הרמן לוי־צור, ירושלים

● ● ●

טרור נגד הדרוזים

מחאה נגד כלי־התיקשורת ומעצבי המדיניות.

עודנו מרגישים בשוטים המילוליים, שהופעלו על גופנו על־ידי אמצעי־התיקשורת, אחרי המאורע המכאיב בין כפר ג'וליס הדרוזי ו־כפר יאסיף הנוצרי. אז עמדה

(המשך בעמוד 24)

תשבצופן 2345

מאת נדיב אבידן

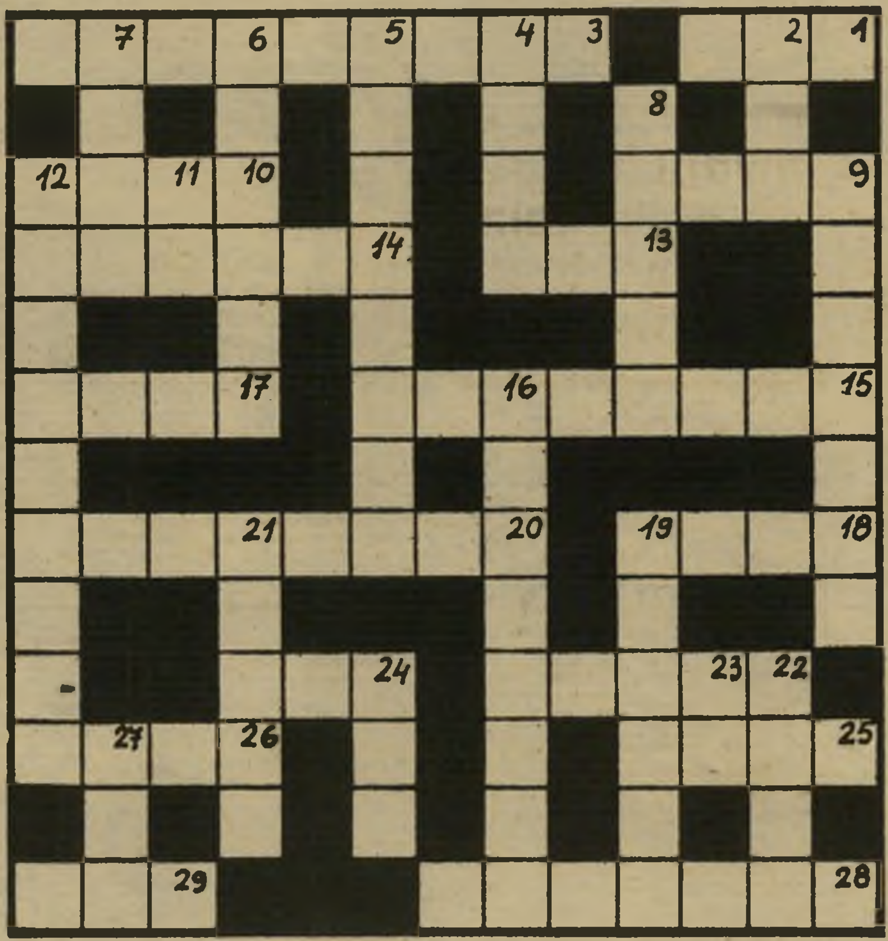

מאוזן:

1. הוליכו שולל בצורה שטנית (3).
3. מה שכב בקור עם עלות השחר? (מ) (4, 5).
9. טיפש אבל רציני (4).
10. לעשות הכרה בין דוד ועליזה (4).
13. לא הופיע על המכתב שחזר מארץ ערבית (3).
14. המספר הזה לא מוכן להתחלק בדרך מת"א לרחובות (6).
15. עכשיו גם סוקרטס וחבריו, מסוגלים להבין את סבלם של היהודים (4, 4).
17. מאיזו סיבה את מ"פ? (4).
18. מחילה והמתנה (4).
20. העור, שכתם ועוד כמה מהלומות שינו את צורתו (3, 5).
22. וזו ההפרדה שהוא עושה ממתכת (5).
24. אצל בורג, ילדותי משמע שמחה (3).
25. הגידי משהו פרטי על הח"כ (4).
26. בססט קבעו שיש לו נטיות כלביות (4).
28. שר לפני השינה בחברת בעלי־הון (7).
29. אם הוא שר, הוא יגאל את האזור הזה (3).

מאונך:

2. במקרא גם זה יכול להיות גימוק (3).
4. את המלך הזה חובה להחזיר (4).
5. מאז ומעולם מופיע בעיתון טור קבוע, לעובד משרד התקשורת (4, 4).
6. מסתבר ששיבוצו של דורון במוסד בינלאומי, זה עסק מסריח (6).
7. ממש, שגעון של בלש (4).
8. בראש הערבי אתה מחפש? תתבייש לך! (5).
9. את רוצה שמונה פילות? בשמחה רבה! (7).
11. דומני, שהשנים נשארו בלי מנחה (2).
12. נקמת פיקאסו (3, 3, 3).
16. צעד לא חוקי שיש עימו קלון (3, 5).
19. המוסד החינוכי שלי מתאים לחזירים, כך עולה מעשנה (6).
21. סקר מיפלגתי לפני הבחירות באיטליה (5).
22. הם שילמו עבור ממלא מקומו של הדוקטור (4).
23. יש לו ברירה: או שזה בן, או שהוא ילך לשם להשתכר (2).
24. אמנם עקומה, אבל עם תואר אצולה (3).
27. פחד משימוש בידים (3).

פתרון תשבצופן 2343

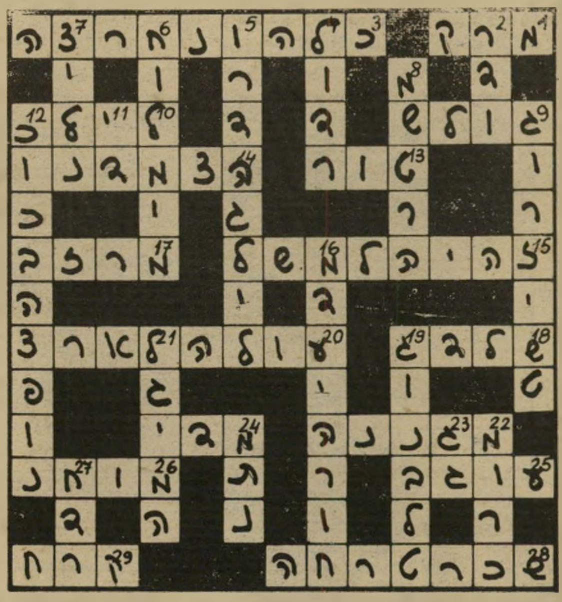

תן טרמפ לחייל

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים ספרות נשים – קוסמטיקה – פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול,
צביעה, פסים, סיפול פנים, איפור,
הוצאת שיער בשעווה
* גננת כלות *
• מחירים עממיים • שרות מעולה •

תל־אביב יורפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת־גן הרצל 86 מול בנין אואזיס "סלון אוה"

העסק הנבחר 1982

מרים בנימיני

מזל החודש: אריה

זה כמעט עלבון, לתאר ילדים בני מזל אריה כילדים. אישיותם הברורה והחזקה בולטת ממש מיום היוולדם. התנהגותם, רגישותם והתייחסותם לסביבה הקרובה אינם משתנים. בכל גיל הם נאמנים לעצמם, ואינם מוכנים לכופף את גבם כדי לגרום נחת להוריהם, מוריהם או חבריהם.

טוב־לב, נדיבות, אחריות, מצפון וגאווה — תכונות אלה מרכיבות את הגרעין שנמצא בתוכו של האריה הקטן, אך כדי לגלות את מה שמסתתר בפנים, יש להתנהג אליו בכבוד. לא לזלזל בדרישותיו, ולזכור שהוא השליט מיום היוולדו.

ילד במזל אריה יכול להיות מקור של הנאה להורים המכבדים אותו. מינקות אפשר להבחין בחוש ההומור והקונדסות. יותר מאוחר אפשר כבר להבחין בבירור, שכל הרפתקה שיש בה סיכון מושכת אותו במיוחד. צעצועיו של האריה הקטן משונים לעיתים, הוא ישמח לקבל במתנה חרב עתיקה אמיתית, ציוד מחנאות, שברייה ערבית וכל מיני צעצועים שמדגישים את גבריותו.

הבת נמשכת גם היא למישחקים של בנים. בובות לא כל־כך מעניינות אותה. היא מעדיפה להשתולל, לצחוק ולהוציא את כל המרץ הרב שבתוכה, במישחקים שיש בהם קורטוב של הרתפקה וסיכון.

הן הבנים והן הבנות במזל זה מגלים כישרונות רבים בשטחי האמנות. חשוב לאפשר להם לפתח את כישרונותיהם, ולהקפיד במיוחד שיתמידו במה שהתחילו.

חסרונם הגדול הוא חוסר־ההתמדה. יתכן שהסיבה לכך נעוצה ביכולת הגבוהה שלהם. אריה קטן הולך לחוג למלאכת־יד, הוא תופס מייד את מה שהמורה מלמד, ומבצע את הדבר במהירות, מקוריות ובכישרון. דבר זה מעורר התפעלות עצומה, המחמאות שהוא מקבל מהילדים ומהמורה מלטפות את האגו, ואז האריה המאושר מאבד את העניין ותוך זמן קצר מחפש לו משהו חדש לעסוק בו.

בהצגות של הכיתה עליו להיות השחקן הראשי, אין מי שישתווה לו בכישרונו הדרמאתי. אם צריך לשחק דמות מצחיקה, הוא משחק אותה ברצינות כזו ובהומור דק שהקהל מתגלגל מצחוק רק מעצם ההופעה, עוד לפני שהאזין

ילד אריה יכול להיות מקור של הנאה להורים המכבדים אותו

לטכסט. מלבד כישרון לדראמה, הוא נמשך לריקוד, לספורט ולמוסיקה. גם בשאר תחומים אמנותיים הוא מגלה כישרונות, אך הוא מעדיף לעסוק במשהו שמצריך הרבה תנועה הוא לא שייך לילדים המסוגלים לשבת במקום אחד זמן ממושך.

בכיתה הוא יוכל להיות יד ימינו של המורה, וזאת רק בתנאי שהמודה יידע איך לגשת אליו. אם מתייחסים אליו כאל עמית ולא כאל ילד קטן, הוא מוכן לקחת על עצמו את האחריות על הכיתה. מכיוון שבאופן טיבעי הוא המלך של הכיתה ועל פיו ישק דבר, הוא ידאג שהכיתה תנהג בהגינות כלפי המורה. וזאת בתנאי שהמורה יהיה הוגן לילדים. מורה שמביט על כולם מגבוה

יחס קר ונוקשה הופך ילד אריה לחסר־ביטחון, סגור ומתוסכל

ומחלק פקודות בתקיפות ושתלטנות יהיה מיסכן ואומלל, כי האריה ימריד את כל הכיתה נגדו, ויהיה בראש הרועשים והלועגים.

ילד במזל אריה מסוגל להשתלט על ילדים סגורים יותר. בכיתה אפשר למסור תלמידים חלשים לחסותו של האריה הצעיר. הוא אוהב להסביר לאחרים ולהדריך את החלשים.

הוא ניחן באינטלגנציה טיבעית, אך אינו אוהב לדגור על הלימודים. חשוב לו להיות המרכז, ואם זה ניתן לו — קל להסתדר עימו. אסור לפגוע באגו שלו, בייחוד לפני החברה. כמובן שיש לעודד את תכונות המנהיגות שלו, אך יחד עם זאת ללמד אותו שלכל אחד יש זכויות. כשמסבירים לו ששחצנות והתבלטות הן לא תכונות שמוסיפות לו כבוד, הוא מקבל את ההסבר ומשתדל להשתנות.

בין הילדים של מזל זה קיימים שני סוגים — האחד, הוא האריה השובב המוחצן, השליט בעל ההומור וההרפתקן. הסוג השני הוא הסגור, הרציני והביישן. תכונות אלה אינן טבעיות בדרך־כלל לבן מזל אריה, ואם מגלים אריה כזה, הרי ברור שהוא דוכא על־ידי הורים שתלטנים מדי.

האריה זקוק להרבה חום וחיבה. יחס קר ונוקשה הופך אותו לחסר־ביטחון ומתוסכל. רק בגיל מבוגר הוא מגלה לאט־לאט מיהו, ומהם כישרונותיו. כשגאוותו נפגעת, קשה לרפאו מהפגיעה.

אריות זקוקים ליותר כסף־כיס מכל אחד אחר. הם אוהבים להרגיש שיש להם די כדי לקנות לעצמם ולחלק לחבריהם. הם נדיבים ואוהבים להרגיש פטרונים של החלשים, ויסכימו לתת את הפרוטות האחרונות לחבר. נכון שיש ללמדם ביקורת עצמית, אך חסכנות וקמצנות זרות להם.

מגיל צעיר מאוד האריות מודעים למין השני. הם מתאהבים פעמיים ביום, והוריהם יכולים לצפות לגיל התבגרות סוער מאוד. ההופעה החיצונית חשובה

ילד אריה זקוק לכסף כיס־רב, אך הוא נדיב כלפי חבריו

להם, הם יודעים מה מתאים להם ואיזה בגדים עליהם ללבוש. הורים שרוצים לחסוך לעצמם צרות, כדאי שיתנו לאריות להחליט איזה בגד לקנות, ובאיזה יום ללבוש בגד זה או אחר. ילד אריה שעליו להופיע בתילבושת שאינה מוצאת־חן בעיניו, לא ישכח לעולם שפגעו בכבודו. מלך מופיע בביגדי־מלכות, ואין לזלזל בהופעתו.

לאחרונה אתם מרגישים שוב בהתחדשות המרץ ושימחת החיים. בתקופה זו אפשר לצאת לטיולים ולחופשות ולהרבות בבילויים. תמצאו זמן לכל. הפעם כל בילוי יגרום להנאה אמיתית. אפשר לתכנן נסיעות או לחשוב על רכישה של מכונית חדשה. לאנשי־עסקים יהיה שבוע מוצלח במיוחד, וגם לאחרים צפויות הצלחות כספיות. יחסים רומנטיים חדשים עומדים להתחיל בקרוב.

* * *

שורים יוכלו לתכנן את עתידם בשטח העבודה. ההתפתחות שלכם בעתיד הרחוק תלויה בצעדים שעליהם מחליטים כעת. למרות שהמצב החדש שכמעט נכפה עליכם ומעורר בכם חששות, תוך זמן קצר תתרגלו אליו. נסיעות קצרות צפויות השבוע ובהן הכרויות חדשות. לשורים המתעקשים להישאר בבית בתקופה זו, כדאי להתכונן לקבלת אורחים. אלה עתידים להגיע כמעט ללא הודעה מוקדמת. שיחות ינעימו חייכם.

* * *

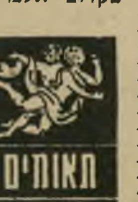

על בני תאומים לחדד את זיכרונם. בקרוב יאלצו להשתמש בכל השפות שהם יודעים. אורחים מחו"ל עתידים להגיע, ואם נדמה לכם שתסתפקו באורחים מארץ אחת, הרי שטעיתם. בחיי המישפחה יורגש מתח השבוע. רצוי לצאת לטיולים. לאנשי־עסקים מומלץ להימנע מלחתום על מיסמכים חשובים השבוע. לאחר מכן הם יוכלו לחתום בלב שקט. אירוע חגיגי צפוי בקרוב, שתהנו ממנו מאוד.

צפויות פגישות עם ידידים שזמן רב לא התראתם עימם. זה עשוי להתרחש תוך כדי נסיעה, או בחופשה עם בני־המישפחה. הסרטנים הפנויים יכולים להתכונן לשבוע מאוד רומנטי. החיים החברתיים יהיו נעימים ומתוכם יווצרו קשרי־חיבה מעניינים. התקופה מתאימה לשינויים בתחומים רבים. בקשרים קיימים יתהדקו היחסים ומצב־הרוח יהיה טוב בהרבה מזה שהיה לכם בכל השנה האחרונה. צאו לחיק הטבע.

* * *

עניינים מיקצועיים יעסיקו אתכם בתחילת השבוע. הצעות חדשות יביאו להתלבטויות לא מעטות. עדיף להחזיק בדברים המוכרים ולא לבצע שינויים מרחיקי־לכת בתקופה זו. נסיעה לחו"ל צפויה בקרוב וייתכן שתהיה משולבת בתפקיד ותתבצע בחברת אדם נוסף, כשההוצאות משולמות על־ידי החברה או על־ידי בן־הזוג. בעניינים כספיים כדאי לקחת יוזמה ולנצל את ההזדמנויות הצפויות.

* * *

ידידים וקרובים השוהים בחו"ל ייצרו קשר, במיכתבים או בשיחת טלפון. זה ישפר את מצב־הרוח שאינו מן השמחים בתקופה האחרונה. אלה שמתכננים להם חופשה מישפחתית השבוע, טוב שידחו זאת בשבוע או שבועיים. המצב הבריאותי דורש השגחה מיוחדת. כדאי להימנע ממאמצים ולא להגזים במסירותכם לעבודה. אורחים עשויים להגיע לביקור. אלה יטילו עצמם עליכם ויקשו מאוד על התקופה.

אתם מוקפים בידידים המראים נכונות לבוא לעזרתכם, אך התערבותם בחייכם הפרטיים מפריעה לכם. כדאי להסביר בעדינות שתוכלו להסתדר בכוחות עצמכם. הוצאות כספיות גדולות צפויות השבוע. למרות שנראה כאילו אי־אפשר להימנע מלהוציא כספים, דחיה של העניין עשויה לחסוך לכם כסף רב. ידידים או קרובים השוהים בחו"ל עומדים לבקר בביתכם. כרגע לא קל לארח אותם.

* * *

צפוי שבוע מאוד רומנטי. פגישות מחודשות עשויות לשנות את יחסכם, ולהביא לחידוש קשרים שנותקו. במקום העבודה עדיין קיימת מתיחות. עליכם להילחם על קידומכם ולא לאבד את הביטחון. הבטחות שהובטחו לכם ולא קויימו עלולות לגרום לאכזבה. מכיוון שאלה קשורות לתפקיד שעליכם למלא, אל תוותרו. גישה נכונה תביא לתוצאות מקוות. חלק מבני המזל מתכננים נסיעה לחו"ל. אל תחששו ממנה.

* * *

חודש אוגוסט מביא עימו שינויים רבים. חלק מבני המזל מבלה בנסיעות ארוכות או קצרות, אחרים מתכננים את עתידם בשטח המיקצועי ומרגישים שהמצב הקבוע כבר נמאס עליהם. קשרים עם ידידים בחו"ל עשויים להביא לרעיונות שעליהם כלל לא חשבתם. יתכן שרעיונות אלה יביאו לשינוי מפתיע בעתיד הקרוב. פגישות רומנטיות צפויות השבוע, שבהן תגלו חוסר־ביטחון.

התחייבויות שונות מוטלות עליכם בתקופה זו. עליכם לדאוג לחסכונות, לשלם חשבונות ולדאוג לכספים של בני־מישפחה אחרים. בשורה בלתי נעימה עלולה להתקבל השבוע, ולהכביד על מצב־הרוח. ידידים שעימם הסתכסכתם מעוניינים להתקרב שוב ולחדש את הקשרים. זהו זמן טוב לגלות סלחנות ולהימנע מחיכוכים חדשים. בשטח הרומנטי תהיו מאוד מבוקשים. בני המין השני יעריכו אתכם.

* * *

אירועים בלתי צפויים יוסיפו עניין רב לשבוע. בשטח העבודה יוצע לכם תפקיד הקשור בנסיעה. למרות שזה יביא להתלבטויות, כדאי להיענות. בשטח הרומנטי אתם נזכרים בבני־זוג שעימם לא התראיתם במשך תקופה ממושכת, כדאי לחדש שוב את הקשרים. הפעם היחסים יהיו שונים מאשר בפעם הקודמת. בכספים שיגיעו לידכם במפתיע תוכלו לרכוש רהיט חדש לביתכם או לשפץ את הישן.

* * *

עליכם לסיים את המשימות שלקחתם על עצמכם. לא תיארתם לעצמכם שהדבר כרוך בכל־כך הרבה בעיות, אך תוך זמן קצר תוכלו להשתחרר ולצאת לחופשה. פגישה מיקרית עם מכר ותיק תביא לידי שיחה מאוד חשובה, למעשה זה יפתח פתח לחידוש יחסים שהתערערו. לאלה מביניכם העובדים עם קהל צפויה השבוע פופולריות רבה, העשויה להביא לקידום בשלב מאוחר יותר.

הסוכן בישראל: בלמון בע"מ המפיצים חב' נורית בע"מ

מכתבים

(המשך מעמוד 22)
דעת־הקהל בכלל והיהודית בפ־רט, על רגליה. רבים ממעצבי דעת־הקהל התבטאו ללא סייג וללא משוא־פנים, ותיארו את אחד הצדדים בביטויים קשים ב־יותר.

ארכיטקטים אלה של דעת־הקהל שותקים היום, כשיש מקום לדבר. הם יודעים היטב, שמה שנעשה ל־דרוזים בלבנון הוא יותר מטרור, ומבצעיו צומחים בחסותה של ממ־שלת ישראל ומוציאים לאור את המהדורה החדשה של המדיניות הישראלית. על אמצעי־התיקשורת נפלה דימימת־לילה. בכל הקשור לטבח שמבצעים אנשי הפלאנגות בדרוזים. אלה פשוט מנצלים הז־דמנות, שאולי היא בלתי־חוזרת, שיש מי שיגן עליהם אם יגיבו ה־דרוזים.

על מעצבי המדיניות בישראל לדעת, שאנו מטילים גם עליהם את האחריות לנעשה, ומבקשים מהם לרסן את המרצחים — ואם לא, ש־יתנו לדרוזים בלבנון להתגונן, והם יוכלו ללמד את המרצחים לקח שלא ישכח.

אמין חיר־אלדין, חורפיש

● ● ●

עזות מצח

תגובה לכתבתה של ציפי כסלו על כת הרא קרישנה („העולם הזה" 2330).

כמי שנולד יהודי ודבק בדת של קרישנה במשך שש השנים האח־רונות, לעיתים קרובות תהיתי מהו אותו טבע הדוחף את העולם הזה לסנגר באופן עיוור על אדם מסויים, דת או תרבות (שלכם, כמובן) ובו בזמן להשמיץ אחרים בעזות מצח.

אולי אך תמים הוא לצפות מ־אלה אשר סבלו בעבר מידיהם של קנאים עיוורים, כי יחסכו עוולה דומה מאחרים כמונו, אך היה זה מהווה הקלה מבורכת, לשם שינוי. הסגידה לקרישנה (אלוהים) ושי־רת שמותיו הקדושים כפי שהם מבוצעים על־ידי תנועת הרא קרישנה זו דרך דתית מהימנה ומוסמכת, הקודמת ליהדות מבחי־נה היסטורית. אין זה מוזר יותר מאשר תפילת שמע ישראל, תקי־עה בשופר או גידול־פיאות.

אנא, המציאו בפנינו הוכחות תעודיות ולא שמועות, או חידלו מלהטריד את הציבור עם הכת שלכם, כת הבורות.

גד לובן, קרית־חרושת

מי — הפושעים?

הסופרת האמריקאית קראה את דבריו של פקיד ישראלי, אשר אמר בניו־יורק שרבים מבין השבויים הפלס־טינים הנמצאים בידי צה"ל יועמדו לדין כ־פושעים.

האם אתה יכול להעלות ב־דעתך אומה ערבית כלשהי, שיהיו בידיה 6000 יהודים, ו־היא תאמר כי הם ישפטו "כ־פושעים" ?

או, כפי שאמר הפקיד היש־ראלי: „אלה אשר יימצאו אשמים, יישפטו. אלה הם פושעים."

אשמים במה ?

באהבתם לפלסטין, היכן ש־נולדו, והיכן שאבות אבותיהם התגוררו במשך אלפי שנים.

גריים האלסל, וושינגטון

● גרייס האלסל היא סופרת ידועה, שכתבה ספר על הגדה המערבית.

● המערכת נוהגת לתאר ברוח חילונית, ללא כל הפליה, גם פול־חנים נוצריים, גם קלריקליזם יהו־די וגם עבודת אלילים הודיים.

● ● ●

מזכיר בן־מאיר
מושבו של המשיח

שכפ"ץ, להשתכפץ

רבים שואלים על מקור השכפ"ץ. והנה מה ששמע הבלשן מפי, ד"ר יגאל ינאי מלשכת האקדמיה ללשון העברית:

המלה שכפ"ץ נולדה בימי מל־חמת ההתשה, שבין 1967 ל־1973. באותם הימים היו ביצורי קו בר־לב

חייל שכפ"ץ
מורשת ההתשה

אמורים לחצוץ בין סוללות המצרים המפגיזות לבין ריכוזי חיילינו. לבי־צורים האלה, שפגזי המצרים היו אמורים להתנפץ אליהם, קראו ב־עגת החיילים ,שכבת פיצוצים' או במלה אחת, שכפ"ץ. לימים נעשה השכפ"ץ כינוי ל,שכבת פיצוצים' אישית של החייל, היא אפודת המגן (bullet proof vest) שלוב־שים כשנתונים בסכנת פגיעות כ־דורים, והמפקד מורה ,להשתכפץ'.

אגב, שכפ"ץ כזה נהג גם הנשיא סאדאת, עליו השלום, ללבוש לה־גנתו, ומכאן נטפי הזיעה שניגרו מעל פניו כשראינוהו על מרקע הטלוויזיה.

ראובן סיוון, ירושלים

● ● ●

מילחמת השלום

„ויבא אוריה החיתי ויש־אל דוד לשלום יואב ולש־לום העם ולשלום המיל־חמה" (שמואל ב', י"א).

הואיל ומילחמת שלום (1984) הגליל תרמה לשלום העולם כולו, מוצע בזאת לכנותה בשם „מילחמת־השלום".

מזכיר מועצת פועלי תל־אביב־יפו ח"כ דב בן־מאיר, שהוא מומחה בינלאומי לבעיות מילחמה וטרור, פסק שמילחמת שלום־הגליל חיסלה את הטרור הבינלאומי, הסירו מ־נאט"ו ומהמערב כולו את האיום הצבאי של ברית וארשה, ואיפשרה הקמת חזית פרו־אמריקאית חדשה שתכלול את עיראק, ירדן וסעודיה.

מקווה אני אי"ה (אם ירצה השם) שנבואות אלה (מאז חורבן בית־המיקדש...) תתאמתנה בעהי"ת (ב־עזרת השם יתברך), ונזכה בביאת המשיח, כשהוא רכוב על דב בן־מאיר, בב"א (במהרה בימינו אמן).

שבתאי לוי, רמת־גן

● ● ●

פלג"אט חוק

מיכתב גלוי לשר־החינוך, זבולון המר.

הוצבת בראש מישרד־החינוך, ב־של סיבות קואליציוניות, ואלה נראות לי כמספיקות. אולם, נראה

יועץ יצחקי
נוצות של אחרים

לי שמוטב שתדע, כי יש דברים שביחס אליהם אינני שבע־רצון ממך.

אני סבור שאתה פוליטיקאי מוכ־שר. תכונה זו מקובלת עלי.

אך סבור הנני שאתה מערבב פוליטיקה בתפקידך כשר־חינוך. ויתכן שאתה צודק.

אתה אדוני השר גרמת לי עוולה גדולה בכך, שפעם אחר פעם עשית „פלגייאט — חוק". בפעם הראשונה
(המשך בעמוד 26)

בית ספר לקוסמטיקה
„ליזיקה"
מודיע !
החלה ההרשמה לקורס בוקר לקוסמטיקה
ספטמבר 1982
הקורס יתנהל פעמיים בשבוע בימי א' וד'
בין השעות 11.30 — 9.00 לפנה"צ
* למסיימות תוענק דיפלומה רשמית של בי"ס
INTERNATIONAL PARIS
RUE MARBEUS 19
מספר המשתתפות מוגבל ביותר
ליזיקה
רח' דיזנגוף 177, ת"א
טל. 237457, 03-416444.

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת־גן, דח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 780114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

מיליון בטלפון

מי משלושת הבנקים הגדולים
נותן לך הלוואה עד מיליון שקל
ללא הצמדה - בטלפון?
...והכסף צמוד בתוכנית חסכון - מיד!

טלפן 03-637311 ותשמע.

וימר יעקבסון טמיר

מכתבים

(המשך מעמוד 24)
הבלגתי, אך בפעם נוספת לוקח אתה כתר לא לך, ואכן בהבאת

את בר־המיצווה שלו לא יכיר את אורחיו ? נכון שלא את כל המוז־מנים הכרתי, אבל רובם הגדול הם

חתן בר־מיצווה נקדימון (במרכז)
חצי־חצי

העובדות אסייע לך להבין במה דברים אמורים.

עשיתי ארבע שנים בכנסת ישר־אל. העליתי הצעות לסדר יום, בנושאים רבים. כך גם יזמתי הצ־עות חוק אשר כולן היו קשורות לטיפול וחינוך הילד.

...אחד החוקים הוא — חוק חינוך חינם לגילאי 3, 4 ו־5 לכל סוגי הילדים החריגים על־כל קבוצותיהם, כולל שכבות המצוקה.

...על־אף הסתייגותך, הצלחתי ל־העביר ברוב מוחץ את הצעתי, ב־שלוש קריאות, והוא נכנס לתוקפו.

לאחרונה שמעתי בכלי־התיקשו־רת ששר החינוך וגם הח"כ ד"ר בר־זוהר, כל אחד בנפרד, הגישו הצעת־חוק חינוך לגילאי 3 ו־4.

על ד"ר בר־זוהר אוכל רק לומר „אם בארזים נפלה שלהבת מה יגידו אזובי הקיר."

לסיכום אני פונה אל שני האי־

תתהפך הלשון

בוויכוח על המילחמה המכאיבה הזאת מבקש הקורא לומר:

שולט דין החרב מאז ומתמיד
אך בבוא הבריות את דינה לתת
תתהפך הלשון שתעיד
לפי צוואר הדובר ולפי המת.

יצחק חורש, פתח־תיקווה

שים המכובדים, שר־החינוך והח"כ בר־זוהר, שיאמצו להם את הפסוק: „חוק שמתי לי בנפשי לבלתי ית־קשט בנוצותיהם של אחרים."

כך ראוי נבחר ציבור שיעשה, וטוב שכל עם ישראל ידע זאת.

יצחק יצחקי, תל־אביב

● ● ●

היעלה על הדעת

חתן הבר־מיצווה שכל חשובי המדינה נכחו ב־שימחתו, מכחיש דברים שיוחסו לו („העולם הזה" 2343).

הצטערתי לקרוא דברים שיוחסו לי ואשר אותם לא אמרתי. השאלה שהוצגה לי היתה: האם אתה מכיר את כל המוזמנים? תשובתי היתה: „חצי־חצי", ולא כפי שפורסם ב־כתבה, שתשובתי היתה שאיני מכיר את המוזמנים.

היעלה על הדעת שנער החוגג

מבאי ביתנו, בני־מישפחה ואנשים העומדים בקשר שוטף עם הורי.

ישגב נקדימון, תל־אביב

● ● ●

לחיי הסיבוב הבא

עוד תגובות על פגישת אבנרי־ערפאת.

בין כל המו"מים והפסקות־האש והמלל של מנהיגינו אסומי־הלב והמוח, היתה פגישתך עם יאסר ערפאת נקודת־אור וסימן־דרך ח־שוב ביחסינו עם המרחב השמי בכלל, ועם הפלסטיני פרט.

המילחמה המטורפת הזאת פתחה את עיניהם של לא מעט ישראלים בדבר אי־יכולתה של ישראל לפתור את הבעייה הפלסטינית פיתרון צבאי. על־כך יעידו גלי־המחאה שהתחילו בפרוס הקרבות. אני מ־קווה, שאחרי הסיבוב הזה נשתה לחיי הסיבוב הבא של שיחות הש־לום עם הפלסטינים.

דויד בן־יעקב, חיפה

● ● ●

הקורא חוזר לשבועון

בזמני נאלצתי לוותר על קריאת העולם הזה כאן, בארצות־הברית, מתוך אילוץ כספי. בישראל נהגתי לקרוא את שבועונכם באופן קבוע משך שנים רבות. לפי דעתי העולם הזה הוכיח את אמינותו ואת כושרו להבין מהלכים פוליטיים בתוך יש־ראל וגם במיזרח־התיכון. אני עדיין זוכר כיצד התאמתו נבואותיו של אורי אבנרי בעניין התנועה הדמו־קראטית של יגאל ידין מילה ב־מילה.

בימים קשים אלה, אין תחליף להעולם הזה, למי שרוצה לעקוב אחרי מה שקורה בארץ.

פריד שבאט, מיאמי

● ● ●

ביטחון ושלום

הקורא מוחה על תצ־לום שהתפרסם („מספיק", „העולם הזה" 2339).

אני מביע את התנגדות הורי והתנגדותי על שהופיעו מצולמים בכתבה זו תחת הכותרת מבוגרים מזועזעים, מבלי לקבל מהם רשות לכך.

אין הם מזדהים עם עמדתכם ודרככם זו; כוותיקי הישוב בארץ הם ערים לנושא ביטחון ושלום; נוכחותם בהפגנה היתה מיקרית וסקרנית, ותו לא.

זאב הראל, תל־אביב

החלה ההרשמה
לדגמי 1983
נותרו במלאי מספר מצומצם
של דגמי 1982 — במחירים נוחים.

רכב ניר בע"מ
רחוב נירים 6 ת"א, טלפון: 334777

המפיצים:
ירושלים: כרש-שרותי רכב בע"מ אזור התעשיה, תלפיות, טלפון: 713888
חיפה: "רכב העצמאות", דרך יפו 130, טלפון: 526544

נפתחה תחנת וידיאו
מבחר עשיר של סרטים עם תרגום בשתי השיטות
BETA ו־VHS
לרגל הפתיחה — תקליט לכל מנוי.
* שירות לבית הלקוח.
וידיאו גידי
(גידי תקליטים)
ביאליק 45 רמת-גן, טל. 03-720319

קבלת מודעות לכל העיתונים
במחירי התערכת
• שרות ת.ד
ללא תשלום
• מגבדים
כרטיסי אשראי
פרסום אידיאל
טל: 227117

הזמן כבר עכשיו מקום
למודעות בגליון
ראש השנה
המוגדל והחגיגי של
העולם הזה
שיצא לאור ב־15. 9. 82

במדינה

המילחמה

מחוץ לחוק

הפלסטינים הם היהודים החדשים — גם מבחינת התעודות שהם מחזיקים.

באירופה הכבושה התהלכו היהו־דים כאשר בידיהם תעודות־זהות או דרכונים, שעליהם הוטבעה, ב־צורה בולטת, האות יו״ד. לאמור: יהודי. התעודה הוציאה את בעליה, למעשה, אל מחוץ לחוק.

בלבנון מתהלכים הפלסטינים כאשר בידיהם תעודה, המכריזה על בעליו: הוא פלסטיני.

תעודות־זהות אלה (ראה גלופה) מונפקת על־ידי מישרד־הפנים ה־לבנוני, והן נושאות בגאווה את סמל־הארז. הן מכריזות כי בעליו הוא „פלסטיני המתגורר בלבנון". חתום עליהן המנהל הכללי של המחלקה לענייני הפליטים הפלס־טיניים.

לצד החותמת המחומשת של ה־רפובליקה הלבנונית, שגם בה אין הארז חסר, התנוססת החותמת ה־עגולה של „היחידה לסיוע לאזרחים — צה״ל — ג׳7" וסמל מחומש מיסתורי. זהו שם־צופן למימשל הצבאי הישראלי בלבנון, הקיים ב־פועל, אך שאינו נושא את שמו המפורש.

תוצאת התעודה היא, שלא רק כל חייל צה״ל, אלא גם כל איש הפלאנגות או איש של סעד חדאד יבחין מייד כי עומד מולו אדם פלסטיני — העומד מחוץ לחוק הישראלי והלבנוני גם יחד.

الجمهورية اللبنانية
وزارة الداخلية
المديرية العامة
لادارة شؤون اللاجئين الفلسطينيين

بطاقة خاصة باللاجئين الفلسطينيين

ان المدير العام لادارة شؤون اللاجئين الفلسطينيين في لبنان
يثبت أن محمد الحاج هو فلسطيني
مقيم في لبنان، واشعاراً بذلك اعطيت له هذه البطاقة
المدير العام
لادارة شؤون اللاجئين الفلسطينيين
بيروت في

תעודה לבנונית לפלסטינים
יו״ד

דרכי אדם

סודיות רפואית

ועדת־חקירה של מישרד־הבריאות לא הגיעה לשום תוצאות, כי לא חקרה את מי שהיתה צריכה לחקור.

המיכתב שקיבל יצחק („איציק") אסרף ממישרד־הבריאות היה קצר. כותב המיכתב הביע צער על מיק־רה, אך ציין: „הוועדה בדקה את ההיבט הרפואי, הסיעודי והשיקומי במהלך הטיפול ברעייתך ולא מצאה בהם דופי."

ז׳קלין אסירף נכנסה לבית־חולים בנהריה במרץ 1981, כשהיא ב־חודש השביעי להריונה. היא היתה בשמירת הריון. כעבור חודש היא ילדה ולד מת, נכנסה לתרדמה עמוקה (קומה) והפכה לצמח.

בני־המישפחה ההמומים ניסו לב־דוק מה קורה עם ז׳קלין, וכיצד ניתן להחזירה לחיים, אך איש לא יכול היה לספק להם תשובה על כך.

בעוד היא מאושפזת בבית־החו־לים הממשלתי בנהריה, הופגזה העיר, ואז התחילו להעביר אותה מבית־חולים אחד למישנהו, בכל־הארץ. לבני־המישפחה, המתגוררים במושב לפידות בצפון הארץ, היה קשה לבקר אותה בבתי־החולים השונים. בין השאר היא אושפזה בבית־החולים על־שם לוינשטיין ב־רעננה, אך גם משם רצו להעבירה. לבסוף הסכים בית־החולים, המתאים לחולים מסוגה, להשאירה שם.

סחבת בחקירה. בינתיים פנו בני־המישפחה למישרד־הבריאות בתביעה לבדוק מה קרה בבית־החולים בנהריה. הם צירפו מיסמ־כים רבים, וביניהם פירוט על שהת־רחש בבית־החולים בתקופה שבה היתה ז׳קלין מאושפזת שם. לטענ־תם, מחדלים בבית־החולים גרמו לפגיעה בה. בסוף דצמבר הוקמה ועדת־חקירה של מישרד־הבריאות לבדוק את נסיבות המיקרה.

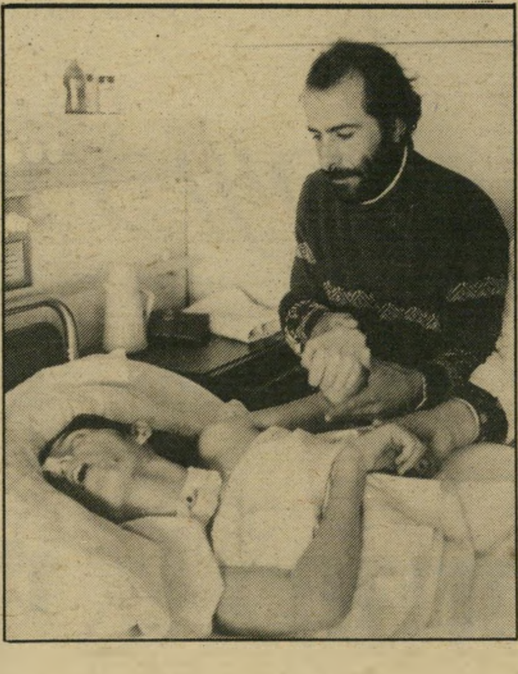

ז׳קלין בחתונתה ובבית־החולים
צמח

„אמרו לי שהוועדה תסיים את חקירתה כעבור שבועיים," סיפר איציק אסרף. „התקשרתי ולא היתה תשובה. המשכתי להתקשר שבוע אחרי שבוע. ההורים והאח של ז׳קלין התקשרו ושוב, הוועדה עדיין לא גמרה לחקור. עברו חודשים. בחודש אפריל שאלתי מה קורה. הפנו אותי למנהלת הלישכה של ברוך מודן. אמרו לי שהוועדה חוקרת. אחר־כך אמרו שהיא גמרה ושהם כותבים את המסקנות. ואחר־כך שוב אמרו שלא יודעים מתי יסיימו לחקור. אבל באותו יום קיבלתי מיכתב ובו הם אומרים שלא היתה שום טעות בסיפול."

אסרף היה מופתע והחליט לבדוק כיצד קרה שהוועדה לא ידעה על כך שהיא עומדת לפני סיום החקי־רה, וכיצד היא הגיעה למסקנות שהגיעה. „ניסיתי לבדוק את מי הם חקרו, ולא קיבלתי מהם תשובה. מי היו חברי הוועדה הם לא רצו לומר לי. חזרתי לבית־החולים, אך שם אף אחד לא רצה לדבר איתי. חיפשתי את המיילדת של ז׳קלין. היא אמרה לי שאיש לא פנה אליה ולא חקר אותה. אז על מה הם הסתמכו? אשתי נכנסה בריאה לבית־החולים כדי ללדת ויצאה צמח. מה קורה פה?"

אסרף החליט שלא לעבור לסדר היום על הפרשה, אך כסף אין לו. „מאז המיקרה של ז׳קלין אני לא עובד. אני מטפל בילד שלנו ונמצא אצלה יום־יום. אין לי כסף לעורכי־דין. אבל אני לא מוותר. שיעלה כמה שיעלה, הם מוכרחים לומר לי מה קרה לאשתי!"

דרכי חיים

אשה אמיצה

המורה באה לבקש רחמים על חברה לחיים שנעצר שוב באשמת מירמות.

הוא עמד שפוף, גבר מגודל קרח ושעיר. עיניו המושפלות לא נחו אפילו לרגע על האשה הגבוהה שעמדה גם היא באולם בית־המישפט.

צבי סמיטנסקי הוא בשנות האר־בעים שלו, גבר בריא־בשר שמא־חוריו שורה ארוכה של הרשעות על עבירות מירמה. התובעת המיש־טרתית, אשר פרשה לפני השופט דויד בר־אופיר את רשימת ההרש־עות הקודמות שלו, חייכה ואמרה: „איזה טפס!" היה ברור כי כאשר הגיע עבריין מועד כזה שוב לבית־המישפט בחשד של עבירות מירמה נוספות, לא ישוחרר ממעצרו. גם לסניגור, צבי לידסקי, היה הדבר ברור, והוא הכין תחמושת מיוחדת למיקרה הזה.

בטרם התחיל השופט לדון במיק־רה ולהחליט אם להאריך את מעצרו של סמיטנסקי, ביקש לידסקי כי יתירו לו לעשות דבר בלתי־מקובל בשלב המעצר. הוא ביקש מהשופט כי יעתר לשמוע את דבריה של רות רז, מורה לחינוך מיוחד, וחברתו לחיים של סמיטנסקי.

הזדמנות אחרונה. האשה ה־גבוהה קמה על רגליה, וניכר היה בה כי אינה רגילה למישפטים פלי־ליים. היא סיפרה כי פגשה את סמיטנסקי לפני כשנה, ומזה תישעה חודשים הם חיים יחדיו כבעל ו־אשה. היא יודעת ומכירה את עברו הפלילי העשיר ומוכנה לקבל על עצמה את המשימה הקשה להחזירו למוטב ולשקמו. „הוא יודע כי זוהי ההזדמנות האחרונה שלו. החלטנו לחפש בית במושב כדי שהוא ית־רחק מפיתויים," אמרה האשה.

השופט הביט בה ברחמנות ואמר: „לא אתן לך להסתבך בעניין הזה ולתת ערבויות עבור החשוד."

לידסקי המשיך לדבר על לב ה־שופט ולהסביר לו כי לכל אדם יש רגע של אמת בחייו, בדרך כלל

(המשך בעמוד 43)

"לצערנו תתעכב הטיסה למשך 12 שעות.

בעלי דרכונית

יקבלו פיצוי 40 דולר".

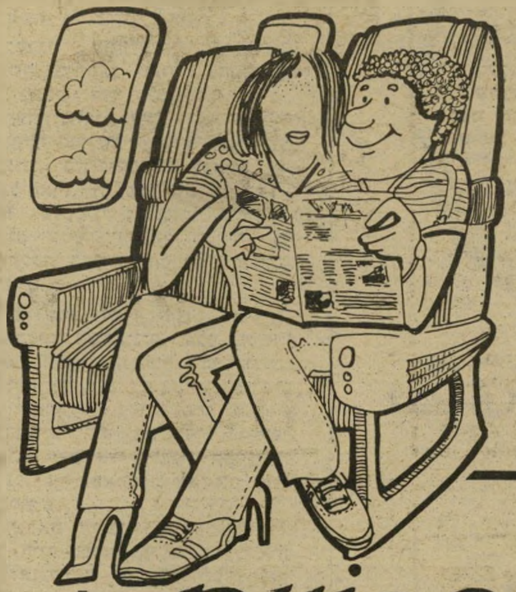

דרכונית

ביטוח לנוסעים לחו"ל עם יתרונות בלעדיים.

"דרכונית" — פוליסה המצטיינת ברחב־יד ומעניקה תגמול הולם ופיצוי הוגן בכיסויי הבטוח הבסיסיים (אשפוז, הוצאות רפואיות, בטוח המטען, תאונות אישיות, בטוח צד ג' ועוד).

"דרכונית" — פוליסה המצטיינת ברחב־לב ומונעת ממך "שברון לב" ומפח נפש כתוצאה מתקלות בלתי צפויות בדרכך (פצוי עבור איחור בנסיעה, הפסד פקדון, בטול נסיעה, אחור בהגעת המטען ועוד).

"דרכונית" — פוליסה רחבת־אופקים המצטיינת במכלול של כיסויים בלתי שיגרתיים ("דמי־כיס" עבור ימי אשפוז, שימוש באמבולנס, השגחת אחות צמודה, הוצאות שנגרמו לשותף קרוב בעסקים ועוד).

דרכונית

חשובה לך בחו"ל לא פחות מהדרכון.

טל־ארזיו

הפניקס הישראלי חברת בטוח טובה

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

עומק הסיבסוד

כותרת אחת בעמוד הראשון בישרה, ש־19 חיילים נהרגו בקרבות סביב ביירות. כותרת אחרת, ממש מתחתיה, בישרה שמוצרי היסוד התייקרו.

שהרי הכל שאלה של עומק הסיבסוד. חיי האדם, דמו ובשרו, הם זולים כל־כך, משום שהממשלה הטובה והמיטיבה שלנו מסבסדת אותם. יש קיצבת אלמנות, וקיצבת שארים, וקיצבת נכות, וקיצבת מישרד־הביטחון ושאר קיצבות, וכשהסיבסוד עמוק כל־כך, ברור שהמיצרך זול כל־כך, ואין שום בעייה שילכו 19 חיילים ביום.

אבל מה, כשיש סיבסוד עמוק למיצרך אחד, הרי צריך לשלם את המחיר, ושר־האוצר החליט להפחית את הסיבסוד על המוצרים החיוניים האחרים.

וככה נוצר המיתאם ההפוך בין בשר־האדם ובשר־העוף: ככל שבשר־האדם נעשה זול יותר, נעשה בשר־העוף יקר יותר, והסמיכות של הכותרות בעיתון אינה מיקרית.

אני לא בעסק

אני רוצה להודיע בזה שאני לא בעסק. תוציאו אותי בבקשה מהחשבון. פוס. לא משחק יותר. שמעתי למשל במהדורת חדשות בטלוויזיה שירושלים טוענת שישראל תוכל לשאת בסנקציות האמריקאיות. ובכן — אני לא מוכן לשאת בסנקציות האלה, יהיה מה שיהיו. מי שאוהב את המילחמה הזאת, וחושב שהיא בסדר, שהוא ישא בבקשה בסנקציות האמריקאיות.

ועוד משהו: אני גם לא הולך להילחם בלבנון. פשוט לא בא לי, תעשו לי מה שתרצו. אני כבר הודעתי בעבר יותר מפעם אחת במקום הזה, שאני במילחמות של בגין למען ארץ־ישראל כמו שהוא מבין אותה לא הולך להשתתף. מי שרוצה להשתתף, בבקשה. אני לא מפריע, אבל אני לא בעסק. צר לי על ההרוגים, צר לי על הפצועים, צר לי על ההרס, צר לי על המחיר, צר לי על ביירות, אבל על ביירות אני לא צר ולא אצור.

ועוד משהו: אני רוצה להודיע בזה שכל מה שנעשה שם, זה לא בשמי ולא על אחריותי. כאשר אתם מודיעים שישראל רוצה, שישראל דורשת, שישראל תובעת, שישראל הורסת, אני מבקש לשים אותי בסוגריים, לעת עתה. תסתדרו בבקשה בלעדי.

קשבנו מקשיב

ולקראת סיום המהדורה, נעבור לקשבנו. קשבנו, בבקשה.

קשבנו: הקשבתי למה שקורה בלבנון. הקשיבו גם אתם בבקשה: טה־טה־טה־טה! טה־טה־טה־טה! טה־טה־טראאאח! טה־טה־טה־בום!
איייייייייייי!

בזול וביוקר

והרי כל המילחמה הזאת פרצה בגלל שיקרים כל־כך הם חייו של אדם יהודי. דמו של היהודי, כמו שאומר ראש־הממשלה, אינו הפקר. אלא שיוקר הוא דבר יחסי, וכאן מתחילות הצרות. כי כשאומרים שמשהו הוא יקר, השאלה היא: כמה? כמה יקר? ויש גם תשובה, והתשובה היא זו: חייו של יהודי אחד שווים לחייהם של עשרה ערבים. על כל יהודי שנהרג אנחנו נהרוג עשרה ערבים, כל־כך יקרים חייו של האדם היהודי.

אלא שברגע שמתברר לנו שיקרים כל־כך הם חייו של היהודי, באותו רגע עצמו מתברר גם עד כמה הם זולים, בעצם. מי שעושה חשבון שחייו של יהודי אחד שווים

לחייהם של עשרה ערבים, חייב לעשות מייד את החשבון ההפוך, ותאמינו לי שהוא גם עושה אותו. וזה החשבון ההפוך: חייהם של עשרה ערבים שווים לחייו של יהודי אחד. ובמילים אחרות: אם הצלחנו להרוג עשרה ערבים, אפשר גם לתת ליהודי אחד למות.

ובימינו אלה הרי כל־כך קל להרוג עשרה ערבים. צרור אחד של מקלע הורג עשרה ערבים. פגז אחד שפוגע בבית הורג עשרה ערבים. פצצת־מיצרר אחת יכולה להרוג עשר פעמים עשרה ערבים. והאדונים שעושים את החשבון הזה, חשבון דמו היקר של האדם היהודי, אומרים אז לעצמם: נו, טוב, היום הרגנו 98 ערבים, אז לא נורא אם ייהרגו לנו 9.8 יהודים, ואם מעגלים כלפי מעלה, זה יוצא 10 יהודים.

וככה גם נסגר המעגל. המעגל נפתח כאשר חייו של יהודי הם יקרים, כי חייהם של ערבים הם זולים. המעגל נסגר כשחייו של יהודי הם זולים, כי חייהם של ערבים הם זולים.

החיים נמשכים

החיים נמשכים, תודה ששאלתם, נמשכים כרגיל. לבגין יום־הולדת והשימחה גדולה. אורחיו העליזים אוכלים עוגה בצורת טנק, והקנה, השבח לאל, לא נתקע בגרונם העמוק. הם זוללים גם פיטריות ממולאות ומרציפנים למיניהם. כן, החיים נמשכים כרגיל, ובאותה שעה מעלה שר־האוצר שלנו, הטוב והמיטיב, את מחיריהם של מצרכי היסוד ומודיע שייפצה את השכבות החלשות. את השר אברהם שריר שישיא את בתו לאיש אין צורך לפצות. בחתונה המפוארת, ל־2500 איש, לא יהיו לא מצרכי־יסוד ולא שכבות חלשות. כן, החיים נמשכים כרגיל, יפה ששאלתם. כתבלביו של שר הביטחון ממשיכים לנבוח, וקול הנביחה עולה מקצה הארץ ועד קצה. הכתבלבים נובחים והמוזות מתביישות, והעיקר שהחיים נמשכים כרגיל.

כמעט שכחתי: גם המתים נמשכים כרגיל. הרגליים קודם.

השומן והפסולת

הלכתי לראות את המכירה הפומבית המפוארת בבית־אסיה למען הלביתרום. היו שם שמנה וסלתה של הארץ, ויחד עימם שומנה ופסולתה, וקשה כל־כך היה להבדיל. סוחרי הנשק וסוחרי היהלומים וסוחרי החלומות בצוותא־חדא. פה ושם מישהו מרשימת ה־11 של הפשע המאורגן, פה ושם מישהו ששילטונות המס סבורים כי העלים מהם מיליונים רבים, פה־ושם מישהו שקופת שרצים תלוייה לו מאחוריו, פה ושם מישהו שהוא בעצמו קופת שרצים שתלוייה למישהו אחר מאחוריו. מחזה מאוד מחנך היה המחזה ההוא, וכדאי להקרין אותו במלואו למען חינוכם של חיילי צה"ל: איך מתחככת הגברת רעיית־ראש־הממשלה באחד עם צווארון פתוח עד הפופיק, ששרשרת זהב כבדה תלויה על צווארו ועליה — איך לא — מגן דויד; ואיך מתעורר לחיים האיש החיוור של אייזנברג כשניצתת המנורה האדומה במצלמת הטלוויזיה, אות־וסימן לכך שהיא מצלמת ועם ישראל רואה את הקולות; ואז, כמובן, מתעורר לחיים גם שימחה הולצברג שיש רק דבר אחד שהוא אוהב יותר מפצועים, וזה פירסומת בטלוויזיה.

כן, לביתרום למען חינוכם של חיילי צה"ל. למה מתחנכים חיילי צה"ל? לעשרת הדיברות מתחנכים חיילי צה"ל. דיברה ראשונה: אנוכי אדוני אלוהיך. מי אדוני אלוהיך, חייל צה"ל? אייזנברג אדוניך ובגין אלוהיך, חייל צה"ל.

רגע של עברית

מדורו של אבלשון קוד

היום נדון במקורותיה ובהשלכותיה של המילה לשון, שכבר החכם מכל אדם אמר שמוות וחיים בידה. הלשון שבפינו, יודעים אתם, אותו איבר שרירי וגמיש בגוון הארגמן המתנועע כה וכה ועוזר לנו בבליעת המזון, והוא מקור המילה.

אך אנו נדון בשתי השלכות חשובות של המילה לשון. יודעים אתם בוודאי שבהשאלה משמשת המילה לשון גם לתאר בה שפה (ואגב, גם שפה הוא איבר חשוב בפנים שאינו רחוק מן הלשון, ראה זה צחוק). על אבא אבן אומרים שהוא יודע לשונות הרבה. גם בגין יודע לשונות הרבה. או פרס, למשל, לשון חלקלקות לו. ואילו רבין — מחליק בלשונו. ויש גם חורץ לשון, ויש גם בלשן, שעוסק בחקר הלשון, ויש גם מלשן, או בלשון אחרת, מלשין, דילטור, זה המספר על חברו רעות כמו שנאמר „אלא הוא המלשין (מדרש תה' קכ, ג).

מכינים בגב... מכינים בגב... לשון בת...

איפה אתה, משה שמיר?

איפה אתה, משה שמיר? למה נדם קולך? מדוע אתה לא כותב משהו על ההתייצבות הגאה נגד האמריקאים? למה אתה לא מייבב משהו, אתה אביר הקומה הזקופה, אתה גיבור המילחמה של בתי־הקפה? האם אתה בכלל בארץ? אולי ירדת, לא? ואולי אתה כותב ספר חשוב? או אולי אתה בשליחות? אולי זה אתה שכתבת בסתר את הנאום של בגין על הברכיים הבלתי־נכפפות שלנו? גולו־גולו־צא־צא.

אומר לך מדוע השאלה הזאת חשובה־לי, מוישל'ה. משום שבמילחמה הזאת ובסביבותיה יש איזו תיסמונת שממש מזכירה לי אותך. הייתי קורא לה אפילו על שימך: תיסמונת־משה־שמיר. אתה זוכר איך זה קרה לך, במילחמה ההיא משש־ת הימים? איך כל הפצצות והכיבושים, הכניסות וההכנסות שיחררו אצלך איזה שדים פיתאומיים? איך פיתאום התברר לך הכל? לכן זה כל־כך מפתיע אותי שאתה שותק הפעם.

אבל אל תדאג, מושיק. אתה אומנם שותק, כמו כל מוזה הגונה, אבל ממשיכי דרכך חיים וקיימים. כל מילחמה והמשה שמירים שלה. גם הפעם, כמו אז בדיוק, הסתערו חיילינו קדימה, כמו אז שעטו הנגמ"שים ודהרו הטנקים וצללו המטוסים ורעמו התותחים וטירטרו המיקלעים וחבשו החובשים וקברו הקברנים. גם הפעם, בדיוק כמו אז, השתחררו שדים נסתרים בנשמותיהם של המשה שמירים, אלה שדגלו באחוות עמים, והיום האחווה הזאת נראית להם כמו אחוות העיט הדיה והפגר. אלה שהיו רודפי שלום, והיום הם רודפים אותו עד חורמה. אלה שפעם חשבו שלאומן הוא מסריח, והיום חושבים שהוא מריח לא רע, בעצם.

כן, מויש, לא רק שלכל מילחמה יש המשה שמירים שלה, לכל מילחמה יש גם המשה שמירים שמתאימים לה כמו כפפה ליד.

הזמן כבר עכשיו מקום
למודעות בגליון

ראש השנה

המוגדל והחגיגי של

העולם הזה

שיצא לאור ב־15. 9. 82

תשלובת מפעלי „המגפר" מציגים את דגמי סתו/חורף 1982/83

תשלובת מפעלי „המגפר" הציגו בימים אלה בפני קניינים מהארץ ומחו"ל, במסגרת תצוגת נעליים של דגמי סתו וחורף 1982/83 למעלה מ־200 דגמים שונים.

בדגמי ה„קיקרס", „קנון", „קומנדו" ואפילו נעלי הבית, בולט במיוחד הקו הספורטיבי־אלגנטי שכנראה יאפיין יותר מכל את הנעליים בעונת סתו־חורף זו.

מקום מרכזי בתצוגה זו תופסת המערכת הרחבה של נעלי־הספורט

המקצועיות „גרנד־ספיד" המוצעות במגוון רב של דגמים וצבעים. אלופי הטניס הישראליים הנודעים, כמו שחר פרקיס, רקפת בנימיני, אילון סיני ועמוס מנסדורף, עברו לשחק בתחרויות בארץ ובחו"ל בנעליים אלה.

תשלובת מפעלי „המגפר" הרחיבה עתה את המגוון בסדרת ה„גרנד־ספיד" לנעלי ספורט לכדור־סל, ג'וגינג, התעמלות וענפי ספורט אחרים. דגש מיוחד מושם על נעליים ספורטיביות מדגם „ספיד" לילדים.

אנחנו דואגים שיהיה לך

אויר לנשימה

המאוררים המעולים בעולם

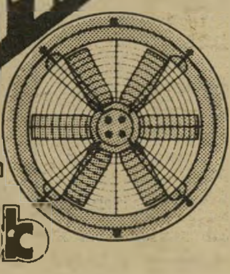

מבחר דגמים להתאמה לכל מטרה.
פנה למומחים.

ייעוץ. התקנה ושרות:
אחים פולק בע"מ
סוכנויות יבוא
תל אביב. רח' לינקולן 11. טל. 291236-9 (03)

מבצע!!
מזגנים חדשים
במחירים סיטונאים!!

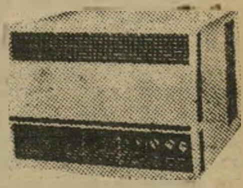

תדיראן, אלקטרה, אמקור
* שרות ואחריות
* התקנה מקצועית

י.א. שיווק מזגנים
ת"א, פנקס 24 טל' 452368

תן טרמפ לחייל

EURAIL YOUTH PASS אירופה עם

תענוג אמיתי לצעירים עד גיל 26

כרטיס "יורייל יוס־פס" כרטיס חופשי לרכבות אירופה לצעירים - הדרך הנוחה והחסכונית ביותר לראות הרבה מדינות באירופה ולהנות מנופן.
המחיר לחודש של טיולים
$270

נציגים בישראל E.W.T.R.
פרטים אצל כל סוכני הנסיעות.

גם בחודשי הקיץ

אני רוקד/ת בסטודיו „B"

ג'אז * מחול אירובי
לגברים ולנשים

ארלוזורוב 80 ת"א 237026
ניהול - אבי פאנק

Roberto קולקצית קיץ
Italy-Style

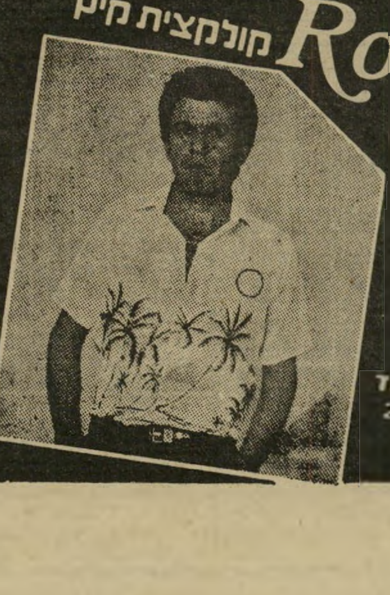

יצרני ויבואני
חולצות לגברים
בסטייל
איטלקי
עשרות דגמים
לבעלי חנויות בלבד
ת"א, רח' לוינסקי 24
טל. 820635

יוגוסלביה: קשיים כלכליים

נסיונותיה של ממשלת יוגוסלביה לבסס מדיניות מחירים המבוססת על עקרונות השוק החופשי, ולרתום אותה לצרכיה של חברה סוציאליסטית תעשייתית מתפתחת, אינם עולים יפה.

השנה הגיעה האינפלציה לשיעור של 50 אחוז, אולי מטרה נכספת עבור הישראלים, אבל מיספר מעורר אימה ביוגוסלביה. הממשלה הצהירה על יעד של שיעור אינפלציה של 20 אחוזים בלבד, אך דובריה מכירים בעובדה שהוא אינו ניתן להשגה.

ראש ממשלת יוגוסלביה, מילדה פלאנינץ׳, נאלצה להכריז על מעין צנע. השכר והמחירים הוקפאו לחלוטין בתוקף צו מינהלי, והוטלו הגבלות קשות על אשראי בנקאי.

מומחים זרים מטילים ספק בסיכויי הצלחתה של המדיניות הכלכלית החדשה. הם רואים בחוב החיצוני הגדול של יוגוסלביה את המוקש הגדול, שישים לאל כל סיכוי של הבראה כלכלית.

יוגוסלביה חייבת למדינות חוץ, בעיקר במערב, 20 מיליארד דולר. בשנת הכספים הנוכחית היא אמורה לשלם לנושיה 4.2 מיליארד דולר, סכום־עתק עבורה.

כתוצאה מהחובות הידלדלו משאביה של יוגוסלביה, ומצב יתרות מטבע־החוץ שלה הוא בכל רע. לכן קיים במדינה מחסור חמור בחומרי־גלם, האטה בייצור והאבטלה גוברת. משקיפים אירופיים חוששים שהמצב הכלכלי יעורר מחדש את הקשיים הגלומים בעצם קיומה של הפדרציה היוגוסלבית, יעוררו מחדש את האינסטינקטים הלאומניים, בעיקר בקרב התושבים הקרואטים, ויגררו אפילו שפיכות־דמים. קיים חשש שתסיסה ביוגוסלביה תביא לבחישה בענייניה על־ידי זרים, אולי הסובייטים.

את מי מייצג סמואל לואיס?

העיתונות מדווחת ששגריר ארצות־הברית בישראל, סמואל לואיס, לחץ על ממשלת ארצו שלא לנקוט סנקציות נגד ישראל.

לואיס ייחשב, כמובן, כידיד ישראל המגן עליה בעת צרה מפני זעמו של הנשיא. יתכן שהגיע הזמן להעמיד אותו על הסתירה הבוטה בין האינטרס של העם בישראל, ובין זה של הממשלה.

לואיס סייע במישרין להארכת מילחמה בלתי־

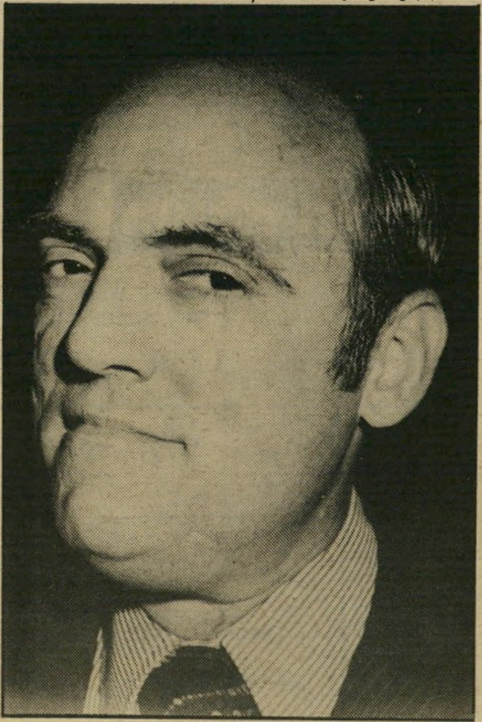

שגריר לואיס
שיפסיק לחפות

מוסרית ובלתי־צודקת, המעטה חרפה על ישראל, פוגעת במעמדה הבינלאומי, ומסכלת את הסיכוי להתפייסות אמיתית באיזור. למעשה העמיד מנחם בגין בסימן שאלה אפילו את המשך יחסי השלום עם מצריים. יתכן שהמעשה הפטריוטי ביותר שיכול לעשות ישראלי היום, הוא לבקש מלואיס שיפסיק לחפות על פישעי־המילחמה של אריאל שרון, ויפעיל את כובד מישקלו להפסקה מיידית של מילחמת־לבנון.

האינטרנציונל: פרס מפרפר

הוויכוח המתנהל כעת בתוך המיפלגה הסוציאליסטית הצרפתית בין המזכיר לנושאי חוץ, ז׳אק הנציגר, ובין דידייה מושאן, ממנהיגי האגף השמאלי במיפלגה, משקף היטב את מעמדה הבינלאומי של מיפלגת העבודה הישראלית היום.

הנציגר טוען, שבמערך קיימים עדיין מוקדי התנגדות למדיניותו הרצחנית של מנחם בגין בלבנון. השמאל, המשקף בעניין זה את דעת רוב חברי המיפלגה, מצטט לעומת זאת את עמדותיו המוצהרות של שימעון פרס בזכות המילחמה, דורש מהצרפתים להצטרף ליוזמת ראש ממשלת אוסטריה, ברונו קרייסקי, ולהשעות את מיפלגת

נזיר יפאני ומחשב
גיזענות בשירות הרכושנות

העבודה הישראלית מחברותה באינטרנציונל הסוציאליסטי.

מעניין לציין שמגינה של מיפלגת העבודה, הנציגר, מודע היטב לאופייה האמיתי. בשיחה שקיים לאחרונה עם עולם קטן גינה את פרס במילים חריפות, טען שהוא מודע לעובדה שעמדותיה של מיפלגת העבודה הישראלית בכל הנושאים הבינלאומיים השנויים במחלוקת — החל מסוגיית המילחמה הקרה וכלה ביחסים עם אמריקה

עולם קטן

הלאטינית — ממיטה חרפה על האינטרנציונל הסוציאליסטי. עם זאת הביע את הדיעה, שאין לבודד את המערך מהעולם, ויש לנסות לחזק את החוגים הריאליסטיים, קרי ח״כ יוסי שריד.

כל האחרים משוכנעים שרק הלם ההשעייה מהאינטרנציונל יעמיד את מיפלגת העבודה על חומרת מצבה בעולם ויחזק את היונים.

יש להניח שמיפלגת העבודה לא תושעה בשלב זה, אבל התהליך היסטורי של חיסולה כגוף סוציאליסטי מוכר במערב־אירופה ובחלקים מהעולם השלישי, הוא בלתי־נמנע. אין ספק שהחברות באינטרנציונל הסוציאליסטי הייתה נכס עבור מיפלגת העבודה, והעניקה לה יתרון ברור לעומת הליכוד בכל הנוגע למעמדה הבינלאומי. שימעון פרס עלול להפסיד גם את המישלט הזה, אם ימשיך לנקוט בעמדתו המבחילה, הפחדנית וחסרת־העקרונות כלפי רצח האזרחים ההמוני שמנהלת ממשלת ישראל.

יפאן: פרל־הרבור טכנולוגי

השבועון האמריקאי ניוזוויק, מקדיש השבוע 16 עמודים לתיאור האתגר הטכנולוגי היפאני לתעשייה האמריקאית והאירופית.

היריעה הקצרה במדור זה אינה מאפשרת שיחזור הפרטים הרבים בסיקור־הענק של השבועון. אבל יש עניין רב בתיאור גישת השבועון ליפאנים. המוטו של הטיפול העיתונאי הוא ציטטה מפיו של תעשיין אמריקאי, ג׳וליאן גראסר, שניצל במשך שנים רבות את משאבי כוח־העבודה הזול ביפאן ובארצות אחרות באסיה, והצטרף עתה למסע האזעקה נגד „האתגר הצהוב”. אומר גראסר: „המילחמה הטכנולוגית נגד יפאן אינה אלא שווה־ערך תעשייתי למירוץ החימוש בין המערב ובין העולם הקומוניסטי!”

פסיכוזה אנטי־יפאנית. יפאן השקיעה בעשור האחרון 10 מיליארד דולר לרכישת ידע מהמערב. היפאנים לא בחלו גם בריגול תעשייתי. בחודש שעבר איתרה חברת איי־בי־אם 12 אנשי עסקים שעסקו בהעברת מידע חסוי לחברות הענק היפאניות היטאצ׳י ומיטאבושי אלקטריק. תקריות כאלה הן אומנם מעשה יום־יומי בעולמן של חברות־הענק בעולם, אבל העובדה שיפאנים היו מעורבים הגבירה את הנימה הגיזענית ואת הפראנויה המאפיינות את הטיפול באתגר היפאני בכלי־התיקשורת במערב.

ניוזוויק עצמו מדווח על עודפים עצומים במאזן התשלומים היפאני (כלומר, עודף ייצוא לעומת הייבוא). ב־1978, למשל, גרפה יפאן סכום־עתק של 97 מיליארד דולר מיצוא תעשייתי. חלק ניכר מאוד מסכום זה הושקע מחדש בפיתוח טכנולוגי סופר־מתוחכם שיתן את אותותיו בעשור הקרוב.

מיפעלים רבים לייצור מכוניות בארצות־הברית ובגרמניה נסגרו בשנים האחרונות בשל הצפת השוק במכוניות יפאניות זולות. האיטלקים הטילו הגבלות חמורות על ייבוא מיפאן כדי למנוע תהליך דומה. אבל אין לטעות בתפקידם של אנשי־עסקים אמריקאיים וגרמניים בתהליך זה. רבים מהם העדיפו לסגור את מיפעליהם, ולהשקיע כספים במיפעלים של מתחריהם היפאנים, כדי לנצל את כוח־העבודה הזול והממושמע במדינה זו. תרגיל זה לא מנע מהם, כמובן, להסית את פועליהם המפוטרים נגד יפאן, תוך שימוש ציני בגיזענות בוטה. בזיכרון הקולקטיבי האמריקאי קיימת עדיין ההתקפה „הבוגדנית” היפאנית בפרל־הארבור בשנת 1941. ניוזוויק עצמו עושה שימוש בפסיכוזה האנטי־יפאנית כדי לשרת אינטרסים רכושניים, ולווסת את הזעם על האבטלה העצומה השוררת כיום בארצות־הברית נגד גורם זר.

חיים ברעם

אירופה עם EURAIL PASS תענוג אמיתי !!

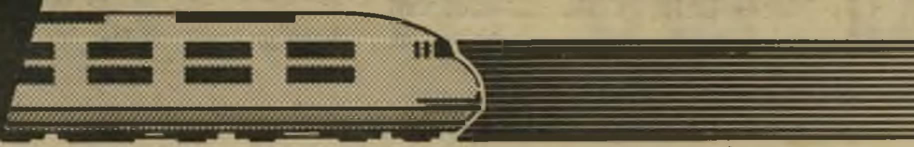

כרטיס "יורייל-פס" - כרטיס חופשי לרכבות אירופה - הדרך הנוחה והחסכונית ביותר לראות הרבה מדינות באירופה ולהנות מנופן המרהיב.

המחיר לשבוע (7 ימים)

$ 200

נציגים בישראל E.W.T.R. פרטים אצל כל סוכני הנסיעות

כן, אתה יכול להרשות לעצמך Nikon

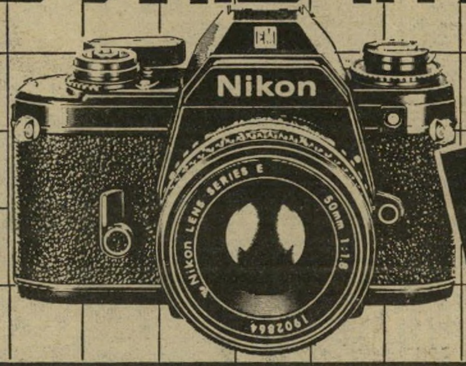

5 צבעים לבחירתך

להשיג גם משקפות "ניקון".

HADAR הדר

יבואן: "הדר" אחד העם 36 ת"א

תנופה

תעריפון המנויים של העולם הזה
החל מ־1.6.82

	מחיר העיתון	הוצאות משלוח	מ.ע.מ.	לשנה בשקל סה"כ	לחצי שנה בשקל
♦ בארץ	900	65	115	1080	600
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר					
♦ אירופה	900	314	145	1360	730
♦ ארה"ב, קנדה, מקסיקו	900	806	204	1910	1020
♦ ארגנטינה, קולומביה, ונצואלה, ברזיל, פרו, אוסטרליה, ניו זילנד	900	1560	295	2755	1430
♦ דרום-אפריקה, טוגו, חבש, קניה	900	904	216	2020	1040
♦ פנמה, טאיוון, יפן	900	1149	246	2295	1250
♦ תאילנד, הונג קונג, סינגפור, קוריאה	900	966	224	2090	1130

צנטנר מציע
לקראת שנת הלימודים

מבחר תיקים וילקוטים מכל הסוגים
מסקאי, בד וכשלל צבעים.

הצעת השנה לכתה א'

ילקוט קורדרוי עם חלוקה לתאים
קל — ובשילובי צבעים מרהיבים
וכל זה רק ב—375.- שקלים.

אז ל„צנטנר" עוד היום נכנסים
ותיקים לשנת הלימודים קונים.

צנטנר, פינסקר 4, קומה ב', תל־אביב

רעים למטרת נישואין

שרות הוגן, יחס אישי ומסור,
אמינות ומספר חתונות רב.

20 שנות נסיון והצלחה !

תל אביב בן יהודה 58 טל. 03-282932

אנשים בעולם

קארולין ממונאקו: הערצה אילמת

חיוך מתוק, ידיים צמודות זו לזו בהתרגשות — זהו המראה הקבוע של **קארולין**, נסיכת מונאקו המאוהבת. ואין כבר ספק בקשר לנושא הערצתה של הנסיכה בחודשיים האחרונים, **גיירמו וילה**, הטניסאי הארגנטיני המקסים, שאחריו הלכה עד הוואי.

בינתיים חצר מונאקו שומרת על שתיקה, אבל קארולין לא מסתירה את אושרה.

פארה פוסט: או׳ניל הקטן

גריפין או׳ניל, בנו בן ה־17 של **ראיין או׳ניל** משחק בסרט הראשון — האמן הנמלט. אבל הוא לא בורח מזרועותיה של **פארה פוסט**, חברתו הקבועה של אביו. „להיפך, כמה עצות מיקצועיות לא יזיקו לי — ועוד ממנה!” אומר גריפין הצעיר.

פואד ופאדילה ממצריים: שימחת החיים חזרה אליהם עם הולדתה של פאוזיה-לאטיפה

מישפחה מאושרת בתמונה מישפחתית בנוסח חצרות המלוכה. אלא שהפעם זו אינה מלוכה בפועל. זוהי מישפחתו של **המלך פואד** הגולה, החיה בפאריס. בזרועות אמה, **המלכה פאדילה**, נחה לה הנסיכה הטרייה **פאוזיה — לאטיפה**, הנושאת שני שמות פרטיים: פאוזיה, כאות מחווה לדודתה ואם־דודתה, בנותיו של המלך פואד ה־1 ופארוק השני. לאטיפה, הוא השם שהוענק לה על־ידי הו־ריה כשם נבחר.

הנסיכה לובשת לפי המסורת האיסלאמית את שימלת התחרה שלבש לפניה אחיה **מוחמד עלי** (גם הוא בתמונה) בשנת 1979 ואביו לבש אותה ב־1952.

פואד ופאדילה ממצרים הם שני מלכים בלי כתרים, החיים כבר כמה שנים בפאריס. באוקטובר 1977 נישאו השניים במונאקו ומאז הם מנהלים חיים חברתיים סוערים בפאריס, ויחד עם זאת שומרים באדיקות על מיסגרת מישפחתית לפי מיטב המסו־רת האיסלמית. ב־5 בפברואר 1979 נולד הנסיך מוחמד עלי בקאהיר, על־פי רשות מיוחדת מן הנשיא **סדאת**, ואילו הנסיכה פאוזיה — לאטיפה נולדה בקליניקה הפרטית שבה ילדה הנסיכה **גרייס** את ילדיה.

אנשים בעולם

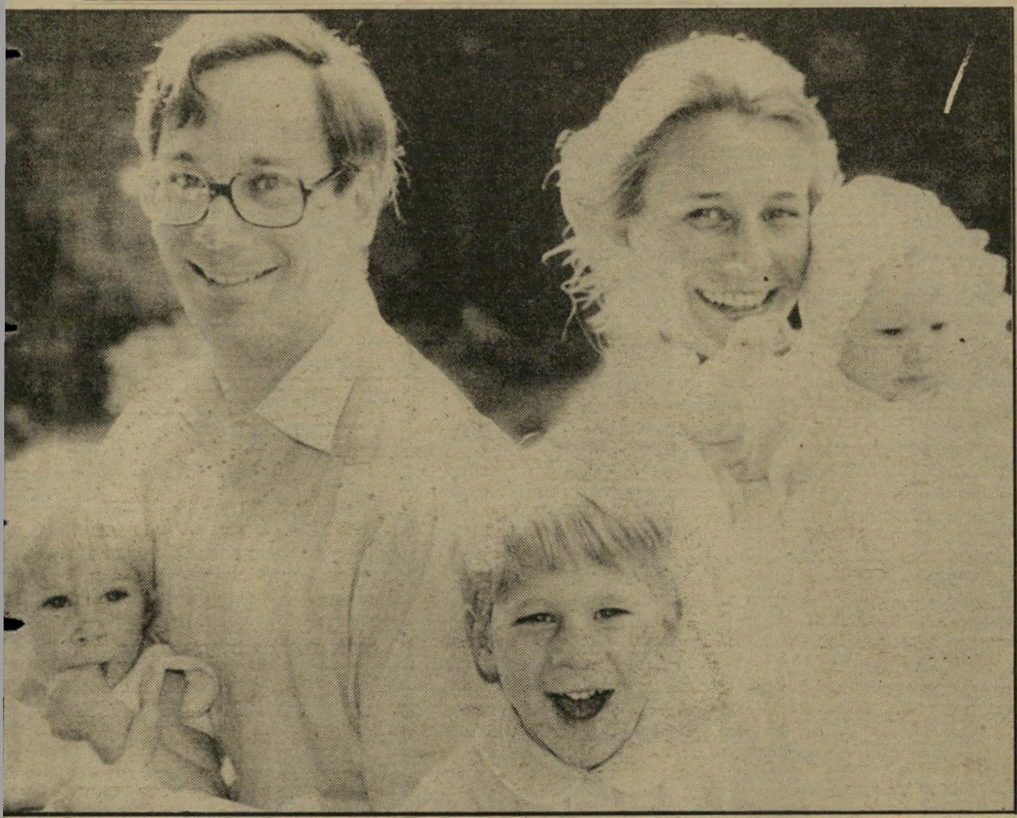

הדוכסים מגלוסטר: חגיגת שש השנים הטובות

כך נראית מישפחה מלכותית מאושרת ויפה־פיה — כמו בסרטים. אלה הם **ריצ'ארד** ו**ברי־ז'יט מגלוסטר**, עם ילדיהם, כפי שצולמו על־ידי נורמן פארקינסון — הצלם הרישמי של חצר באקינגהם. התמונה צולמה ביום הטבלתה של **הנסיכה רוז** הזעירה בכנסיית בארנוול, שם הוטבלו גם אחיה, **ליידי דאווינה** ו**דיוכס אלס־טר** וגם בנם של **ליידי דיאנה** ו**הנסיך צ'ארלס**.

הדוכסים חגגו עתה שש שנים לנישואיהם ונח־שבים לזוג האקדמי ממקורבי המלכות — הם הכירו זו את זה כששניהם למדו במיכללת קיימ־בריג' — היא למדה אנגלית (מוצאה מהולנד) והוא למד ארכטיקטורה.

אלן ווהן: לראות את הנולד

סוף כל סוף נמצא גם אלוף בשטח הקומניקציה עם העולם הבא — זהו האיש שליד כדור הבדולח שבתמונה. ספר־השיאים של גינס שוקל אם להגדירו כבעל שיא ביכולת לראות את הנולד. חברת רישום הפטנטים האמריקאית (הרישמית) טוענת שלזכותו 3500 נבואות שהתאמתו. •

אלן ווהן בן ה־45 הוא יועץ למכון הפאראפסיכולוגי בלוס־אנג'לס — ולאחרונה כתב ספר בנושא מרתק זה, בשם קצה המחר.

גילגולו הקודם של ווהן, כשהתחיל בחקר הכישורים העליונים, היה עורך מדעי. זה היה בסך הכל בשנת 1966. וכשהוא טוען כי לכל אדם היכולת לשפר את כישוריו בשטח ראיית הנולד, אין זה מצוץ מן האצבע. לטענתו, אנשים בעלי נטיות יצירתיות וגמי־שות מחשבתית, כאמנים ושחקנים, ניחנים בכישרון טלפתי בולט.

בוב באטן: האיש המצחיק עם המסיכות המפחידות

הקהל חורק שיניים ונאנק מפחד ו**בוב באטן** יודע כי הרוויח את לחמו בצדק ובאמונה. כי באטן הוא אמן הפעלולים המיוחדים והאיפור המיוחד, העשוי להפוך כל תינוק למיפלצת המשתנה ומח־ליפה צורה ממש לנגד עיניך.

בהצגת־הבכורה של הסרט איש־זאב אמריקאי בלונדון, סרט אימים של **ג'ון לנדיס**, היתה ליצו־ריו של באטן חגיגה אמיתית: „כששמעתי את הצווחות באולם ידעתי שהרווחתי את לחמי.”

בטאן בן ה־24 הוא היום הצעיר ביותר והמבוקש ביותר בין קוסמי הפעלולים בהוליווד. הוא נולד ליצור מיפלצות — בגיל 14 התחיל לעבוד עם **ריק בייקר** — שזכה לאוסקר על עבודת האיפור שלו. באטן עשה את התמחותו בסרט־אימים כמו הערפל והמשיך בסרטים ידועים יותר של הווארד (הדבר) האוקס. היום הוא עובד במרץ, כי סרטי־האימים הפכו לאופנה, אבל הוא עצמו פוחד ללכת בחושך לבדו.

ויקטוריה פרינסיפל: אביר חדש

ויקטוריה פרינסיפל אינה שוברת לבבות רק בתוקף היותה פאמלה בסידרה הטלוויזיונית דאלאס. גם במציאות היא אינה סו־מנת ידה בצלחת והיא מוקפת תדירות בגברים נאים המתחלפים במהירות.

האחרון בשורה הוא מנתח העונה לשם **הארי גלאסמן**, ועליו אומרת ויקטוריה שהביא לה אהבה אמיתית אחרי החוויה הדרמא־תית והטראומאתית של פירודה מהזמר **אנדי גיב**.

דבר אחד ברור — כרופא ימצא עצמו מר גלאסמן בחברה מוזרה במיקצת וזו כרגע בעייתה העיקרית של הכוכבת — „להגן על הארי מפני עולם הזר לו לחלוטין.”

שרי
בתוספת דובדבנים שחורים
הטעם הנפלא
של השלמות
שמנת טהורה,
פירות טבעיים,
חומרים משובחים,
טעם נפלא.
סנוקרסט
גלידת שמנת בטעם
שרי
בתוספת דובדבנים שחורים
טעם חדש!
סנוקרסט גלידות איכות
דחף

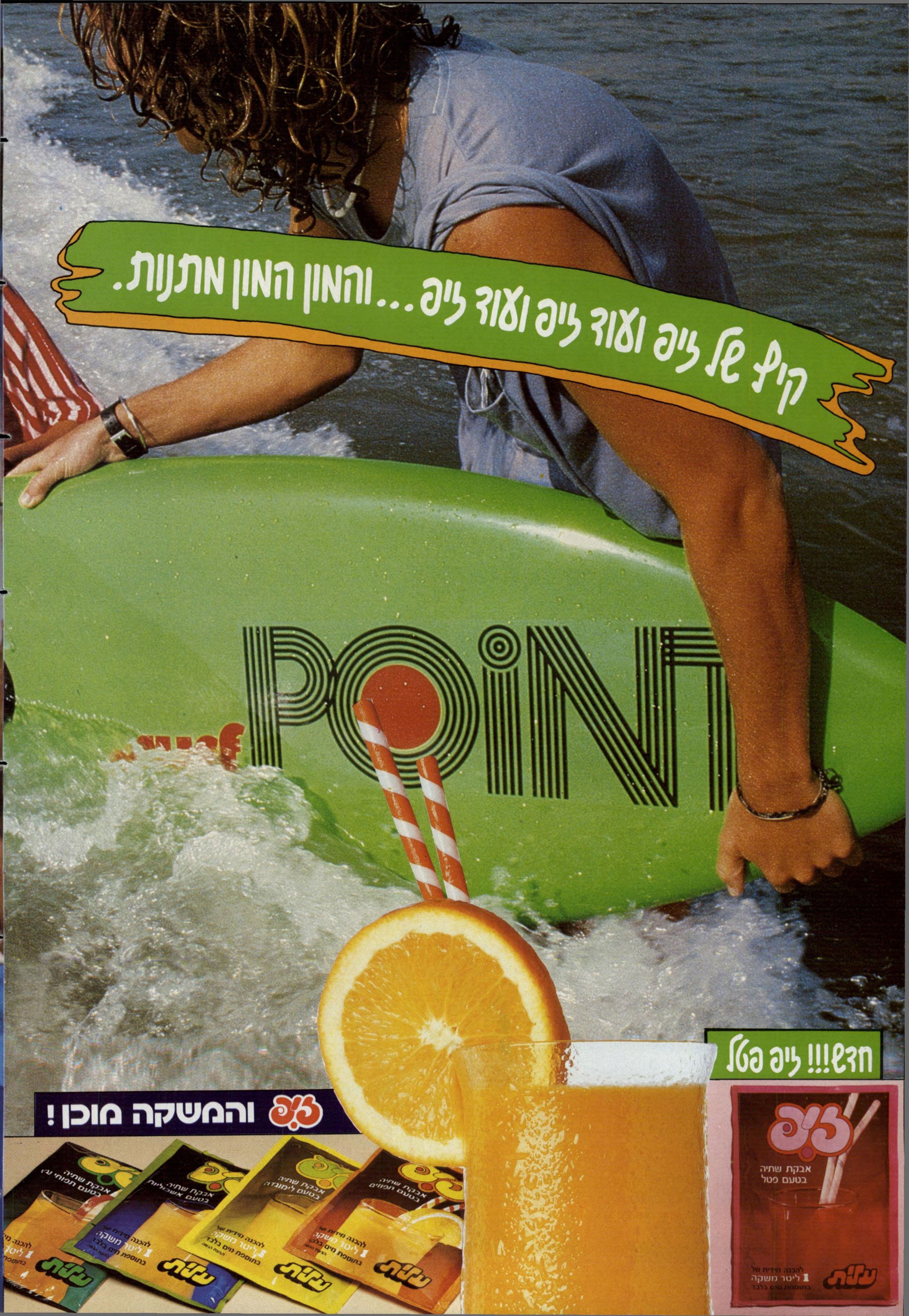
קיץ של ליפ ועוד ליפ ועוד ליפ... והמון מתנות.
POINT
חדש!!! ליפ פטל
ליפ
אבקת שתיה
בטעם פטל
להכנה מידית של
1 ליטר משקה
בתוספת מים בלבד
עלית
ליפ והמשקה מוכן!

מבצע פרסים ענק

ההגרלה ב-31.8.82

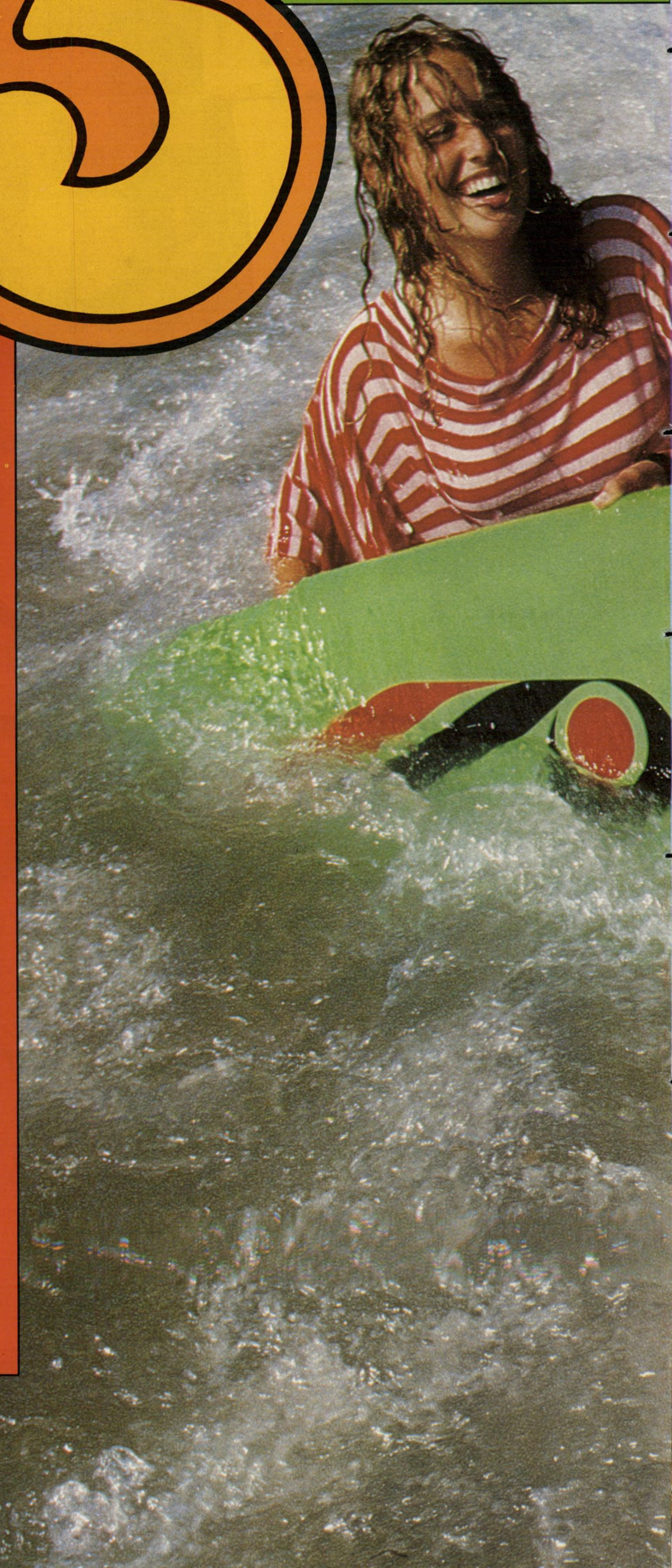

5 שקיות ריקות של זיפ (לא חשוב באיזה טעם) יכולות להעניק לך מתנות משגעות.
כדאי לך להשתתף במבצע זיפ

כל שעליך לעשות הוא להשלים את הסיסמא:
„_______ והמשקה מוכן"
ולשלוח 5 שקיות זיפ ריקות לת.ד. 3468 תל־אביב, מיקוד 61033 ת"א עבור מבצע „זיפ" בצירוף שמך וכתובתך, ואז תשתתף בהגרלה הגדולה. ככל שתרבה לשלוח מעטפות כן ירבו סיכוייך לזכות.

ההגרלה תתקיים ב־31.8.82 ובה יוגרלו:

- **3 גלשני רוח („סרף־פוינט") מכמורת,** יצרני ויבואני גלשני רוח וגלים, טל' 053־96328;
- **20 גלשני גלים („סרף־פוינט");**
- **150 שעוני „קסיו" עם משחק חלליות;**
- **150 שעוני „קסיו" עם מחשב (מ.ש.ק.);**
- **150 טרופיקל (כתר פלסטיק);**
- **150 סטים - הכוללים 6 כוסות וקנקן (כתר פלסטיק);**
- **150 תקליטים של דני סנדרסון עם שיר הגלשן.**

ההגרלה תתקיים בנוכחות רואה־חשבון, נציג עלית ונציג משרד הפרסום וימר יעקבסון טמיר בע"מ.
הודעות על הזכיה ישלחו לזוכים.
את תקנון ההגרלה ניתן לקבל במשרד הפרסום.
ההשתתפות בהגרלה אסורה על עובדי עלית, משרד הפרסום ובני משפחותיהם.

בהצלחה,

כאן טוב
MACCABEE BEER
בירה מכבי
جمهورية مصر العربية
منفذ طابا البري
A.R.EGYPT
TABA CHECKPOINT

מכבי
MACCABEE BEER
בירה מכבי
MACCABEE BEER
בירה מכבי

ניתם מערכות תדמית

מקורו בפרי טבעי

- סירופ ממותק בשפופרת.
- מבוסס על חומרים טבעיים.
- כל שפופרת מספיקה להכנת 6 כוסות משקה גדולות (1 1/2 ליטר).
- נוח וקל לשמוש.
- אין צורך להחזיק במקרר.
- פיה מיוחדת מאפשרת מזיגה מדוייקת ללא פתיחת הפקק.
- טעם מעולה במבחר טעמים.
- **וכל זה במחיר מפתיע: מקסימום משקה במינימום מחיר.**

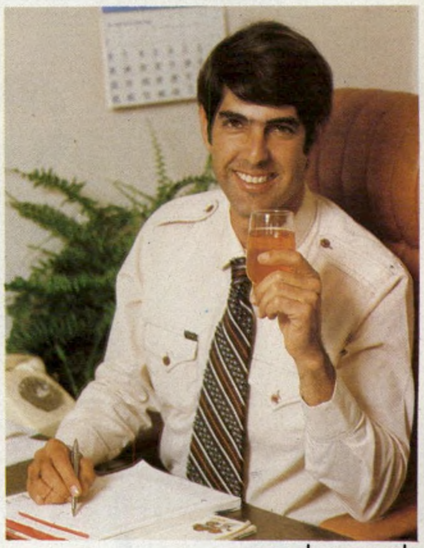

לעבודה ולמשרד

למשפחה ולאורחים

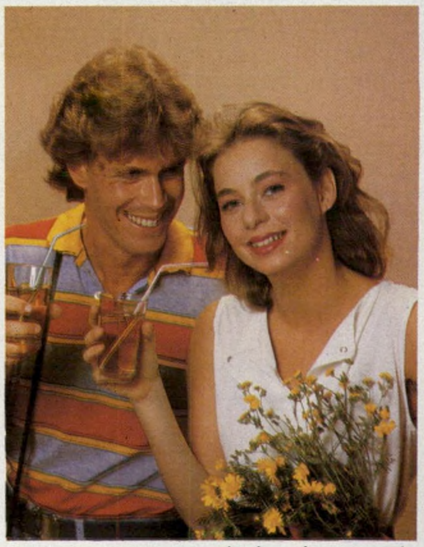

לפיקניק לטיול ולים.

מוציא לפרי את המיץ!

ב־5 טעמים: תפוחים, תפוזים, פטל, אשכוליות ולימון.

יורוקרד פותח בפניך עולם גדול.

צא אל העולם הגדול עם יורוקרד/מסטרקרד המכובד בכ-4 מיליון בתי עסק ביניהם - בתי מלון, חברות להשכרת רכב, חנויות ובתי כל־בו, חברות תעופה, מרכזי בידור ועוד.

יורוקרד/מסטרקרד מקנה לך:
חינם - ביטוח תאונות אישיות בחו״ל עד $30,000 (ע״י בידרמן חברה לביטוח בע״מ מקבוצת הסנה).
★ אפשרות לקבלת יורוקרד/מסטרקרד ל-4 חודשים ב-$10 בלבד (במקום ל-12 חודש).
★ הגנה בפני אובדן וגניבה

משתלם לשלם ב-
יורוקרד

• בנק הפועלים בע"מ • בנק המזרחי המאוחד בע"מ • הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ • בנק קונטיננטל לישראל בע"מ • בנק מסד בע"מ • בנק הבניה לישראל בע"מ • בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ
• בנק אמריקאי ישראלי בע"מ • בנק אוצר החייל בע"מ • בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ • בנק צפון אמריקה בע"מ • בנק למימון ולסחר בע"מ • בנק עין חי בע"מ

פלי

100% טבעי*

המהפכה הטבעית של אבקות השתיה

בטעם תפוזים
בטעם אשכוליות
בטעם לימונדה

משקה מן הטבע במקום מים עם צבע

*אבקת השתיה היחידה המיוצרת מחומרים טבעיים

מיוצר ע"י בהקט תעשיות מזון בע"מ • מקבוצת דובק • מחד' שיווק טל. 052-59958

מוקד/רפאל טיראן

במדינה

(המשך מעמוד 27)
בשנות הארבעים שלו, שבו הוא מחליט על דרכו בחיים, וכי יש לתת לו הזדמנות אחרונה. לבסוף פנה לשופט בדרמאתיות ואמר: „לו היתה לאדוני סמכות להשיא אותם, הייתי מבקש זאת ממנו."

השופט עיין שוב ברשימה הארוכה של העבירות הקודמות של סמיטנסקי, וקבע כי הוא עבריין מירמה ותיק, המסוכן לציבור. הוא האריך את מעצרו ב־15 יום.

מישטרה

גז מדמיע בפרצוף

השוטרים היכו והתיזו גאז מדמיע בפניהם של שלושת החיילים ללא כל סיבה.

השכנים בבית המשותף ברחוב ניצנה בבת־ים שמעו צעקות וקולות קטטה עזים. הם הציצו לעבר איזור החניה של הבניין וראו שם את מכוניתו של שכנם לבית, ובתוכה שלושת בניו החיילים. ארבעה גברים שהגיעו למקום במכונית לבנה, היכו ותקפו את בני השכן.

מייד כאשר נכנסה מכונית השכן למקום החניה הקבוע שלה, עצרה לידה המכונית הלבנה, ארבעת הגברים שקפצו ממנה התנפלו על יושבי המכונית, התיזו בפניהם גאז מדמיע וללא אומר ודברים החלו מכים אותם. רק בשלב מאוחר יותר הציגו את עצמם התוקפים כאנשי־מישטרה. הם לא ידעו לומר כל סיבה לתקיפה, מכיוון שלנתקפים אין עבר פלילי. הם צעירים רגילים ואחד מהם היה באותו יום בחופשה מלבנון.

התוקפים הזדהו לבסוף ומסרו לבני־המישפחה כי האחד הוא הקצין משה ברנס והשני שוטר בשם יצחק. אחרי שהלכו השוטרים, פנו האחים לטיפול רפואי והתלוננו על מכות, על שיניים שנפלו ועל שריטות, וכן על זעזוע נפשי קשה. הם גם פנו לעורך־הדין אברהם ריכטמן וביקשו ממנו לפעול כדי למנוע הישנות פעולות כאלה בעתיד. עורך־הדין ריכטמן פנה בתלונה לנציג תלונות הציבור וביקש ממנו למנות ועדת־חקירה ולהעמיד את האשמים לדין פלילי.

פשעים

ממילואים לכלא

החשוד נעצר בביתו בחצות לילה, ברגע שחזר משירות מילואים.

העיתוי היה מושלם. יהלום חממי טרם הספיק לפשוט את מדיו, כל הציוד הצבאי היה מפוזר לרגליו, והשעה היתה אחת אחרי חצות, כאשר פרצה המישטרה לביתו ועצרה אותו. העילה למעצר היתה חשד של פריצה שבוצעה לפני יותר משנה.

המעצר הפריע לחממי להתייצב לפני מפקדו ולהחזיר את הציוד כדי להשתחרר משירות המילואים הארוך שלו. אבל המישטרה לא נעתרה לו, והביאה אותו לפני השופט יורם גלין לשם הארכת מעצרו בשיבעה ימים.

לשווא טען סניגורו, עורך־הדין יוסף דן, כי על מרשו להתייצב ביחידתו ולהשתחרר. בית־המישפט נטה להאמין כי עבריינים מועדים אינם משרתים במילואים, ובידי חממי וסניגורו לא היה כל מיסמך רשמי שהעיד על שירות המילואים. לבסוף מצא בית־המישפט פשרה — הוא האריך את המעצר ב־24 שעות בלבד, ולמחרת התייצבו העציר וסניגורו והביאו את המיסמך המיוחל. בית־המישפט עיין והשתכנע כי אכן על חממי להתייצב ולהחזיר ציוד. הוא שוחרר בערבות.

לי
לה
לו

מיד ליד

* **למשוגעים בלבד.** כרמן־ג'יא (פולסווגן), שנת יצור 1961, מנוע 1976, אחרי אוברול כללי, טסט, צבע, פחחות, משוכללת־מחודשת, יפהפיה אמיתית, תימסר למשוגעים בלבד תמורת 95,000 שקל טלפון 03־424657.

* **בולים וגלויות.** מעוניין להחליף בולים, מטבעות, גלויות ומעטפות יום־ראשון. בתמורת 100 בולי ישראל גדולים אתן 50 בולי חו"ל. מאיר, ת"ד 1521 רמת־גן, מיקוד 52116.

פרח נדיר

אם את פיקחית ויפה (באמת! כמו פרח נדיר!) ומעויינת, מהנדס בן 32, לא סיגריתי, גבוה וכו' מצפה לקשר אמיתי. ת"ד 5119, חולון.

* **סיאמיים מתוקים.** למכירה גורים סיאמיים מתוקים בני חודש וחצי. 1000 שקל. טלפון 03־223504.

* **מחפש בנרות.** תקליטון של עכברושי בומטאון בשם מלכודת ועכברים שבצד ב' שלו יש שיר שלא הופיע בתקליט. טלפון 057־90648.

* **מרכז תל־אביב.** דרושה דירה קטנה — חדר וחצי / שניים + טלפון אפשרי ריקה מריהוט במרכז תל־אביב, בסביבות רחוב בן־יהודה, ובזול — עד 200 דולר לחודש. טלפון 03־651628.

* **מחיצה וכיורים.** למכירה מחיצת הרמוניקה 250×280, אסלה לבנה + שלושה כיורים. •מרצפות למידרכה 45×45, טלפון 03־856705.

* **למכירה.** דירת שני חדרים + הול בקומת גג ליד השק"ם בגבעתיים, עם ארון־קיר ודוד־שמש. טלפון אחרי־הצהריים 03־314350.

* **קונסול.** למכירה מכונית פורד קונסול במצב טוב, טסט לשנה, מודל 1964. טלפון 03־833745 אחרי־הצהריים.

מי יקבל מה

נו, עוד מעט, בעזרת השם, ייסע כבר מנחם בגין לביקור בזאיר, ושם יקבל המנהיג מובוטו את פניו, ושאר חברי הממשלה את כל יותר. סולו

* **חצי חינם.** שלושה סירי אמייל בצבע חום תוצרת אנגליה במצב מצויין, עגלת־ישיבה לתינוק עד גיל שלוש — בחצי חינם. טלפון 03־221049.

* **מדיום.** למכירה מעיל עור לגבר בגודל מדיום במצב מצויין תמורת 1800 שקלים. טלפון 03־744583.

* **מצב שיגעון.** למכירה מזגן וסטינגהאוז 1½ כוח־סוס במצב שיגעון — שנתיים בלבד בשימוש, 14000 שקל. טלפון 03־226428.

מרבצים

מיופייף נפש 35/187 תר אחר עשירת מיטען (35—50) לריבוד מנטאלי ולפיתוח מרבצים עתידיים. ת"ד 1760 רמת־גן מיקוד 52117.

* **אוטומטית.** למכירה דחוף — פורד קורטינה 1977 2000 סמ"ק אוטומטית. אלפון 04־520881.

* **מה שתיתן.** תן מה שתיתן תמורת טכסס 45, ספרים לתיכון, טייפ נייד, רדיו־שעון. טלפון 03־611601.

* **באר־שבע.** דירת ארבעה חדרים+טלפון+חניה במקום מרכזי בבאר־שבע למכירה או לחלפה בדירה יותר קטנה בתל־אביב או בסביבתה, עם גינה. טל' 057־74443.

צירופים אפשריים

* **בילוי מעניין.** גבר סימפטי ועדין מחפש בנרות ידידה מבינה בכל גיל ומצב לבילוי מעניין ואינטימי. ת"ד 8326 חיפה.

סגור עניין

לשמוליק: בגדת בה בעבר, ועודך בטוח שתבגוד בה למרות הטבעת גם בעתיד. סגור עניין, חבל עליך. ש' י' ב'

* **חייב להתפרק.** סטודנט רומנטי נאה ונחמד שחזר מהקרבות בלבנון חייב להתפרק אצל אשה אפשרי עד 40+. אל תהססי. ת"ד 31454 תל־אביב מיקוד 61314.

* **חום וכנות.** אם אינך פנויה, כמוני, אך בודדה ועצובה לפעמים, מודעת לחולשותיך, נשית, בעלת אופי שקט ונוח, פתוחה לחום וכנות, אנא כתבי לת"ד 1564 תל־אביב, מיקוד 61015.

* **גדולה ובריאה.** שתלטנית בת 39, גדולה ובריאה תשמח להכירך, צייתן אמיתי ונדיב. לפנות בהצעה רצינית בלבד ובציון מיספר טלפון לת"ד 67 חולון, מיקוד 58100.

ליצור קשר

רז, איבדתי את כתובתך, נא ליצור קשר. אין לי טלפון, קבע פגישה ליד סניף הדואר ברחוב גאולה בתל־אביב. חן תיאור. ת"ד 4292 תל־אביב.

* **דיסקרטית.** סטודנט פנוי ומוכשר יעניק אושר לאשה אינטימית ודיסקרטית. ת"ד 39429 ת"א.

* **רוצה עוד.** אם את נשואה עד 45, שמנמונת ורוצה עוד, כתבי לנשוי 40/170 לת"ד 4241 תל־אביב, ותיענו בלבביות. סודיות נדרשת.

* **הצעה מתאימה.** צעיר נאה מציע דירתו לזוגות תמורת הצעה מתאימה. ת"ד 1163 גבעתיים, מיקוד 53111.

עזרה יעילה

תודה לצוות העובדים בשופרסל ברחוב בן־יהודה 79 בתל־אביב על העזרה היעילה אשר הגישו לי ב־3.8.1982. ברוריה זריהן.

נוגע ללב

* **לא מעשנת.** בן 24 מעוניין בכנה. לא מעשנת ושקטה. נא לצרף תמונה וטלפון, תשובה מובטחת. ת"ד 24001 תל־אביב, מיקוד 61240 עבור בן.

* **היכרות מעמיקה.** תרבותי ונחמד 33/176 רוצה אותך נשית וחטובה להיכרות מעמיקה. תשובה לכל היענות בצירוף מיספר טלפון. ת"ד 9296 תל־אביב, מיקוד 61092.

* **עד 57.** אירופית 50/160 נאה ומסודרת מעוניינת בגבר אירופי נאה ומעניין עד גיל 57. נא פנה בצירוף מיספר הטלפון לת"ד 48169 תל־אביב, מיקוד 61480.

* **או אהבות.** נאה ומשכיל 35/170 מעוניין בנאה להחלפת דעות או אהבות. ת"ד 5023 רמת־גן.

* **פינה חמה.** מבוקשת פינה חמה אצל נשית וחטובה עד 40, למען סטודנט נאה, גבוה ונמרץ. ת"ד 30895 תל־אביב.

* **גם באושר.** אם את נאה

חיפושיות

למעריצי להקת החיפושיות: מועדון נמצא בהקמה. המעוניינים להצטרף יפנו אל יוסי דהן רחוב תבור 456/8 נצרת־עלית, מיקו 17000 או בטלפון בשעות הערב, 065־72389.

173 מאוד מוכן יותר מנאה ללכת עד קצה העולם כדי לפ אותך ואולי גם באושר. ת"ד 74 תל־אביב, מיקוד 61369.

איפה הם הבחורים ההם

איפה, איפה הם הבחורי ההם? האם נשארו גברים אמי תיים? רווקה בת 30, יפה אמי תית מחפשת גברים בהא ה ידיעה. ת"א 26538 תל־אביב

מה הולך

* **כנס מוסיקלי.** בת 32 נוס בסוף אוגוסט לאירופה לכנס מו קלי ואחר־כך לטיול. אשמח לצ שותף או שותפה. טל' 450380־

* **מהכלא האמריקאי.** בחור ישראלי היושב בכלא האמ קאי, מעוניין להתכתב עם בחור מגיל 18 עד 26, עדיף יפות וחו בות, רצוי עם השכלה ודובר לפחות שתי שפות. אפשר לכת באנגלית, ספרדית, איטלקית, צו תית וכמובן עברית. אני בן גובהי 182, עיניים חומות, שי שחור מסולסל. הכתובת:
acob Amar
O.B. 300
ny Brook
w-York 12977

חינם אין כסף!

אז אם יש לך מה להודיע להציע, לבקש, לברך, לספ בדיחה טובה, ואפילו לקלל — קדימה!

● כל הודעה יכולה לכ לול עד 20 מילים.

● מי שרוצה לצרף תמו נה — הכלב האבוד, עגלת הילדים המוצעת, הדירה המו צעת לחילופין, הרווק המצי את עצמו להיכרות — יכו לעשות זאת. במידת היכולת תפורסם גם התמונה.

● ההודעה תיכתב על גב גלויית־דואר, למערכת „העולם הזה", ת"ד 136, תל־אביב (אלא אם כן מצורפת לו תמונה. במיקרה זה יש להש תמש במעטפה). לא תתקבל נה שום הודעות בעל־פה, ב טלפון או בביקור אישי.

● הגלוייה תכלול את שמו, כתובתו ומיספר הטלפון של בעל־ההודעה.

מרדכי בר־און:

„האויב של השלום הוא בגין!"

מרדכי („מורל'ה") בר־און היה קצין־חינוך־ראשי בצה"ל כשהייתי חיילת. כעת הוא מראשי שלום־עכשיו. האיש עבר ללא ספק מהפך רציני בחייו.

פניתי אליו ושאלתי:

● האם אתם מתכוונים עדיין לקיים מצור על בית ראש־הממשלה?

לא. ההפגנה שהתקיימה ביום הרביעי באה במקום המצור.

● אך הכוונה המקורית היתה לצור על בית ראש הממשלה ולא לקיים תהלוכה.

נכון. אולם התהלוכה, בשורה ארוכה, עם לפידים בוערים, היתה מאוד אפקטיבית. 5000 צעדו בה. בשביל ירושלים זה הרבה מאוד. זה היה מרשים מאוד, גדול וארוך.

● היו אנשים שלא השתתפו בהפגנה שהתקיימה בשבת בתל־אביב, מטעם „הוועד נגד המילחמה בלבנון," בטענה כאילו שלום־עכשיו מנערת חוצנה ממנה.

המילה „מתנערת" לא תהיה נכונה. לא פנו אל שלום־עכשיו כדי שתשתתף בהפגנה, ולא הבענו את דעתנו. הקבוצה שאירגנה את ההפגנה בשבת היא יותר שמאלית מאיתנו. וסיסמה אחת, שהונפה בהפגנה, לא היתה לרוחנו.

● איזו סיסמה?

פינוי חד־צדדי ומיידי של צה"ל מביירות. שלום־עכשיו רואה בפינוי צה"ל תהליך. שלום־עכשיו אינה מצטערת שיש עוד כוחות המתנגדים למילחמה זו. במצב שכוחות־השלום נמצאים בו, תהיה זאת שטות, אם מישהו יפסול מישהו אחר. אוייב השלום הוא בגין, לא המפגינים נגד המילחמה.

● מהי, לדעתך, הסיבה שבהפגנות שלום־עכשיו משתתפים ערבים כה מעטים?

הסיבה היא שלשלום־עכשיו יש זיקה מאוד חזקה לציונות, דבר המרתיע את ערביי־ישראל. אני מאוד מרוצה שבהפגנה של שבת צעדו ערבים, זה טוב שיש גוונים שונים של הציבור, המתנגדים למילחמה. האוייב לא בא מהשמאל. האוייב שלנו הוא מימין, והוא נורא.

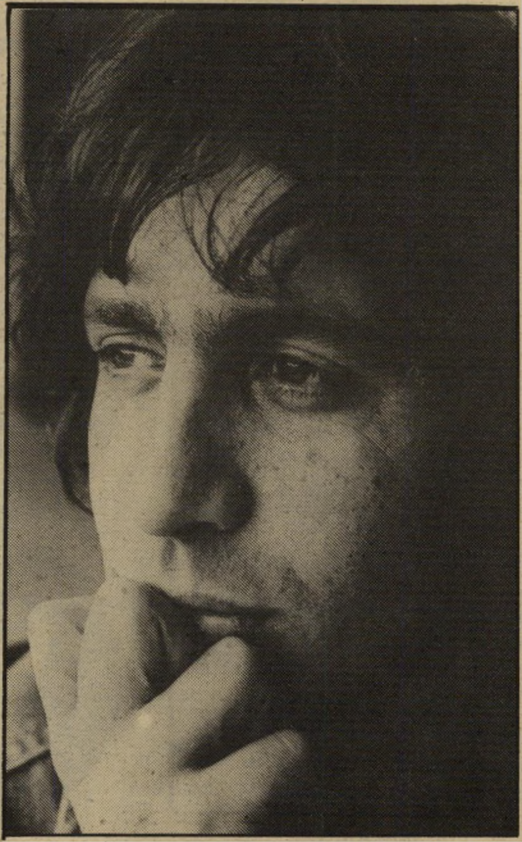

יהונתן גפן:

„כמו הקצין באפוקליפסה עכשיו!"

לפני כמה שבועות פגשתי את יהונתן גפן במסיבה. הוא היה עצוב ומר־נפש וסיפר לי כי אולץ להפסיק את תוכניתו, שאותה הגיש במיסגרת שירות מילואים בלבנון. הסיפור כולו פורסם במדור „תשקיף". עתה, כמה שבועות אחרי פירסום הידיעה ב„העולם הזה", תפס הסיפור את העמודים הראשונים של עיתוני־הצהריים, כולל עיתונו של גפן, „מעריב". פניתי אל יהונתן ושאלתי אותו:

● מה בדיוק קרה באותו שירות מילואים?

הופעתי בתחילת המילחמה בגיזרה המזרחית. מייד כשקיבלתי חופשה פניתי לקצין־חינוך ואמרתי לו שהחומר שלי פוליטי ולפיכך אינו מתאים להופעה בחזית, מפני שאחרי ההופעה אני תמיד צריך לעמוד להתווכח עם חיילים. סא"ל מורג, ראש־ענף הווי־ובידור לא הסכים והורה לי להמשיך להופיע עם החומר שלי.

חזרתי לשירות מילואים, הופעתי לפני החיילים והיו לי הופעות עלא כיפאק, בלי שום בעיות. עברתי חמישים יחידות של אנשי שלום־עכשיו ואנשי גוש־אמונים ובאף מקום לא היתה בעיה, עד שבהופעה הלפני האחרונה אמר לי סגן־מפקד אגד ארטילרי — ולא קצין־חינוך כפי שהיה כתוב בעיתונים: „אם אתה תדבר פוליטיקה, אשים עליך אזיקים." כל הזמן עשה לי עם האצבע ליד הרקה, יעני להגיד שאני פסיכי. ואת התנועה הזו הוא עשה ליד החיילים, והפסיק רק אחרי שביקשתי שיפסיק.

לעניין האזיקים — בניגוד למה שכתוב בעיתונים אמרתי שעם אזיקים איני יכול להופיע.

● דווקא נשמע יותר טוב כפי שהיה כתוב, כאילו אמרת שגם עם אזיקים תופיע.

אולי נשמע יותר טוב, אבל יש רק בעייה אחת — זה לא אמת. הפסקתי את ההופעה והחיילים התחילו לצעוק בקול אחיד יהו־נ־ת־ן יהו־נ־ת־ן! סגן־מפקד האגד איבד את הגדוד שלו ברגע שגרם לי להפסיק. יכולתי לקחת את הגדוד איתי לגשר־הזיו. את יודעת, הוא עמד שם כמו הקצין באפוקליפסה עכשיו, עם ידיים על המותניים ונפל"ם בעיניים. בא אלי ואמר לי: אתה מתכוון להופיע גם בגדוד השני? אמרתי לו: מה זאת אומרת אני מתכונן? זה המילואים שלי! אז הוא אמר לי: אתה מופיע רק בתנאי שתוריד כמה מישפטים.

● מה ענית?

אמרתי לו שאין לי בדיחות על פרסים. זה החומר שלי. למחרת הגיע קצין־חינוך ראשי, ת־אלוף אבי זוהר, ואמר שהוא חושש שתהיה עוד תקרית ולפיכך הוא מבקש ממני לעזוב את השטח. אחר־כך הוזמנתי לכינוס קציני־חינוך ושמעתי את ראש אכ"א, האלוף נתיב, אומר: „יש כאן מרצה שמתסיס ומרעיל. הוא יותר לא יופיע כאן. ואם לא איכפת לכם, יש גם סופר מפורסם, שהיום הוא נהג. הכוונה היתה לא"ב יהושע.

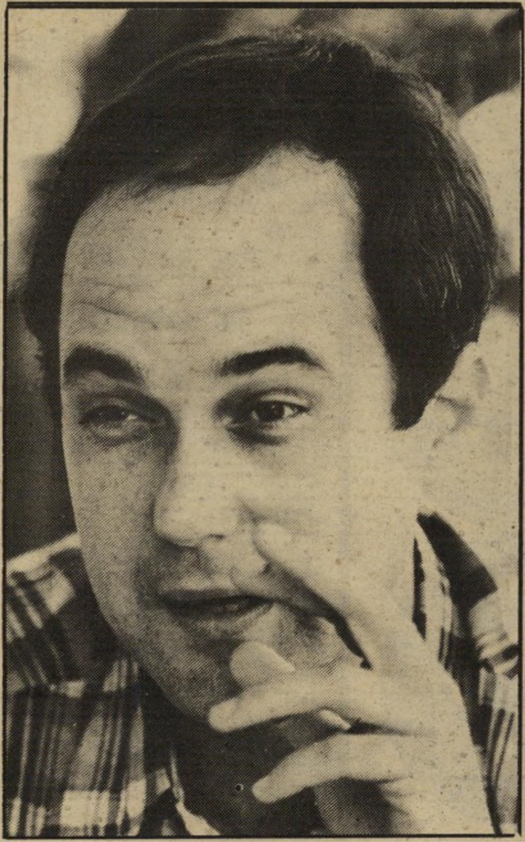

מני פאר:

„לתת ,שואו' טוב, להוציא הרבה כסף!"

לא צריך להיות חכם במיוחד כדי להבין, שחגיגת „ליב"יתרום" המגעילה, שהתקיימה ביום השלישי שעבר, נועדה להסיח את דעת הציבור מהמתרחש במערב־ביירות ולתת לו קצת בידור וקצת סיפוק עצמי שהנה, למרות שהוא צופה בעופרה חזה ובשימי תבורי, הוא בכל זאת משתתף במאמץ המילחמתי כשהוא תורם כסף לצה"ל. לא ייסלח, שבזמן ש־18 חיילים נהרגו במערב־ביירות, בילה לו הרמטכ"ל בתיאטרון ירושלים.

ההצגה המגעילה מכולן התנהלה ב„בית־אסיה" בתל־אביב, בניצוחו של מני פאר. כל הגועל־נפש התרכז לו בחדר אחד וזרק את המיליונים שלו חופשי באוויר. היו שם שניים ממיסמך האחד־עשר, בעל בתי־זונות מגרמניה ונציגו של המיליונר השנוי במחלוקת, שאול אייזנברג. כשחיים יבין אמר: „יבורכו העשירים," אני סגרתי את הטלוויזיה, כי יש גבול לכל דבר.

פניתי אל מני פאר ושאלתי אותו:

● איך הרגשת בתוך הגועל־נפש הזה?

תראי, אני קלטתי שיושב שם הרבה כסף. אם נעשתה החלטה שנוציא מהם כסף, אמרתי לעצמי, אז בוא נוציא אותו בשידור טוב.

● כלומר, השידור הטוב היה חשוב לך?

אם העם הזה היה כל־כך נפלא, אפשר היה לגמור את העניין במישלוח תרומות בדואר. אבל המצב הוא לא כזה. אנשים תורמים גם כדי שיראו אותם בטלוויזיה. לי היה חשוב ה„שואו". עמדתי בתוקף על דבר אחד: שיכניסו לשידור ציורים ברמה של זריצקי, שטרייכמן וסטימצקי. בשבילי, אגב, זה היה נסיון משעשע, אפילו אכזרי, לראות איך הם נמכרים אחד ליד השני.

● האם כל האמנים שפנית אליהם הסכימו להשתתף במכירה הפומבית?

לא. היו אמנים שנורא רציתי, ומאלף סיבות לא רצו. סיבות מצפוניות, לאומיות ועקרוניות. הרבה אמרו לי שהם לא תורמים, ובמיוחד לא ל„ליב"י. הרבה פחדו מכך שמחירם יושווה לחפצים שיש אליהם נוסטלגיה וסנטימנטים, ובכך יאבד מערכו.

● אתה מרוצה?

אמרתי לך — המטרה שלי היתה להוציא כמה שיותר כסף ולתת „שואו" טוב. אני חושב שבשניהם הצלחתי.

כרמית גיא:

„אני אשת־איש במישרה מלאה!"

שמתי־לב שכרמית גיא נעדרה מהמסך בזמן האח־רון. סברתי לתומי ששוב היה מי שמצא שהיא לא מספיק יפה בשביל להיות קריינית טלוויזיה, אבל הפעם טעיתי. מסתבר שכרמית גיא עזבה את המסך בשקט, ובלי יחסי־ציבור, כדי להצטרף אל בעלה, הד"ר אלי שאלתיאל, ונסעה איתו לכמה שנים לאוכספורד.

● **כרמית, מה יהיה עם הקריינות?**

קודם־כל אני אשת־איש במישרה מלאה. בעלי קיבל מילגה ללימודים, ואני נוסעת בעיקבותיו.

● **תתגעגעי למסך הקטן?**

מאוד. אני אוהבת את עבודתי, אוהבת את רגעי ההתרגשות שלפני ההופעה על המסך, אוהבת את הריכוז, שהוא יותר ממכסימלי, שיש לי כשאני מגישה את החדשות.

● **איך מתחלקת קריאת החדשות בין שני הקריינים?**

החלוקה היא טכנית, לא תוכנית.

● **ובכל זאת, הגבר תמיד פותח והגברת תמיד קוראת את התחזית.**

כן, זה נכון, אך לבד מזה החלוקה היא באמת טכנית.

● **תתגעגעי לעובדה שאינך מזוהה ברחוב ואיך לך פרוטקציה בבנק?**

מעניין אם אתגעגע, כי אני מאוד אוהבת להיות אדם אנונימי כשאני הולכת ברחוב. נכון שיש אילו הטבות כאשר הדבר נוגע לביורוקרטיה, אך בדרך־כלל אני לא אוהבת את תגובת האנשים כאשר הם מזהים אותי. אחרי הכל, אני לא בדיוק נראית כמו שהפ מצפים ממני להיראות. לכן מאוד מעניין אותי, אם כאשר אהיה אנונימית באופן אבסולוטי ולא באופן מיקרי, ולאורך זמן, אוהב עדיין להישאר באנונימיותי.

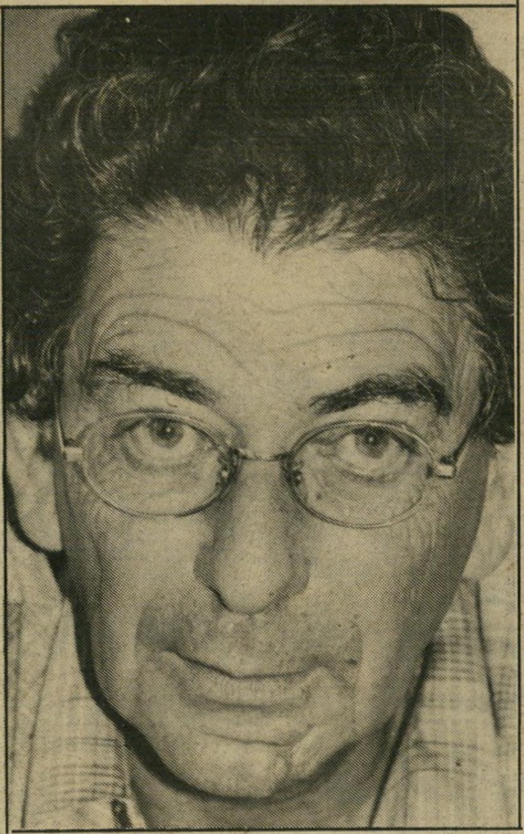

מיכה האן:

„שהוועד יעמוד בשורה וידחוף את האצבע!"

רכילות עסיסית מסתובבת כעת בעולם האמנות בארץ. הפסלים והציירים חוגגים, ומי אני שאמנע זאת מהם. הרכילות עוסקת בפסל־צלם מיכה האן, ובאגו־דת־הפסלים־והציירים. עפות שם השמצות הדדיות ובי־טויים שהנייר אינו סובלם, כמו שנהוג לומר. אבל מדוע שאני אספר זאת. רשות הדיבור למיכה האן:

● **מיכה, מה בדיוק קורה בינך ובין אגודת הציירים־והפסלים בתל־אביב?**

העיר תל־אביב והעיר פרנקפורט הן משהו כמו ערים תאומות, ובכן בחסות שני ראשי הערים התקיימה בפרנקפורט תערוכה של אמני תל־אביב. מפני שהביטוח והמישלוח עולים הרבה כסף, לא נשלח לתערוכה אף לא פסל אחד. על־פי השמועה טילפנה הוועדה לתל־אביב, וביקשה לשלוח לפחות צילומי פסלים.

אז ערב אחד אני מקבל טלפון, מאחת אביבה נאמן, חברת ועד סניף תל־אביב, וביקשו ממנו לצלם פסלים.

אמרו לי לצלם את הפסלים העומדים לפני בניין האגודה, וגילדור הגיזבר, עוד הוסיף, כי נתן הוראה ליוסי, מנהל־הבית, לרחוץ את הפסלים. נדהמתי, ואמרתי לגיל־דור: הרי הציירים שרצו להשתתף בתערוכה עברו ועדה, בראשותו של גידעון עופרת, שפסל כמעט את כולם. וכעת אתה רוצה שהפסלים המיקריים האלו ייצגו את הפסל התל־אביבי בפרנקפורט? לא אדוני, בברדק הזה אני לא משתתף! תפנה לדן ארדה.

סגרתי את הטלפון, אבל אז אשתי, שהיא אשה עם הגיון, אמרה לי: מה יש, יש לך כל־כך הרבה הזמנות שאתה יכול לזרוק את ההזמנה הזאת? אמרתי לה שאגש ואדבר איתם. ניהלתי את המשא־ומתן עם ברוך אלרון.

● **מיהו ברוך אלרון?**

הוא האיש שעליו נכתב הפיתגם הציני: על ראש הגיבעה עומדת פרה פותחת סוגרת ת'אלרום שלה.

● **ומה קרה אחר כך?**

התחלתי לצלם ושלחתי לפרנקפורט, כשאני משלם דמי־מישלוח. פרנקפורט קיבלה הוראה לשלוח חזרה לתל־אביב את התמונות. טילפנתי לפרנקפורט ואמרתי: אל תשלחו חזרה! התמונות הוצגו כעבור שלושה ימים, אחרי שפיספסו את האירוע החברתי של הפתיחה.

● **ועל זה אתה כועס?**

לא, אני כועס שכעת הם טוענים כאילו מיכה האן ברח מבית־משוגעים, צילם עשרה תצלומים ושלח אותם לפרנקפורט על דעת עצמו.

● **מה עשית?**

כתבתי להם מיכתב, אחרי שגיליתי שצילום של ציפר נמכר ואיש לא טרח להודיע לי וכתבתי: „אני מציע לכם, לכל חברי־הוועד, לעמוד בשורה אחת, לדחוף איש איש את האצבע האמצעית לתחת שלו או של עמיתו — תחליטו לבד — ולבקש ממני סליחה ומחילה, ולא אכתוב לאן חברות־הוועד צריכות לדחוף את האצבע, כי אני אדם מנומס."

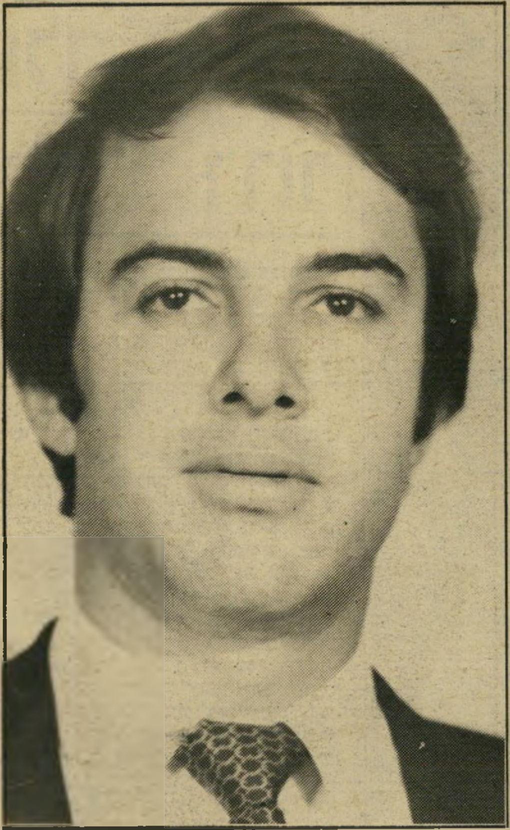

דויד אסיא:

חברה־קדישא הם הלקוחות השקטים!"

דוד אסיא הוא צעיר בן 31 בסך הכל, וכבר בעל חברת מחשבים ענקית. אתם אולי תחשבו שיצאתי מדעתי, כי אני כותבת בכל שבוע על מחשבים, אך מה לעשות — עידן המחשבים תופס גם אותי! מה גם שאיני יכולה לעבור לסדר היום כאשר אני שומעת שגם החברה־קדישא עברה לעידן הזה, ורכשה מחשב, שלא נדע מצרות.

● **דויד, בשביל מה צריכה חברה־קדישא מחשב?**

בשביל לנהל את מלאי הקברים שיש לה בירושלים. כאשר יש מחשב אפשר, לתקתק שאלות כמו, למשל, שמו של אדם, ולדעת היכן בדיוק הוא קבור. אפשר לתקתק שם של חלקה ולראות אם יש בה עדיין מקום. אנחנו אומרים בחברה שזוהי מערכת שבה המלאי נכנס ולא יוצא. בכלל, אנחנו מאוד מרוצים. סוף־סוף יש לנו לקוחות שקטים.

● **איך זה לעבוד עם חברה־קדישא? איזה מין לקוחות הם?**

הם הלקוחות הקלים ביותר שפגשתי. הם לומדים את החומר, קוראים ספרות מיקצועית. בדרך־כל אנחנו הול־כים לבקר אצל לקוחות פעם בחודש, אבל אצלם ביקרנו רק פעם אחת. בקיצור, הם יודעים לעבוד כמו שצריך.

● **אתה אומר שטוב ליפול בידיים שלהם?**

את יודעת מה? בגלל עין הרע נעזוב את הנושא הזה.

שרית ישי

80 אלף דולר לסמדר דרור

אחרי ההאשמות ההדדיות המפוצצות בין הדוגמנית הוותיקה **סמדר דרור** ובעלה, המיסעדן **אבי ארביב**, שפורסמו לפני שלושה חודשים בהעולם הזה, יש לי כעת בשורה טובה על השניים: הם הגיעו ל־הסכם גירושין, שעליו כבר חתמו בתיווכם של פרקליטיהם.

על־פי ההסכם תימכר דירתם המשותפת. סמדר תקבל 80 אלף דולר, שהם כמחצית שוויה המוערך של הדירה. סכום זה הוא הרבה פחות ממה שהדוגמנית ביקשה ת־חילה להשיג. על־פי תוכניתה היא רצתה להתחלק עם בעלה בכל העסקים שהוא שותף בהם. אולם מסיבות שונות היא חז־רה בה לבסוף והסכימה להתפשר על מחצית ערך הדירה.

עתה ממתינים השניים להזמנה מבית־הדין הרבני, כדי שזה יוציא פסק־דין ש־יאשר את ההסכם. ההליכים ביניהם יסתיי־מו, כפי הנראה, תוך כמה חודשים.

סמדר בת ה־33 נבחרה ב־1967 לסגנית מלכת־היופי של ישראל. חצי שנה אחריי־כן נבחרה לסגנית מלכת הים־התיכון. ב־1968 נבחרה לנסיכת ים־כינרת, במיסגרת תח־רות מלכת־המים של העולם הזה. מאז פילסה לעצמה את הדרך לצמרת עולם הדוגמנות בארץ.

ב־1970 נישאה לאבי ארביב, שהיה אז בארמן במועדון מנדים 77. אחר־כך הפך אבי שותף בדרגסטור, עד שפרש והפך מיסעדן ברשות עצמו.

הדוגמנית היפה הירבתה לחשוף את גופה בצילומים. דבר זה הכעיס מאוד את הבעל, שניסה להניעה מלעסוק בדוגמנות. הוא חשד בה שהיא בוגדת בו עם גברים שונים, ביניהם הזמר **יוני נמרי**, אך סמדר לא נכנעה ללחציו. היא המשיכה לדגמן ולהצטלם. מערומיה הונצחו בפיס־לו של נחום ארבל, אשת לוט, הניצב בין סדום לערד.

בעיקבות סירובה להפסיק לדגמן נתגל־עו סיכסוכים חוזרים ונישנים בין בני־הזוג. מדי פעם היתה סמדר מפסיקה את עבודתה, כדי לפייס את בעלה, אך תמיד חזרה לעולם הדוגמנות, שממנו לא יכלה להיפרד.

על רקע זה הגיעו השניים למישפט ה־גירושין, שבמהלכו האשימו זה את זה בניהול חיים מופקרים.

בעיקבות פירסום הפרשה העניקה סמ־דר ראיון חושפני להעולם הזה. „כשהכל ייגמר,” היא אמרה בראיון, „אני רוצה לחזור למסלול הדוגמנות.” ואכן, בקרוב היא תהיה חופשית לממש את חלומה.

סמדר דרור
פשרה על מחצית הדירה

שמועות על גירושין

בזמן האחרון אני שומעת כל הזמן שמו־עות מכל הכיוונים באותו עניין. בתחילה דחיתי את הטיפול בפרשה, עד שלבסוף נשברתי והחלטתי לברר אחת ולתמיד את הדבר.

אני מדברת על הליחשושים, שספר־הצמ־רת **גילי גמליאלי** ואשתו, הציירת **רותי**

רונית גמליאלי
„הכל בסדר!”

גמליאלי, לא כל־כך מסתדרים ביניהם בזמן האחרון, ומתכוונים להתגרש. כשה־דיווחים על כך זרמו אלי מכל הכיוונים, ו־הגיעו מים עד נפש, הרמתי טלפון לאדון הספר ושאלתי אותו לגבי הידיעה המסו־יימת.

הבחור נשמע לי תמים לגמרי, וטען ש־אינו יודע כלל על מה אני מדברת. לד־בריו הכל בינו ובין רעייתו שפיר וחיובי לגמרי. לשמע הביטחון המופגן שלו, הת־קשרתי למקורותי, והם נשבעו לי ששמעו על הבעיות במישפחת גמליאלי ממש מפי גילי עצמו. אי לכך הרמתי טלפון בשנית למיספרה של גילי, הנמצאת בכיכר המ־דינה בתל־אביב. הפעם הוא נתן לי לדבר עם רותי, המנהלת את בוטיק־הבגדים, ה־שוכן מתחת למיספרה. „מה פיתאום,” אמרה לי החתיכה, „אצלנו הכל בסדר. אין שום בעיות.”

לאור ההכרזה הדו־כיוונית הזאת, החל־טתי שאני מרימה ידיים. אולי יש כאלה שיודעים טוב יותר ממני על מה שקורה בין הגמליאלים, אבל אני לא מוכנה לס־מוך על כך את ידי.

יפה כפיר ואמנון מס: סיבוב שני

לא תאמינו אבל הדוגמנית **יפה כפיר** עשתה את זה. היא חזרה לבעלה לשעבר, יצרן־האופנה **אמנון מס**, בפעם המי יו־דע כמה. והיא מספרת שזה רציני. השניים הודיעו שהם מתכוננים לסיבוב שני בחיי־הנשואין שלהם. מסיבת החתונה תתקיים לדבריהם בקרוב, במועדון של רפי שאולי.

רק לפני חודש דיווחתי לכם שהדוגמנית היפהפיה, בת ה־31, שחילקה את דירתה בחודשים האחרונים עם חתיך גבה־קומה ובעל מראה מרשים, העונה לשם **אריק הלר**, נראתה שוב עם גרושה. לא יכולתי לעבור אז לסדר היום על כך. לכן הרמתי לה טלפון והנה מה שהיא אמרה לי באותה עת: „לאריק ולי היה ריב קטן ונפרדנו לתקופה קצרה. בינתיים ניסינו, אמנון ו־אני, לחזור בכל זאת. חשבנו שאולי זה ילך, אבל זה לא הלך. נשארנו ידידים טו־בים וזה הכל. עכשיו חזרתי לאריק וזה סופי. אני מאוד אוהבת אותו, ואמנון מבין את זה.”

עכשיו אני מתארת לעצמי שאתם כבר מבולבלים לגמרי. אם זה סופי שהיא חז־רה לאריק, אז מה פתאום היא הולכת להתחתן שוב עם אמנון? נו, אפילו לי קשה להסביר את זה, אבל אני אנסה בכל זאת.

ובכן, זה לא רק שהיא גרה עם אותו אריק, שהוא בן 33, אלא שהיא אפילו תיכננה להתחתן איתו והצהירה על כך בפומבי. הגבר הזה הוא מיליונר של ממש. בבעלות מישפחתו נמצאות חוות בקר ענ־קיות בארגנטינה. הוריו מתגוררים לסי־רוגין במונטה־קרלו ובשווייץ, ויש להם גם פנטהאוז בארץ. יפה התרשמה כפי הנראה, מקיסמו הרב של הבחור, וגם מכיסו.

יפה כפיר
החלטית מאוד

אבל באיזשהו מקום ליבה נשאר אצל הלשעבר שלה, שגם לו נשאר הרבה רגש כלפיה.

המצב הזה גרם לכל הדילוגים שלה בין אמנון ואריק, שעליהם דיווחתי לכם בזמן האחרון. אבל אי־אפשר להמשיך כך כל החיים. יפה היתה צריכה לקבל החלטה, לבסוף היא הגיעה אליה. כך קרה שהיא חזרה אל אמנון.

בתקופת הדילוגים נוצר מתח בין אמנון ואריק, וזה דבר טיבעי במיקרים כאלה. השניים די קינאו זה בזה, ויפה מצאה את עצמה באמצע. כל העניין אמנם די החמיא לה, אבל לפעמים יכולות להתעורר כתוצאה מכך קצת בעיות. כשהיא הבינה את זה, היא הגיעה למסקנה שצריך לשים סוף לדברים.

כתוצאה מכך היא נפרדה מחברה באופן סופי. היא עזבה את דירתה, וביחד עם בעלה לשעבר שכרה דירה במקום אחר. שם הם מתגוררים עכשיו ביחד, כמו בימים הטובים כשהיו נשואים.

לפני שהכירה את אריק היו כל מיני רינונים בעיר על כך שליפה יש איזה מהנדס, שמנחם אותה מאז שהתרגשה מ־אמנון. המהנדס הזה לא היה אלא **דני קורן**, שהוא אחיו של הרופא־פיזמונאי, ד״ר **גידי קורן**, אבל גם איתו היא לא החזיקה מעמד. נראה שבתוך תוכה היא נשארה של אמנון.

באחרונה היא פתחה בחיפה בית־ספר לדוגמנות, ביחד עם שני שותפים נוספים. שם היא מתכוונת לחלק את הניסיון הרב שרכשה בשנותיה הרבות על המסלול עם דוגמניות מתחילות. פרט לכך היא חזרה לעבוד בבוטיק, שאותו ניהלה בעבר ביחד עם האכס שלה.

„עכשיו אני עם בעלי,” אמרה לי יפה השבוע, „אני אוהבת אותו הכי הכי בעו־לם. אנחנו מאוהבים והחלטנו להתחתן מ־חדש. כל מה שהיה לי עם אריק זה היה סתם, סתם, סתם. מה שהיה היה.

„אמנון ואני באמת היינו במשבר רציני, אבל עכשיו הכל שוב בסדר. הכי הכי כיף לנו בעולם להיות גרושים מאוהבים.”

אחרי כל ההצהרות של הגברת בעבר, קצת קשה להחליט אם להאמין לה או לא. לי היא נשמעה, החלטית מאוד, אבל ל־מען האמת, גם בהצהרותיה הקודמות היא נשמעה החלטית.

חבר לא מחייב

דוגמנית־העירום והשחקנית **אניטה פלדי**, שנושאת את התואר „הישבן של המדינה", בשל העכוז הסקסי שלה, שאותו היא חושפת בכל הזדמנות שרק אפשר, נראית בזמן האחרון מדי פעם עם חתיך בלונדי, שבולט מאוד על רקע הצבע השחום שלה. בירור קצר העלה שהמדובר ב**אשר שפיון** בן ה־32 מרמת־השרון, רווק ויהלומן במיקצועו.

אניטה בת ה־27 הכירה אותו לפני שמונה חודשים, באמצעות מכר משותף מחיפה. מאז הם חברים טובים, אך כפי שהסבירה לי, היחסים ביניהם לא מחייבים. כך שלכל צד נשמר החופש שלו. כשמתחשק להם הם ביחד, וכשלא מתחשק הם כל אחד לחוד. סידור טוב לכל הדעות.

פרט לכך יש ליפהפייה האכזוטית, שהיא חצי חבשית וחצי עדנית במוצאה, גם חבר שחור בשם **סטיבנס**, המשרת כעת בצבא האמריקאי ומוצב בוושינגטון. אניטה, ה־

אניטה פלדי
החופש נשמר

מככבת בכל המסיבות בזכות הופעתה ה־חושפנית ועתירת הביצועים, הכירה אותו בעת ביקורו בארץ לפני חמישה חודשים. מאז הם מתכתבים. נראה שהבחור מאוהב בישראלית שלו, כי הוא כתב לה שאילו יכול היה להשתחרר, היה בא מייד ארצה כדי להתחתן עימה.

אניטה, שגדלה באנגליה, עלתה ארצה בגיל צעיר. לפני שנתיים היא עלתה לכותרות בעת שמישרד־הסעד רצה לקחת ממנה את בתה הקטנה, שאביה הסטודנט מניגריה, הסתלק מן הארץ מייד אחרי לידתה. מישרד־הסעד נימק אז את רצונו לקחת את הילדה, בכך שהאם היא דוגמנית־עירום.

בראיון חושפני שהעניקה באותה עת ל־העולם הזה אמרה הדוגמנית: „פעם אהבתי לתפוס גבר ומה שהוא רצה עשיתי. אם רצה לבלות איתי ולהיות איתי ולדאוג לי, הסכמתי. לאן שהוא רצה הייתי הולכת איתו, אם זה אצלי בבית ואם זה בבית שלו. כן, הייתי מאוד חופשית עם הגברים. אבל עכשיו, זה איפה שאני רוצה ורק איך שאני רוצה ועם מי שאני רוצה. היום אני כבר לא מתפרצת מהר על הגברים."

מאז הפכה הצעירה בעלת צבע השוקולד לדמות בולטת בכל המסיבות. היא מוזמנת לכל מקום, בזכות האווירה המיוחדת שהיא משרה סביבה. את בגדיה המיוחדים, ה־מכסים טפח ומגלים ספחיים, היא תופרת בעצמה.

אניטה אף שיחקה בסרט מסז'יסט הצמרת, ואחר־כך הפכה לאטרקציה בהצגה, שזכתה להצלחה בעיקר בזכות הופעתה ה־חשופה.

על החבר שלה, אשר שמפיון, אומרת החתיכה: „אני טיפוס שאוהב חופשיות. כשאנחנו יוצאים לבלות באיזו מסיבה, אני אומרת לו שיכיר בחורות חופשי, וגם אני מכירה בחורים. הוא אוהב חופשיות בדיוק כמוני."

החבר של שוש עטרי היה במעצר

שוש עטרי
מהי הסיבה למעצר?

לאחרונה התפרסם שחברה של השדרנית הפופולרית **שוש עטרי**, חזר משהות של ארבעה חודשים בגרמניה. החבר, שהיה בעבר מציל בכפר הנופש קיסרית, ידוע בשם **ג'וזה**. אולם מה שלא ידוע הוא הסיבה שבעטייה התעכב הבחור מעבר לים. ואני הולכת לגלות לכם אותה.

ג'וזה נעצר בגרמניה והוחזק שם במשך תקופה מסויימת. את הסיבה המדוייקת, שגרמה למישטרה המערב־גרמנית לשים עליו את ידיה, איני יודעת. בזמנו, כשהוא היה עדיין שם, מאחרי סורגים, אמרה לי השדרנית, שהסיבה לכך היתה עניין פורמאלי. לטענתה היה לג'וזה איסור כניסה לגרמניה. מסיבה כלשהי הקשורה לעברו, והוא הפר את האיסור. אולם אני כלל לא מוכנה להתחייב שזאת באמת הסיבה למעצרו.

בכל אופן, ג'וזה, שעבד בעבר כמציל גם במלון פאן־אמריקן בבת־ים, שוחרר לבסוף ושב ארצה הישר לזרועותיה של חברתו האוהבת. השניים נראים לאחרונה מאושרים בכל מיני אירועים חברתיים.

שמעתי מכל מיני אנשים, ששאלו את ג'וזה על מעצרו בגרמניה, כי הבחור פשוט לא פותח את פיו. לשואליו הוא עונה: „עשיתי פאשלה." ויותר מכך אינו מוכן להוסיף. כך שנראה לי שכל הפרשה תישאר בגדר תעלומה.

בעבר היו לשוש עטרי בת ה־32, ההולכת מחיל אל חיל בעבודתה ברדיו, כמה סיפורי אהבה לוהטים. אחד מהם היה **אבי אלון**, שיש לו תחנת רדיו בלוס־אנג'לס. זה היה לפני שנתיים, כאשר שוש נסעה לבירת ציון האמריקאית, כדי להגיש תוכנית בתחנת הרדיו הישראלית שם. היא נדלקה על המקום, שכחה קצת את המולדת והיה לה טוב. היא הצליחה בעבודה, הצליחה בחוגי החברה וממש הרגישה בלוס־אנג'לס כמו בבית. תוך כדי כך התפתח רומן בינה ובין אותו אבי אלון, שהיה במיקרה גם הבוס שלה.

רומן אחר של השדרנית היפה היה עם בחור בשם **אבינועם בראנט**, שהיה נשוי בעבר ל**ניצי שטן**. אבינועם, שהוא בן 34, הוא חתיך אמיתי ויש לו מיפעל לחוטי טכססיל. הוא היה גם במשך שנתיים וחצי חברה הצמוד של הדוגמנית **סימונה בלומנפלד**, אחרי שסיים את הרומן עם שוש.

אולם החבר המפורסם ביותר שהיה לה הוא **שאול** („שאולי") **וייצמן**, בנו של שר־הביטחון לשעבר, **עזר וייצמן**. גם חברה הנוכחי הוא בחור נחמד, גם אם התפרסם בהקשר לעניינים אחרים דווקא.

עמוס טל־שיר התחתן בשנית

הסופר־שחקן־פירסומאי **עמוס טל־שיר**, גרושה של הזמרת **ירדנה ארזי**, התחתן בשבוע שעבר בשנית. כלתו היא העיתונאית **ענת ינוקא**, הכותבת בעיתון העיר. בכך נסגר פרק נוסף בחייו של ה־בחור רב־התהפוכות.

לפני ארבע שנים יצא לאור סיפרו ה־שני של טל־שיר, שנקרא מאמין קטן. זהו סיפור הרפתקאותיו של צעיר ישראלי, היוצא בג'ינס ועם תרמיל לטיול באירופה. בדרך הוא פוגש זוג צעירים הולנדים ומ־גיע איתם לאמסטרדם. שם נשארת הבחו־רה, שהתאהבה בישראלי ועזבה בשל כך את חברה, ואילו הישראלי ממשיך עם ההולנדי במסע אופנועים לאנגליה.

תוך הטיול ודרך המקומות שבהם עובר גיבור הספר, הוא מעביר את חוויותיו והת־לבטויותיו. את סיפור אהבתו חסרת־הסי־כוי לאשתו דנה, את פרשת נישואיהם ש־התפוצצו, את חלומו הגדול להקים חווה לגידול בעלי־חיים.

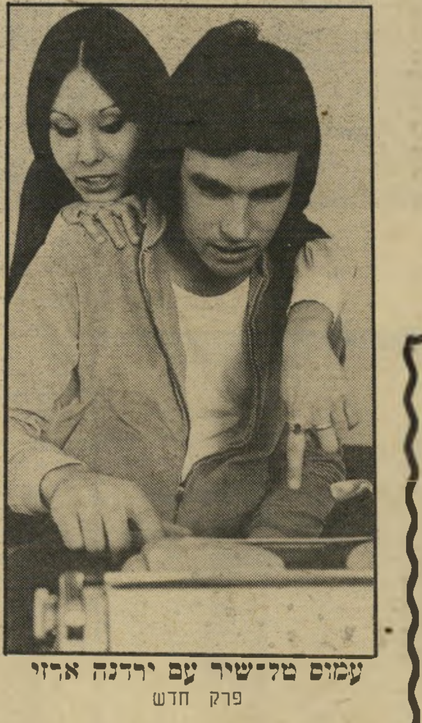

עמוס טל־שיר עם ירדנה ארזי
פרק חדש

הקורא המצוי בסיפורי הרכילות יזהה בדנה מייד את ירדנה ארזי. עמוס לא טרח במיוחד להסתיר את זהותה של אשתו המפורסמת, שפרשת נישואיהם שעלו על שירטון, זכתה בהד רחב בטורי הרכילות. השניים התגרשו, סמוך לפירסום הספר, אחרי שחיו בנפרד יותר משנה וחצי. ה־קורא המחפש סיפורי־מיטה עסיסיים, לא ימצא אותם בספר זה. נמצאים בו רק הספ־קות, הכאב והאכזבה, האהבה שאינה יו־דעת מרגוע לאשה שאבד איתה הקשר.

בספר זה עסק טל־שיר בדברים שקרו לו במשך השנתיים שקדמו לפירסומו. נישו־איו, שנחשבו מאושרים, התמוטטו. אש־תו ניסתה לשים קץ לחייה בשל אהבתה האסורה לשחקן נשוי. חייו של הסופר הפ־כו לנחלת הכלל. הבחור הסגור והשקט שנא את מצבו החדש. הוא נלחם בכל כוחו בעיתונאים שחיטטו בחייו הפרטיים, אך כאיש מפורסם, הנשוי לאשה **מפורסמת**, לא יכול להם.

עמוס שיחק לפני כן בתיאטרון, ואחר־כך ניסה את כוחו ובהצלחה, במשחק בס־רט. באותה תקופת־משבר הוא עבר שינוי משמעותי ביותר. הוא עזב את המישחק והחל לעבוד כקופי־רייטר בחברת־פירסום. „אחרי כל השנים האלה," סיפר אז עמוס, „הגעתי למסקנה שהתיאטרון לא טוב בש־בילי ואני לא טוב בשביל התיאטרון, ו־החלטתי להפסיק לשחק. הדבר החשוב לי ביותר בחיי כרגע הוא הכתיבה."

זה היה לפני ארבע שנים. מאז הוא הת־קדם בעבודתו, וכיום הוא אחראי על מח־לקת סרטים בחברת־פירסום גדולה. עמוס, שהחל את הקאריירה האמנותית שלו בלה־קה־צבאית, שם הכיר את ירדנה, פרש כ־יום לגמרי מעולם הבידור.

נשואיו כעת לענת ינוקא משלימים את השינוי שחל בו. „ענת ואני רוצים בחיים שקטים הרחק מהכותרות," אמר לי.

שחקנים

קורבן קולנועי נוסף

„אנחנו עוסקים במיקצוע מסוכן מאוד," הזהיר שחקן־הקולנוע הצרפתי פאטריק דוואר את עמיתו, המלחין־בימאי זמר־שחקן סרג׳ גנסבור. השניים סעדו יחד במיסעדה פריסאית, ושוחחו על אפשרות שדוואר יופיע בתפקיד הראשי, תחת שרביטו של גנסבור. שלושה ימים לאחר מכן נמצאה גופתו חסרת־החיים של דוואר בדירתו, בידיו רובה שאת מחסניתו רוקן לתוך פיו. דוואר היה בן 35 בסך הכל, במותו.

אין ספק, מיקצוע מסוכן, במיוחד לאלה המתמכרים לו בכל מאודם. ודוואר היה מכור לעניין, כפי שמעידים כל חבריו הרבים. „הוא נשא את ההתאבדות בתוך עצמו," טוען הבימאי **ברטראן בליאה,** שביים אותו בשניים מסרטיו הידועים ביותר, הפירחחים והכינו את הממחטות. „לא היו לו בעיות מיוחדות בזמן האחרון, אבל הוא היה בעל נפש שברירית."

חשוף לחלוטין. התגובה של הבוהמה הפריסאית, שבה היה דוואר דמות בולטת, היתה אחידה: הבחור נראה טוב, היה במצב־רוח טוב, סידרה שלמה של תפקידים המתינה לו, לפני שנתיים נשא אשה ואהב עד טירוף את בתו הקטנה, לולה, שנולדה מנישואין אלה. כיצד ייתכן? מה קרה, שואלים כולם. אולם מאחרי התדהמה נשמעת נימה אחרת.

„פאטריק היה חשוף לחלוטין, כמו אדם שכל גופו כווייה אחת גדולה. כל כך קל היה לעורר את ספקותיו בעצמו ובכישרונותיו, עד שפשע היה לעשות כדבר הזה." הדובר הוא ז׳ראר דפארדייה, ידידו הטוב של דוואר, ומי שהתגלה יחד עמו בפירחחים. „שלא יגידו לי כי ההרואין גרם לו להתאבד. זו שטות. חוסר־הביטחון העצמי הוא שהרג אותו. כולנו שיחקנו פעמים רבות כל־כך עם המוות, בשביל המצלמה, עד שזה איבד את המשמעות. אני חושד שהוא עצמו לא האמין במה שהוא עושה. אולי ציפה שאחרי שילחץ על ההדק ישמע את הוראת הבימאי ,קאט׳ והמצלמה תפסיק לצלם."

דוואר היה מבחינות רבות אחד השחקנים המצליחים של הדור שאחרי דלון־בלמונדו. בעשר השנים האחרונות זכה לסידרה ארוכה של תפקידים ראשיים, שבהם השתלבה דמותו הספורטיבית הנאה (הוא הירבה לעסוק באיגרוף, כתחביב, בתקופות שונות של חייו) עם רגישות שהיתה טבועה עמוק בתוכו, מין תערובת מרתקת של אלימות בריונית עם תמימות רומנטית כמעט נערית.

קבוצה אנארכיסטית. נצר למישפחת שחקנים, הוא גדל בבית שבו האב היה טנור באופרה, האם שחקנית וחמשת האחים והאחיות שלו הופיעו מגיל רך על הבימה. בן 3 היה פאטריק שחקן־תיאטרון, בן 4 הוא כבר היה שחקן־קולנוע, ומאז לא חדל. הוא מצא עבודה למכביר, עבר ממחזות קלאסיים למודרניים וחזרה, הופיע בטלוויזיה (בין היתר בתפקיד התקליף באנקת גבהים), אבל כל העניין לא הלהיב אותו ביותר. „להיות אחד מתוך שישה, להצטרף כביכול ללהקה המישפחתית, זה לא מרתק במיוחד," נהג לומר. אולי זאת גם הסיבה שהעדיף לאמץ לעצמו את שם המישפחה של סבתו, במקום להשתמש בשם הבימה של האחים והאחיות, מורן.

בגיל 20 הוא היה שחקן מוכר ובלתי־מרוצה מעצמו. הוא נטש את העבודה הקונבנציונאלית והצטרף ללהקת תיאטרון תחנת־הרכבת, קבוצה אנארכיסטית ברוּחה, שאילתרה את הופעותיה, הקימה את התיפאורות במו ידיה ועבדה כמעט ברוח הקומדיה־דל־ארטה. „בהתחלה סירבו החברים האחרים לצרף אותו להצגות, משום שלא רצו שחקנים שקולקלו על־ידי המיקצוע, אבל אחר־כך נעתרו לבקשותי. פשוט לא היה נעים להם, אחרי שהקמתי יחד עמם את התיפאורה."

אין מנוס. באותה הלהקה הוא הכיר שניים שעתידים ללוות אותו במשך שנים רבות. הראשון הוא ז׳ראר דפארדייה, ברנש קשוח שנאסף מן הרחוב, בן גילו של פאטריק, אבל „להבדיל ממנו, אני בחרתי להיות שחקן שעה שהוא הרגיש כאילו אין לו מנוס מכך." השניה היתה מיאו־מיאו, שותפתם של השניים בפירחחים, ומי שהיתה בת זוגו שה פאטריק במשך שלוש שנים וילדה לו את בתו הבכירה, אנג׳ל. באותה תקופה של תיאטרון תחנת הרכבת השלים דוואר עם העובדה שלא יצליח להתגבר על גורל המישפחה ולהיות, כפי שחלם במשך תקופה מסויימת, רופא. הצלחתו בלימודים היתה הרבה יותר צנועה מזו שעל הבימה.

הפירחחים, סרט שזיעזע את צרפת והקים שערוריות בשל החוצפה חסרת־החרטה של דמויותיו הראשיות, הפך את שלישיית השחקנים הצעירים והאלמוניים שהופיעו בו, לכוכבים מבוקשים. במיוחד דפארדייה ומיאו־מיאו. דוואר, משום־מה, זכה לפחות הצעות, אולי משום שקשה היה לנחש מה בדיוק מסתתר מאחורי הפנים החטובים של בחור טוב, וההתנהגות הזרוקה של פירחח חסר אחריות.

תעסוקה מלאה. אין זאת אומרת, כמובן, שהצעות לא הגיעו. להיפך, לדוואר היתה תעסוקה מלאה, כאשר מצד אחד פנו אליו בימאים צעירים שניסו לנצל את הכפילות שבדמותו (למשל קלוד מילר בהדרך הטובה בה הלכנו), ומצד שני, בימאים ותיקים נשענו על הניסיון המיקצועי העשיר שלו, והפקידו בידיו דמויות בעלות אופי דרמאתי חריף. הוא גילם שופט־חוקר בשריף של איב בואסה שחקן כדורגל לצד אני ג׳יראַרדו, נער־שעשועים בחדרו של הבישוף בהדרכת הבימאי האיטלקי דינו ריזי, ונהג שדעתו נטרפת עליו בפקק־תנועה. בסאטירה החברתית של קומנצ׳יני, פקק התנועה. שכרו עלה בהדרגה, שמו הפך להיות ערובה מיסחרית, אבל הוא לא היה שבע־רצון. „זה לא משגע כל־כך לעבוד רק למען הכסף. אבל אם לא אצלח לשום דבר אחר, אעשה כל מיני סרטים חביבים ואבקש הרבה כסף."

לשוב לתיאטרון. עד כמה היה זקוק לזריקות עידוד נפשיות, תעיד העובדה שבשיא הצלחתו נטש לפתע את הקולנוע לכמה חודשים, כדי לשוב ולהופיע בתיאטרון תחנת־הרכבת, בפרוטות. „מה יש? זאת הכנופיה שלי. אנחנו עושים כאן כעולה על רוחנו, אין כאן היירארכיה קפואה כמו בתיאטרון הרגיל, ואיני מרגיש כלוא בתוך בועה, כמו בקולנוע."

הוא עצמו, וכל מכריו מסכימים עימו, טען שהמשבר הגדול האחרון שלו, שממנו כנראה לא התאושש כלל, בא לו עם הופעתו בסרט בשם סידרה שחורה של אלן קורנו, שבו גילם דמות של פסיכופט המנסה להתנהג בחיים כפי שהוא רואה את עצמו בדימיונות, ומגיע תוך כדי כך לביצוע מעשי רצח מחרידים. „התפקיד הזה עשה לי משהו," טען לאחר מכן, „זו הפעם הראשונה שאני הורג בסרט. נכון, זה קולנוע, אבל את התנועות הגורמות למותו של מישהו, גם אם זה מפוברק, אני מבצע במלואן." הסרט זכה להצלחה בצרי־

פטריק דוואר ואשתו אלזה
נשא את ההתאבדות בתוך עצמו

דוואר, רעייתו וידידים בפסטיבל קאן 81'
לא היו בעיות מיוחדות

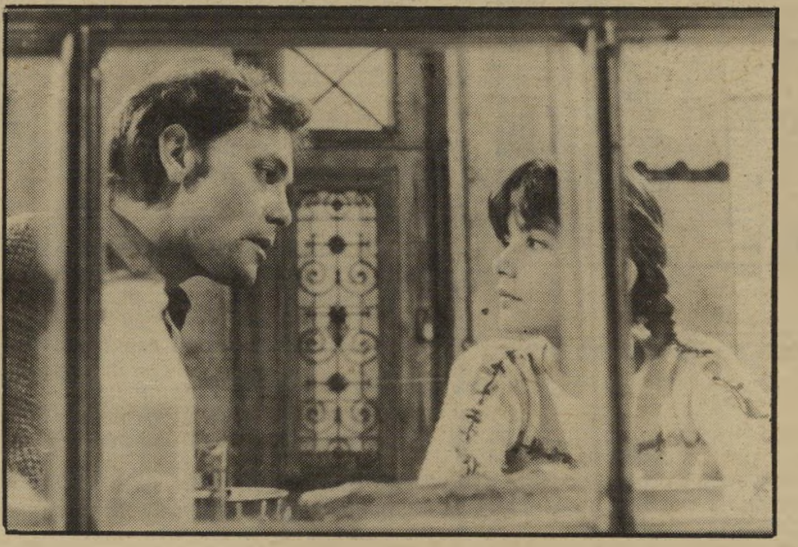

פאטריק דוואר ב„אב חורג" (1981)
נפש שברירית

פת ומישחקו זיכה אותו בפרסים רבים, אבל אישית, כאילו נשבר. שנה לאחר מכן, כאשר עיתונאי העז להדליף את האינפורמציה על נישואיו לאלזה, הוא נטל עימו חבר, והיכה את העיתונאי עד זוב דם. הפרשה הגיעה לערכאות וכל התנצלויותיו של דוואר, מאוחר יותר, לא עזרו. את יחסיו עם המדיה הוא קילקל סופית.

עם זאת, נדמה היה שהקאריירה שלו לא זהרה מעולם כמו אז. תוך ימים אחדים צריך היה להתחיל בצילומי סרטו החדש של קלוד ללוש, אדית ומארסל, פרשת אהבתם של אדית פיאף ואלוף־העולם באיגרוף, מארסל סרדאן. דוואר האמין בכנות שזה יהיה תפקיד חייו, הן בשל דמיונו האישי לסרדאן, הן בשל החשיבות הרבה שהקדיש ללוש לסרט, שנועד להימשך ארבע שעות. שעתיים בלבד לפני שהתאבד, עוד סעד עם הבימאי, אחרי שהצטלם בבוקר לצילומי־פירסומת לסרט, ותיכנן, באותו ערב, להמשיך במישטר האימונים הקפדני שכפה על עצמו, כדי שיהיה אמין בתפקיד של מתאגרף. מה קרה לו בדרכו הביתה, זאת תעלומה שאיש לא פתר, ביינתיים.

סמים קשים. כמה עיתונאים טוענים בפה מלא כי ההתמכרות של דוואר לסמים קשים, פרשה שנמשכה כבר זמן רב, היא שגרמה לסופו הטראגי. אמנם, כך הם אומרים, הוא ניסה להפסיק כמה פעמים, אבל

פאטריק דוואר ב„יצאנית כע״מ״
במצב־רוח טוב

כל משבר חדש, כל רגע של ספק — והוא היה איש אכול ספקות וחרדות — גרר אותו חזרה אל ההתמכרות. „צריך לומר את הדברים האלה בצורה גלויה,״ טוען העיתונאי (שהוא גם בימאי קולנוע) פיליפ לאברו, „כי יש בכך לקח חשוב לאחרים.״ אבל, כדברי דפארדייה, לא הסם הוא שקטל את פאטריק דוואר, אלא המתח הנפשי הבלתי־פוסק, הפחדים והחששות. שדחפו אותו לזרועות הסם, הם האחראים לכך.

מוזר, החודש עומד לעלות על מסכי הקולנוע בפאריס סרטו האחרון של דוואר, גן עדן לכולם. בסרט הוא מגלם סוכן־ביטוח שמתאבד. על המסך, ההתאבדות נכשלת, ומובילה לקומדיה. בחיים, לא היה בימאי שיפסיק את הצילום בזמן.

תדריך

חובה לראות:

תל אביב — חמים וטעים, האדומים, ממאו עד מוצרט.

ירושלים — בננות, קבקבי־העץ.

תל אביב

★★★★ **ממאו עד מוצארט** (מוסיאון תל־אביב, ארצות־הברית) — סרט דוקומנטרי מעולה, מהנה וגם משעשע על מסעו של הכנר בן המערב אייזיק שטרן בסין האדומה. האם יכולה המוסיקה לגשר בין התרבויות? זו השאלה שהסרט מנסה להשיב עליה.

ירושלים

★★★ **קבקבי עץ** (סמדר, איטליה) — חייה של מישפחת איכרים איטלקית בסוף המאה שעברה מונצחים במצלמתו המצויינת של הבימאי ארמנו אולמי. החריפות של התסריט אינה גורעת מעדינותה של התוצאה.

על הוליווד ועל נבזויותיה

מהומה בהוליווד (לימור, תל־אביב, ארצות־הברית) — מאחרי השם הסתמי הזה מסתתרת אחת הסטירות הנבזיות שנעשו על עיר הסרטים. האחראי לחיסול חשבונות פראי זה הוא בימאי ותיק, מנוסה ומכיר את הנושא על בוריו, בלייק (הפנתר הוורוד, 10) אדוארדס.

התסריט, שהוא מלא וגדוש רמזים אוטוביוגראפיים, מספר על מפיק מצליח, שכל חייו עסק בנושאים בטוחים, עד אשר נכשל כישלון מחפיר דווקא בהפקת־היוקרה שלו, מעין סופר מרי פופינס, הבנוי כולו על הקסם של רעייתו, שחקנית הידועה גם כ„חמודה של אמריקה״.

כשעולמו חרב עליו, מנסה המפיק להתאבד, אחר־כך צץ במוחו רעיון גאוני, להפוך את אותו הסרט שנכשל לסרט מצליח, בכך שיפשיט את הכוכבת מול המצלמות, והרי אין איש שלא ירצה לחזות בשדיה של החמודה, והסרט מדלג במהירות מסחררת משלב אחד של טירוף למישנהו, כאשר אדוארדס אינו חס על אף היבט של תעשיית החלומות, הרקובה והמנוונת מן הראש ועד לקרביים, ספוגה באלכוהול, בסמים, בשינאה עצמית, ומה שגרוע ביותר, בהתעלמות מוחלטת מכל מה שקורה מחוצה לה.

העובדה שאדוארדס משתמש באשתו החוקית, ג׳ולי אנדריוס, בתפקיד הראשי, מתוך מודעת לכך שהיא סבלה מן הבעיות שיש גם לשחקנית בסרט, קרי תדמית שאי־אפשר להשתחרר ממנה, החיצים הברורים המופנים אל עבר אנשים מוכרים כמו רוברט אוונס, שהיה בזמנו מנהל־ההפקות של פאראמונט, או אפילו אל עצמו (ריצ׳ארד בוּעות מאליגן מגלם את בן דמותו של אדוארדס על המסך) — כל אלה מוסיפים לסרט מידה רבה של אותנטיות.

בהקרנות הראשונות לביקורת, חסרה היתה בסרט ההלווייה הסוריאליסטית, שבו הוא צריך להסתיים. אחרי שמדור זה התריע על כך, הובאה גירסה מלאה, ועכשיו צריך לראות מה בדיוק יציגו לפני הקהל הרחב. כדאי לשאול לפני שנכנסים לקולנוע.

ניל מקארתי: אהבה לנסיכה אנדרומדה

על ניסים ועל פעלולים

התנגשות הטיטאנים (תל־אביב, תל־אביב, ארצות־הברית) — אגדת פרסאוס ואנדרומה היתה שייכת פעם למיתולוגיה היוונית. אלא שזה היה מצב זמני, עד אשר באה הוליווד ואימצה את האגדה לעצמה, תוך כדי שינויים מרחיקי־לכת, שצריכים להתאים את האגדה למיסגרות הקולנוע. התוצאה היא סרט שממנו לא יוכל איש ללמוד משהו על העולם העתיק ואמונותיו, אבל לפחות יוכל לחזות בניסים ובנפלאות של מחלקת האפקטים המיוחדים, שהמציאה מיפלצות מכל הסוגים, והצליחה להתניע אותן במידה רבה של יעילות.

פרסואוס היה בנו של זאוס, מלך האלים, שהתחפש למטר של זהב כדי לפתות את דאנאה, בתו של מלך ארגוס. עד כאן, מסכימים הסרט והמיתולוגיה זה עם זה. מכאן והלאה, יש לכל אחד דעות משלו על מה שקרה או לא קרה, למשל על הסיבה שהניעה אותו לחפש את המדוזה ולכרות את ראשה, או על הדרך שבה זה התבצע, או על זהותו של פגסוס, הסוס המעופף, פעם דגם יחיד במינו, ובסרט הזה, שריד אחרון מעדר שלם.

אשר לצוות הכוכבים הזוהרים המופיעים בסרט, מוטב להזהיר מראש שלורנס אוליביה, קליר בלום, אורסולה אנדרס ומאגי סמית, כולם אלים באולימפוס, הם בעלי תפקידי־אורח, ואינם שוהים על המסך יותר מעשר דקות. את עיקר המעמסה וההתמודדות עם המיפלצות משאירים להארי האמלין הצעיר (בן זוגה של הגברת אנדרס, לשעבר) כאשר ברג׳ס מרדית עוזר לידו, כמשורר יפואי מן התקופה הקדומה. חלק נכבד מן העלילה מתרחש אמנם ביפו (משום שאנדרומדה היתה בתם של מלכי המקום. המראה בסרט אמנם אינו מזכיר את השטח הגדול בשום פנים ואופן, אבל מי מתעקש על פרטים קטנים שכאלה?

ארנולד שווארצנגר: חגיגה אלימה

על השריר ועל החרב

קונן הברבארי (מוגרבי, תל־אביב, ארצות־הברית) — אם כי גם כאן מדובר בעבודה מרוכזת של מחלקת האפקטים המיוחדים, הרי שסרט זה של ג׳ון מיליוס שונה ביסודו מהתנגשות הטיטאנים. כאן, במקום להתייחס למיתוסים כאל אגדות מצוצות מן האצבע המיועדות לאינטליגנציה של בן שנתיים, מנסה התסריטאי־בימאי ליצור עולם שלם אשר יהיה מציאותי ככל האפשר, תוך כדי כך שהוא שונה לחלוטין מן העולם שבו אנו חיים כיום.

התוצאה מעניינת בהחלט — מסע בתוך עולם ניאנדרטאלי עם סיפור, אשר בשינויים מעטים ביותר, יכול להתקבל על הדעת היום, או בימי הביניים, או ביוון העתיקה. בקיצור, סיפור בעל מרכיבים אנושיים, ומשום כך הולם כל תקופה. גיבור הסרט, קונן, שנישבה כילד והיה לעבד, הצליח בזכות שריריו לעלות בדרגה ולהפוך ללודר, ואחר־כך ניתק מעל עצמו את השלשלאות, יצא אל החופש, חי מן התעוזה שלו וכל מעייניו נקמה באיש שגרם לאסון ששיעבד אותו לזרים.

יש בהחלט ניסים ונפלאות בעולם של קונן: מכשפות הנזרקות לאש, נחשי־ענק השומרים על אוצרות, רוחות־רפאים המנסים להשתלט על גוף של פצוע, נחשים ההופכים לחיצים ארסיים. אבל בדרך שבה מציג מיליוס את כל הדברים האלה, אפשר בהחלט להתייחס למראה העיניים כביטוי לאמונות התפלות ולהסברים התת־הכרתיים של האדם הפרימיטיבי, אשר ניסה לפרש את העולם סביבו.

צריך אולי להזהיר מראש שמדובר בסרט אלים מאוד, מלא פעולה פיסית, המתאים למסורת המאצ׳ו האמריקאי.

(המשך מעמוד 21)
שבים," סיפר הפליט, המתגורר בראשידייה, ,,ברחנו כי הגיעו אלינו הידיעה על מה שקרה בדיר־יאסין. אנשים משם באו אלינו לכפר וסיפרו שהיהודים שחטו את רוב הכפר. זה הפחיד אותנו מאוד. היום אני יודע שזה היה נכון, שהאירגון של ראש־הממשלה שלכם, בגין, רצח שם 200 איש בלי סיבה.

„אחרי שיצאנו מהכפר באו אלינו יהודים מההגנה ואמרו, שאנחנו יכולים לחזור ל־כפר ושהם לא יעשו לנו כלום. אבל המשיכו להגיע אלינו שמועות, שהיהודים הורגים ערבים בכל מיני מקומות, ולכן פחדנו לחזור. אחרי שנגמרה המילחמה רצינו לחזור, אבל לא נתנו לנו. לכן אנחנו פליטים."

,,זרעתם פחד בקרבנו!"

הסבר לבריחה ב־48' זהה בפי כל המבוגרים במחנה. כולם מדגישים ש־פחדו שמה שקרה בדיר־יאסין יחזור על עצמו גם במקומותיהם. „שמעתי שהציונים אומרים שברחנו מפני שמדינות־ערב קראו לנו ברדיו לעזוב את הכפרים, עד שצבאו־תיהם יחסלו את את כל היהודים," סיפר פליט קשיש, שלא רצה להזדהות. „זה אחד השקרים הגדולים של הציונות! ברדיו ביקשו מאיתנו את ההיפך — שנישאר בכפרים. מדוע שנברח מפני הצבאות הער־ביים? הם לא נלחמו ביהודים בתוך הכפרים שלנו. אדם בורח רק כאשר הוא פוחד. אנחנו ברחנו כי אתם, היהודים, זרעתם את הפחד בקירבנו."

עיסה חאג' מוסא בן ה־57, ואשתו כמילה, הם מכפר אום אל־פארג', ששכן ליד נהריה. גם הם ברחו ב־48' וכיום הם מתגוררים בראשידייה. „אני מכיר את נהריה טוב," סיפר חאג' מוסא, „עבדתי שם כפועל־בניין והייתי חבר־הסתדרות. עבדתי אצל הקבלנים כספי ורובק'ה רובין, ששם אשתו לאה. הם היו חברים טובים שלי. אני זוכר גם את ד"ר נתן, יהודי מגרמניה שעבד בבית־החולים בנהריה. הוא היה אדם טוב מאוד.

„אחרי מה שקרה בדיר־יסין ובמקומות אחרים, ד"ר נתן כתב מיכתב לכפר שלנו, ואמר שאם יבוא הצבא הערבי לנהריה, היהודים רוצים לחיות איתנו בשלום, ושגם אם יבוא הצבא היהודי הם מבטיחים לחיות איתנו בשלום. אבל קראנו בעיתונים וש־מענו ברדיו ומכל מיני אנשים, שהיהודים טובחים בערבים. לכן לא סמכנו על מה שהבטיח ד"ר נתן וברחנו. אחרי המילחמה רצינו לחזור, אבל היהודים לא נתנו לנו להיכנס. מאז אני פליט. בראשידייה אני נמצא כבר 33 שנים.

„באום אל־פארג' היה לי בית גדול עם הרבה חדרים, עשרה דונם אדמה, עצים ופרות. שמעתי שכל הכפר נהרס ושנשאר ממנו רק המיסגד. מאז שברחתי אני חולם לחזור לשם. זה הדבר היחידי שחשוב לי בחיים, כי שם זה הבית שלי. המישפחה שלי גרה שם דורות על דורות, במשך מאות בשנים. חוץ מזה שום דבר לא חשוב לי. יעשו לי מה שיעשו, אני לעולם לא אשכח את אדמתי.

„כאן בראשידייה אני חי בחורבה. יש לי שישה בנים ובת אחת. הם כולם נשואים וגרים כאן לידי. עבדתי בכל עבודה שרק הזדמנה לי, כדי לפרנס ולגדל אותם בכבוד. במילחמה הזאת נהרג הבן שלי סאלח עיסה מוסא, שהיה בן 19. הוא התחתן רק לפני שלושה חודשים. הוא מת מפצצה שפגעה במיקלט ליד הבית שלנו, שבו הוא היה. מהפצצות נהרס כל הבית של הבן שלי מוחמד, שהוא בן 26. יש לו חמישה ילדים. הצבא הישראלי לקח אותו למעצר. גם חצי מהבית שלי נהרס במילחמה. את כל זה הישראלים עשו לנו. למה? אנחנו לא בני־אדם כמוכם? מדוע אתם עושים לנו את זה? "

,,הם מחסלים חשבונות"

בכניסה לראשידייה יושבת באופן קבוע קבוצת חיילים. תפקידם לבדוק את כל היוצאים והנכנסים למחנה. אולם התנועה דלה מאוד. מרבית התושבים מס־תגרים בבתיהם. בסימטאות בין החורבות נראים בעיקר זקנים, נשים וילדים. הגברים במחנה מעטים. חלק גדול מהם נעצר ונלקח למחנה־השבויים. התושבים שנשארו עסוקים עדיין בחיפוש אחרי גופות שנקברו במהלך הקרבות בין ההריסות.

יאסר ערפאת ביקר במקום כחודש לפני פרוץ המילחמה. בסודי־סודות מגלים לי כי אבו־עמר, כפי שמכונה ערפאת, התקבל כאן בכבוד גדול. הדבר עומד בסתירה גמורה לתעמולה של צה"ל, הטוענת כי תושבי המחנה היו, כביכול, שבויים בידי אש"ף. לדברי הגירסה הישראלית הוכרחו הגברים והנערים במקום להצטרף לשורות אש"ף, או שפותו לעשות זאת תמורת בצע כסף.

האמת, כפי שהיא עולה מעדויות הפלי־טים, היא שונה לחלוטין. הם רואים בחיילי אש"ף גיבורים, המקריבים את חייהם מול אוייב חזק ואימתני, כדי להשיב לבני עמם את זכויותיהם הלאומיות. ציור על אחד מקירות הבתים ההרוסים מבטא יותר מכל את רגשות הפלסטינים. נראה בו מטוס, המסומן במגן דויד, שתוקף ילד קטן הרוכב על אופניים.

באחת החורבות, שמחציתה הרוסה לגמרי ומחציתה נוטה ליפול, אנחנו פוגשים את מישפחתו של מוחמד אמין שחרור בן ה־67, פליט מהכפר עלמה־ריחנייה שליד צפת. הוא הגבר היחידי בבית. כל בניו ובעליהן של בנותיו נתונים במעצר. בתו, חלדייה שחרור בת ה־25, נולדה בראשידייה. „פח־דתי מאוד מהחיילים הישראלים שהגיעו למחנה", סיפרה הצעירה, „הייתי כל הזמן במיקלט. אני חושבת שהצבא הישראלי הוא צבא־כיבוש. אני דורשת שהישראלים ישחררו את האסירים, ואחר־כך שיאפשרו לעם הפלסטיני להקים מדינה עצמאית, שבה יגדיר את עצמו. אז נוכל לחיות בשלום.

„עכשיו, אחרי שראשידייה נכבשה, אנחנו לא מפחדים יותר מהחיילים הישראלים. הם מתייחסים אלינו יפה מאוד. אנחנו מפחדים מהחיילים של המייג'ור סעד חדאד ומהחיילים של בשיר ג'מייל. הם באים לכאן ומענים אנשים. הם שודדים מאיתנו את רכושנו ואונסים נשים בכל הסביבה. רק לפני כמה ימים חייל של חדאד היכה תושב ולקח את מכוניתו.

„פנינו לקצין ישראלי וסיפרנו לו על מה שהאנשים האלה עושים לנו. ביקשנו ממנו שהצבא הישראלי יגן עלינו. הוא אמר: מה שאתם עשיתם להם בעבר, הם עושים לכם עכשיו. אני לא יודעת מה עשינו להם. כל חיינו ישבנו במחנה ולא פגענו באיש. אני חושבת שהם רוצים לחסל עכשיו חשבונות עם הפלסטינים, מהתקופה של מילחמת־האזרחים בלבנון. לכן אנחנו חיים בפחד כל הזמן.

„החלום שלי זה לחזור לכפר של הורי ולחיות שם עם היהודים בשלום. אף פעם לא הייתי שם, אבל ההורים שלי סיפרו לי על הבית שלנו מגיל קטן, וביכלל — כל אחד רוצה לחיות בארצו. הארץ שלנו זאת פלסטין!

,,אנחנו רוצים לחיות בשלום עם היהודים. מדוע הם לא מוכנים לכך? אתם כל הזמן מספרים דברים רעים על הפדאיון. אני רוצה לשאול: האם הפדאיון עשה בישראל מה שאתם עשיתם כאן? אתם מדברים על אחרים ואינכם רואים את מה שאתם בעצ־מכם עושים. הפדאיון הם לא מחבלים. הם הקומנדו שלנו, שנלחמים למען השיחרור שלנו. מדוע אינכם מסוגלים להבין את זה?

„הרסתם את כל המחנה שלנו. איך נקדם את פני החורף במצב הזה? אף אחד לא דואג לנו ולא מתעניין מה קורה לנו כאן. מדוע אתם שונאים אותנו כל־כך?"

התעלמות מהפליטים

סיפורי האימה על מעלליהם של חיילי המיליציות והפלאנגות חוזרים על עצמם בפי כל. ניתן לחוש בפחד הרב של הפלסטינים מפניהם, בשעה שהם מעלים את שמם על שפתיהם. הימצאותם באזור, והיד החופשית הניתנת להם על־ידי כוחות צה"ל, היא עבור הפליטים סיוט מתמשך.

סיבלם של הפלסטינים בולט לעין בכל עבר. בולט במיוחד הניגוד בין העזרה המושטת לאזרחי לבנון לשיקום הריסותיהם, ובין ההתעלמות המוחלטת מגורלם המר של הפליטים. מלבד מעט מים ולחם, אין שילטונות צה"ל עושים עבורם דבר, למרות שמצבם הוא הגרוע ביותר.

מראשידייה ביקשנו לנסוע למחנה־ הפלי־טים עין־חילווה, השוכן ליד העיר צידון. אולם צה"ל אינו מתיר את הכניסה למחנה, ההרוס עד היסוד. הסיבה הרישמית: במקום נמצאים נפלי פצצות, המסכנות את ה־נכנסים.

האמת היא שעין־חילווה אינו קיים יותר. צה"ל מחק אותו מעל פני האדמה. אלפי הפליטים נפוצו לכל עבר. לטענת שילטו־נות צה"ל לא ידוע היכן הם נמצאים. אנחנו מצאנו כמה מישפחות מהמחנה בעיר צידון. הן מתגוררות מזה חודש וחצי בתוך חנויות פרוצות, שאליהן פלשו.

בתוך כל חנות כזאת מתגוררות שמונה עד עשר מישפחות, על נשיהן וילדיהן. גברים כימעט שאין שם כלל. הם כולם במעצר. הצפיפות, הליכלוך והצחנה בתוך החנויות מחרידים. הנשים מבשלות את המזון, המסופק בקיצוב על־ידי אונר"א, בין השמיכות הפרוסות על הריצפה, שעלי־הן ישנים הילדים.

רבים מהילדים חולים, אך אמותיהן מספרות שבבתי־החולים מסרבים לספל בהם משום שהם פלסטינים. יש די והותר פצועים וחולים, שהם אזרחים לבנונים. אלה זוכים לטיפול חינם. הפליטים, שהם משוללי אזרחות, ונושאים תעודות שעליהן מצויין שבעליהן הם פלסטינים, נדרשים לשלם עבור הטיפול. מחוסר אמצעים הם נאלצים לוותר על כך. שילטונות צה"ל כלל אינם מתעניינים במצבם.

על יסוריהם של הפלסטינים אמר לי פליט בן 18, שלא הזדהה: „למדנו לסבול בכבוד ואנחנו מוכנים לגרוע ביותר. אבל שום דבר לא ישבור אותנו! אנחנו נתמיד במטרה עד שנזכה למדינה עצמאית, שבה נהיה חופשיים. כל הסבל שבעולם משתלם, כדי לזכות בכך.

„אתם הציונים בניתם את המדינה שלכם על חשבון חורבנם של הפלסטינים. אתם מסרבים להכיר בכך ואינכם מוכנים לאפשר גם לנו להגשים את זכויותינו הלאומיות. אנחנו איננו רוצים להשמידכם, ואפילו אם רצינו בכך — איננו מסוגלים. סבלנו מספיק ואיננו רוצים יותר מילחמה. האמינו לנו שאיננו רוצים יותר בקורבנות! כל מה שאנחנו רוצים זה להיות חופשיים ועצמ־איים כמו כל עם אחר.

„חבל לי על ההרוגים, הפצועים וההרס משני הצדדים. עליכם להבין שלא תשיגו דבר אם תרדפו אותנו ותילחמו בנו. זה יימשך בלי סוף, עד שתהרגו את אחרון הפלסטינים. תחת זאת אתם יכולים לפתור את הבעיה על־ידי הסדר מדיני בדרכי שלום. זאת הדרך היחידה להשגת שקט, ביטחון ושלום באזור.

„אם תהיו מוכנים להכיר בזכויותינו, ולאפשר לנו להקים מדינה עצמאית דמו־קרטית ביחד איתכם או לצד מדינת ישראל — אנחנו מושיטים לכם יד לשלום. אולם אם תסרבו, עליכם לדעת דבר אחד: אתם, היהודים, חיכיתם 2000 שנה עד שחזרתם לארצכם. גם אנחנו מוכנים לחכות 2000 שנה ויותר, אבל לעולם לא נשכח את המולדת. זיכרו זאת!"

אני מפחדת! ילדה בין ההריסות במחנה ראשי־דייה. היא פוחדת, כמו יתר הילדים במקום, מן החיילים הזרים שפלשו למחנה. הילדים עברו טראומה קשה בתקופת ההפצצות והקרבות שהתחוללו שם.

לפחד ממי? חלדייה שחרור בת ה־25 מראשי־דייה, המחזיקה את אחיה, פחדה בתחילה מהחיילים הישראליים. אולם כיום היא פוחדת בעיקר מחיילי המיליציות והפלאנגות, המשליטים טרור במקום.

זה היה העולם הזה שהיה

„העולם הזה" 1035
תאריך: 14.8.1957

גליון „העולם הזה", שראה־אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הביא כתבת־שער תחת הכותרת „האיש המסוכן ביותר במדינה", שהתמקדה בשאלה „מדוע יושב חרותי", תוך הבאת עדותו המלאה של הממונה על הש־ב. מדור העורך, „הנדון", תחת הכותרת „צרפתאל" ניתח את היחסים הצבאיים והמדיניים בין צרפת וישראל. ראש־המערכת, שלום כהן, המשיך בסידרת כתבותיו על המסע אל פסטיבל הנוער הסוציאליסטי שנערך במוסקווה, תחת הכותרת „תקרית בפסטיבל". על שני פושעים שהצליחו להימלט מכלא תל־מונד הובאה הכתבה „מבוקשים!!!". תחת הכותרת „קרדום לאהוב בו" הובא סיפורם של זיווה

לפני 25 שנה

אזולאי ויוסף ברדה מבאר־שבע, שנפגעו במכות גרזן ממאהבה של זיווה, אלברט קדושים. תחת הכותרת „בלש אהב נערות", הובא סיפורו של סמל מישטרה לשעבר, שמעון שיטרית, מי שהיה מזכיר מדור הבילדש בתל־אביב והודח מתפקידו.

בשער הגליון: יעקוב חרותי, מנאשמי מישפט רצח־קסטנר.

מה זה יהודי? ✶ טוהר הנשק ✶ חומת הריקבון

וועדת העורכים ✶ בן־גוריון ועובדי־האלילים

הנעם

הזקנים והים

הבנאים גמרו את הבניין המפואר. עמודיו התנשאו השמימה, הקירות הבהיקו למרחקים, השמש פיזזה בשמשות של מאות חלונות.

ואז שאל אחד הבנאים שאלה תמימה: לשם מה, בעצם, הקמנו את הבניין?

השבוע דמו מנהיגי המדינה לבנאים אלה. מדינת ישראל הצליחה ושיגשגה. אורחים מגאנה וצרפת הידפקו על דלתותיה. צה"ל הודיע שיש לו שפע כזה של נשק, ששוב אין לו צורך בסיוע מאמריקה. מישלחות המדינה הציפו חמש יבשות, ממוסקווה ועד לונדון. תוכניות כלכליות גרנדיוזיות התנופפו בחלל, נאומי השרים ניבאו עליית מיליונים.

בירושלים התכנסו כל חכמי העם היהודי — אותם המקובלים על השילטון — ודנו לשם מה, בעצם, הוקמה המדינה. היה זה „הכנס העיוני הציוני".

כל הנואמים הסכימו על דבר אחד: שישראל היא מדינה יהודית, וכי כל מטרתה להיות מדינה יהודית. אולם כמעט שלא היו שניים מבין הנואמים שהסכימו מה זה יהודי. האם זו עובדה דתית? אנאטומית? רעיונית? לאומית? אירגונית? מיפלגתית?

הנואמים בכנס עלו וירדו, כל אחד השמיע את דעתו, אולם המדינה עצמה דילגה על הדו"חים הארוכים בעיתונות. הבעייה לא עניינה אותם. אזרחיה, שהתענגו על שפת ימה, הסתפקו בהחלט במציאות היום־יומית, שאולי היא התשובה הטובה ביותר.

צבא

אות־הקלע

לפני עשרה ימים מסר דובר צבאי ידיעה לעיתונות בה נאמר כי „בעת אימוניה של יחידת צה"ל בשטח־אימונים סגור בקירבת כביש עכו־צפת, נפגעו מיספר אזרחים ערביים אשר נכנסו לתוך השטח." היתה זו ידיעה יבשה וצנועה, אשר גררה בעיקבותיה גל תגובות ומחאות.

אולם מלבד הבעייה הציבורית החמורה, הסתתר מאחורי הפרשה גם סיפור אנושי נוגע ללב, סיפורו של מפקד מחלקה בצה"ל, סיפור עליו מספר כתב העולם הזה:

פקודיו של המ"מ הצעיר לא הכירוהו מעולם כדמות סנטימנטלית. אדרבא, מפקד־המחלקה הצעיר היה מקובל בקרב פקודיו כדמות נוקשה, קפדנית ותוקפנית.

היה זה בשעת סידרת־אימונים בשדה. מפקד המחלקה נשאר לשבת עם חייליו ולא יצא לחופשה. אחד הכפריים הערביים, שגר בקירבת מקום, הזמינו לביתו ללגימת כוס־קפה, והמ"מ נעתר לבקשתו. אחרי הסעודה הדשנה ולגימת הקפה, הציג הכפרי לפני אורחו את בן־זקוניו, גאוות המישפחה. סעיד בן ה־12, הדור־הלבוש, היה הזכר היחיד מיוצאי חלציו של הכפרי. מלבדו היו לו עוד שש בנות. הערבי הצעיר כבש מייד את לבו של המ"מ. הוא היה יפה־תואר בעל שיער בהיר ועיניים תכולות, בעל נימוסים נאים ודיבור שנון.

אביו של סעיד לא יכול היה להסתיר את הערצתו לבנו לפני האורח, הביע את המישאלה כי בבוא היום יהיה גם בנו קצין בצה"ל, וילבש מדים ממש כאורחו.

שתי חבילות שחורות. נראה שהפעם זז משהו בליבו של המ"מ. התעלותו גברה שבעתיים כשהוצגה לפניו, עליה בת ה־7, ארוסתו שחורת־השיער של סעיד. המ"מ לא הסתיר את ריגשותיו, הוריד מדש חולצתו את אות הקלע המוכסף, שבו זכה בתחרויות קליעה למטרה והצמידו לחולצתו של סעיד הקטן.

הנער שכח מייד את כל נימוסיו, רץ לחדר הנשים, להראות לאחיותיו את המתנה שקיבל. אחרי דקה חזר מאוכזב — הנשים לא הבינו מהו אות הקלע, לא העריכו ביותר את המתנה. כאן מצא אב המישפחה לנכון לקום ממקומו, נכנס לחדר הנשים, הסביר להן את ערכו של האות ואת גאוותו הרבה על בנו, שהתחבב על קצין צה"ל.

האפיזודה בבית הכפרי נשכחה מליבו של המ"מ. הוא לא שיער כי ביום מן הימים ישוב לראות את מישפחת הכפרי. אולם הגורל רצה אחרת. אחרי חודשיים, כשעתיים אחרי שיחידתו של המ"מ סיימה תרגיל־אש של ירי־מרגמות, הופיע בשטח פרש ערבי נרגש, והודיע לו כי מאש האימונים נפגעו כמה מבני מישפחתו והם מוטלים בשטח.

המ"מ לא היסס, שלח קומנדקר ורופא לטפל בנפגעים. אחרי שעה קלה חזרה המכונית בדרכה לבית־החולים, כשעליה הפצועים שקיבלו טיפול. על קרקע המכונית היו מוטלות שתי חבילות קטנות, עטופות בבדים כהים. המ"מ התקרב, הרים את הכיסוי.

הוא הוכה בהלם. לפניו שכבו שתי גוויות קטנות. על חולצת אחת מהן היה מוצמד אות הקלע הכסוף. השנייה היתה גוויית ילדה שחורת שיער — ארוסתו של סעיד בת ה־7.

מפקד־המחלקה השמיט מידיו את הבד הכהה, התרחק בצעדים מהירים מעיני מחלקתו, ישב על הסלע ופרץ בבכי.

מישטרה

בזיון במחתרת

הישיבה כונסה לפי מיטב כללי המחתרת. שום עיתונאי, מלבד המוזמנים, לא ידע עליה. גם המקום נשמר בסוד. המזמין: המפקח הכללי של מישטרת־ישראל, יחזקאל סהר. המוזמנים: עורכי העיתונים המקובלים על השילטון, בני כל המיפלגות.

אבן אחת בקיר. תפקידו של סהר היה עדין למדי. הממשלה הגיעה לכלל מסקנה עגומה, שאי־אפשר לפטר אותו נגד רצונו, ושאי־אפשר לפטר אפילו את הקצינים הנמוכים יותר, שנאשמו בשבועת־שקר בעניין המישפט נגד הקצין שטיינברג, מפני שכל אחד מהם יודע יותר מדי על הממונים עליו. הוצאת אבן אחת מחומת הריקבון היתה ממוטטת את החומה כולה.

אולם את זאת אי־אפשר היה להסביר אפילו לעורכים שהשילטון סומך עליהם. לכן הביא סהר את אב־בית־הדין, שבדק כביכול את מסקנות השופטת, מינה שמיר, בעניין הקצינים־המשקרים. הסביר הקצין סלע: השופטת טעתה.

„אם כן," רצה עורך אחד לדעת, „מדוע מכנסים את הישיבה הזאת בחשאי, תחת לקיימה בפומבי, כדי שישמע הציבור?"

השיב סהר, בתמימות האופיינית לו: „היועץ המישפטי אמר לנו, שזה יהיה ביזיון בית־המישפט." הוא סבר כנראה כי ביזיון במחתרת עדיף על ביזיון בגלוי.

העורכים שתקו. אפילו עורכים אלה, הרגילים לתת את הגושפנקה לכל קשר של השתקה במדינה, רצו לשאול כמה שאלות. אולם סהר, למוד הנסיון, לא הראה כל חשק לעמוד שוב בחקירת שתי־וערב. הוא מצא את הגואל בדמותו של אריה דיסנצ'יק, העורך־בפועל של מעריב, רוויזיוניסט־לשעבר, שהפך זה מכבר למעין דובר של הרמטכ"ל ושל המפקח הכללי של המישטרה.

„איני חושב שאנחנו צריכים לשאול שאלות," אמר דיסנצ'יק. העורכים שתקו, חזרו כלעומת שבאו.

אנשים

● ראש־הממשלה **דויד בן־גוריון**, בשיחה פרטית על בעיות הדת, עם תום נאומו בכנס היהודי האידיאולוגי בירושלים: „יש לי דעה משלי על הדת. אני רואה בדתיים עובדי אלילים."

● חבר־הכנסת **מנחם בגין**, בנאומו בהפגנה מטעם מיפלגתו, חרות: „אני יודע שדובר הממשלה מקבל משכורת כדי שידבר. אולם לעיתים, כאשר אנו שומעים את דבריו, יש לנו רצון להציע שיקבל משכורת כפולה — וישתוק."

● חבר־כנסת חרות ד"ר **שמשון יוניצ'מן**, לעסקנים הדתיים: „אלוהים הוא יהודי זקן ופיקח. אתם לא תרמו אותו!"

● חבר־הכנסת ממק"י **מאיר וילנר**, על ראשי מפ"ם: „כל עוד הם יסעו במכוניות השרים, הם לא יעמדו על הרגליים."

● שר־הדואר ד"ר **יוסף בורג**, בטקס חנוכת החיוג־הישיר מתל־אביב לחיפה ולירושלים: „אני מאחל לאזרחי ישראל לא רק שמועות טובות, אלא גם שמיעה טובה."

● מפקד גייסות השיריון, אלוף מישנה **חיים בר־לב**, בשיחה עם פקודיו: „קיימים ארבעה סוגי מפקדים: מפקד 100% בסדר — זה שאינו עושה כלום ואצלו הכל בסדר; מפקד 50% בסדר — זה שעובד כמו חמור ואצלו הכל בסדר; מפקד 50% לא בסדר — זה שאינו עושה כלום ושום דבר לא בסדר אצלו; מפקד 100% לא בסדר — זה שעובד כמו חמור ושום דבר לא בסדר אצלו."

קורבנות הגרזן
זיווה אזולאי ויוסף ברדה בפתח צריפם במעברת באר־שבע, שזרועותיהם עדיין חבושות, שבועיים ימים אחרי שהותקפו על־ידי מאהבה הראשון והמאוכזב של זיווה, אלברט קדושים.

מאצ'ו ×3

הקיץ בעיצומו והם מגיעים אלינו, מי לחופשת־מולדת ולביקור הורים, מי להכרת ארץ הקודש ומי כדי לנסות את מזלו בג'ונגל האופנה התל־אביבי. המ־שותף לכולם הוא שהם דוגמנים, חתיכים גבוהים ויפים.

דני אזן הוא השלאגר התורן שלנו ב־איטליה. היום הוא דוגמן, אך לפני זמן לא רב הוא היה מדריך כושר קרבי וצוללן, שעסק בפיצוץ סלעים בחדרה. דני מתנשא לגובה של 185 סנטימטר, הוא חסון ושזוף ובעל יופי מיזרחי. בנוסף לכל המעלות האלה הוא גם פוטוגני מאוד.

היום, כשהוא בן 27, אחרי שנתיים של צילומי דוגמנות, הוא כוכב במילנו. לפני כן הוא ניסה את מזלו בארץ, אצל הצלמים סמי בן־גד ויוסי טורונטו, אך המזל לא האיר לו פנים. גם לא בקרב יצרני־האופנה ומישרדי הפירסום. סמי ויוסי, שראו את הפוטנציאל החבוי בו, יעצו לו לארוז את מיזוודותיו ולנסות את מזלו באיטליה, „שם אוהבים מראה כמו שלך," הם עודדו אותו. הבחור, שנכנס לאמביציה של „אני אהיה דוגמן מצליח ויהי מה" נסע, ולשימחתו התקבל מייד לאחת מסוכנויות־הדוגמנות הידועות ביותר במילנו, ואז התחיל לדרוך כוכבו.

אלן דילון הישראלי

הוא משה לביא, מהנדס בן 27, ש־הפך דוגמן אחרי שהחליט שהנדסה היא לא בדיוק השטח שלו.

"בוא אמריקאי

מסאן־פרנסיסקו הוא שון הינ־סלי, סטודנט לרפואת־שיניים, שהחליט כי בדוגמנות עושים כסף מהר יותר ובאופן מעניין.

גבריות

והופעה אתלטית מפגין הדוגמן אמריקאי, הנר־את כמו שחקן טניס שגובהו 185 ס"מ.

עולם קטן

בינתיים שהו סמי ויוסי בניו־יורק וניסו שם את מזלם שלהם. באחד הימים התדפק על דלת הסטודיו שלהם עלם־חמודות בעל פני תינוק, כבן 21, והציג עצמו כשון הינסלי מסאן־פרנסיסקו. גם הוא בא לנסות את מזלו בניו־יורק.

שון היה דוגמן מתחיל וחסר־נסיון, סטודנט לרפואת־שיניים שסיים את שנתו השניה. והוא מעיד על עצמו: „אף פעם לא חשבתי להיות שחקן או דוגמן או לעסוק בכל שטח הקשור לבוהמה, אבל אחרי ששמעתי על משכורותיהם של דוג־מנים מצליחים, ואחרי שהסתכלתי בראי וראיתי שאני בכלל לא נראה רע, חשבתי לעצמי, למה לא לנסות ולגוון את חיי, לקחת שנה חופשה מהלימודים, לטייל ב־עולם, לעשות 50 אלף דולר מהירים, ולל־מוד קצת יותר באוניברסיטת החיים, דבר שאף פעם לא אלמד בפקולטה לרפואת־שיניים."

סמי ויוסי ראו אותו והחליטו שכדי לקבל ליטוש מיקצועי, עליו לנסוע למילנו. שון שמע בעצתם, הגיע למילנו, ישר לסוכנות דוגמנים מפורסמת מאוד והתחיל לעבוד.

תוך כדי עבודה הוא פגש בדני אזן, והשנים התחילו לשוחח. שון שאל אותו מאין הוא, דני השיב שמישראל, שון סיפר שהוא מכיר את סמי בן־גד ששלח אותו למילנו, דני סיפר אותו דבר, ומפה לשם קשרו השניים קישרי־ידידות ולפני ארבעה ימים הגיעו לארץ, דני המדריך להכרת הארץ ושון התייר.

„לדוגמנים יש תדמית כוזבת, כאילו היו הומואים - אבל זה לא נכון, למרות שהם מטפחים את עצמם!"

שאלתי את דני: אתה נראה כזה מין „מאצ'ו", צבר וממוצא מיזרחי, מה פית־אום בחרת בדוגמנות? מקובל לחשוב, לפחות בארץ, שרוב הדוגמנים הם הומו־סכסואלים. ואם אינם כאלה, הרי שנוצרה להם תדמית כזאת.

מיקצוע רציני

„בחוץ־לארץ זה בהחלט לא כך," עונה דני בתקיפות. „אני, למשל, נראה חצי גבר לעומת הדוגמנים האירו־פיים."

אז מה, דני, תהיה דוגמן לנצח? זה מיקצוע? דני קצת מתחמם וטוען: „קודם כל, דוגמן, בניגוד לדוגמנית, הוא כמעט חסר גיל. הוא יכול לדגמן חליפות אפילו עד גיל 50. לא שאני רוצה בזאת, אבל אני יכול!

„דוגמן צריך אישיות, ואם אין לו הוא צריך לפתח אותה. דוגמנות זה מיקצוע רציני ומכובד. אולי בארץ זהו תחביב, אבל בחו"ל זהו מיקצוע עם אחריות. צריך ללכת לישון מוקדם ולפעמים לוותר על יציאות ליליות. השכר הגבוה הוא בהתאם

עולם קטן

אומר הדוגמן הישראלי דני אזן לשון הינסלי האמריקאי. שניהם נשלחו לאיטליה על־ידי אותם צלמים ונפגשו בסוכנות במילנו.

למידת ההשקעה. 500 עד 1000 דולר ליום צילומים לא הולכים ברגל.

„רוב הדוגמנים באירופה, וגם בארצות־הברית, בולעים מדי יום ויטמינים. הכי פופולרי הוא ויטמין הבי־קומפלכס, המיועד לעור, לשיער ולעיניים. במירוץ ובמתח השורר בעבודה זו ועם ארוחה אחת נורמלית ביום אף אחד מאיתנו לא יחזיק מעמד.”

שון מאזין, מבין מילה פה ושם. גם הוא בולע ויטמינים, ואולי בזכותם הוא נראה כך — יפה, רענן, עיניים שחורות מרצדות, אף סולד, שיניים כמו דוגמן למישחת־שיניים, 185 סנטימטרים המתפזרים על גוף אתלטי. הוא מטפח את עצמו, משתזף במכון, מתעמל יום־יום ורוקד ריקודים אי־רוביים בהיסטריה.

אשה יפה, חכמה ועשירה

ציפור נודדת נוספת שהגיעה אלינו ישר מניו־יורק הוא משה לביא, מהנדס־בניין לשעבר, והיום דוגמן. משה נסע ב־1977 ללמוד הנדסה בארצות־הברית, למד, סיים, אך כשיצא לשוק העבודה ראה שזה לא זה. גם הוא הינו תגלית של סמי ויוסי.

דרכו של משה לא היתה קלה. „התרוצצתי בשדרות, ברחובות ובסימטאות ניו־

לעניין גבר לעניין, סטייל מאצ'ו, הוא משה לביא, שבחיים הוא עדין ונעים־הליכות וגם מחפש אשה.

„דוגמן צריך אישיות,” אומר דני אזן, „כי דוגמנות זה מיקצוע רציני, מיקצוע שדורש אחריות.” „יש סיפוק מהעבודה,” אומר משה לביא, „בעיקר כאשר יוצאות תמונות יפות והשכר גם הוא נאה.”

יורק מצלם אחד למשנהו. היו לי תמונות טובות וכולם התרשמו ממני והסכימו לעשות לי טסטים נוספים. לקח לי כמה חודשים עד שבניתי לי אלבום צילומים. היה לי קשה כי כל הסוכנויות רצו דוגמן בעל נסיון, ולי לא היה. קיבלתי עבודות קטנות, כמו צילומים ללוחות שנה.”

משה בן ה־27 התחיל את דרכו מאוחר יחסית. אך כנראה שאצל גברים באמת אף פעם לא מאוחר. „אופנה תמיד עניינה אותי. עיינתי בחוברות־אופנה ואהבתי לראות מה חדש בחלונות־הראווה. חשוב מאוד לדוגמן בתחילת דרכו להקפיד על הופעתו, להתלבש יפה ולהיראות במקומות הנכונים. תמיד יש סיכוי שבמקום שבו מסתובבים צלמים ואנשים העוסקים באופנה, מישהו יגלה אותך.

„בניו־יורק יש אינפלציה של דוגמנים הבאים לשם מכל רחבי ארצות־הברית ומ־העולם כולו. כולם יפים וחטובים והרמה שם מאוד גבוהה. מילחמת־הקיום קשה מאוד. צריך לרוץ ולדחוף, עם הרבה סבלנות, אבל הסיפוק מהעבודה גדול, במיוחד כשיוצאות תמונות יפות ושכר נאה.” גם משה מאמין שגבר יכול לדגמן כל עוד הוא נראה טוב ולא מקריח.

„אני יודע שדוגמנות אינה נחשבת למיקצוע גברי, אבל אותי זה לא מעניין. לחברים שלי קצת קשה לעכל את העניין שקצין בצבא, מהנדס במיקצועו, פיתאום הפך דוגמן, אבל הם מתלהבים מהצילומים שלי ולאט־לאט מתרגלים.

„כן, אני אוהב את הגוף שלי. אני לא היסטרי בקשר לכך, אך מקפיד על לבוש נאה וכושר טוב. אני מודע לזה שאני נאה וחתיך, אחרת לא הייתי בביזניס הזה.

„צילומי עירום לא. זה לא בשבילי. אפילו לא חשבתי על זה, לא בעד שום הון שבעולם. אני מתעסק רק עם אנשים שעוסקים באופנה טהורה ולא בצילומי־עירום.”

עכשיו, אחרי חמש שנים בגולה, הוא החליט לחזור לארץ. „אני רוצה להתחתן, אבל רק עם ישראלית. מנסיון של חברים שנישאו ללא ישראליות אני יודע שקיימות הרבה בעיות של הבדלי תרבויות ומישפחות, של לחצים וריחוק מן הבית. אני רוצה אשה ישראלית נאה ואסתטית, יפה חכמה ועשרה.”

דירה ללא מלומנים

אפשרות לרכישת דירה ללא מזומנים בשיטת TRADE IN

נקבל את דירתכם הישנה במחיר מלא. ההפרש ישולם באמצעות משכנתא והלוואה עד 1,000,000 שקל בתשלומים נוחים. בטחון מלא לכספי הרוכשים.

תל־אביב

- **בצפון תל־אביב, אזור ל׳.** דירות יוקרה דו־מפלסיות בנות 5 חדרים ו־5 חדרים + גג וחדר על הגג עם שכלולים לרב.
- **בצפון הסולידי, ברח׳ חתם־סופר 9.** דירות דו־מפלסיות בנות 4 חדרים בבנין בן 8 דירות בלבד: הדירות כוללות מירב השכלולים.

פתוח במוצאי שבת
לרגל המבצע יהיו משרדינו בתל אביב וראשון לציון פתוחים במוצאי שבת החל מצאת השבת

רמת־השרון

- **בפרויקט גני־שרון,** בלב רמת־השרון, דירות פאר בנות 3 ו־3½ חדרים.
- דירות בנות 3 חדרים + גג + חדר על הגג.

נתניה

- **בגני־ניצה מול הים,** דירות יוקרה ברמה בינלאומית בנות 2, 3, ו־4 חדרים, בריכת שחיה פרטית, מגרש טניס בחצר, חניון תת־קרקעי ועוד שכלולים רבים.
- **ברח׳ דיזנגוף 16-18,** בבנין יוקרתי במיוחד, דירות בנות 3 ו־4 חדרים הכוללות שכלולים לרב.
- **ברח׳ ראשון־לציון מס׳ 3-5,** דירות פאר בנות 3 חדרים עם שכלולים לרב.

פתח־תקוה

- **ברח׳ קלישר 11,** בנין מפואר בן 14 דירות בלבד. דירות מפוארות דו־מפלסיות בנות 4 חדרים.
- **ברח׳ דגל ראובן,** דירות בנות 4½ חדרים וכן דירות + גג + חדר על הגג עם שכלולים לרב.
- **ברח׳ כץ,** החלה ההרשמה ל־2 בנינים בני 9 דירות בלבד. דירות משוכללות דו־מפלסיות בנות 4 חדרים.

ראשון לציון

- דירות בנות 4 חדרים במרכז השקט ובמערב העיר.
- **פנטהאוז** — בשכונת היוקרה אברמוביץ בבנין מפואר במיוחד.
- **ב״גן־הבחשים״,** פרוייקט יוקרתי במיוחד צמוד ל־7 דונם גן בשכונת אברמוביץ. דירות דו־מפלסיות בנות 5 חדרים עם כל השכלולים.

יום יבוא וכל חברות הבניה יבנו כך

★ חדר תרבות וספורט הכולל ציוד ומכשירים, נחשבים בארץ ובעולם כולו כמותרות בתחום הדיור. כמו גם הג׳אקוזי, טלוויזיה במעגל סגור, בניה דו מפלסית, מרצפות שיש גדולות בסלון, שטיחים מקיר לקיר בחדר השינה, לובי מפואר וארונות מטבח בסגנון אמריקני ושיש גרניט איטלקי.
אצל אברהם גינדי זהו סטנדרט בסיסי ומקובל להנאת רוכשי הדירות.

אברהם גינדי

תל־אביב	פתח־תקוה	רמת־השרון	נתניה	ראשון־לציון
ככר המדינה ה׳ באייר 10	חיים עוזר 28	סוקולוב 84	הרצל 18	הרצל 62

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

קשר בוראל&שותי

נמר של נייר

על „הסימפוניה הפאסטוראלית" וצביעותה של הדת ✱ „האביב החדש" של תרבות הימין ✱ „לפתוח חזיה בליטוף יד..." ✱ היסטוריה ישראלית: עבר ולקח

תרגום

ז'יד

אנדרה ז'יד (1869—1951), מחשובי הסופרים הצרפתיים בסוף המאה שעברה ובמחצית המאה הנוכחית, הפך בשנים ה־אחרונות לסופר מתורגם ביותר לעברית (מזייפי המטבעות, שיבת הבן האובד, פילו־קטטס, חסר המוסר). ז'יד, שהיה אתאיסט והומוסכסואל מוצהר זוכה באחרונה לרנסא־נס אצל הקורא הישראלי, המתרגש מספ־ריו של בן־בלי־מוסר, המורד בעולם ומלו־או.

באחרונה ראה־אור ספר נוסף של ז'יד בעברית, ובו שתי נובלות מן הידועות ב־יותר שלו הסימפוניה הפאסטורלית והשער הצר*. הנובלה הראשונה, שהתפרסמה ב־שנת 1919, מביאה את יומנו המתוארך של כוהן־דת פרוטסטנטי המתאר את התפתחות יחסיו המיוחדים עם **ז'רטרוד**, נערה עי־וורת, שאותה הוא מוצא בביתה של ישישה אומללה כשהוא מוזעק לברכה על ערש־דווי. הנערה העיוורת היא אחייניתה של אותה זקנה, והיא רפת־שכל ואילמת ויש למוסרה לבית־מחסה.

כוהן־הדת מעדיף לקחתה לביתו, אל אשתו וילדיו. הוא מתחיל לחנך את ז'ר־טרוד ועד מהרה דומה שהנערה מתגברת על מגבלותיה ומתחילה ליצור מגע ראשוני עם הסביבה. את אחד משיאי חינוכו את ז'רטרוד רואה כוהן־הדת בקחתו את הנע־רה העיוורת לקונצרט שבו מנגנים את הסימפוניה הפאסטורלית, בעקבותיה „היתה ז'רטרוד שרויה בדומיה וכמו מובלת ב־התפעמות חושיה..."

ז'רטרוד שואלת ברגע של גילוי־לב את כוהן־הדת: „אמור לי תיכף ומייד האם אני יפת תואר?... אם אינני צורמת מדי בתוך הסימפוניה..." וכוהן־הדת משיב לה: „די לך ביופיה של הנפש... ז'רטרוד, הרי את יודעת שאת יפת תואר..." עד מהרה דואג כוהן־הדת שז'רטרוד תלמד לנגן בהרמוניום שבקאפלה אצל **לואיז דה לה מ'**, שבביתה עברה להתגורר. בינתיים, בנו של כוהן־הדת, **ז'ק** שהוא פרח־כהונה נקשר אל ז'רטרוד, מעביר חופשתו בחב־רתה ועוזר לה להוליך אצבעותיה על פני המנענעים.

האב, העוקב אחרי הקשרים הנרקמים בין ז'רטרוד ובנו מגיע עד מהרה לעימות עם הבן: „אין לי צורך בהודאתיך! לנצל לרעה נכות, תום, תמימות, הרי זו נבזות נוראה שלא תיארתי לעצמי שתהא מסוגל לה..." בעוד הבן ז'ק מסביר לאביו: „אני מכבד את ז'רטרוד ככל שאתה מכב־דה..." הבן מספר לאב על האהבה שגילה לז'רטרוד והאב מזרזו לשוב לבית־סיפרו. אחרי הנסיעה משוחח כוהן־הדת עם ז'ר־טרוד על אהבת בנו אליה, כאשר ז'רטרוד אומרת: „סבורני כי מוטב שייסע. לא איכל להשיב לו אהבה..."

אחרי בדיקה באופטלמוסקופ מגלה **דוקטור מרטנס** מלה שון־דה־פון כי קיימת אפשרות ש**הדוקטור רו**, המומחה מלוזאן, יוכל לנתח את עיניה של ז'רט־רוד, וכי ייתכן שראייתה תשוב אליה. בחג הפסחא שב ז'ק לחופשה כאשר רגשותיו לז'רטרוד גואים. אחרי נסיעתו של ז'ק משוחחים כוהן־הדת וז'רטרוד עליו. כאשר היא שואלת: „הסבור אתה, שז'ק עדיין אוהב אותי?" בעוד האב משיב: „הוא קיבל עליו את דין הוויתור עליך!" ובהמשך השיחה אומרת ז'רטרוד: „העולם כולו אינו כה יפה כפי שהשלית אותי ל־האמין, אדוני הכוהן, ואפילו רחוק מלהיות יפה," ואז היא ממשיכה ושואלת: „כלום ילדיה של עיוורת נולדים בהכרח עיוורים?"

ז'רטרוד נכנסת לניתוח. המביא תוצאות חיוביות. אחרי שובה מהניתוח ופקיחת עיניה, מספרת ז'רטרוד לכוהן־הדת: „היודע אתה שז'ק המיר את דתו?" והיא ממשיכה ואומרת לכוהן־הדת: „כשראיתי את ז'ק הבנתי לפתע שלא אותך אהבתי, אלא אותו. פניו היו בדיוק פניך: רצוני לומר, פניך כפי שציירתים בדמ־יוני... אה! מדוע עשית שאדחה אותו? יכולתי להינשא לו..." וכאשר האב, כוהן־הדת צועק נואשות: „ז'רטרוד, עדיין את יכולה," היא משיבה לו בסערת־נפש: „הוא הועיד עצמו לנזירות."

ז'רטרוד חולה ומתה והעלמה דה לה מ' משגרת מיברק לז'ק. ז'ק מגיע ומוכיח את אביו על שלא זימן כומר למיטת דוויה של ז'רטרוד, שגם היא המירה את דתה ועברה לקתוליות.

הסימפוניה הפאסטורלית הוא מלאכת מחשבת סיפורית, המשליכה קיתון של צוננים על אותה צביעות דתית פרוטסטנ־טית נוסח אנדרה ז'יד. זו נובלה מעודנת, מרגשת ומעולה, המשמשת משל לצביעות כל הדתות.

בתרגומו של **אביטל עינבר**, המת־עלה מעל לאיכות תרגומיו האחרים מהש־נים האחרונות. הרחוקים מלהיות טובים ישנן מילים כמו מנציץ, הפסיגה, הימוני,

אנדרה ז'יד
מישפחות, אני שונא אתכן!

נדממה, מדובקות שהקשר הלשוני אינו ברור, ומפליא שעורך הסידרה, **יעקוב שביט**, לא הקפיד בנושא זה.

הנובלה השניה, השער הצר, הוא „סיפור חייה של נערה החיה בעימות בין שאיפ־תה לחיים מוסריים ביותר ובין אהבתה לדודנה, על רקע של חיי מישפחה שנהרי־סה..."

בנובלה זו מתמודד ז'יד בחורבות הא־הבה ומוסד־הנישואין, להם בז בחייו ובכ־תיבתו. המוטו לנובלה לקוח מתוך לוקס בברית החדשה: „התאמצו לבוא בשער הצר." זה סיפור זיכרונות נעורים של גבר בשל לאהבה, („טרם מלאו לי שתים עשרה שנים כאשר איבדתי את אבי...") לאהובתו ועד למותה בגיל הקרוב לגיל העמידה, מבלי שהשנים ינשאו זה לזו.

בקטעים הראשונים של השער הצר מו־בא מייצג של המשפחה הצרפתית הבורג־נית, הליכותיה, מינהגיה ואורחותיה. ה־קשר הראשון בין **ז'רום** לבין **אליסה ביקולן**: „נמשכתי אליה בכוחו של קסם השונה מן היופי הפשוט..." השער הצר הוא סיפור חולני על אהבה חולנית החיה בצילם של ערכים נוצריים מעוותים וצבו־עים. ז'רום מעביר את שנותיו באהבה לאליסה, כאשר דודתו של ז'רום אומרת

---

* אנדרה ז'יד — הסימפוניה הפאסטו־רלית; עברית: אביטל ענבר. השער הצר; עברית: איילה צ'ודנובסקי; אחרית דבר: צבי לוי; הוצאת כתר; עורך הסידרה: יעקוב שביט; 167 עמודים (כריכה רכה).

החזיה הישראלית

התותחים והמוזות של קיץ 1982

באחרונה קיבלתי הזמנה ל„אירוע תרבו־תי," המייצג מן־הסתם את הגל החדש של התרבות הישראלית — תרבות הימין ה־חדשה. מדובר בהודעה לעיתונות, לרגל צאת קובץ שירים של משורר לא נודע בשם **שלמה חזן**.

כישוריו הספרותיים של שלמה חזן מ־תוארים במילים אלה: „המחבר, יליד שנת 1958, בוגר תיכון חדש בחולון (76), עתו־נאי ובוגר החוג למזרח־התיכון באוניבר־סיטת תל־אביב. יו"ר אגודת הסטודנטים באוניברסיטת תל־אביב בשנת 1979. לש־עבר חבר מרכז תנועת החרות וחבר ההנ־הלה של תנועת החרות בחולון. כיום קצין בשירות חובה בצה"ל ולו אחות ואח המשר־תים אף הם בשירות חובה. כישורים „סיפ־רותיים" אלה מוליכים לאסוציאציה חופ־שית לעברו של אביה ומולידה של תרבות־הימין בארץ, **אורי צבי גרינברג**, שב־וודאי לא היה מציג ככישורים את חברותו בתנועת־החרות (בשמה נבחר לכנסת ה־ראשונה), או את חברותו בחוג סולט ו־בוודאי שלא היה נעזר בכישוריהם הצב־איים של אחותו ואחיו.

לשלמה חזן יש בהמשך ההודעה לעי־תונות גם בשורה תרבותית: „כשהתותחים רועמים — המוזות לא שותקות, וההוכחה היא הוצאת הספר בעיצומה של מלחמת שלום הגליל." אכן, הוכחה מדעית עד מאוד.

קובץ שיריו של שלמה חזן אינו מאמץ תרבותי של אחד, ולראייה נחלץ לעזרתו גם עורך שבועון הליכוד, שהרי ההודעה לעיתונות ממשיכה ומספרת: „איור לכ־ריכת הספר פרי עטו של מאיר עוזיאל."

סכין בגב „האדם החושב"
תרבות הימין החדשה

הקטע האחרון של ההודעה לעיתונות הוא המרתק מכולם, ובעיקר סדר החשי־בות הישראלי, נוסח ניצן השירה הרך של תרבות־הימין החדשה, המבשר לעם־הספר: „תערך קבלת פנים לתל הופעת הספר במועדון 'היקב' במרינה בתל־אביב, ובה ישתתפו ח"כים, אישי־ציבור, אנשי צבא בכירים ואנשי תרבות ורוח." אשרי העם שהגיע לכך, שח"כים, אישי־ציבור, אנשי־צבא בכירים, קודמים לאנשי תרבות ורוח. יישר כוח.

אלא, שלשלמה חזן היה מן הסתם חשש כלשהו שח"כים, אישי־ציבור, אנשי־צבא בכירים ואנשי תרבות ורוח לא יגיעו ל־קבלת־הפנים שלו. הוא טרח ודאג לספק לאלה ולאלה גירוי אינטלקטואלי, שאותו ציין בהזמנה המצורפת: „כרטיס טיסה לרודוס (הלוך וחזור) מתנת 'זמיר־טורס' חולון — יוגרל בערב זה..." אכן זכתה ה־שירה העברית.

דבר אחד לא ברור לכותב שורות אלה, והוא מדוע צירף להזמנה, בכתב ידו, את מיספר הטלפון בביתו (845148) — האם כדי שאצלצל אליו? אולי כדי שאפרסם מיספר טלפון זה ברבים?

נ.ב.

בעניין קביעתו של משורר תרבות הימין החדשה, שלמה חזן, כשהתותחים רועמים — המוזות לא שותקות — אני משוכנע שממש בימים אלה, בעיר־ההריגה ביירות, יושב לו איזה **ביאליק פלסטיני** וכותב את עיר ההריגה.

(המשך מעמוד 55)

לו: „בגלל לימודיך ושירותך הצבאי לא תוכל להתחתן עוד שנים רבות, אני יודעת יותר מזאת, אני אישית איני מצדדת באירוסים ארוכים. זה מעייף את הבחורות, אבל לפעמים זה כל כך נוגע ללב...״ וסיפור אהבתם של אליסה וז׳רום נוגע ללב. במשך תקופה ארוכה מסרבת אליסה להינשא לפני אחותה. אחר־כך היא מתחמקת מאהבתה לז׳רום בתירוצים מתירוצים שונים. ז׳רום אינו מרפה, הוא מדריך את אליסה בקריאת ספרים כדי שעולם חוויותיהם יהיה דומה, והם מתכתבים אודות הספרים שהוא ממליץ לה והיא קוראת.

חליפת המיכתבים בין אליסה לז׳רום הופכת יותר ויותר מרגשת ומדכאה. אחרי שירותו הצבאי הוא מגיע אליה והיא שוב משלחת אותו. באחת מפגישותיהם היא אומרת לז׳רום: „אני חשה לידך מאושרת יותר מאשר האמנתי שאפשר להיות... אך האמן לי, „אנחנו לא נולדנו לאושר...״ ואז היא שוב משלחת אותו, כאשר היא משגרת בעקבותיו מיכתב, אותו היא מסיימת: „האם אי פעם תדע עד כמה אני אוהבת אותך?... עד הסוף אשאר שלך.״

פגישותיהם החטופות נמשכות, ובאחת מהן אומרת אליסה לז׳רום: „התאהבת בדמות דמיונית״ בעוד ז׳רום משיב לה: „איני יכול לחשוב על אהבתי כעל דבר שחלף״ ואז משליכה אליסה לעברו נוסחת הרחקה חדשה: „הזדקנתי.״ ז׳רום עובר ללמוד בבית־הספר הצרפתי באתונה, שם הוא שוהה במשך שלוש שנים, ובשובו משם הוא שב לעירם, לה־האבר. כאשר הוא מסתובב ליד שער ביתה ואליסה מגיעה מאחריו: „היא היתה שונה לבלי הכר. כה רזה וכה חיוורת שלבי נשבר בקרבי...״ וכאשר למרות מצבה שב ומציע ז׳רום נישואים, היא משיבה לו: „רחם עלינו, ידידי, אל נא נהרוס את אהבתנו.״

ז׳רום שוב נפרד ממנה ותוך פחות מחודש הוא מקבל מיכתב מאחותה: „אליסה המסכנה שלנו איננה...״ מסתבר שהיא חלתה במחלה ממארת, שקעה ודעכה עד שמתה, לא לפני שהורישה לז׳רום במעטפה חומה את יומנה, המהווה פרק בספר. מתוך יומנה של אליסה מתברר עולם דאגתה לז׳ולייט, אחותה, תוך שהיא משתפכת באהבתה לז׳רום, ובפירוט בריחתה מפניו. בסוף יומנה כותבת אליסה: „ז׳רום, הייתי רוצה ללמדך את האושר המושלם...״ ואחר היא מסכמת את חייה טרם מותה: „הייתי רוצה למות, מהר, לפני שאבין שוב שאני לבדי.״

הקטע האחרון של הנובלה נפתח כך: „בכל זאת ראיתי שוב את ז׳ולייט בשנה שעברה. יותר מעשר שנים חלפו מאז מיכתבה האחרון שבישר לי על מות אליסה... ז׳רום מגיע לביקור אצל ז׳ולייט, ובביתה הוא מגלה את בת זקוניה, אליסה.

באחרית דבר מאת **צבי לוי** מתומצת המסר העיקרי של השער הצר (בקריאה של ז׳יד, שאמר: „מישפחות, אני שונא אתכן.״ למיקרא שתי הנובלות שבה ועולה דמותו של מחבר צרפתי זה כמורד בן הדור הישן כאשר רוב השלכות המוסר, הלקאת הצביעות הדתית והמישפחתית, נשמרים עד עצם היום הזה.

ספר מומלץ ביותר לקריאה.

שירה

טהר־לב

הפיזמונאי **יורם טהר־לב** עושה זאת אחת לכמה שנים. הוא מפגיז את עולם השירה הישראלית בסיפרון דק, מעולה ומעורר מחלוקות. בהתחלה היה זה משק יגור — טיוטה (1976) ואחריו הנשיקה הראשונה (1979) — שניהם סיפרי־שירה דקים, שהביאו שירים קצרים, פשוטים ומרתקים, בעלי הומור וחריזה לא יומרניים.

החודש פירסם טהר־לב קובץ שירים שלישי תחת הכותרת שישאר בינינו*, קובץ המעיד על כך, שטרם נס ליחו של עולם־החוויות של מחברו; הממשיך ושר שירה פשוטה בתכלית הפשטות. שירה שמעבירה את חווית המשורר לקורא. כבר בשיר הראשון, בוקר סתווי, הוא פותח ב„הרוח מצמידה את שמלתך / ומסמנת את גופך לכל פרטיו / אור הזריחה אשר חומק בין ירכיך / ילוה אותי עד השקיעה.״

בשיר אחר, שכותרתו היא ריח הליפסטיק נזכר טהר־לב בריחה של דודתו. ובשיר כשאנו הולכים חבוקים הוא מתוודה: „אני כמו גנב / מעיף מבטים /אל חזה מתנדנד / בחולצה אחרת.״

מעלת שירי טהר־לב היא באי־יומרה ובחשיפה המציגה מרכיבים בנאליים כמו בשירו על שפת הים: „על שפת הים אני יודע / שאינני דמות הגבר האידיאלי / לכן אני לוקח ספר / ועושה פרצוף אינטלקטואלי.״ גם אווירת השיחרור המיני מלווה את מרבית השירים, כמו בשיר הגודל איננו קובע בו הוא אומר: „הגודל איננו קובע / אני יודע, שמעתי, קראתי, / עוד רעיון מטופש / של המשטר הדימוקרטי.״ כך גם בשיר לפתוח חזייה, שבו מלווה טהר־לב את חווייתו במעט הומור מחוספס: „לפתוח חזייה בליטוף יד / מבעד לחולצה / היא אחד התרגילים / המפתיעים שלי / למה באת בלי?״

שישאר בינינו מלא בדימויים מן הילדות, כמו בשיר אי המטמון: „בחושך /

משורר טהר־לב
הגודל אינו קובע

מתחילים לחפש / אני אותך ואת אותי / כמו רובינזון /על פני האי. / מחפשים לאט, בשקט ובבטחון / כי בידינו המפה עם מקום המטמון.״ כך גם חרוזים של דימויים בנוסח: „שתקבלי אותי כתינוק / ותעזבי אותי אריה.״ קיים בשירי טהר־לב גילוי־לב, שאינו ממעלותיה של השירה, כך שכאשר הוא כותב. „אלה שהיו לך לפני / ואלה שהיו לי לפניך / נמצאים אתנו יחד / אבל כשאת צועקת / הם בורחים בפחד.״ גילוי־לב זה מגיע לשיאו בקצר ובמעולה שבשיריו, ראית אותי בוכה, שם הוא כותב: „ראית אותי בוכה / ותפסת בטחון / כאילו ראית את כל הקרחון.״

אחרון שירי הקובץ ביום שהפסקתי לראות כוכבים הוא שיר של אנטי־רומנטיקה, ובו הוא כותב: „ביום שהפסקתי לראות כוכבים / ולשמוע את קול הצרצר בערבים / ולחזור אל ביתי עם חולצה מחוכה התחלתי לכתוב שירי אהבה.״

שישאר בינינו מלווה בתמונות ובקטעי תמונות שבינו לבינה, של **מיכאלאנג׳לו, דה וינצ׳י, גויא, בוטיצ׳לי, רמברנדט** ואחרים. הספר מעוצב יפה ושיריו של יורם טהר־לב הם שירים לקיץ, שירים שהחום הארצישראלי, הפשטות והיופי שלהם עושים משהו גם לאלה שאינם נמנים עם חסידי השירה הצרופה.

---

* יורם טהר־לב — **שישאר בינינו**; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 66 עמודים (כריכה רכה).

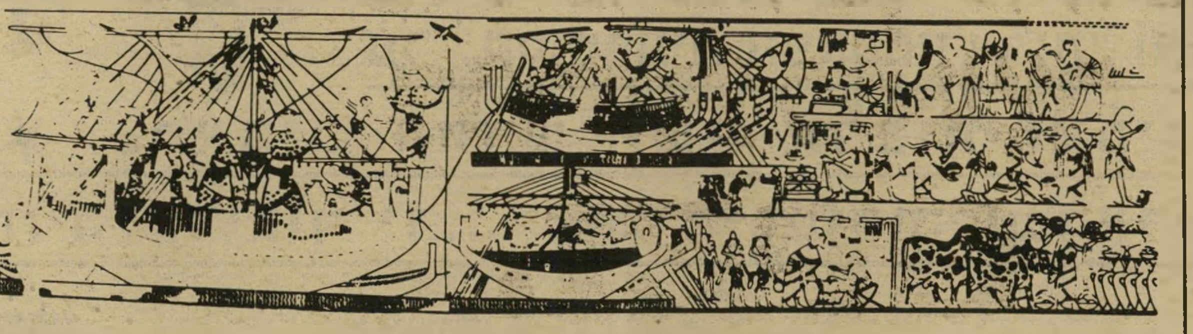

סוחרים כנעניים מגיעים בספינותיהם לנמל מצרי*

כנען בימי הממלכה המצרית החדשה

עיון

בהיוולד אומה

מפעל מו״לי חסר־תקדים באיכותו החל להתממש באחרונה בארץ. חמישה הכרכים הראשונים של ההיסטוריה של עם ישראל* ראו־אור כשהם מקיפים 1197 עמודים בפורמאט אלבומי, תמונות צבעוניות של מימצאים ארכיאולוגיים, מפות ופרקי הערות וביבליוגרפיה רחבים ביותר.

בין משתתפי חמשת הכרכים הראשונים של ההיסטוריה של עם ישראל שותפים פרופסורים רבים, ביניהם: **א״י ברוור, מ״א אבנימלך, ד׳ אשבל, ש׳ בודנהיימר, ו״פ אולברייט, ח״י פולוצקי, ש׳ ייבין, בנימין מזר, ייגאל ידין, י׳ אהרוני, נחמן אביגד, ח׳ רבין** ועוד רבים אחרים, המסכמים את נושאי התמחותם בעברו של עם ישראל ובארכיאולוגיה של המרחב.

הכרך הראשון, ראשית — בשחר הציביליזציה, מביא את הגורם האזורי, את תיאור ארץ־ישראל ושכנותיה (מאת: **א״י אבנימלך**); האקלים (**ד׳ אשבל**); הצומח (**מ׳ זהרי**); החי (**בודנהיימר**) והפרהיסטוריה (**ו״פ אולברייט**). בחלק השני, עמים ולשונות, מצוי מאמרו של **ח״י פולוצקי** הלשונות השמיות, תיאורו של עורך הכרך, **א״א ספייזר**, ורשימתו של פולוצקי מצרית. תחת הכותרת היסודות האתניים־לשוניים בוחנים ספייזר **וש״נ קרמר** את לשונותיהם של בני שם, השומרים החיווים, החתים, האמורים והכנענים. בחלק השלישי, הגורם התרבותי, מובא תיאור המבוא להיסטוריה, המיסגרת ההיסטורית, יסודות התרבות וחוג התפשטותה של הציוויליזציה המסופוטמית מאת א״א ספייזר. החלק האחרון בכרך זה בוחן את תרבותה של מצריים העתיקה.

הכרך השני, בעריכת פרופסור **בנימין מזר**, הוא תחת הכותרת האבות, שחלקו הראשון מוקדש לתקופה ולמקורותיה. לבחינת השורשים הלשוניים של העברית תוך בחינת המיקרא ומקורותיו ההיסטוריים. מצורפת לזה הכרונולוגיה של המרחב באלף השני לפני ספירת הנוצרים.

בחלק השני, העברים והאבות מובא תיאור רקעם החברתי של האבות, כנען בתקופת האבות, סיפור שבטי החבירו, תרבותם הדתית של האבות ומאמר של **ייגאל ידין** על דרכי המילחמה באלף השני לפני הספירה הנוצרית.

פרופסור מזר, הוא גם עורכו של הכרך השלישי, השופטים, שחלקו הראשון כנען בימי הממלכה המצרית החדשה, בוחן את ההשתלשלות ההיסטורית (**ב׳ מזר**), דיי מדומי השילטון המצרי (**א׳ מלמט**), חיי הרוח והיצירה הספרותית (**כורש גורדין**). החלק השני, ראשיתה של האומה, מביא את סיפור יציאת מצריים וכיבוש הארץ (ב׳ מזר), ההיאחזות וההתנחלות (**י׳ אהרוני**), ימי השופטים (א׳ מלמט) והפלשתים ומילחמותיהם בישראל (ב׳ מזר). החלק השלישי כותרתו היא החברה הישראלית ותרבותה בתקופת ההתנחלות והוא בוחן את הדרך ממיסגרת השבט, האמונה והפולחן אל מוסדות המישפט, הכהונה והמלוכה.

הכרך הרביעי הוא ימי המלוכה — תרבות וחברה בעריכת אברהם מלמט. **ש׳ טלמון** בוחן בו את האידיאולוגיה של המדינה ורעיון המלוכה. **מ׳ ויינפלד** סוקר את היצירה הספרותית באותה תקופה. פרופסור **ח׳ רבין** מנתח את התגבשותה של העברית הקלאסית ו**מ׳ גרינברג** בוחן את האמונה הישראלית בתקופת המלוכה. ייגאל ידין בוחן את המקורות הארכיאולוגיים של תקופת המלוכה.

הכרך החמישי בסידרה, ימי המלוכה — היסטוריה מדינית, אף הוא בעריכת אברהם מלמט. נפתח בסקירת המקורות המקראיים לתולדות תקופת המלוכה (**נ״מ סרנה**), המקורות האפיגרפיים העבריים (**נחמן אביגד**), כינון המלוכה הישראלית: **עלי, שמואל, שאול** (**מ׳ צבת**), ימי דויד ושלמה (בנימין מזר). הממלכה המפולגת: רחבעם־אחז / יורבעם / פקח (**ש׳ ייבין**).

בהמשך בוחן **י׳ אפעל** את אחריתה של ממלכת־ישראל. **ח׳ רביב** סוקר את תולדות יהודה מימי חזקיהו ועד יאשיהו. א׳ מלמט מבאר את שנותיה האחרונות של ממלכת יהודה. **ב׳ עודד** מפרט את שכני ישראל במערב ובמיזרח. י׳ אפעל בוחן את השילטון האשורי בארץ־ישראל **וי׳ אהרוני** סוקר את הנגב ואת ספר המידבר הדרומי.

המיפעל המדעי־ספרותי של ההיסטוריה של עם ישראל הוא מיפעל מדעי חסרי תקדים, שבהכנתו התקבצו יותר מ־150 טובי המלומדים והחוקרים של תולדות ישראל בימינו. והוא ערוך כדוגמת הסדרות ההיסטוריות של קיימבריג׳, תוך בחינה חילונית של תולדות העם.

המו״לים מבטיחים כי עד לסוף שנת 1982 יראו אור בסידרה זו עוד שישה כרכים, שיקיפו את תולדות עם ישראל עד למרד **בר־כוכבא**. בשנים הקרובות עומדות לראות־אור עוד שתי חטיבות, שיכללו 14 כרכים, בעריכתו של פרופסור **יהושע פראוור**. בסך־הכל תסתכם הסידרה ב־25 כרכים, שבהכנתם טרחו מירב זוכי פרס־ישראל בשטחים שונים הנוגעים לעם ולארץ, המעניקים פרס תרבותי לישראל.

למרות מחירה הגבוה מומלצת סידרה זו לכל מדף ספרים בישראל.

---

* ההיסטוריה של עם ישראל (1) ראשית — 248 עמודים (2) האבות — 196 (3) השופטים — 215 (4) ימי המלוכה — תרבות וחברה — 255 (5) ימי המלוכה — היסטוריה מדינית — 283; הוצאת אלכסנדר פלאי + הוצאת עם עובד (פורמאט אלבומי + רפרודוקציות צבעוניות).

* תמשיח־קיר בקבר מנוא אמון, מסוף המאה ה־15 לפני הספירה הכללית.

מאת דן עומר

מודעה זו מיועדת למי שאינו מוכן להתפשר בפחות מאשר

OPEL

המכוניות שלפניך משלבות אמינות והידור לפי מיטב מסורת אופל. כל אחת מהן שומרת על ערכה בזכות יתרונות מיוחדים:

מרווחת וחסכונית

Opel Ascona

• 1300 או 1600 סמ"ק • הינע קדמי • הילוכים רגילים או אוטומטיים • המרווחת ביותר מסוגה • נסיעה שקטה • 4 או 5 דלתות • מומלצת ע"י חברות להשכרה

1300 אוטומטית

Opel Kadett

• 1200 או 1300 סמ"ק — גם עם הילוכים רגילים • הינע קדמי • ביצועים מעולים • 4 או 5 דלתות • צריכת דלק חסכונית • דגמי "סטנדרט" "ספיישל" ודגם "סטיישן"-CARAVAN

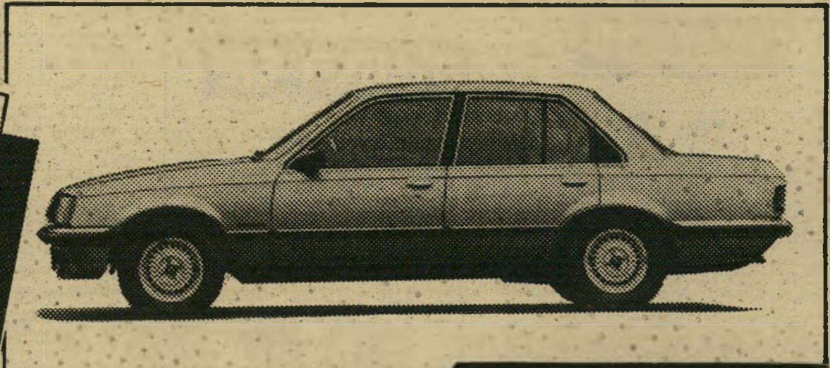

מחיר מפתה

Opel Rekord

• 1700 סמ"ק • הילוכים רגילים או אוטומטים
• 4 דלתות • רמת גימור גבוהה • נסיעה נוחה ושקטה
• דגם "סטיישן" 5 דלתות CARAVAN

לנוסעים לחו"ל

הזמן בארץ-
קבל בביהח"ר בגרמניה!
עוד שירות של חב' ליאו גולדברג בע"מ
לנוחות הלקוחות

GM OPEL **ליאו גולדברג בע"מ**

משרד ראשי: ת"א, דרך פ"ת 65; דרך פ"ת 86, טל. 251374;
חיפה: דרך יפו 132, טל. 04-528286/7; ירושלים: שלומציון המלכה 15,
טל. 231798, 02-234536; סוכנים: חיפה: בית המכונית, יפו 19, טל. 04-512251;
נתניה: מכונית נתניה, סמילנסקי 24, טל. 053-39423;
נצרת: בישארה יוסף סרוג'י, רח' פאולוס השישי 56, טל. 065-54677.

יום רביעי

11. 8

● סידרה : הרוכסית מרחוב דיוק (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). לואיזה מחליטה שפוליטיקאי מסויים, מצליח ונואף, הוא אישיות בלתי־רצויה בבית־מלונה. אלא שהגורל מביא לניצחון אותו פוליטיקאי בבחירות ולעליית קרנו.

● סרט קומדיה : הבטח לה כל דבר (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). קומדיה הוליוודית על מפיק סרטים צעיר, שאפתן ואלמוני, שחולם על הפקתה של יצירה גדולה וחשובה. בינתיים הוא נאלץ להסתפק בהפקתם של סרטים פורנוגרפיים למחצה על־מנת להתפרנס. לדירה סמוכה לדירתו נכנסת להתגורר אשה צעירה ולא נשואה וכל שאיפתה היא להשיג אב מהוגן ומכובד לבנה בן השנה וחצי. הילד שם עין על השכן שלהם, כאשר בין האם והשכן נרקם בהדרגה רומן משעשע. בתפקידים הראשיים מופיעים: וורן ביטי, לזלי קארון ורוברט קאמינגס.

יום חמישי

12. 8

● סיפרי ילדים : סיפורים בראש (5.55 — שידור בצבע, מדבר עברית, שידור חוזר). התוכנית מוקדשת לספרים שרה גיבורת נילי מאת דבורה עומר, מאכס ומוריץ מאת וילהלם בוש, המנגן העיוור מאת קורלנקו, ביאטריצה מאת נחום גוטמן ועוד.

● תעודה : מקום אחרון עדי אדמות (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סרט ראשון בסידרה תעודית בת ארבעה פרקים של בי־בי־סי, שצוות שלה יצא במלונוע הרתום לחמישים סוסים לסיור בן ארבעה חודשים בהרי טיבט, שאליו טרם חדרה הציוויליזציה. ארבעת סירטי הסידרה מתארים את רשמיו של הצוות ומספרים על אורח החיים שהם גילו. הסרט הראשון, הדרך לשם, מתאר את אירגון המסע ואת הצעדים הראשונים של צוות הטלוויזיה בממלכת זנסקר.

● בידור : מגפיים (10.20 — שידור בצבע, מזמר עברית, שידור חוזר). הטלוויזיה ערכה והפיקה בשיתוף המועצה האיזורית באר־טוביה מחזמר מפרי עטו של יורם טהר־לב ושי לביא.

● דראמה : סיפורה של גברת פנשו (11.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סידרת תיאטרון הכורסה שבה למסך אחרי בצורת רבת־שבועות. בדראמה זו מורה ותלמיד, שניהם בעלי תסביכים ומערכת היחסים הנרקמת ביניהם.

יום שישי

13. 8

● סרטים מצויירים : מיקי ודונלד (3.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). עם הדמויות המוכרות של וולט דיסני.

● סרט קולנוע : העוגן הרימו (9.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סירטו של הבימאי ג'ורג' סידני, שנחשב לאחד הסרטים המוסיקאליים המוצלחים ביותר של הוליווד. העלילה מספרת על שני מלחים המבלים חופשה קצרה בעיר הסרטים. אחד מהם הוא דון ז'ואן מצליח והשני ביישן, המנסה ללמוד מחברו את הליכות העולם הגדול. שניהם נתקלים בילד שחולם להתגייס לחיל־הים, ודרכו הם מכירים את דודתו החולמת להיות זמרת בסרטים, וכל זה יוצר הזדמנויות קומיות. בסרט מככבים: ג'ין קלי, פרנק סינאטרה וקאתרין גרייסון.

תישב טיבט : מקום עדי אדמות
יום חמישי, שעה 9.30

שבת

14. 8

● סידרה בידורית : בנסון (8.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק פעם ביובל ממשיך ומספר את עלילותיהם המצחיקות של מושל מדינה אמריקאי ועוזרו הכלכלי.

● מותחן : הייגן (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק תכסיס הטעיה מספר כיצד פונה להייגן ופלמר לקוחה הנחושה בדעתה ללהום בפשע המאורגן. הלקוחה היא תעשיינית (אן באקסטר), המחליטה לפרוש מעיסוקיה ולהעביר את חברתה לבתה המנוכרת לורי (פמלה בלווד). אך פעולותיה נוגדות את האינטרסים של המאפיה, המוציאה חוזה לרצוח אותה. הייגן משכנע את האם להסתתר עד שתגיע בתה משוויץ והעיסקה תושלם, אך הבת אינה מעוניינת לקבל את החברה של אמה, והרוצח השכיר מתחמק מהמלכודת שטמנו לו הייגן והמפקח מקריי.

● קומדיה : שלי (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק השושבין מתמקד בזכותו של החתן לבחור בשושבינו. אך בכל זאת מתעוררת בעיה כאשר שלי מודיע לפרן כי בחר בנד, המגיע מבוסם כהרגלו לבית־החולים. אחרי תיגרת ידיים בפאב המקומי.

יום ראשון

15. 8

● קומדיה : ספינת האהבה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).

● סידרה חדשה : גולדה (9.40 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סידרת טלוויזיה פטריוטית בת ארבעה פרקים על חייה של ראש־ממשלת שראל לשעבר, גולדה מאיר. בכיכובה של השחקנית הוותיקה אינגריד ברגמן.

● בלט : יום יפה (10.35 — שידור בצבע, מוסיקה ברקע). בלט בביצוע להקת בת־דור.

● מותחן : לא יאומן כי יסופר (11.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). עוד אחד מסיפוריו המרתקים של הסופר רואלד דאל, בכיכובו של ג'ורג' פורג'.

ברגמן : גולדה
יום ראשון, שעה 9.40

יום שני

16. 8

● סידרה חדשה : גבר במערכת (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). עולמו של גבר העובד בעיתון־נשים.

● תוכנית אולפן : זה הזמן (11.00 — שחור־לבן, מדבר עברית). תוכנית ראיונות אקטואלית בהגשת רם עברון.

יום שלישי

17. 8

● סידרה : רודה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סידרה קומית אמריקאית על עולמה של גרושה טרייה, התרה אחר דרכה החדשה בעולם הגברים.

● תעודה : אלף־בית (8.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק סיפורו של כתב פותח סידרה תעודית חדשה, מעולם העיתונות.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 11. 8

● סידרה קומית : שנינו ביחד (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית). רב־משרתים אנגלי, אשר עבד במשך שנים בביתה של מישפחת אצולה לונדונית עד שזו ירדה מנכסיה, מהגר אל העולם החדש, ומתחיל לחפש עבודה בניו־יורק. הוא מוצא מודעה של אשת־עסקים אמריקאית המחפשת סוכנת־בית. הבטלר האנגלי מציג את מועמדותו וזוכה במישרה. בכל אפיזודה שזורות סיטואציות קומיות רבות הנובעות מן השוני ברקע, במינהגים ובמיבטא בין המשרת האנגלי ובעלת־הבית האמריקאית.

● תיירות : עולם התיירות (9.30 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר ערבית). סידרה חדשה המציגה אתרי־תיירות בירדן ובעולם. נופים מרהיבים, חופיים שטופי־שמש ויפי הטבע.

יום חמישי 12. 8

● סידרת אנימציה : הרפתקות סינבד (5.00 — שני העריצים — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר ערבית). אחד הסיפורים הקלאסיים מאגדות אלף לילה ולילה, כפי שעובד כסידרת אנימציה יפאנית. סינבד, נער עני וטוב־לב מבגדאד, זוכה בהגשמת משאלתו בחיים: מרבד־קסמים. הנער עוזר לילדים חלשים ונאבק נגד רעים ונוכלים.

● סרט קולנוע : סרט אמריקאי (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). כמדי שבוע בשעה זו, מגישה הטלוויזיה הירדנית בערוץ הלועזי סרט־קולנוע חדש יחסית, שפרטיו נשמרים בסוד עד סמוך למועד ההקרנה.

יום שישי 13. 8

● סידרה עלילתית : מישפחה (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). סיפורה של מישפחה אמריקאית מן המעמד הבינוני באחד מפרברי לוס־אנג'לס. במישפחה בת גרושה עם תינוק, בן בגיל 18 וילדה בת 12. בתפקידים הראשיים: ג'ימס ברודריק, גרי פראנק, קריסטי מק'ניקול ומרדית בקסטר־ברני.

יום שבת 14. 8

● סידרה מרתקת : לא יאומן (7.10 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). סידרה אמריקאית פופולרית המצולמת באולפן־טלוויזיה בנוכחות קהל. תופעות ומעשים מדהימים ועוצרי נשימה, שיאים עולמיים בתחומים שונים וכישרונות נדירים. ברוב הקטעים אין צורך לדעת אנגלית כדי להבין את המתרחש על המסך.

יום ראשון 15. 8

● סידרה עלילתית : נאני (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). סיפורה של אומנת אנגלית בראשית המאה, אשר עבדה בבתיהם של בני־אצולה ואילי־הון. פרקי הסידרה מתארים את חיי החברה הגבוהה, וחושפים צביעות ושחיתות.

יום שני 16. 8

● סידרה קומית : טרי וג'ון (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית). טרי סקוט וג'ון ויידפלד הם זוג בגיל העמידה שהספיקו לחתן את ילדיהם ולעבור לדירה קטנה יותר. על קורותיהם בדירה החדשה וידידיהם החדשים והישנים, תספר סידרה חדשה זו.

יום שלישי 17. 8

● דראמה : מבריח (6.10 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית). עלילת הסידרה מתרחשת באנגליה בראשית המאה ה־19. הקפטן ג'ק וינסנט (השחקן אוליבר טוביאס) שהיה קצין בצי הוד־מלכותו, הופך את עורו ונעשה מבריח מסוכן הנלחם באנשי החוק ובכנופיות מבריחים אחרות. לווינסנט עוזר נאמן בדמותו של נער בשם אוונס, שאותו הציל מאוניה טובעת, וידידה בשם שרה.

שידור

צל"ש

עיר ללא רחמים

● לכתב ולבמאי הטלוויזיה, **אורי גולדשטיין,** על כתבתו ששודרה ב־השבוע יומן־אירועים. כתבתו של גולד־שטיין, שהזכירה את ימי הפאר של מח־לקת־החדשות, היתה נועזת ומחרידה. ה־כתבה הציגה את בעיית היהודים והערבים בעיר אילת, עיר שנועדה להיות גולת־הכותרת של החלום הישראלי. בכתבה הציג גולדשטיין את מישטרת אילת כ־מישטרה הסוטה מנוהלי־שיטור מקובלים במדינה. ראש עיריית אילת, גד כץ, חשף עצמו בכתבה כגזען, המטיף למדיניות אפרטהייד בעירו. נחמה אחת בכתבה היתה הנציג־לשעבר של הליכוד במועצת פועלי אילת — שלא מצא פסול בנוכחותם של ישראלים ערביים באילת מתוך ה־עיקרון שהם תושבי מדינת־ישראל לכל דבר.

צל"ג

הפנורמה הלא־נכונה

● **לאלי ניסן,** עורך במבט שני, על הגשת סרט־התעודה הבריטי במיסגרת התוכנית פנורמה, שהתייחס לשיתוף־הפעולה הגרמני־הארגנטיני בייצורה של פיצצת־האטום הארגנטינית.

בסיומה טען ניסן, שהטלוויזיה הבריטית „לא היתה משדרת סרט על הסיכסוך הישראלי־פלסטיני.” טענה זו רחוקה מהמציאות. ניסן התעלם מכך שרק לפני כמה חודשים הפיק בי־בי־סי סידרה בת כמה חלקים על יותר מ־50 שנות הסיכסוך הישראלי־ערבי.

פרט מתמיה נוסף: התעלמות של מבט שני מתוכנית פנורמה אחרת, שעסקה ב־מילחמת־הלבנון, ששודרה לפני שבועיים בטלוויזיה הירדנית. תושבי ישראל ראו במיסגרת במבט שני את הפנורמה הלא־נכונה.

מאחרי הקלעים

כל שיקרי „דאלאס"

מאז קיבל **טוביה סער** את הנהלת הטלוויזיה, מתנהלת זו כעסק בפשיטת־רגל. הצימצום הדראסטי בכתבות־חדשות קנויות מחוצלארץ, מילוי לוח־המישדרים בשידורים־חוזרים, הקטנת שעות־השידור שלא־במיקרה (מאז קיבל סער את הנהלת הטלוויזיה — היו ימי שידור שהסתיימו בשעה 11.15 — תוך שהם חסכו לטל־וויזיה ¾ שעת־שידור לאותו יום) —

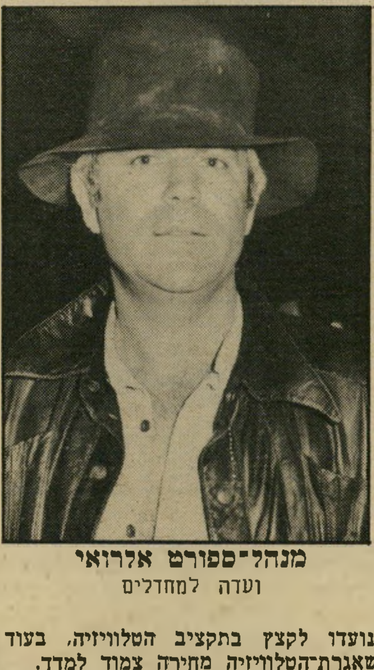

מנהל־ספורט אלרואי
ועדה למחדלים

נועדו לקצץ בתקציב הטלוויזיה, בעוד שאגרת־הטלוויזיה מחירה צמוד למדד.

במקביל, הוחל בשידור תוכניות זולות בטלוויזיה, והסדרות הקנויות הן מדרגה שנייה ומיושנות. השיא בהידרדרות לוח־המישדרים בא השבוע, כאשר החליף סער את סידרת־היוקרה דאלאס בסידרה גולדה (שנתרמה לטלוויזיה הישראלית חינם אין כסף) ובסידרות־ההמשך הזולות ג'סיקה וחדר־מיון — סדרות המוקרנות בארצות־הברית בבוקר, לפני עקרות־בית.

בהודעה לעיתונות, הישווה סער את הטלוויזיה הישראלית לתחנות טלוויזיה אירופיות והתחנה הירדנית, שלדבריו, משדרות את דאלאס לסירוגין. סער התעלם מכך שדאלאס הורדה בטלוויזיה הירדנית רק לכמה שבועות, ובשבוע שעבר הוחל שוב בהקרנתה. סער העלים בהודעתו את העובדה, כי הסיבה להפסקת הקרנת דאלאס נובעת מהעובדה, כי סירטי הסידרה הוסבו להפצה בשיטת קסטות (ולא עוד בגלילי סרטים — כפי שהיו פרקי הסידרה שהוקרנו בארץ). ה־סיבה האמיתית לאי־המשך הקרנת דאלאס היא באי־נכונותם של הטכנאים בטלוויזיה להקרין סדרות המופצות בקסטות.

כמינהגו בעת האחרונה הפיץ סער מידע בלתי־מדוייק על הסיבות להורדתה של דאלאס, המצטרפת לסדרות־יוקרה אמריקאיות אחרות כבועות, שהורדו מהמסך הישראלי (אגב, גם את בועות הבטיחה הנהלת הטלוויזיה לפני קרוב לשנה, „להחזיר למסך תוך כמה חודשים,” בגלל סיבות דומות).

שרות הסרטים הדתי

הפקת סרט תעודה בן 20 דקות, על שבע שנות מילחמת אש"ף בלבנון, בידי שירות הסרטים הישראלי לא יהיה בכוחה לשנות את החלטתם של גורמי ממשלה שונים להדיח מתפקידו את **יגאל אפרתי,** ממישרת מנהל שירות הסרטים הישראלי. אפרתי, מייסדו ומנהלו של שירות־הסרטים, עומד להיות מוחלף באיש מפד"ל, שהתפקיד הובטח לו.

שירות־הסרטים־הישראלי, המפיק כמות שנתית קבועה של סרטים דוקומנטריים, שברובם מופצים בחוצלארץ כסרטי־תע־מולה ישראליים, מספק בשנים האחרונות גם חלק מהסרטים המוקרנים בטלוויזיה הישראלית. במיסגרת שירות הסרטים עשו את צעדיהם הראשונים, צמחו ועלו כמה מבימאי־הסרטים החשובים של ישראל. גורמי הממשלה השונים מעוניינים באיוש החדש של מישרת מנהל הסרטים, במיס־גרת הרה־אירגון, המתנהל בימים אלה בכל המדיה הציבורית בישראל.

החטאה

אחרי סידרת הביזיונות של הדיווח ממישחקי הגביע העולמי בכדורגל, גרמה הנהלת מחלקת־הספורט של הטלוויזיה ביזיון חדש. זאת, עוד בטרם שככה תהרושת האכזבה של צופי הטלוויזיה, וכאשר מוקמת ועדה ציבורית לחקור את מחדלי מישחקי ספרד.

מנהל מחלקת הספורט של הטלוויזיה, **יואש אלרואי,** הוציא את צוות מח־לקתו לחופשה, בעיקבות מאמציו הרבים במהלך ימי אליפות העולם בכדורגל. בהחלטה זו הצליחה מחלקת־הספורט להחטיא כמה אירועים ספורטיביים מה־מעלה הראשונה. האירוע הראשון היה אליפות ישראל באתלטיקה קלה, שנערך בסוף השבוע שעבר, ובו הושגו כמה תוצאות מפתיעות.

אירוע שני שהוחטא, היה אליפות־העולם בשחייה, שנערכה בשבוע שעבר בגואלקיל, אקוודור, בהשתתפות כמה מבכירי השחיינים הישראליים.

פסקול

כתבנו לענייני לב"י

צוותי הטלוויזיה והרדיו שיצאו לזאיר, לסקר את ביקורו המיועד (שנדחה) של ראש־הממשלה במדינה זו, נתקעו בדרך חזרה בניירובי, בירת קניה, כאשר הת־חוללה שם הפיכה שדוכאה. כתב־הרדיו המעולה, **שמעון שיפר,** לא התמהמה ודיווח לכל מהדורות־החדשות של הרדיו דיווח ממקור ראשון על המתרחש בקניה. הכתב המדיני של הטלוויזיה, **אלימלך רם,** סיפר אף הוא את שראו עיניו בכמה שיחות טלפון מוקלטות. מערכת מבט לא התייחסה התייחסות של ממש לניסיון־ההפיכה בקניה, בעוד מחלקת־החדשות של הטלוויזיה הירדנית סיקרה בעקביות את ההתרחשויות בקניה. רק בכתבה אחת הודבק קולו של רם לסרט־חדשות קנוי, שהגיע בלוויין — מבלי שיצויין כי שידורו של רם נעשה ב־טלפון — ובניגוד לנדרש במיסמך נקדי,

כתב שיפר
מבט להפיכה

המחייב את הטלוויזיה לציין את הדבקת הקול על הסרט ●●● במיסדרון של מחלקת־החדשות החלו לכנות את **אבי גוט,** כ„כתבנו לענייני ליב"י”. הסיבה: כמויות הכתבות שגוט הרעיף בימים שקדמו לליב־יתרום, כתבות שכולן הת־מקדו בהישגי הליב־יתרום השונים, ו־שהמרחק ביניהן ובין דיווח טלוויזיוני ענייני היה כמרחק הירח מהשמש.

מ"א"ש-דיין

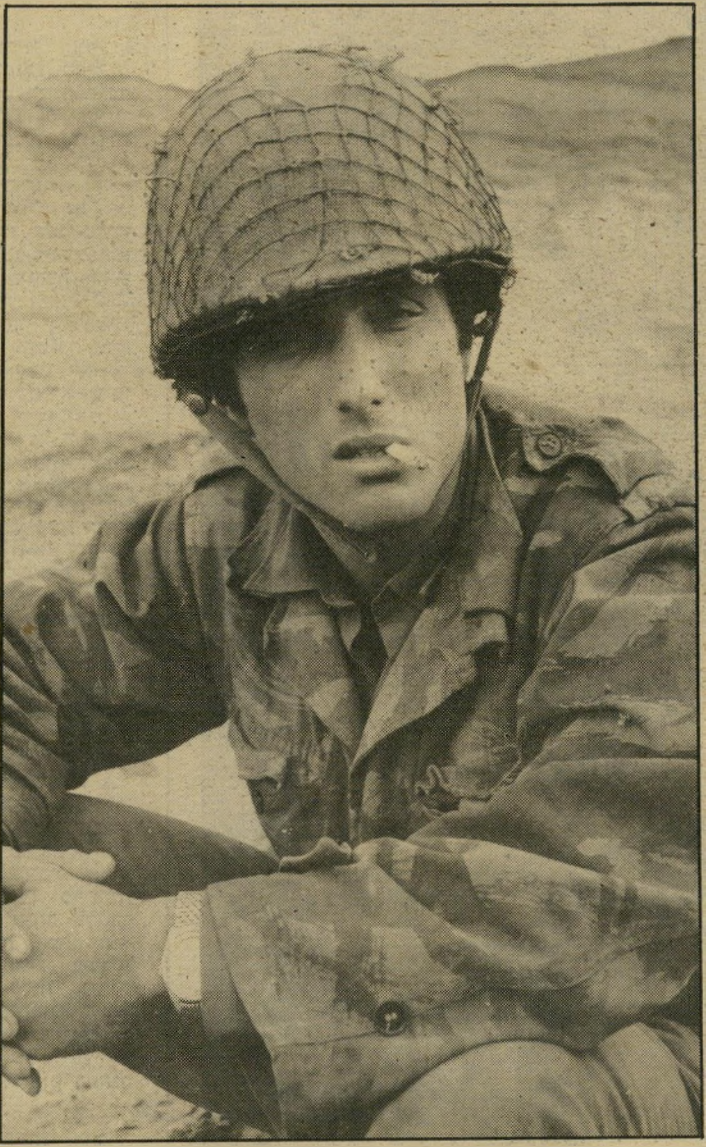

בימאי־תסריטאי דיין*
מרק"ח לליכוד, בקפיצה אחת

סיפור מוזר מתנהל מזה כמה חודשים בבניין הטלוויזיה הישראלית. הסיפור נוגע לסידרת־טלוויזיה שתיסרט עבור הטלוויזיה בימאי־הקולנוע **אסי דיין.** סידרה זו, ששמה הזמני הוא חדר־מיון, היא גירסה־ישראלית, צינית מעט, של סרט הקולנוע מ־א־ש, שעל־פיו נעשתה גם סידרת־טלוויזיה בשם זה, המוקרנת גם בטלוויזיה הירדנית.

צילומה של סידרה זו עלה על מוקש בגלל מאבק עקרוני, המתנהל בין מנהל מחלקת־הדראמה **אביטל מוסינזון,** ובין ראש הבימאים **ג'קי גורן.** מוסינזון טען כי יש למסור סידרה זו לבימאי מיומן ובעל ניסיון בבימוי סרטים דראמתיים (בימאי ברמתו של **יעקוב אסל).** לעומתו, טוען ג'קי גורן כי את הבימוי יש למסור לבימאי, שהוא עצמו יחליט עליו.

מועמדו של ג'קי גורן לבימוי הסידרה הוא **שלמה גנון,** בימאי שרמתו המיקצועית ירודה, שהתמחה בבימוי שעשועוני טלוויזיה.

כאשר הובאה מחלוקת זו למנהל הטלוויזיה **טוביה סער,** החליט זה לאמץ את מדיניותו של גורן, ולהציב לתפקיד את גנון. החלטה זו מקורה בהשפעתו הרבה של ג'קי גורן על סער, מאז מינויו של סער למישרת מנהל־הטלוויזיה.

התוצאה: בינתיים אין מתחילים בקדם־הפקה של הסידרה. איש ממנהלי־הטלוויזיה לא חשב על האפשרות לנצל את שירותיו של התסריטאי אסי דיין לבימוי תסריטו, למרות שדיין־הבן, שתמך לא מכבר ברק"ח, היכה פומבית על חטא והודיע בקולי־קולות שבצידון עבר לימין הקיצוני, והוא נמנה עתה עם התומכים היותר־קיצוניים של הליכוד.

* כשחקן בסרט חמישה ימים בסיני.

מתי פתח מפקד גלי צה"ל את פיו, מהם דגי־לורינץ, איך הפך יעקב אגמון לקריין ומה מציע רון בן־ישי לשר־הביטחון

■ השאלה הנשאלת ביותר בישראל היא מתי תסתיים המילחמה. במצודת זאב מתבדחים שהיא תסתיים בחודש אוקטובר. מדוע? כי בחודש נובמבר יתגייס לצבא בנו הבכור של שר־הביטחון, **עומרי**.

■ למרות שהכנסת יצאה לפגרה, הרי שחכ"י ועדת־הכספים נאלצים להופיע לישיבות יומיות כדי לסיים את הדיון בשני חוקי המיסוי האינפלציוני. הישיבות שמתקיימות במישכן השומם מתחילות בתשע בבוקר ומסתיימות כעבור עשר שעות, עם הפסקה של שעה וחצי לארוחת־צהריים. למרות שמיזנון הכנסת סגור אף הוא, היה הסדר מיוחד, שחברי הועדה יקבלו ארוחת־צהריים כשרה למהדרין במיזנון הבית. אך ליושב־ראש הוועדה, **שלמה לורינץ** מאגודת־ישראל, לא הספיקה התחייבות בעלי־המיזנון שהבשר המוגש הוא „גלאט כושר." כך נאלצים כל המשתתפים לאכול יום־יום דגים שזכו לכינוי „דגי לורינץ."

■ לפני הוועדה הופיעו נציגי מיגזרים שונים במשק, מיהלומנים ונהגי־משאיות ועד למלונאים ולבעלי־אוניות. זה לא מצא־חן בעיני ח"כ הליברלים **דן תיכון**, שאמר: „למה השרים לא באים? יש דיון על אוטובוסים, שיבוא שר־התחבורה. אם על בתי־מלון, שיבוא שר־התיירות. איפה כה המיקימאוסים האלה?"

■ ח"כ המערך בוועדה, **יחזקאל זכאי**, ידוע כמי שתומך בקואליציה, כאשר בוועדת־הכספים מחליטים להעניק הטבות לציבור. כאשר הצביעו על תוכניות החיסכון החדשות, אמר דן תיכון לזכאי: „זה לתת. לתת. תרים את היד. אולי זו הפעם האחרונה שנותנים! הפעם תצביע בעד."

■ בין המישלחות שהופיעו בוועדה היתה נציגות רחבה של החקלאים. כשסיימו לומר את דיבוריהם הם הרעישו מחוץ לאולם. התלוצץ ח"כ המפד"ל בוועדה, **אברהם מלמד**, ושאל: „החקלאים הביאו את האווזים לכנסת?"

■ מישהו העיר ללורינץ שבדיוני הוועדה שורר הפעם סדר, בניגוד לדיונים הסוערים המאפיינים אותה. הגיב היושב־ראש: „כשאצל יהודים יש פעם אחת בשנה סדר, מייד שואלים: מה נשתנה?"

■ כאשר התעוררה פרשת ציד־המכשפות בגלי־צה"ל, כינה עורך־הדין **אהרון פאפו** את מפקד התחנה **„(צבי) שפירא** איש־המיסתורין." הוא סיפר שמזה שלוש שנים יושב שפירא בישיבות הוועד־המנהל של רשות־השידור, שם חבר גם פאפו, ומעולם הוא לא הביע עמדה בשום עניין. רק פעם אחת הוא ביקש רשות־דיבור. היה זה כאשר פאפו דרש שהקריינים ברדיו ובטלוויזיה ימנעו משימוש במונח „הגדה המערבית" ויכנו אותם שטחים בשם „יהודה ושומרון." שפירא ביקש רשות־דיבור ותקף קשות את הרעיון. הוא העלה נימוקים מגוונים לשימוש במינוח „הגדה המערבית." בסופו של דיון, התקבלה דעתו של פאפו. גם אחרי אירוע זה נמנע שפירא מלהביע עמדה בעניין כלשהו, שהועלה בישיבות. סיכם פאפו: „בשבילי היתה אותה תקרית בעלת משמעות. אך פרט לכך, הוא נשאר בשבילי איש־מיסתורין."

■ לפני שמונה חודשים נבחר שפירא כמנהל מחלקת־התוכניות של הטלוויזיה, וגבר על הבימאי **יוסי צמח**. המינוי לא יצא לפועל, בגלל התנגדות ועד־העובדים. אך בטלוויזיה נזכרו שמנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**, ומנהל הטלוויזיה אז, **יצחק שמעוני**, עשו מאמץ עילאי להביא לבחירת שפירא בוועדת מיכרזים מיוחדת. האיש שקולו היה מכריע היה **ניסים אלמוג**. הוא סיפר ששימעוני העביר אליו בזמן הישיבה פתק, ובו איים שאם אלמוג לא יצביע בעד בחירת שפירא, שימעוני יתפטר מתפקידו. אלמוג, שנבהל מאפשרות זו, תמך בשפירא. כעבור שמונה ימים התפטר שימעוני מתפקידו.

■ בימאי הסרטים והעיתונאי **יעוד לבנון** לא היה מעלה על דעתו שסרטים שהוא ביים יהפכו בתוך זמן קצר למציאות פוליטית. כאשר עשה בשנת 1978 את קשר הדבש, על סכנת השתלטות דתית קיצונית על המדינה זה היה קרוב לנבואה שמתגשמת במה שהתחולל סביב פינוי ימית. סרט שני שעשה, לא לשידור, עוסק בעובדי תחנת שידור רדיו צבאית. יעוד, עורך חדשות גלי־צה"ל לשעבר, תיאר בסרט מגיש, אזרח עובד־צה"ל, שנזרק מיחידת הרדיו אחרי שלא הפסיק בזמן מרואיין, משורר שגלש לשיחה על הבעיה הפלסטינית. הסרט יצא למסכים בשנת 1980. בשבוע האחרון קיבל לבנון שיחות טלפון רבות מעיתונאים בגלי־צה"ל, שהיו מעוניינים לראות את הסרט שנית, כדי להבין מה מתרחש היום בתחנה הצבאית.

■ מודאג ביותר מהמתרחש בגלי־צה"ל היה **יצחק ליבני**, מי שהפך את התחנה הצבאית הקטנה לתחנה העוסקת בנושאים אזרחיים־פוליטיים. ליבני נזכר שמעולם לא התקבלה החלטה מסודרת להפוך תחנת־שידור של חמש שעות ביום לתחנה המשדרת כל היממה. ליבני, שהיה עורך במחנה, הובא לתחנה שרבים בצמרת הצבא רצו לסגור. הוא הובא לניסיון ופעל בשיטתו של **פינחס ספיר**, שיטת „חאפ בתוך הצבא." פעם הוסיף שעתיים שידור. כאשר במטכ"ל היו מגלים ששעות־השידור הורחבו, היו מזעיקים אותו ודורשים הסבר. ליבני טען שזה לא עולה בכסף או בכוח־אדם נוסף, וכך היה נפטר מהם. את הכסף שהיה דרוש להפעלת התחנה הגדלה הוא קיבל אחרי תחנונים ועל בסיס קשרים אישיים עם חלק מצמרת צה"ל באותה תקופה. בשלב מסויים הפכה התחנה הצבאית לתחנה שבה שודרו תוכניות אזרחיות פוליטיות. סגן־קצין־חינוך־ראשי **ישעיהו („שייקה") תדמור**, הכין תזכיר שבו דרש להחזיר את התחנה לאופיה הצבאי. למרות שדעתו לא התקבלה, היו במטכ"ל שדרשו להחזיר את התחנה למימדיה הקודמים. הרעיון נדחה, ושיטת ליבני הפכה למציאות.

■ כאשר הגיע ליבני לתחנה היה שם אולפן אחד שבו הקליטו, בישלו ושידרו את התוכניות. במקום היו ארבעה חדרים בלבד, וליבני ישב מחוץ לתחנה, כדי לתכנן את לוח־המישדרים הראשון שלה. הוא ישב בקפה רוול לבדו, ועבר על הלוח. אחד הסעיפים היה „איש אחד מראיין איש אחד," אך מראיין לא היה. לבית־הקפה נכנס מנהל התיאטרון הקאמרי, **יעקב אגמון**, שהיה חסר ניסיון כלשהו בעתונות וברדיו. ליבני נזכר, שחצי שנה קודם לכן הוא פגש באגמון בבית סוקולוב. היה זה בעת מסיבת־עיתונאים שערך התיאטרון. אגמון הציג את הדברים בקול אמין ומשכנע. ליבני פנה לאגמון והציע לו להגיש תוכנית ראיונות אישית בתחנה. אגמון סירב. לבסוף שוכנע לעשות ניסיון. באולפן הקטן של התחנה הכין אגמון ארבע תוכניות דמה, ומזה 14 שנה הוא מגיש בקביעות את שאלות אישיות, שהיא חלק בלתי־נפרד מתוכניות־השבת של התחנה.

■ דרך מקורית להפוך כתבי־החוץ ועיתונאים אופוזיציוניים לתומכי מהלך צבאי זה או אחר מציע **רון בן־**

עליזה בגין מובלת בכיסא־גלגלים למכירה הפומבית ב„בית־אסיה". אשת ראש־הממשלה באה למקום, שם נערכה מכירה שהכנסותיה קודש ל„ליב"י", באיחור של שעה, והתקבלה על־ידי בני מישפחת אייזנברג, בעלי הבניין. עליזה בגין היתה אורחת־הכבוד במכירה.

אנשים

ישי. הכתב הצבאי של הטל־וויזיה הישראלית, שמתח ביקו־רת, בפומבי, על גישת „ערפל הקרב" שהנהיג צה"ל בתחילת מילחמת הלבנון, הציע שכתבים וצוותי טלוויזיה יסופחו ליחי־דות הלוחמות. כאשר הם יהיו חשופים לאותן סכנות והמוות יארוב להם בכל פינה, באופן טיבעי הם יחושו הזדהות עם אותם שהם מלווים בקרב. בן־ישי הביא דוגמה אישית. הוא נסע כנציג הטלוויזיה לסקר את הקרבות בין היוונים והתורכים באי השכן קפריסין. לא היה לו שום עניין להיות בעד אחד מ־שני הצדדים. במיקרה הוא היה עם יוונים, כאשר כל הקבוצה הותקפה וכך הפך למזדהה עם האינטרס היווני.

■ כשהתבקש בן־ישי לאפ־יין את מילחמת־הלבנון הוא א־מר שכיום אין גנרלים עם סיגר ועם אגו מפותח, אלא מפקדים מיקצועיים־בינוניים — פחות מילחמות־גנרלים, אך פחות מ־קוריות ותנופה. לדבריו, כאשר בוא ראה בבית מעל המירקע, את המתרחש בחזית, המראות היו נוראיים. אך לעומת זאת, בשטח זה נראה הרבה פחות מ־מפחיד.

■ ח"כ הליברלים **פינחס גולדשטיין,** יבלה את פגרת־הקיץ של הכנסת בשירות מי־לואים בצפון הארץ. הח"כ, בו־גר הפנימיה הצבאית, מוצב בגדוד שלא שובץ ב־מילחמת הלבנון. עתה, אחרי שאנשי המילואים שבו נקראו לשירות בצפון, הוא החליט ש־הוא ייצא עימם אך הוא הציב מיגבלה אחת: שיותר לו לצאת לכל ישיבות ועדת־החוץ־והב־ביטחון של הכנסת, שאליה הוא הצטרף במקומו של ח"כ ליברלים אחר, **דרור זייגר־מן,** שפרש בעיקבות הסכם רוטציה ביניהם.

■ חוויות מבית־הכלא, יו־דע לספר ח"כ המערך **ירוחם משל.** הוא היה אורח הצגת אסירים שהתקיימה מאחורי שערי הכלא, לאורחים ול־ח"כים. בתחילת ההצגה עלה לבימה המנחה ואמר: „אל תס־תכלו עלינו כל־כך מגבוה. היום אנחנו, מחר אתם!"

ריימונדה אל־טאוויל העיתונאית הפלסטינית מרמאללה, שופעת חיוכים באה עם בתה האלה, בת ה־17 וחצי, לכנס יובל ה־25 של העיתון „ניו אאוט־לוק", שהתקיים במועדון „צוותא". לפני התחלת הערב היא נפגשה עם באי־האירוע, ביניהם איש מפ"ם, לטיף דורי, שדאג להשקות את אורחיו הפלסטינים במשקאות חריפים. כאשר החלה אל־טוויל לשאת את דבריה השתררה תדהמה בקהל. היא הטילה ספק בכוחו של מחנה־השלום הישראלי כאשר בני־עמה נטבחים בביירות או נמצאים תחת שילטון צבאי בשטחים ומסתובבים ללא זהות מדינית.

■ הפקת הסרט מתחת ל־אף, על שודדי כספת־המישט־רה שנתפסו, העמיד את המ־פיק, **רון אקרמן,** והבימאי **יעקב** („יענקול") **גולדוואסר** לפני בעיית־תסריט. אחרי ש־הם לא קיבלו עזרה מהמיש־טרה, הם פנו לשודדים שנת־פסו ושנשפטו. כך הם נפגשו בכלא עם **משה חדד** ו**עמי־רם אביחייל,** שהסכימו ל־שתף פעולה תמורת תשלום. מפיקי הסרט דחו את ההצעה ובכוחות עצמם בנו את עלילת הסרט. תוך כדי הצילומים הג־יע למקום שותף שלישי ל־פרשה, **משה** („מושון") **מאיה.** הוא התלהב מהרעיון והציע לעזור בהכנת התסריט. בקשתו נדחתה כי הצילומים היו כבר בשלבים אחרונים.

■ ראש־המועצה המקומית מטולה, **יוסי גולדברג,** הת־בגר במהלך מילחמת־הלבנון בחמש שנים שלמות. בתחילת המילחמה היה אמור להיערך במקום טקס חגיגי במלאות 85 שנה לייסוד מטולה. שלישה ימים לפני הטקס פרצה המיל־חמה והטקס נדחה. אחרי שה־גבול הצפוני נפתח, באו למקים נכבדים מהעיירה הלבנונית חצבייה וטענו באוזני גולדברג, שאביו היה מוכתר מטולה, שלפי חשבונם המושבה היא בת 90.

■ השחקן **חיים חובה,** המגלם את תפקיד הצייר **אמ־דיאו מודלאני,** במחזה בעל אותו שם, נכנס לתפקידו במלוא המרץ. במחזה שיועלה בתיאט־רון באר־שבע, קורא הצייר את כיתבי המשורר האיטלקי **אלי־גיירי דאנטה** בשפת המקור — באיטלקית. חובה לא התע־צל. הוא השאיל ספר שירים של דנטה במקור מאוניברסיטת באר־שבע, ואחיו של חובה, הש־שולט בשפה האיטלקית, מלמד אותו לקרוא את שירי המשורר.

■ הקולנוען **שאול דישי,** העוסק בימים אלה בליהוק סיר־טו הקצר הסוף, נתקל בבעיית גיוס כסף להפקה. הוא הגיע ל־מסקנה, שיוכל להתגבר על ה־בעיה על־ידי מתן פירסומת סמוייה באחת הסצינות בסרט לחברה כלשהי. בפועל, הוא מ־תקשה גם לכך, משום שרוב הסרט עוסק בגסיסת הגיבורה ובהלווייתה. כאן הוא התקשה למצוא חסויות של חברות. ב־סוף הסרט נראית הגיבורה ב־ביתה שותה תה. הוא מקווה שחברה ליצור תה תסכים לתת את חסותה לסרט, ובכך לאפ־שר לו להפיק אותו בהקדם.

■ מילחמת־הלבנון הביאה למתנגדיה הרבה שיחות־טלפון ומכתבים מאיימים בסיגנון „נר־צח אותך!" אך נוסח שהתקבל בביתה של ח"כ **שולמית א־לוני** היה שונה. „לי אומרים שיאנסו אותי במרכז השוק, יק־שרו אותי למיגדל ביפו ואחר־כך יחתכו אותי לחתיכות. את זה אולי אמר מטורף, אבל גם ברחוב יש מאיימים. אחד היה משום מה, רחב־לב כלפי, והוא אמר שלא איכפת לו שאחיה עד 120, אך שיהיה לי שיתוק בפה, במעיים, ברגליים ובידיים. הוא אפילו זיהה את עצמו." בראיון **לאיתן דנציג** סיפרה אלוני שבראש מרבית מיכתבי האיום שהיא מקבלת רשומים ראשי התיבות ב"ה, פתיחה ה־מקובלת על אנשים דתיים, ש־פירושה: בעזרת השם. מרבית המיכתבים מגיעים ממרכז ה־ארץ. הם אינם מהחזית.

■ מפקד כלא־רמלה, **דויד פרי,** שביקר במחנה־המעצר לפלסטינים ליד נבטייה, זכה לקבלת־פנים נלהבת. במקום היו פלסטינים שישבו אצלו ב־כלא, שוחררו אחרי מילחמת הליטני בעיקבות החלפת שבו־יים עם אש"ף, ונמצאים עתה בידי צה"ל. פרי, שיצא לשם כדי לתת עצות מיקצועיות ל־מפקדי־המחנה, מצא עצמו מ־נהל שיחות חבריות עם חלק מהשבויים.

זיוה להט מתאפרת. אשתו של ראש עיריית תל־אביב היתה בין הבאים ל„בית־אסיה". היא לא קנתה דבר, אך ניסתה לשכנע רוכשים שיתרמו את הרכישה לטובת אחד המוסיאונים בעיר. בין שיכנוע לשיכנוע מצאה זמן להתאפר.

מני פאר מקבל טיפול ממאפרת הטלוויזיה עדה לזרוביץ', לפני תחילת השידור הישיר מבית אסיה. לזרוביץ', המאפרת הקבועה של תוכנית הטלוויזיה שעה טובה, שאותה מנחה פאר, אמרה שהיא באה כדי לשמור שפאר לא יאופר חלילה על־ידי מאפרת אחרת. היא אף נסעה לאפר אותו בלבנון.

שלום גניש לוחש למוניה שפיראי הקבלן, שאינו נראה לעיתים תכופות באירועים פומביים, בא למכירה הפומבית ל„ליב"יתרום" עם חברו, סוחר־המכוניות מוניה שפירא. גניש נמנע מלהרים את ידו במהלך הערב. הוא היה עושה זאת באמצעות שפירא, שהשתתף במכירה אחרי שקיבל הוראות מגניש.

בלונים

מאת דניאלה שמי

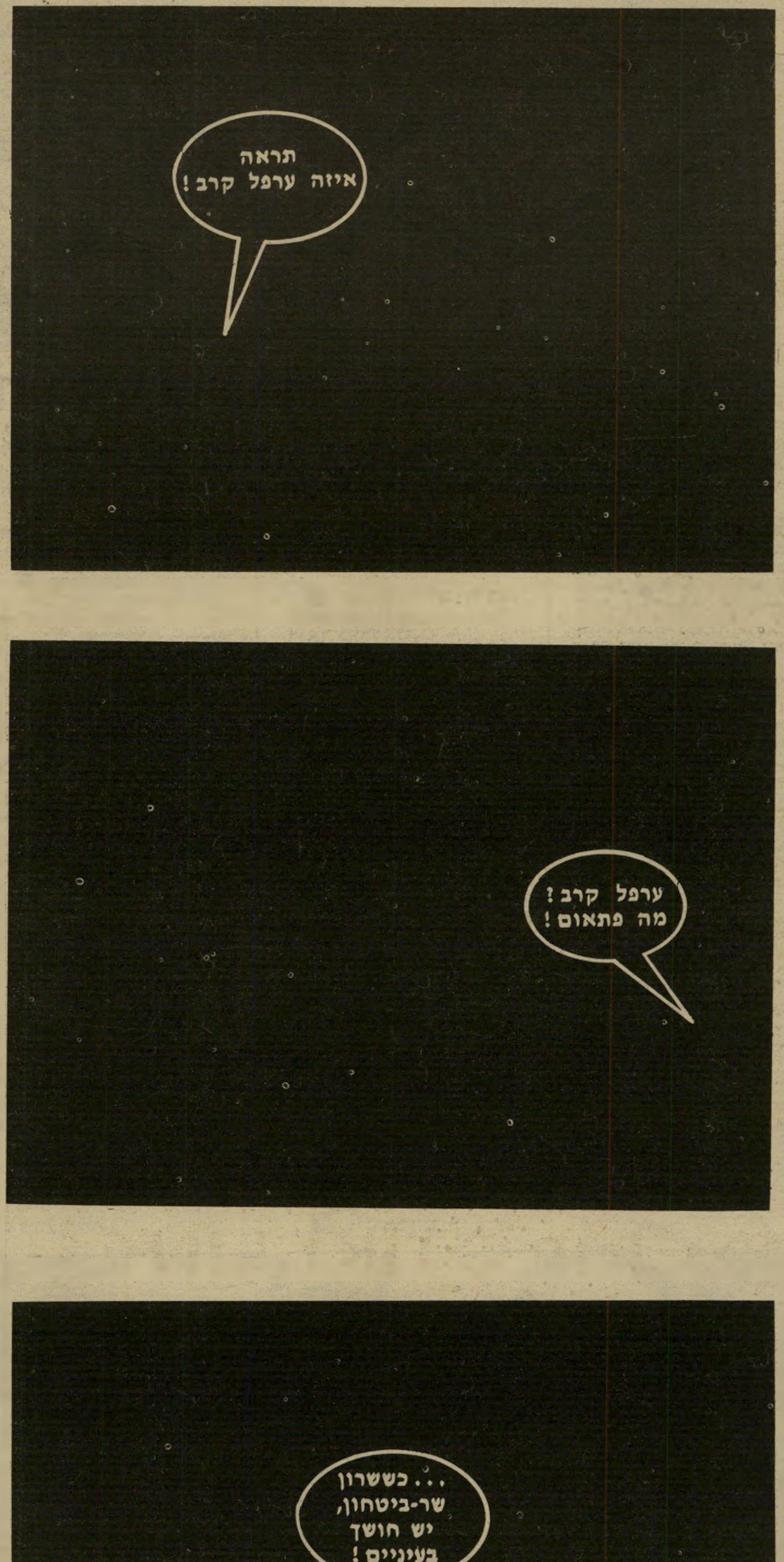

אנשים

איך נכנסה פנינה רוזנבלום לבית אסיה ומה אכלו בבית ראש־הממשלה

■ בין באי המכירה ה־פומבית של ליבי״תרוס, שנער־כה בבית אסיה, היתה גם פני־נה רוזנבלום, שנכנסה לשם עם הזמנה בידה. ערב האירוע היא פנתה למנכ״ל רשות ה־שידור, יוסף („טומי״) לפיד, וביקשה שיסדר לה הזמנה. ב־קשתה מולאה והיא קיבלה את ההזמנה של מנהל הטלוויזיה, טוביה סער, שלא בא למ־כירה. אך מסתבר, שגם כש־היא מצוידת בהזמנות, היא לא

יואב ששון, נשברו. המאר־גנים התלבטו איך להודיע לו על כך. לבסוף נשלחה גוגה רג׳ואן והיא סיפרה לו על כך בחשש. ששון אמר לה: „לא נורא. לא נורא. זה רק כלים, לא בני־אדם חלילה. תבואו ו־תקחו משהו אחר.״

■ קוראי מעריב בוודאי רצו לדעת מהו המתכון לעוגת טנק המרכבה. כתב העיתון אבי בר־יוסף דיווח לקור־

אלכס גילעדי מודד שימלה בבוטיק החדש שפתח בתל־אביב עם עוזרת־הפקה ב־טלוויזיה, לאה זהבי, ואשת־העסקים נורית קובלנץ. גילעדי, מי שהיה ראש מחלקת הספורט בטלוויזיה והעובד כמנהל במחלקת הספורט של אן־בי־סי באירופה, הביא לפתיחה את חבריו הוותיקים.

מתקבלת בעין־יפה. כשראתה אותה בפתח אסתר זוכוביצ־קי, בתו של המיליונר היהו־די־יפאני שאול אייזנברג, היא שאלה את פנינה מי הז־מין אותה. פנינה השיבה בת־מימות וזוכוביצקי אמרה: „א־בל אני אחראית כאן.״ פנינה לא שתקה: „מי את בכלל?״ התשובה היתה: „זה המקום שלי״. פנינה נכנסה לאולם כ־שהיא מתעלמת מזוכוביצקי. אחרי שבירורה מי היא אמרה: „אם היה לי הכסף שלה והייתי נראית כמוה, הייתי מוותרת על כל הכסף, ורק לא להיראות כך. חוץ מזה, זו מחמאה בש־בילי אם הצלחתי לערער את הביטחון העצמי שלה.״

■ למחרת המכירה הפומ־בית נערכה ארוחת־ערב חגיגית למארגנים במועדון. גבי דב־ארה סיפר ששני כלי־זכוכית שנתן יהודי ממוצא איראני,

איו שעוגה כזאת הוגשה במ־סיבת יום־ההולדת של ה־69 של מנחם בגין. אך עוגה כזאת לא היתה בנמצא. בר־יוסף בא למקום באיחור ושאל את חבריו העיתונאים אם הוא הפסיד מ־שהו. אמרו לו: „עוגה בצורת טנק המרכבה.״ בר־יוסף לא הבין שמדובר בבדיחה, וכך ה־סיפור המצוץ מן האצבע הפך לכותרת בצהרון, המתיימר ל־היות הנפוץ ביותר במדינה.

■ רבים שאלו את עצמם כיצד מצליח בועז אפלבוים, עוזרו של שימעון פרס, ל־עבוד כמה חודשים ברציפות כ־מנהל מישמרת במיסעדת־בלינ־צ׳ס בצפון תל־אביב. אפלבאום עמד בתנאי שהיתנה לו בעל המקום, רימון בן־יקר, שא־מר לו: „אל תביא את האינט־ריגות והסיכסוכים שלך עם כל העולם למיסעדה.״

איכות גבוהה במחיר נמוך
"דירון" מציע לך

ובתשלומים נוחים

35% במזומן+4 תשלומים

בית האופנה לריהוט מודרני

דירון

ת"א-אבן גבירול 30 טל.03-252470
ירושלים-יד החרוצים 14 אזור תעשיה
תלפיות טל.02-716368/9

פינת אוכל
"טימוטי" תוצרת I.C.M. איטליה
שולחן להגדלה +
6 כסאות

מחיר מבצע: 14,520.- ש'
למשלמים במזומן: 10,164.- ש'
* המחירים כוללים מ.ע.מ.

פינת אוכל:
שולחן "קנזס" עגול +
4 כסאות "ברויאר" קש

מחיר מבצע: 14,380.- ש'
למשלמים במזומן: 11,504.- ש'
* המחירים כוללים מ.ע.מ.

שום חופשה לא מגיעה לירכתיים של "אטלס"
7 ימים על הים

סיווג בטיחותי
אטלס, ב',
1951

מ-423$

באונית־פאר, 6 ארוחות ביום, שפע של בידור והנאה מאופק עד אופק.
המסלול: אשדוד, פורט־סעיד, פאטמוס, קוסדאס, (תורקיה), פיראוס, רודוס, אשדוד.

10% הנחה

למשתחררים ממלואים ולבני-משפחותיהם
אפשרות לתשלומים בלי ריבית

EPIROTIKI LINES

הסוכנים הכלליים:
אלאלוף ושות׳·ספנות בע"מ

תל־אביב: אנגל 6, טל׳ 622591, 615283. **חיפה:** היאט 6, טל׳ 671742. **אשדוד:** הנמל, ביתן 16, טל׳ 34541.

הזמן כבר עכשיו מקום
למודעות בגליון

ראש השנה

המוגדל והחגיגי של

העולם הזה

שיצא לאור ב־15. 9. 82

תן טרמפ לחייל

אירופה עם EURAIL PASS תענוג אמיתי !!

כרטיס "יורייל־פס" - כרטיס חופשי לרכבות אירופה - הדרך הנוחה
והחסכונית ביותר לראות הרבה מדינות באירופה ולהנות מנופן המרהיב.
המחיר לשבוע (7 ימים)
$200

נציגים בישראל E.W.T.R. פרטים אצל כל סוכני הנסיעות

ערב אהבה הפך לערב שידי

מולדת ✶ האם השקיע המפיק

החייב כספים בהפקה ראוותנית חדשה

השקעות מרתוניות

„בוא לשתות כוסית אחרי ההצגה," הפצירה אשתו של המפיק הצעיר. „בסדר, אם את כל כך מבקשת, אז בבקשה." הזוג לקח את המכונית ונסע למועדון.

אני אוהבת מסיבות כאלה, בייחוד כשהתייצבו השניים בפתח הדלת, נדלקו לפתע האורות, קבוצה של שחורי־עור ולבנים שרה במקצועיות: „יום הולדת שמח!" באנגלית, כמובן.

אני אוהבת מסיבות כאלה, ביחוד שהשימחה מתרחשת מאחרי הקלעים. במסיבות כאלה שוכחים לרגע את האינטריגות הקטנות המתרחשות על הבימה, וחוגגים אותה על גדול. בפרט שהמסיבה שמדובר בה כאן היא מסיבת־ההפתעה, שערכו כוכבי להקת הבלט ברודווי דאנס מרתון למפיק הצעיר של ההצגה, **חנניה פוקס**, שעסקיו הרגילים הם לאו דווקא בתחום האמנות.

חנניה הוא מנהל סוכנויות־ביטוח, יחד עם שותף מפורסם מאוד, בעל רגליי הזהב לשעבר, הכדורגלן **גיורא שפיגל**, שפרש לעסקים. לכן לא הופתעתי כשגיליתי בין החוגגים שמות מעולם־הספורט, כמו **טל ברודי**, שגם הוא היום בעיסקי־הביטוח. טל הביא איתו את ידידו, שחקן הכדורסל **ג'ק צימרמן**, שישחק בעונה הבאה עם קבוצת מכבי תל־אביב.

ביקשתי לשוחח מעט עם המפיק הצעיר „מה פיתאום עברתי מעיסקי ביטוח לעיסקי שאו־ביזנס? לא עברתי, אני עושה גם את זה וגם את זה. בא אלי **אמנון ברנזון** עם רעיון טוב, הפגיש אותי עם **אהוד מנור**, נדלקתי וגייסתי משקיעים. אני משקיע? מה פיתאום! לא שמתי פרוטה בעסק. שיבעת המשקיעים הם ששמו מאות אלפי דולרים, לא אני."

להפיק מופע כזה בברודווי, למשל, עולה 4 וחצי מיליון דולר. לכן עשה הראש הצברי הזה — דור רביעי בארץ — את החישוב הפשוט: להפיק בארץ יהיה יותר זול, ואת הרווחים יגרפו בברודווי. את הרקדנים הביאו מחו"ל, ולכן קמה צעקה גדולה באיגוד אמני־ישראל.

מה, הרקדנים והשחקנים בארץ כבר לא מספיק טובים בשביל הפקה כזאת? חנניה ניסה להצטדק ואמר: „סביב ההפקה הזאת עומדים 30 ישראלים, אבל לא על הבימה."

בטח, מה שבחוץ נוצץ יותר. אבל לפי מה שחזו עיני, בערב קודם, ההצגה הזאת היא קיטש מבולבל ושבלוני, וכבר ראינו הפקות מסוג זה שנעשו בארץ ושאינן נופלות במאומה ואולי עולות בהרבה על הפקה זו. כשביקשתי תגובה על צעקה נוספת, שקמה בעיקבות העיסקתו של המנהל האמנותי **אמנון ברנזון**, החייב לאנשים כספים רבים כתוצאה מהפקות קודמות שלו שנכשלו, הגיב פוקס: „נכון שברנזון חייב הרבה כספים, אבל הוא לא השקיע פרוטה בעסק הזה. בסך־הכל שילמנו לו עבור הרעיון סכום שלא עולה על כמה עשרות אלפי לירות, ועוד כרטיס־טיסה הלוך וחזור לברודווי. בזאת הסתיים תפקידו."

הפתעה בצורת עוגת יומולדת ובקבוק שמפניה למפיק חנניה פוקס, איש־ביטוח הפוזל לבידור.

יפהפיה בלבן היא הרקדנית סוזאן דגלאס הצעירה. סוזאן, בעלת כישרון הזימרה, הפגינה גם כושר ריקוד על רחבת הריקודים במסיבה. היא מגלמת במופע דמות של נערה כושית, שאהובה זונח אותה.

אהבה בשחור־לבן מתרחשת מאחורי הקלעים בין הרקדן הבלונדי ג'ון ריינינגה, יליד אוהיו, ובין הרקדנית הכושית רנה רודריגז. סיפור אהבה אמיתי הדומה למתרחש על הבמה.

לבנה ושחור חלי ססבון, מנהלת מחלקת תילבושות של ההצגה, מונפת בזרועותיו של כוכב המופע, אלווין דייוויס. חלי, שלבשה מיכנסי־זהב הדוקים ומגפי־עור, השתלבה היטב בין שחקני ההצגה והשתעשעה עימם.

אחים ואחיות שחקן הכדורסל האמריקאי ג'ק צימרמן (משמאל), שבא לשחק עם קבוצת מכבי תל־אביב בעונה הבאה, הביא עימו תיגבורת, שתי אחיותיו התאומות, אן (משמאל) ומרי (מימין), ואת אחיו מייק.

לא אהבה ולא בטיח

גם לבוש לבן לא היה שם — האמנים העדיפו לבוא בלבוש רגיל, חופשי ואפילו זרוק. הזמרים ויתרו על שירי־האהבה שנתבקשו לשיר והעדיפו לשיר דווקא שירי־מולדת. בכל זאת נהניתי מאוד

„בואו לסליק לערב של אהבה, והת־לבשו בלבן," נאמר בהזמנה שקיבלתי. מכיוון שמדובר היה בט"ו באב, שהוא כידוע חג של אהבה, חשבתי לתומי שכמו במקורות, תפזזנה בתולות לבושות בלבן, עונדות זרי־פרחים, עלמי־חן יקרקרו סבי־בן ואולי מישהו גם יחטוף מישהי ותהיה כאן הרבה אהבה.

את שציפה לי בבואי לאותו אירוע, לא הייתי מכנה בדיוק בשם אהבה. בין המוזמנים היו אמנים רבים, ובקרב עמיתים אלה, אמן לאמן זאב יותר מ־אשר אוהב. לכן אהבה בטח לא היתה שם.

אלוהים באופרת־רוק חדשה, הוא תפקידו של דודו זר, המחבק את אשתו, הזמרת מיכל נוי.

פטיש בראש מקבל איש־הרדיו שמואל שי, הפוער את פיו לרווחה כאילו קיבל מכה. שי ישב ליד שולחן עמוס פירות, ירקות וגבינות ומעליו כרזה הסתדרותית מימי המנדט, המדברת בשבחה של עבודה עברית.

רגליים נתונות בגרביים לבנים, מציצות מתוך חצאית המיני הלבנה של האופנאית ניצה שוחט.

מבט למעלה שולחים שחקן התיאטרון שלמה וישינסקי, שנראה מנומנם מעט, ומולי שפירא, מנהל מחלקת־הבידור של גלי־צה"ל. וישינסקי הגיע למועדון בחברת אשתו אסנת. מולי נראה עליז, למרות המתרחש בתחנה.

קסדה בריטית שם על ראשו ה־רקדן־שחקן נתן עוקב. נתן, רקדן־לשעבר בענבל, המופיע בילדי הכרך.

מהערב הזה. המקום עצמו, המדגיש את העובדה שהוא מועדון עברי, עומד בניגוד קוטבי למועדונים אחרים, שבהם נתברכנו לאחרונה. האווירה פשוטה, ללא שמץ של סנוביות, האנשים אינם נוצצים וזוהרים. לכאן לא באים לעשות רושם ולהיראות, לכאן באים לבלות.

סיסמות מימי המנדט כמו: „בריטים, הסתלקו מהמולדת!" „התיישבות עכשיו!" ו„הכלניות מסריחים!" כתובות על הקי־רות. שמעתי איך איש אחד קצת מבוגר מסביר לפרגית שבחברתו כי הכתובת הקשורה לכלנית אינה שגיאה בעברית, כי הכוונה היא לא לפרח, אלא לחיילי הבריגדה הבריטית המוטסת, שסימלו אז את הכובש הבריטי וכונו כך בגלל ה־כומתות האדומות שלהם.

מי שבכל זאת הזכיר שאנחנו מצויים בחג־האהבה הקיצי, היה המשורר **דויד אבידן**, המקיים את מצוות ט"ו באב במשך כל השנה, שבא הפעם בחברת ידידה חדשה העונה לשם **רוני**.

האורחים שמעו בחצי אוזן בלבד את התוכנית האמנותית ועסקו ברובם בשי־חותיהם. הזמר **עוזי מאירי** שר בליוויו של הגיטריסט **עמנואל קרטן**. גם **סוזי מילר**, זו שהיתה פעם בהאחים והאחיות שרה משירי נעמי שמר, ואת מלאכת ה־הנחיה נטלו לידיהם הפסנתרן **עוזי הסנר** והשחקן **נתן** („החתול שמיל"), **דטנר**, שציין באוזניי את העובדה שהוא די מתוסכל מכך שהוא נאלץ להופיע, בעיקר בימי החום האלה, במסיכה, אם כי קהל הצופים סקרן מאוד לגלות את השחקן מאחורי המסיכה.

השימחה האמיתית של הערב התחילה ברגע שלבימה עלה הזמר הצעיר **דודו זר**. הבחור הזה יודע בדיוק איך מחזי־קים את הקהל. בקול אדיר וחם הוא שר מחרוזת שירים, הכוללת שירים מתוך המחזמר שיער. כמה נערות צעי־רות בקהל לא התאפקו, קמו ורקדו לצלילי קולו ונגינתו של דודו. אין ספק האמן הזה הוא משהו מיוחד.

שמעתי מישהי לוחשת למישהו: „לאן הולכים?" התשובה שנלחשה לעברה ב־קול מחריש אוזניים היתה: „עכשיו נקיים באמת את מצוות ט"ו באב."

בובה האופנאית דבורה דיטמן משתעשעת עם בובה בצו־רת חייל, וחושפת זוג רגליים נאות.

נירה גל

קטעים

על המימשל שאינו מכסה את פניו בצעיף ומה אומר מרידור על הפליטים * מי מאשים את מי בנאציזם ושתי גירסות על „ליב"יתרום"

מתחילה פרשת הכח

אורי ברנשטיין:

יש רגעים בחיי עם שבהם גורלו נחתך לדורות. ההיסטוריונים רואים, מטווח של שנים, את שעת־המיפנה, את הרגע שבו התחולל השינוי הנחרץ בתולדות אומה. הפעם אנחנו יכולים לעמוד על כך מקרוב. כאן בביירות, בשוויון־הנפש הנורא שלנו, תם צידוק השואה. עד כאן, „בדם ובאש יהודה תקום." מכאן ואילך, חלילה: „בדם ואש יהודה תיפול." זהו הרגע שבו נסתיימה הסאגה הציונית, סיפורו של העם הנרדף

דנקנר יריב

הבונה את חייו החדשים על עקרונות של מוסר וצדק. מכאן מתחילה פרשת־הכות, סיפורו של עם אלים וחסר־ערכים, שמאום לא יעמוד בדרכו להגשמת מטרותיו הלאו־מיות.

„הארץ" 5.8.1982

יואב קרני:

הם באו בשבילי

יזכור־נא הציבור, בין אם הוא ציבור העיתונאים במדינת־ישראל, ובין אם הוא ציבור בני־החורין סתם; יזכור־נא הציבור, שחרותו אינה נמדדת רק בשיעור־הריחוק של הקטיושות. יזכור־נא הציבור מה שאמר פעם כוהן־דת פרוטסטאנטי, יוהאנס נימלר, על אימת־השתיקה:

תחילה הם באו בשביל היהודים
ואני לא הרמתי קול —
כי לא הייתי יהודי.

אז הם באו בשביל הקומוניסטים
ואני לא הרמתי קול —
כי לא הייתי קומוניסט.

אז הם באו בשביל הטרייד־יוניוניסטים
ואני לא הרמתי קול —
כי לא הייתי טרייד־יוניוניסט.

אז הם באו בשבילי —
ואיש לא נשאר
כדי להרים קול בשבילי.

מי שאיננו חוקק את הדברים האלה על לוח־ליבו — בשינויי זמן, נסיבות ושמות — אינו ראוי כלל להיחשב לבן־חורין.

„ידיעות אחרונות" 4.8.1982

משה דור:

אין צעיף

לאט־לאט בלי להרפות ובלי להניח, מתגבר הלחץ מגבוה על הטלוויזיה, על קול־ישראל ועל גלי־צה"ל.

ובחזית הזאת יש הישגים ודאיים: הצי־נורות מסתתמים והולכים, המידע נעשה יותר ויותר סלקטיבי, עיתונאים מודחים או מת־יישרים.

על מלכת צרפת, קאתרין לבית מדיצ'י (נולדה ב־1519, מתה ב־1588), אמר אחד מבני־דורה שהיא „אשה יפה, כל אימת שפניה מכוסים בצעיף." המימשל שלנו אף איננו טורח לכסות את פניו בצעיף. הברירה האחת שהוא מותיר לנו היא לשבור את הראי שפניו נשקפות ממנו.

„מעריב" 4.8.1982

דוב ירמיה:

פליטים בפעם השלישית

סיפור עשרות אלפי הפלסטינים, ילדים, נשים וקשישים, שהפכו במילחמה זו לפלי־טים בפעם השנייה או השלישית — עוד יסופר, ואת חשבונו האנושי והמוסרי הכבד עוד נשלם, לצערי, בעתיד. אשר לדברי תא"ד מיימון בעניין זה, ברצוני לציין:

● עד היום לא נקבעה בנושא זה כל מדיניות. כאשר נשאל השר מרידור, בישיבה ב־18.6.82, מהי המדיניות לגביהם, ענה — תוך תנועת ידיים מתאימה — „תדחפו אותם מזרחה."

● ההתייחסות היחידה של מפקדינו לנושא הפליטים הפלסטיניים הסתכמה באיסור מוח־לט לטפל בהם במיסגרת עבודתנו. אם לחצנו בעניין זה נענינו: „שתטפל בהם אונר"א."

„על המשמר" 5.8.1982

אמנון דנקנר:

הגרועות שבאומות

כשמשווים בעולם את מעשינו בביירות למעשי הנאצים אין הכוונה דווקא למעשי אס־אס וגסטאפו. כדאי שנבין, לפני שאנחנו פותחים בקקפוניה של היעלבות מתחסדת, כי הכוונה היא, בדרך כלל, לוורמאכט וללופט־וואפה ולפעולותיהם האכזריות וחסרות ההת־חשבות בתוך ערים צפופות אוכלוסין כדי לזרוע הרס, הרג ואימה, בדרך להשגת ה־מטרות הצבאיות. במקום לקפוץ מייד למסעים מפוקפקים של האשמות באנטי־שמיות ובעירבוב מושגים, כדאי שניתן דעתנו לכך שבמסע על ביירות אנו מתקרבים במידה מסוכנת לשפל מדרגה מוסרי של הגרועות שבאומות.

„הארץ" 5.8.1982

אליהו עמיקם:

העם בכל זוהרו

היה לילה אחד בטלוויזיה, ליל ליבי"תרום, שבו הובסו שיקרי כל הלילות הטלוויזיוניים, כל עלילותיהם, כל הדיסאינפורמציה שהיתה בהם. זה היה הלילה, שבו הוזמו כל כזבי העיתונות על העם, על צבאו ועל המורל שלו.

העם עמד בכל זוהרו, מול מצלמת הטל־וויזיה, כשמש בגבורתה. זוהרו לא הועם תחת הררי הבוץ, שהוטחו בו.

אולם ליל־חסד אחד אינו מביא את הפיתרון. מה גם שהשונא ייצא בוודאי עתה מגידרו ויגייס יותר בוץ ויותר זוהמה, כדי להשתיק את הקול ולהאפיל על האור.

„ידיעות אחרונות" 6.8.1982

חנה זמר:

הצבא מבקש נדבות

בשבילי זה היה מחזה מביש, לפרקים ממש נוסח אמריקה, ולא במיטבה. איזו בושה. מביתם של הורי יצאה הרבה צדקה, ותמיד חינכו אותי על מתן בסתר. החזיון הזה של תרומה לאור המצלמות, ולא במעט למען המצלמות, הוולגאריות של המתרימים והתורמים כאחד.

זו פרשה אחת, אולי הפחות חשובה. החשו־בה יותר, העקרונית, המתייחסת לא רק לערב זה אלא לפעולתה של ליב"י בכלל, היא השערוריה, שהגוף העשיר ביותר ב־מדינת־ישראל מבקש נדבות; הצבא הממוסד היחיד בעולם המבקש נדבות — נוסף למי־סים.

„דבר" 6.8.1982

פסוקי השבוע

● ראש־הממשלה מנחם בגין, ל־נשיא ארצות־הברית, רונלד רגן: „אני חש כראש־ממשלה המוסמך להורות לצבא אמיץ העומד מול פני ברלין, שם מסתתרים בתוך אזרחים חפים מפשע, היטלר ומרעיו, בבונקר עמוק מתחת לאדמה."

● ח"כ מפ"ם לשעבר, חייקה גרוס־מן לנ"ל: „לו הייתי בכנסת, הייתי תובעת לכנס את הכנסת כדי להחזיר אותך לשפיות דעתך."

● זיווה יריב: „ידעתם? ממש ברגע האחרון הודיע מאיר לנסקי שלצערו לא יוכל להשתתף במכירה הפומבית של ליב"י־תרום."

● העיתונאי שלום רוזנפלד: „צה"ל שיפר עמדותיו במערב ביירות. הודעה על כך נמסרה לשרים."

● המחזאי יהושע סובול: „אל תאמר הכנסת הוציאה את עצמה לפגרה. אמור הכנסת התפגרה."

● הנ"ל, על דברי רפאל איתן, שהפית־רון הצבאי לבעיית אש"ף נראה באופק: „מה זה אופק? קו דמיוני, שככל שאתה מתקרב אליו הוא מתרחק."

● הסופר יורם קניוק, בתשובה למיש־אל של העיתונאית טלי זלינגר על המכירה הפומבית בליב"יתרום: „ציור־בלהות של ה־חברה הישראלית."

● יצחק בן־אהרון, על הנ"ל: „תיעב־

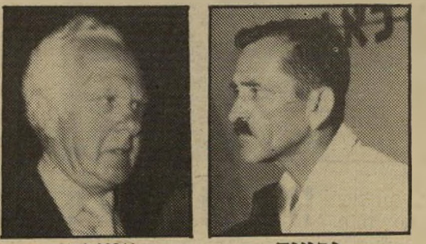

עמיקם ירמיה

תי את מה שראיתי — הפגנת המיליונרים השועים, המשחקים לא בכספם אלא בכספי העם והציבור."

● עזר וייצמן, באותו עניין: „אני לא אומר מילה על שום דבר כרגע בארץ־ישראל."

● הסופר דן בן־אמוץ: „סוף־סוף יש מיעוט קטן של אנשים מאושרים שלא יודעים קרוא וכתוב, ולכן לא נתונים לשטיפת־המוח היומית של העיתונות. אבל יש כאלה שלא ינומו ולא ינוחו עד שאפשר יהיה לשטוף את המוח לכל אזרח במדינה."

● העיתונאי קובי ניב: „סאטירה היא כמו דיבור אל הקיר. הם בכלל באיצטדיון אחר. אתה משחק בבלומפילד והם בימק"א."

● המשורר יב"י: „זוהי מדינה שרואה את האדם דרך כוונת האתנח והאתנן."

● הנ"ל: „הישראלי היפה, אחרי שהוא נלחם כארי, הוא מפגין בכיכר מלכי־ישראל למען השלום. כמה שהוא מכוער!"

● המשורר־זמר יעקב רוטבליט: „לחברה הישראלית אין תחליף פוסט־ציוני: הבעיה היא שכל תנועות־המחאה הולכות בתור לשגרירות האמריקאית לקבל ויזה."

במדינה

מישפט

הגנב של ג'יימס בונד

ארבע שנות מאסר לגונב מיסמכים מתיקי סטודנטים.

השיטה היתה פשוטה. מיכאל מאירי, 31, היה נכנס לספריית האוניברסיטה. הוא לא התכוון ללמוד, אבל היה משהו שמשך אותו לשם. סטודנטים הנכנסים לספרייה חייבים להשאיר את תי־קיהם בחוץ. רובם לוקחים איתם לספרייה את ארנק הכסף המזומן, אבל בתיקים המחכים בחוץ נו־תרים מיסמכים, פינקסי־צ'קים ו־כרטיסי־אשראי.

מאירי היה נכנס לספרייה, מס־תובב זמן מה. אחר־כך, בלי ש־איש ישגיח בו, היה יוצא, נוטל את התיק המרשים ביותר שהית בהישג־ידו, והולך איתו לדרכו. בחוץ היה פותח את התיק ו־מחטט בו. ברוב התיקים מצא תעודות־זהות, פינקסי־צ'קים ותעו־דות נוספות. הוא היה מוציא את החפצים שעניינו אותו, ואת התיק הריק היה משאיר.

באמצעות הצ'קים הגנובים היה קונה חפצים, כאשר הוא מזדהה בתעודות הזהות הגנובות. ערך החפצים שרכש כך היה 80 אלף שקל. אבל הוא לא הסתפק בכך. בעזרת אחת מתעודות הזהות ה־גנובות פתח חשבון־בנק, והוציא פינקס־צ'קים נוסף. הוא הציג עצ־מו בחברת אוויס בשם שבו פתח את החשבון ושכר מכונית. הוא התיימר לשלם בעזרת כרטיס־אש־ראי גנוב, נטל את המכונית ל־11 יום ולא שילם את הסכום של 12 אלף שקל, שהיה חייב עבור ההשכרה.

לצורך תדמית גברית. כא־שר נעצר לבסוף בחודש ינואר השנה, הובא לפני השופט אריה אבן־ארי, אולם הצליח לשכנע את השופט כי אם ישוחרר בערובה, לא יתקרב לאוניברסיטה ולא יג־נוב אפילו תיק ג'יימס בונד אחד נוסף. הוא שוחרר ממעצרו בראשית חודש מרס, ובמחצית החודש נתפס שוב כשהוא גונב תיקים באוניברסיטה.

כאשר הגיע מועד מישפטו לפני השופט המחוזי דויד ולך, הספיק הנאשם לצבור 78 אישומים. ל־סניגורו, נחמן בטיטו, לא נותר אלא לבקש רחמים על מרשו. הוא סיפר, כי בגלל מחלת סוכרת לא גוייס מאירי לצבא, והדבר פגע מאוד בתדמיתו הגברית. הוא התגרש פעמיים וחוייב במזונות לשתי גרושותיו. מכאן באו סיבו־כיו הכספיים והחובות שצבר.

השופט הציץ גם בחוות־דעת פסיכיאטרית שקיבל, ומצא כי ה־נאשם אינו חולה־נפש, להיפך. הוא אדם בעל אינטליגנציה גבוהה, אבל יש לו רקע אגוצנטרי ונרקיסיסטי. הוא שחצן ורוכש אמון הבריות. בקיצור — רמאי טיפוסי.

השופט התרשם גם מהמעילה באמונו של בית־המישפט, כאשר הנאשם הבטיח לשופט אבן־ארי להתרחק מהאוניברסיטה, ונתפס גונב תיקים שם אחרי ימים ספו־רים. על כן הטיל עליו בית־המישפט שבע שנות מאסר. מהן ארבע בפועל ושלוש על תנאי, שיתרחק מתיקי ג'יימס בונד.

מאת מאיר תדמור

הבורסה

„אפריקה" מחכה בארץ

יש לנו בורסה מצויינת. לא חשוב מה עושה הממשלה, מה עושר ארידור בשיטחו, או בגין ושרון בשטח שלהם. הבורסה לעולם עומדת. והיא עומדת טוב. המחזורים חזרו לגדולתם. השערים עולים, כמעט של כולם, ובעיקר של ההנפקות החדשות. גם קרנות־הנאמנות התאוששו מהר מאוד והם יעשו עד סוף החודש לא פחות, וקרוב לוודאי יותר, מאשר בחודש שעבר.

העצה הנאמנה שלי: לחזור לשיטת הטרמפים: לתפוס טרמפ על מניה לעשות 12% ולברוח. 2% הם לכבוד ההיטל.

רק השבוע היה לי ויכוח מעניין בעניין ההיטל. הצד השני אמר: תראה, כל פעם גובים 2% ובסוף יוציאו את כל הכסף מהבורסה, לאט אבל בטוח. אני אמרתי: כל זמן שיהיה ממה לגבות, יעלו המחזורים מעבר לאותם שני אחוזים, כדי שאפשר יהיה לשלם אותם. אני אומנם רק צד לוויכוח, אבל בינתיים גם צודק. ותראו איזה חודש יהיה החודש.

אלסקה - עוד לא נגמר

זוכרים את ה־180 מיליון שקל ששילמה אילנות של דיסקונט עבור הרכישה של החבילה המפורסמת של אלסקה ספורט־לייף וכלל סחר? הבטחתי לבדוק למה הם קנו. למה מכרו, היה ברור מלכתחילה. למה קנו, לא ברור. עדיין לא, אבל אני כבר בדרך. טיפשות וגאוותנות ירדו לעולם כרוכים יחד. אומרים לי שכדבר הזה קרה גם הפעם, בתוספת עמלת־תיווך. אני מכיר את מי שהצליח למכור את ה„לוקש" הכי גדול מאז הקמת המדינה. כל הכבוד.

אך לעניין זה יש השלכה מאוד לא סימפטית על הקרנות של אילנות. כשאלסקה וכלל יורדים, קורה לגמרי במיקרה, שגם הקרנות המתאימות יורדות. ייקח להם עוד הרבה זמן לשווק את הסחורה, אם בכלל.

קרן „רקל" היתה טובה. גם קרן „דולב" היתה בסדר. עכשיו לא כל־כך. הם יצטרכו לעשות מאמץ גדול לתקן את עצמם, למרות „אלסקה" ולמרות „כלל".

מניה ששווה זהב

אני רוצה להמשיך בענייני „לוקשים". מי שקורא בעיון את גיליון השערים היומי, ימצא בו אוצר בלום. אני לא עושה את זה. אין לי די זמן. אבל לפעמים אני נתקל במניה עם שם מכובד כמו אמישר. בדקתי את העניין. מתברר שהמניה הזו מחוללת פלאים. היא שווה אולי 100 ועומדת על 5000.

נכסים אין לחברה. הכל מכוסה בהלוואות לבעלים. הם דואגים לפרצופה הנאה. המצער הוא, שעם ישראל קונה ויש לי חשש מבוסס שימשיכו לקנות.

אבל זה כלום לעומת שיטה אחרת. נניח שאתה ברוקר ורוצה לעשות טובה לחבר'ה שלך, בעיקר אלה הקרובים אליך. מה עושים? אתה קונה להם מניות מסויימות. הן עולות. אחרי־כך אתה קונה לחברים של החברים. שערי המניות ממשיכים לעלות. ואם זה עולה, אז גם עם ישראל קונה. והחבר'ה הטובים שלך מתחילים למכור. סליחה, אתה מוכר עבורם. הם עצמם אפילו לא יודעים מה קורה בתיק, חוץ מהעובדה המשמחת שהוא תופח, ואפשר להחליף את המכונית, או סתם להכניס לתוכנית חיסכון סולידית על שם הילדים, כמה מאות אלפים של שקלים. מוסר השכל: צריך לדעת לבחור את החברים.

מי שרוצה לעשות כמה שקלים שלא יסע לאפריקה, אפריקה מחכה לו פה.

זהב טהור - כדאי

החבר הכי טוב של האשה — בעלה. זה מה שאתם חושבים. באירופה מתחילים לחשוב אחרת. תליון של 20 גרם מזהב מזוקק 999 זה החבר הכי חדש — עם אחריות של הבנק מוטבעת על התליון. עם מיספר מזהה. המחיר בהתאם למחירי השוק. תכשיט לכל דבר, שאינו מחייב רשיון יבוא, למשל, ועדין שווה את מישקלו בזהב.

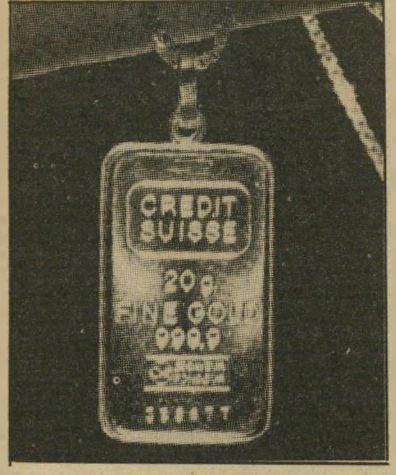

הכולבו: מיתקן לשמירת הלחות של הנעליים

שוב אנחנו חוזרים לכולבו הניו־יורקי האמאשר שלמר, המיועד למיליונרים וסתם משוגעים לדבר. בעיקבות הקטע הראשון שבו סיפרתי על הכולבו יוצא הדופן, טרח לצלצל אלי איש־עסקים זריז וביקש לדעת את מיספרי הטלפון. לא, הוא לא רוצה לקנות בכולבו. אבל ברצון יהיה מוכן לקבל מהם את שם היצרן של השעונים הסיפרתיים, המקרינים את השעה על התיקרה.

גם אני התלהבתי מהקטלוג ומהכולבו, והחלטתי לראות אותו מקרוב. כבר השבוע אהיה שם, ואראה במו עיני כל אותם דברים משוגעים שהם מציעים למכירה. בינתיים, הרי לפניכם עוד כמה פריטים משגעים.

נניח שיש לכם בריכה פרטית מאחרי הבית. נניח שיש לכם ילדים בגיל שנה עד 5 או 7 ונניח שהאבא בעבודה והאמא במיטבח, (או להיפך) הילדים משחקים על הדשא ליד הבריכה, והכדור נפל לתוכה. מה יעשו הילדים? ינסו למשות את הכדור מן המים. הילד ניגש לשפת הבריכה והופ, מתחלק פנימה ומתחיל לטבוע. לא, לא במיקרה שלנו. מיתקן אזעקה מגיב מייד על התנועה במים ומתחיל ליילל, ואז כמובן מופיע ההורה מהמיטבח וכו'. מכשיר האזעקה לבריכה המופעל על־ידי סוללות, במישקל של חמישה קילוגרם, במחיר שווה לכל נפש ובעיקר כשמדובר בילדים — 300 דולר, כולל סוללות.

פטנט ימי נוסף: קפצת למים והופ, נפלו לך המיכנסיים: לא נעים אך לא נורא. מצמידים לבגד הים כדור אטום בעזרת אטב מיוחד. נפלו המיכנסיים, הם מייד צפים על ידך, האוויר שבתוך הכדור עולה על פני המים ואיתו בגד הים. זול במיוחד: 12 דולר לשניים.

ושוב, נניח שאתה במסיבת־גן ליד הבריכה ופתאום, ללא הודעה מוקדמת מישהו חומד לו לצון וזורק אותך למים. גרטבים, הה? מילא, אבל כל התעודות שבכיס מתקלקלות. לא אצל מי שמכניס את התעודות לארנק פלסטי מיוחד נגד מים דחוסים, עם מיכל לדטרגנטים וראש ל־בביטחון למסיבה שליד הבריכה. מחיר יבש: 29.50 דולר.

מיספריים מיוחדים לסרטני מאכל, מצופים ניקל. מחיר מיוחד: 13 דולר. ארבעה ב־46 דולר. מה עושים במיספריים לא ברור, אולי מקצצים לסרטנים את הציפורניים, אולי. אבל המחיר וההפתעה שבמתנה שווים את הטירחה שבקנייה.

לעקרת־הבית, ובמיוחד לעוזרת של עקרת־הבית, מציע הכולבו פטנט חדש: מטאטא חשמלי העושה את המלאכה בעזרת מים דחוסים, עם מיכל לדטרגנטים וראש להתזה בלחץ וכל מיני אביזרים שאני לא מבין למה הם משמשים. כן, יש גם ידית להארכה. המחיר מצחיק — 38 דולר. ולסיום: מיתקן קטן ופשוט לשמירת הלחות בארון הנעלים! מיליונרים, זוכרים. המחיר יבש לגמרי: 20 דולר.

בשר לצימחונים

אל שורת המזונות המפתיעים, כמו מיץ בלי מיץ מסידרת זיפ או לחם מכותנה, הצטרף לאחרונה בשר בלי בשר, או אם תרצו, בשר צמחי.

אני יודע מה בדיוק תהיה השאלה הראשונה, האם הטעם כמו של בשר. כמו שזיפ טעמו כטעם התפוז, כך גם הבשר החדש; אלא שבמיקרה זה אפשר לאכול אותו עם בשר ועם חלב. ונא לא להחליף, זה לא בשר מסויה. הוא עשוי משומן צמחי, כך הסבירו לי, וציידו אותי בכל מיני טבלות השוואה, מה שיש בבשר ומה שיש בבשר צמחי מן הצומח. טוב בשביל דיאטה, צימחונים דתיים. מכיל אותם חומרים כמו בשר אבל בלי בשר.

כל הסיפור הנחמד הזה בא כדי לספר לכם את העיקר. הלחם בלי לחם, המיץ בלי מיץ, והבשר בלי בשר, הם פרי המצאותיו של מהנדס־טכנולוג מזון, מרצה בטכניון, בשם ד"ר מיכה שמר.

אבקות המיץ עושות חיל גם בי מדינות שמעבר לים, הלחם שבו יש כותנה ונשאר תמיד טרי, יקר, אך גם אותו שולחים לחו"ל. אז כך, מי שרוצה לעשות דיאטה עם בשר ללא שומן, מי שרוצה לאכול סטיק מרוח בחמאה, או סתם לאכול נקניקיה צמחונית, עכשיו יש לו הזדמנות. בתיאבון.

מחכים לך בסימטה

אתה כותב גם דברים טובים? זו אחת השאלות שאני נתקל בה לעיתים קרובות; בדרך־כלל, התשובה היא: למה לא, כשיש סיבות טובות.

הפעם אני רוצה לכתוב על עניין שנתקלתי בו באקראי, או אם תרצו לגמרי במיקרה. והוא דווקא קשור בעיריית תל־אביב; מה לעשות, אני לא נמנה על חסידיו של ראש־העיר צ'יצ'. אבל חוץ מלקחת מיסים. עושים בעיירה הזו עוד כמה דברים טובים.

באחד הדבדים הטובים האלה נתקלתי במיקרה ביום השישי שעבר. השם הוא הסימטה, תיאטרון, גלריה, מועדון, קפה, בסימטת מזל־דגים ביפו העתיקה.

כדי שלא תשאלו מה זה שייך למדור זה, כבר אני עונה. כמה עולה כרטיס קולנוע? 60 שקל. כמה עולה בילוי, נניח במועדון לילה? 300, 400 וגם 500 שקל לאיש. בסימטה אפשר לבלות ערב עד לשעות הקטנות, לשלם 90 שקל, וליהנות. אפשר לשתות תה עם נענע ב־20 שקל, או סלט, מה שקרוי פלטה סלט ב־40 שקל ו־בלינצס ב־50 שקל והכל עם הגשה.

יושבים על גג רחב ידיים עם מיזוג־אוויר מהים, בלי עשן סיגריות, על כיסאות נוחים, שומעים את דורית ראובני ב„שירים שאוהבים," שרים יחד איתה, שומעים זוג צעירים בשירים משל סיימון וגרפונקל ו־אחר־כך, בערך בשתיים אחר־חצות, רואים מחזה בשם בענייני נשים. אתם שמים לב שאני לא עוסק בביקורת אמנותית, זה לא השטח שלי, אבל כל זה ב־90 שקל. מציאה מהנה של ממש.

בסימטה יש, מסתבר, 40 מופעים לחודש, לפני־הצהרים, אחרי־הצהרים ובערב. אפשר לרקוד, אפשר לשיר ולהציג, להשתתף בערבי ג'ז ולהשתתף כצופה או משתתף בחוגים שונים.

החברה שמנהלים את העסק מקבלים את משכורתם מעיריית תל־אביב זו ועוד נקודה לטובת העירייה.

מדוע מצליחים היפאנים?

בספר שיצא לאחרונה לאור בארצות־הברית, בשם אמנות העסקים היפנית, מתאר מחברו קנישי אוהמה, יפאני כמובן, איך הצליחו אנשי־העסקים היפאניים לגבור על מתחריהם מן המערב. הנה כמה עובדות מעניינות איך זה קרה וקורה.

קיים מיתוס, אומר המחבר, שהיתרון שיש ליפאנים נובע משכר נמוך. לא נכון. ניקח את תעשיית המכוניות. היתרון שיש ליפאנים במחיר הוא ריאלי, ואינו נובע מחלקו של השכר. שכר־העבודה מייצג רק חלק קטן ממחירה של המכונית. תעשיית המכוניות היפאנית מעסיקה 670 אלף עובדים, המייצרים 11 מיליון מכוניות בשנה ואת כל האביזרים והחלקים הנילווים.

לעומת זה, לחברת ג'נרל מוטורס האמריקאית 660 אלף עובדים. והיא רק אחת משלוש הגדולות, שכולן יחד מייצרות פחות מכוניות מהיפאנים. חלקו של שכר־העבודה בהוצאות היצור בחברת המכוניות היפאנית ניסן הוא 7%, לעומת 30% בפורד אמריקה. חברת טויוטה מעסיקה 45 אלף עובדים. בעשר השנים האחרונות. בתקופה זו היא הכפילה את הייצור עם אותו כוח־עבודה.

ועוד הוא כותב: הגישה האמריקאית לעסקים מניחה מכסימום של רווחים בטווח קצר. לעומתם, היפאנים הם בעלי גישה שונה, בעיקר משום שבעלי־המניות של החברות הגדולות הם בדרך־כלל מוסדות כמו בנקים, חברות־ביטוח ואחרות: הרווח אינו חייב להיות מיידי. יש זמן, והאשראי שניתן לחברה הוא ארוך, והציפיה לתמורה מיידית על ההון כמו במערב, אינו מקובל ביפאן.

האגדה שהתעשייה היפאנית היא בלתי־מנוצחת, גם היא אינה נכונה. העובדה היא שרק תעשיות המבוססות על קווי יצור והרכבה עם השקעות־ענק בציוד מתוחכם הן המצליחות. אין ספק, אומר המחבר, שכל תעשיות המזון, תעשיית הנייר, הכימיקלים, תכשירים רפואיים ציוד־תעופה ואמצעי־לחימה האמריקאיים עולים על מתחריהם היפאניים. ליפאנים יש יתרון בעיקר במכוניות ובמוצרים אלקטרוניים. ליפאנים יתרון נוסף: הם לומדים מהר מאוד מכישלונם של אחרים וגם מהצלחותיהם.

במדינה

דרכי חיים

מוסר עבודה

הסרסור היכה את הזונה משום שסירבה לצאת לעבודה.

עזרא בוארון (27) מרמלה כעס מאוד על מרים קופטי (19). ב־5 ביולי השנה היא יצאה לעבוד כזונה והביאה לו סכום נאה של 5000 שקל. אך למחרת סירבה לצאת לעבודה. הוא חשב כי מוסר־העבודה שלה ירד פלאים, והחליט לעשות משהו כדי להעלות את רמת המוסר שלה.

קצין מישטרה. שעבר ליד בית־המישפט ברמלה, נדהם לראות צעירה שוכבת על המדרכה וגבר מורט בשערותיה, מכה אותה וגם נושך ברגלה הימנית. הקצין התערב ועצר על המקום את בוארון. אחרי שהציל את האשה העביר הקצין את העניין לחקירת המישטרה. התובעת שרה דותן הגישה כתב־אישום נגד בוארון באשמת תקיפה וסרסרות לזנות, ומרים קופטי באה לבית־המישפט כדי לתת עדות על אתר.

קריזה. כאשר חקר עורך־הדין משה מרוז, את הזונה, התברר סיפור שונה לחלוטין. לדבריה, היה כל העניין טעות אחת גדולה. קצין המישטרה שעבר במקום לא הבין נכון את המחזה שנגלה לעיניו. לא היתה כל תקיפה או תיגרה. מרים היתה ב„קריזה" בהשפעת סמים, ונפלה לארץ.

• בוארון, שהוא החבר שלה האוהב אותה והעומד להתחתן איתה, רק ניסה לעזור לה. הוא רצה להקים אותה על רגליה ולא התכוון להכותה.

אחרי עדותה של הנערה, ביקשה התביעה מהשופט דוד ולך לעצור את בוארון עד תום ההליכים נגדו. אך הסניגור מרוז הצביע על העובדה, כי האשה כבר סיימה את עדותה ואין סכנה כי הוא ינסה להשפיע עליה. הוא טען כי השניים מאוהבים, ומכיוון ששניהם

פרקליט מרוז
אין סכנה

משתמשים בסמים הם זקוקים מאוד האחד לרעותו, ואין להושיב את מרשו במעצר.

בית־המישפט נעתר לסניגור, שיחרר את בוארון.

מגטו ורשה הגיע שלמה שמלצמן (מימין) למחנה־הריכוז בוכנוולד - ועכשיו הוא שובת נגד הטבח בביירות

שובת הרעב

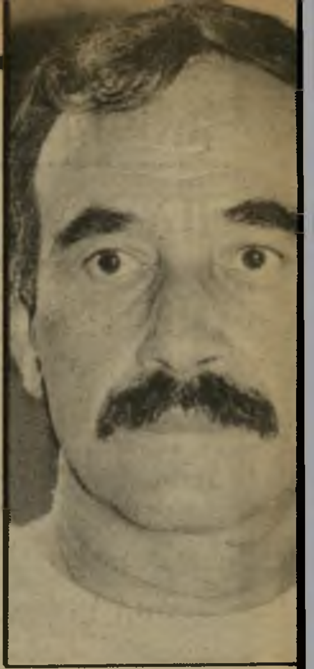

הייתי ילד בן 10 כשהשתחררתי ממחנה־המוות בבוכנ־
לד. אני זוכר שכילד היתה לי
בועה, שמה שהיה שם לא יחזור
תר. חשבנו שהעולם יהיה אחר.
שבנו שהסבל ישאיר אצל האדם
יזה מישקע. ושהמוות יעזור לו
למוד לקח. ושאותם שסבלו יהיו
ראשונים שלא יתנו לדברים לח־
ר. הייתי בן 10, ואני זוכר ש־
אינסטינקט הראשון היה לקחת
שק — היה שם נשק בערימות —
ירות בגרמנים. לא רק בחיילים,
[ב]איכר שמכר לך ביצים ואמר
הוא לא ידע, או בחנווני שמכר
פה ואמר שהוא לא ידע. אבל מ־
שני, ידעת שאם תיקח את ה־
שק ליד, אתה תהיה כמיהו!"

שלמה שמלצמן, בן 47, שהיה
גיטו־ורשה ובמחנה־ההשמדה בו־
וולד, מתייצב השבוע מול מו־
זיאון השואה יד ושם בירושלים.
א יערוך שם שביתת־רעב נגד
טבח של ביירות, נגד מעשיה של
משלת בגין, ונגד דמותה של ה־
רה הישראלית.

שמלצמן, גבר שזוף ומשופם, הוא
על תואר דוקטור בביולוגיה, ומ־
חוריו קאריירה מדעית עשירה.

היום הוא בעל משק במושב־עובדים
בנגב. הוא מספר:

„שבועיים לפני שנכנסו הגרמ־
ים לורשה היא הפכה לגיהינום.
ום אחד קיבל אבי צו־גיוס והלך
צבא. אחר־כך התחילה ההפצצה.
שמענו את היללה הנוראה של ה־
צירנות, את זימזום האווירונים. א־
חר־כך היו השמיים שחורים. ה־
אור נעלם מהם. פצצות נפלו לא
רחוק מהמחנה הצבאי שהיה מול
הבית שלנו. ברובע פראגה. אמא
לא ידעה מה לעשות. היא סגרה

את החנות, לקחה אותי ושתי מיזוודות, והלכנו למרכז ורשה, ששם גרו הוריה.

„היתה הרגשה של חוסר־אונים. אתה הולך ברחובות, ומשמאל ומימין נופלות הפצצות. בתים הופכים ללהבות. כשעברנו את גשר פוניאטובסקי על הוויסלה, שכב שם סוס שפגז פגע בביטנו. הוא גסס בתוך דמו. מהעגלה שהיתה רתומה אליו ניסו להחלץ אנשים. אחר־כך אני זוכר אשה שהלכה ברחוב, שבידה האחת היא אוחזת בילד, ובשנייה בשמיכת־פוך שנקרעה, והנוצות התפזרו באוויר. ניסינו למצוא מחסה מהפצצות בבית־קפה, שהיו בו שולחנות שיש. בפינה ישבה מישפחה עם ילדה.

„פיתאום נפלה פצצה, והילדה היתה לכתם דם. אחר־כך נכנסנו למרתף. ויהודי דתי אחד עמד שם ליד חביות עם כל מיני חמוצים וצעק: שמע ישראל! חשבתי שאולי הוא באמת מדבר אל אלוהים."

המראות והקולות שזוכר שלמה שמלצמן הם קשים. לפעמים קולו נשבר. לפעמים הוא עוצר ושותק לרגע. הוא זוכר את „האקציות" של הנאצים בגטו כשהגברים נלקחו לעבודה. הוא זוכר את המראות של שוטרים יהודים משתפי־פעולה. המכים בחבריהם. הוא זוכר כיצד היכו באביו בשוט.

מהגטו בוורשה הצליחה מישפחת שמלצמן לברוח. האב הגיע למחנה־עבודה בעיר תעשייתית בפולין. הוא היה שען במיקצועו. אמו של שלמה,

רגינה, הצליחה להבריח אותו יחד עימה לעיירה אופאטוב, שבה היו הוריה. אחר־כך הם הצטרפו אל האב, ועימו עברו למחנה־עבודה אחר בצ'נסטחובה. הוא זוכר את מפקד המחנה, גרמני נמוך וגיבן, שקרא לכלב הרועים הגרמני שלו „מענטש" (אדם) ואילו לפועליי הכפייה קרא „הינט" (כלב).

מצ'נסטחובה ניסה אביו להימלט. היתה שם קבוצה של אסירי־כפייה שהתארגנו בלילה. שניים יצאו ראשונים. פתאום נשמע ירי של

נשק אוטומטי. למחרת בבוקר שכב אחד הבורחים ליד הגדר, במרחק של עשרה מטרים מן הצריף שבו התגוררה מישפחת שמלצמן. שומרים גרמנים עמדו ליד הפצוע, והשגיחו שאיש לא יתקרב כדי להגיש לו עזרה. הוא גסס במשך שלושה ימים, עד שמת.

שם נפרדה המישפחה. האם נעלמה. האב והבן הושלכו לקרונות הבקר שהוליכו אותם על פני פולין וצפון־גרמניה, למחנה ההשמדה בוכנוולד שליד ויימאר. זה היה בשנת 1942.

„אלה היו החיים בחברת המוות. יום־יום כשהיית קם בבוקר, היית רואה שהשכן לא התעורר. הוא מת. כל יום היו ערימות של גוויות ליד הצריפים. אני זוכר את הריח הנורא של המשרפות. שם נשארנו עד הסוף. בסוף 44' התחילו הגרמנים לפנות את המחנה. מי שהלך — לא חזר עוד. אני ניצלתי. התחבאתי במירפאה. גם אבי ניצל. הוא ברח כדי לחפש אותי, כשבאו לקחת אותו מהצריף שלו.

„ביום של השיחרור מבוכנוואלד," מספר שמלצמן, „מצאתי

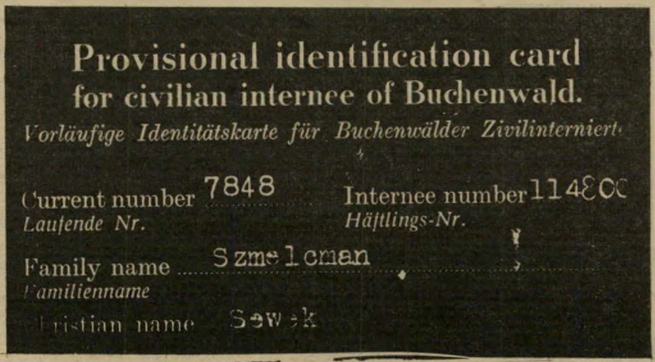

Provisional identification card
for civilian internee of Buchenwald.
Vorläufige Identitätskarte für Buchenwälder Zivilinternierte

Current number 7848 — Internee number 114800
Laufende Nr. — *Häftlings-Nr.*

Family name Szmelcman
Familienname

Christian name Sewek

תעודת־השיחרור של שמלצמן ממחנה בוכנוולד
„לא נהיה כמוהם"

את אבי. הוא היה שלד מהלך. ,מיזלמן' קראו לזה שם. רופא אחד אמר לי שצריך להשיג בשבילו איכל טרי יקפה. יצאתי מהמהנה והלכתי לעיר. בדרך ראיתי חווה של איכר. נכנסתי אליו וביקשתי לקנות ביצים. הוא שאל אותי מאיפה אני. מהמחנה, אמרתי לו. הוא אמר: לא ידעתי. אחר־כך הלכתי העירה להשיג קפה. החנווני שאל אותי: מאיפה אתה? מהמחנה, אמרתי לו. גם הוא אמר: לא ידעתי. יום יום היו באות קבוצות של אסירים מהמחנה בבוכנוואלד לנקות את העיר ולפנות את ההריסות, אבל הם לא ידעו!"

אחרי המילחמה התגלגלו האב והבן בדרכים גדושות הפליטים של אירופה. הם חיפשו את האם. כשהיו בלנדסברג, עיירה בבוואריה, פגש שמלצמן באנשי בית"ר, שביקשו לגייס אותו לשורותיהם. הוא השתתף שם בהפגנה אחרי שהוכה ילד יהודי. האם נמצאה לבסוף, והמישפחה המשיכה בנדודיה. הם נסעו לבלגיה, גורשו בחזרה לגרמניה, היו בכלא באאכן, ולבסוף הגיעו לדרום צרפת והתיישבו שם.

כשהיה בן 11 התחיל שלמה שמלצמן ללמוד קרוא־וכתוב. כשסיים את בית־הספר התיכון באוויניון, הוא זכה בפרס ראשון בצרפתית. כשהיה בן 16 ביקש לברוח ולהגיע לישראל, אך נתפס על־ידי המישטרה הצרפתית והוחזר לבית הוריו. אחר־כך הלך ללמוד רפואה באוניברסיטת מארסיי, ואחרי שנה הגיע

לישראל, לקיבוץ שדות־ים. שם נשא אשה, והלך ללמוד בירושלים. הוא למד ביולוגיה, ונולדו לו שני בנים. אחרי שסיים את לימודיו, נסע לצרפת, ועבד שם במכון פאסטר, במעבדות שנוהלו על־ידי חתן פרס־נובל ז'אק מונו. אחר־כך חזר לארץ, ומכאן נסע לארצות־הברית.

לבסוף החליט לחדול להיות „היהודי הנודד," כדבריו. הוא חיפש את השורשים, את הקשר עם האדמה, ולפני שלוש שנים קנה יחידת־משק במושב והתחיל לעבד אותה. שני בניו מגוייסים. בנו הצעיר נמצא בסיירת־הצנחנים, והוא היה בביירות.

שמלצמן אומר שבנו עמי, שחזר מביירות, אינו זה שיצא לשם. „הוא עכשיו אדם אחר. הוא לא מדבר הרבה, אבל שומעים את זה בקול שלו ורואים את זה בהתנהגות שלו. אני יודע שעברה עליו טראומה. כמו שעלי עברה טראומה כשהייתי ילד."

כאשר חזר שלמה שמלצמן לישראל, הוא לא הכיר את החברה שמצא. „מה זה אומר שכאשר ילד בן 14 פותח עיתון, והדבר הראשון שהוא קורא זה מדור הבורסה?" הוא אומר.

אומר שמלצמן על החלטתו לפתוח בשביתת־הרעב:

יש צלילים שמגיעים לאוזניי. הם דומים מאוד לצלילים ששמעתי בילדותי. כל הטרמינולוגיה הזאת של המילחמה: מטהרים, לוחצים, מנקים, כותשים. מילים מופשטות כאלה, שמתחת להן מסתתרים מוות, דם, אנשים וצער נורא. אני שומע „ערבי מסריח." ואני זוכר ששמעתי „יהודי מסריח." אני שומע: „צריך לרכז את הערבים בגלל סיבות היגייניות." אני זוכר שהגרמנים אמרו שצריך לעשות ליהודים גטו בוורשה, בגלל סיבות סניטריות.

זאת בשבילי זעקת „הצילו," נגד התפוררות מוסרית. אני מרגיש שבחברה שלנו האכזריות הופכת לנורמה. לפני שנה נפגשתי בעבודתי עם קבוצת אנשים. אכלתי איתם ביחד. הפועלים הערביים שלהם ישבו בפינה. פתאום שמעו בחדשות על התאונה הקטלנית שהיתה בכביש, בדרך לעזה, שנהרגו הרבה ערבים. אחד הנוכחים אמר: „חבל שאי־אפשר לעשות מהם שמן מכונות." קמתי ויצאתי. זכרתי את הסבון לרחיצה שעשו מהיהודים. אחר־כך הוא בא להתנצל. זה נפלט לו. זה היה ספונטאני. זה מה שנורא. אלה סימפטומים חולניים של חברה שמידרדרת החושבת שכל האמצעים כשרים למען המטרה — ואני לא יודע מה המטרה!

שלמה פרנקל ■

שמלצמן (באמצע) אחרי השיחרור
„צלילים מוכרים"

אלוף (מיל') רחבעם („גאנדי") זאבי מספר על שערוריות ב„מוסיאון הארץ", אומר שלמד לחיות עם הבלתי־ניתן לשינוי ומתאר את התוכניות הגראנדיוזיות להפיכת המוסיאון ל„מכה של הארכיאולוגיה"

היו לי חליפים אחרים בחיים. יכולתי לקבל עבודה במשכורת פי עשרה טובה יותר מזו המשולמת לי במוסיאון

●

אני מודה שאין לי תואר ארכיאולוגי, ומבחינה פורמלית אני הדיוט. אך יש לי היתרון של הלמידה העצמית

●

מיום שעמדתי על דעתי, אני אוהב את ארץ־ישראל ומתעניין בארץ־ישראל. אז שאני אלמד על ארץ־ישראל מכתב „הארץ"?

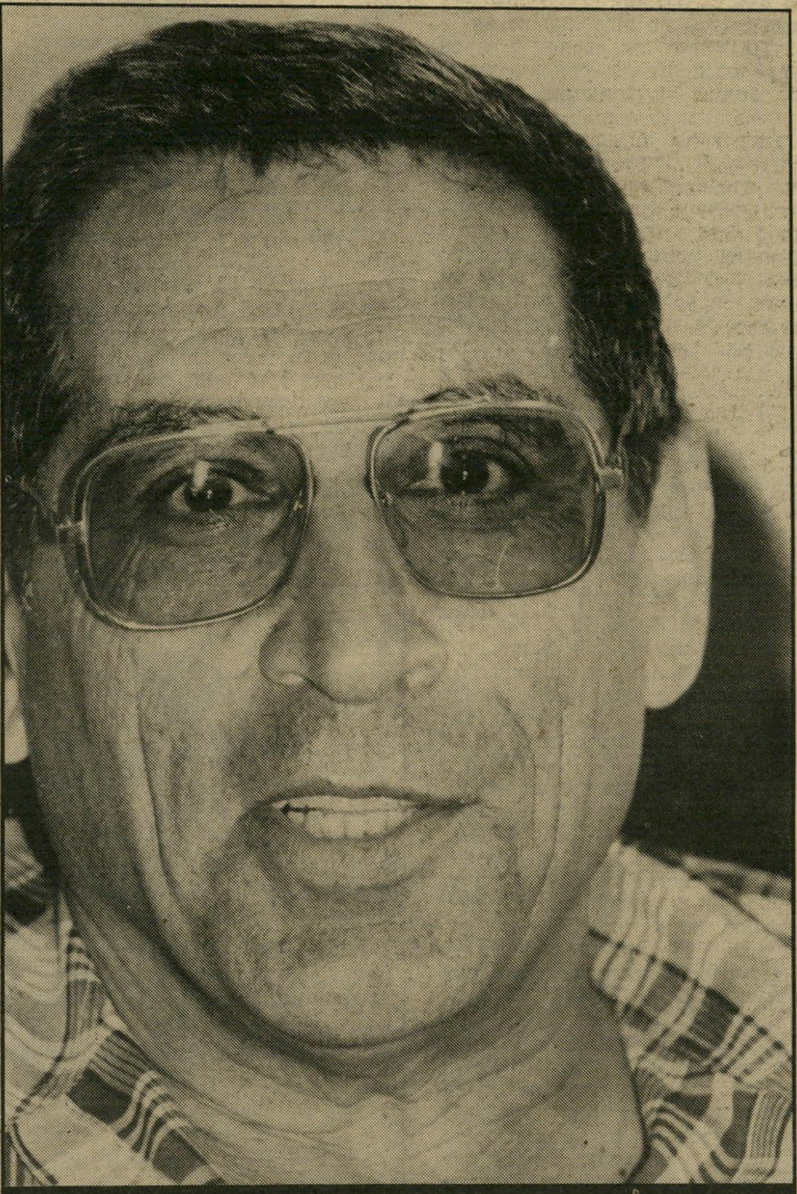

ד"ר קפלן זרק עלי קיתון של עלבונות, שהעדינה שבהן היתה: „אני אכנים אותך מתחת לאדמה"

●

אני עסוק ומצוי בארץ־ישראל כל חיי, וזה גם פסיפס, וגם כך שצריך לרפא, וגם שביל שצריך לפרוץ

●

אילו הייתי רוצה להרוס פסיפס, הייתי עושה זאת באלף לירות, ובמכת טוריה ולא במיליון לירות

ראיינה שרית ישי

„אולי אני רשע, אך לא טיפש!"

יכולים לומר מה שרוצים על אלוף (מיל') רחבעם („גאנדי") זאבי, אך דבר אחד לא יכולים לקחת ממנו — את ה־מרץ.

אם יצליח האיש להגשים את כל מה שהוא רוצה לעשות ב„מוסיאון הארץ" הוא עוד ייכתב בספר־הזהב של העיר תל־אביב.

כי במקום המוסיאון, שתופס שטח נרחב מצפון תל־אביב, ושמזה 22 שנה היה בחזקת אתר חובה לתלמידי כיתה ד' של בית־הספר היסודי, מתכונן גאנדי להקים משהו שהוא מכנה בשם „מכה", ואני נוטה להאמין לו.

אין טעם להיכנס כעת לוויכוח על אופיו של האיש. מי שהיו פקודיו בצבא מספרים על מפקד עשוי ללא חת. רבין כתב לו בסיום קורס מג"דים שהוא מת־אים לכל תפקיד, בכל תנאי, בכל מצב. הוא היה הסייר, בה"א הידיעה של ה־פלמ"ח, ושמות שלושה מילדיו — מצדה, סייר ופלמ"ח — יכולים להעיד כאלף עדים שהאיש גם אינו אבא שיגרתי.

פעמיים נפגשתי עם גאנדי. פעם אחת במישרדו שב„מוסיאון הארץ", כשלצידו אשת יחסי־הציבור שלו, למרות שהוא לא היה זקוק לה ביותר. הוא יודע היטב להציג את עצמו לבד. אצלו די ללחוץ על הכפתור, והכל זורם.

התחלנו לשוחח על השערוריות שבהן הוזכר שמו — בפרשת פיטורי מנהל „מוסיאון יפו" ופרשת הפסיפס. גאנדי בוטח, תוקפני ואינו חוסך במילים קשות נגד אלה המתנגדים לו. יש לו תשובה לכל שאלה.

הוא מיהר. המזכירה שלו הקציבה לי שעתיים, הוא רק שעה. באותו יום עמדו לחנוך בית־כנסת על־שם האלוף יקו־תיאל („קותי") אדם באור־עקיבא. קותי היה ידידו בלב ובנפש.

קבענו פגישה נוספת בביתו שבנוות־מגן. הכניסה לבית זאבי מרשימה. גינה מטופחת שבה מטפלת יעל, אשתו. יעל הובילה אותי לספריה שבקומה השניה.

(המשך מעמוד 69)

למרות ששמעתי על אוסף ספריו המרשים של גאנדי, לא ציפיתי לספריה שכזאת: קומה שלמה ובה אלפי ספרים. גאנדי אינו איש קטן, אך הוא נעלם כמעט לגמרי בקצה החדר, מאחורי מיכתבה ענקית. יש לו שם הכל — כל מה שתרצה לדעת על ארץ־ישראל, ספרים עתיקים, תנ"כים למיניהם, אחד מהם בעל כריכת־עץ עתיקה. ההיסטוריה של העם היהודי בכריכת עור ובכתב ידו של נזיר אנגליקני. יש שם אוסף של כרכים של עיתון שיצא־לאור בתקופת הולדתו של גאנדי, ובאחד מהם מודעה המברכת את אביו על הולדת בנו רחבעם.

לא, לא שוחחנו על בצלאל מיזרחי, וגם לא על אותה שיחת־טלפון מסתורית אחרי הרצח הכפול. גאנדי היתנה את הראיון בכך שנדבר רק על „מוסיאון הארץ", אז דיברנו רק „מוסיאון הארץ".

● מדוע לדעתך נוצרו בעיות כאשר רצה צ'יץ' למנותך כיושב־ראש הנהלת „מוסיאון הארץ"?

לי לא היו בעיות. היו בעיות לצ'יץ'. ועוד יותר מזה היו בעיות לאלה שהתנגדו לבחירתי כיושב־ראש ההנהלה. עובדה, בהצבעה חשאית שהתקיימה היו 15 בעד מינויי ורק חמישה נגד, וכל זה אחרי מסע די אינטנסיבי של כאלה שניסו להכשיל את בחירתי. לא ששתי לתפקיד. נעתרתי לקבל את התפקיד רק משום שצ'יץ' לחץ עלי. הוא הציע לי את התפקיד כבר לפני שלוש שנים, ואני סירבתי, היססתי ודחיתי.

● מדוע סירבת?

היו לי חליפים אחרים בחיים, והיתה עוד סיבה: חשבתי שאם אקבל תפקיד כזה, זה יהיה רק אם אהיה בטוח שאני בא הנה לעבוד ולא להעביר את הזמן ולקבל משכורת. היו לי, נכון לעכשיו, אפשרויות לקבל משכורת פי עשרה יותר גבוהה. חוץ מזה לא הייתי בטוח שאפשר לעשות פה את העבודה ושיהיה לזה כיסוי באמצעים.

● מדוע אינך בוטח בצ'יץ', שאם הוא מבטיח הרי שיש כיסוי להבטחותיו?

נהפוך הוא, אני מכיר, מוקיר ובוטח בהבטחותיו של צ'יץ', אבל חשבתי שיהיה לו קשה אחר־כך. הבנתי ממנו שהוא רוצה לבנות מוסיאון גדול והסכמתי לקבל על עצמי את התפקיד. ואז הגיע השלב שהיו לו בעיות עם מינויי. שמחתי לראות איך שאחרי קמפניה כזאת נגדי, קמפניה של אנשים שלא מכירים אותי, בכל זאת נבחרתי. זה ממש הסב לי עונג.

את יודעת, באותו זמן אמר לי עיתונאי מאוד חשוב, דווקא מעיתון הארץ, שזוהי הוכחה מוחצת לפשיטת הרגל של העיתונות. זה הוכח בבחירות — למרות שכל העיתונות היתה נגד הליכוד, הליכוד נבחר. אולי תגידי שבוחרי הליכוד אינם קוראים עיתונים. אבל הנה — כל אנשי חבר־הנאמנים של המוסיאון קוראים עיתונים, ואפילו את עיתון הארץ, ולמרות זאת בחרו בי. לא, לא היו לי בעיות. היו בעיות לאלה שהתנגדו לבחירתי, ושעשו בעיות לראש העיריה.

● מדוע לדעתך התנגדו לבחירתך?

תשאלי את אלה שהתנגדו לי.

● זה לא פגע בך?

התרגלתי.

● איך מתרגלים?

כמו שמתרגלים לכל דבר, על־ידי אילוף עצמי. אתה יודע שאתה צריך לחיות עם הבלתי ניתן לשינוי. אצל יצחק רבין היה תלוי שלט מעל לראשו: „אלוהים תן לי כוח לקבל בשלוות־נפש את אשר אינו ניתן לשינוי". אני יודע שאני לא אשנה את עיתון הארץ, אני יודע שאני לא אשנה את שוקן. מה לי ולו? הוא נולד בגרמניה ואני בארץ־ישראל. יש לי מושגים שונים משלו על חברות ועל ארץ־ישראל. חוץ מזה, אני לא רוצה שנחיה בארץ של קולקטיביות רעיונית.

● למה הוא נטפל דווקא אליך?

תשאלי אותו. אתן לך את הכתובת: זלמן שוקן 27 תל־אביב. תבדקי את המיספר, יכול להיות שאני טועה.

■ ■ ■

● נעבור לפרשת הפיטורים במוסיאון העתיקות ביפו. מדוע פיטרת את הד"ר קפלן?

הד"ר יעקב קפלן הוא ארכיאולוג בן 74 או 72. כתוב בתעודות שהוא בן 72. לפני כמה שנים הצהיר שהוא יותר צעיר. כדאי שתשאלי למה עשה זאת? אני רק אציין שהוא עשה זאת סמוך למועד צאתו לגימלאות. העובדה שהצהיר שהוא צעיר בשנתיים האריכה את שרותו במוסיאון. הד"ר קפלן הוא איש קשיש, שחפר את כל החפירות הארכיאולוגיות הקשורות בתל־אביב־יפו. ולא מצא זמן וכוח במשך כל השנים לכתוב דו"חות על החפירות, דבר שהוא הפרת חוק העתיקות, כעת הוא מזדעק נגדי שאני הוא המפר את החוק.

גאנדי עם צ'יץ'

„אני לא אוכל סטייק יותר גדול אם תהיה לי משכורת יותר גבוהה..."

האחריות לכתיבת הדו"חות היא לא רק עליו, אלא גם עלי, כמוסד שקיבל רשיון לחפירות.

בכל הבירורים שלי עם הקהיליה הארכיאולוגית אמרו שחייבים למצוא דרך להתחנן, לבקש ולהפציר בד"ר קפלן שיכתוב את דו"ח החפירות, כי בעוד 50 שנה, כשהוא יגיע לגיל 120 ולא יכתוב את הסיפור, לא יהיה לו תחליף. אני פה שמונה חודשים ולא הצלחתי להוציא ממנו עמוד אחד!

מוסיאון יפו עומד להתרחב. אנחנו עומדים להעביר את בית־החרושת הנמצא בקומה הראשונה של המוסיאון למקום אחר. התצוגה תוכפל וספק אם האיש הזה — גם אילולא היתה לו המשימה הכבדה של כתיבת סיפור החפירות של תל־אביב־יפו — מסוגל לעמוד בניהול המוסיאון המורחב.

היו עוד דברים, כמו למשל, שבניגוד לכל החוקים גם אשתו עובדת במוסיאון. אני הייתי האיש שהכניס אותה לעבודה. בדקתי אם זה אפשרי, למרות שכולם התנגדו. גיליתי שזה נוגד את התקנון, ושיש איסור על שני בני־מישפחה בדרגת קירבה ראשונית להיות מועסקים במקום אחד. למרות זאת קיבלתי אותה לעבודה, על־פי בקשת הד"ר קפלן.

● עדיין אינני מבינה על מה היה הפיצוץ בינך ובין הד"ר קפלן.

פניתי לד"ר קפלן לפני כחודש והצעתי לו למסור את הנהלת המוסיאון לד"ר לארכיאולוגיה צעיר ממנו. הסברתי לו שניהול מוסיאון זה לא עיסוק בעתיקות. זה טיפול במנקים ומנקות, זה שמירה ותיקון של ויטרינות ובעיות אינסטלציה וחשמל. הסברתי לו שחבל שזמנו של איש כמוהו יבוזבז. אמרתי לו שאני מבקש ממנו להישאר ביחד עם אשתו כעובדי המוסיאון באותה דרגה ובאותה משכורת.

● הוא התנגד?

רגע. אמרתי לו שאני מעמיד לו שרטט ופקידה וצלם שיכתבו יחד איתו את סיפור החפירות של תל־אביב־יפו. הבטחתי לו לדאוג למו"ל בעברית ובאנגלית. אמרתי לו שהספר הזה לא חייב להיות כתוב טוב — אם לא יהיה כתוב טוב, נשכתב אותו. אמרתי לו שהספר הזה יהיה לשם דבר, כי יפו היא עירו של יונה הנביא וסיפור חפירותיה ועתיקותיה זה בסט־סלר על בטוח.

אף ארכיאולוג בעולם, ובוודאי לא בגיל פנסיה, לא קיבל מעולם הצעה נדיבה כל־כך. צלם, שרטט, פקידה, מישרד ממוזג אוויר! ארכיאולוג ידוע מירושלים שאל אותי: מדוע לי אינך מציע הצעה כזאת? התייעצתי עם כל מי שמכיר את הנושא וגם עם כל מי שמכיר ומוקיר את קפלן, כולל ידידיו הקרובים. לקח לי חודשים של התחבטות. זכיתי ממנו לקיתונות של עלבונות, כשהעדין בהם הוא: „אני אכניס אותך מתחת לאדמה". אחר־כך הוא קם, זרק עלי נייר, לא אמר שלום והלך.

● כיצד נכנס צ'יץ' לפרשת קפלן?

התיצבתי אצל ראש־העיריה ביחד עם קפלן, וצ'יץ' אמר לו: כאשר זאבי קיבל את האחריות על מוסיאון הארץ, הצעתי לו לפטר אותך ולהוציא אותך לגימלאות. הוא לא שעה לעצתי ולמרות הבעיות חיפש נוסחה איך לשמור אותך במוסיאון.

● מדוע התעקשת לשמור על קפלן במוסיאון? מתוך טוב־לב?

עם ישראל חייב להוציא מקפלן דו"ח על חפירות תל־אביב־יפו. זו היתה הסיבה. חוץ מזה חשבתי שיש לי עסק עם אדם בעל זכויות, אפילו הוא קשיש, אפילו אם הוא נרדם בישיבות.

● מה קרה בפגישה אצל צ'יץ'?

באותה פגישה אמר הד"ר קפלן לצ'יץ' מילים לא יפות והלך.

● מה עשית?

שלחתי לו מיכתב, שהעתק שלו אתן לך ביד, והוא מספר את סיפורו של הד"ר קפלן. במיכתב הודעתי לו על פיטוריו, ועל מינוי של הד"ר איוואן אורדנטליך במקומו. הד"ר אורדנטליך הוא קצת יותר צעיר מקפלן, שהוא בן 74, סליחה, 72.

● מדוע אתה מתעקש כל־כך בעניין גילו של קפלן?

הוא הופיע כל ימי חייו בשאלוני המדינה כיליד אוקטובר 1908. לפני כמה שנים נתן תצהיר בבית־המישפט שנולד באוקטובר 1910. בית־המישפט הסכים שהוא צעיר בשנתיים, וגם אני מסכים. אבל זה קצת משונה שילד יהודי, שעשה בר־מיצווה בעיר אירופית, מגלה בגיל מאוד קשיש את העובדה שגילו השתנה.

כתב „הארץ" חדר למוסיאון דרך הגדר באמצע הלילה. אילו אני הייתי חודר למערכת „הארץ" דרך החלון באמצע הלילה, היו כותבים שאני עולם תחתון

שלא תהיינה שום אשליות — קפלן ואשתו מנהלים את מוסיאון יפו כנחלה פרטית. גם כשאשתו היא אורחת, היא התערבה וניהלה את המוסיאון, חילקה ציונים וצעקה על העובדים. אני לא מבין את האיש — הקצבתי לו כסף לכתיבת הדו"ח. קודמי לא מצאו לנחוץ להקציב לכך כסף.

● מה יהיה כעת על הספר של יפו?

ד"ר קפלן אינו רוצה ואינו מסוגל לכתוב את הספר. את יודעת מה הוא ענה לי כשביקשתי ממנו לתת קדימות לכתיבת הספר? הוא אמר לי: הספר של יפו כבר לא ייכתב לעולם.

● אולי הוא אינו מסוגל לכתוב את הספר?

לכן הצעתי לו מזכירה.

● מי פוצץ את פרשת הד"ר קפלן?

הד"ר קפלן יזם את המסע הזה, כמו את המסע עם הפסיפס. בשניהם המרחק בין האמת למציאות רב. הוא יושב במוסיאון עד ה־15 בחודש. טלפונים לא עולים לו כסף, והוא מפיץ עלי בדותות.

■ ■ ■

● נעבור ברשותך לסקנדל מס' 2, פרשת הפסיפס.

במוסיאון הארץ, תוך כדי חפירת דחפור,

בשנה הבאה אני אפתח את „גן נופי ארץ־ישראל". יהיו בו חקלאות מדרגות, וכרם עם גת, ומעיין עין־גדי ומפל נחל־דוד, וחאן עם מזון ארצישראלי

התגלה — לצערי ולצער כולם — פסיפאס ש־75 עד 80 אחוז ממנו נלקחו על־ידי הדחפור. הצילו את מה שהצילו ועשו עליו חפירה. שני עובדי המוסיאון, אבי יוסף ומרדכי מגידון עשו את החפירה. לקראת סוף החפירה הם סולקו על־ידי קפלן מהאתר, והוא הביא את אשתו כדי שתשלים ותפרסם דו"ח על הפסיפס. היא אכן פירסמה מאמר בקדמוניות. לדעתה ולפי קביעתה הפסיפס הוא שריד של בית־תפילה שומרוני, מהמאה השביעית. בעיקבות פירסום המאמר התפרסמו מאמרים של ארכיאולוגים רציניים, כמו זאב ספראי ויורם צפיר, החולקים על הגברת קפלן. כל זה אינו משנה את העובדה שפה נמצא פסיפס. הנהלת המוסיאון בנתה מיקלט בטון, בצורה של מיפלצת, שתפקידה לשמור על הפסיפס.

● אתה מתכוון למיקלט האטומי?

את זה את אמרת. לימים הפך כביש האוניברסיטה לסואן, והמיפלצת הזו לא מילאה את יעודה בשמירת הפסיפס, שהלך ונהרס מצד אחד על־ידי שיני הזמן ומצד שני על־ידי האדם.

● כיצד לדעתך היה צריך לשמר את הפסיפס?

בדרך־כלל עוקרים את הפסיפס מהמקום ויוצקים על בטון. יש טכניקות שהאיטלקים המציאו, אבל פה לא. פה השאירו אותו במקומו. כשהייתי ילד, כשגילו פסיפס היו שמים נייר פרגמנט ומציירים אבן־אבן ומעתיקים — בימינו עובדים אחרת, מנקים את מישטח הפסיפס ומדביקים עליו בד או שק יוטה, בדבק שאחר־כך נמס במים. אחרי שהבד נדבק אל הריצפה, חופרים מתחת לריצפה, לוקחים את הריצפה עם הבד ומניחים על מישטח ישר, יוצרים מיסגרת ויוצקים בטון בעובי של 5—6 סנטימטר. מחלקים את הפסיפס למישבצות של 80×80 ואז מתקבלות בלטות. מפרידים ממיסגרת הברזל ומניחים להתייבש בצל בייבוש איטי. אחר־כך מחזירים את הריצפה למקומה והיא מפסיקה לטייל.

אבל עם הפסיפס הזה, לפני שהתחלתי לטפל בו, המיפלצת הזאת היתה פתוחה לצד צפון, נכנסה רטיבות והרסה את הפסיפס. ילדים היו משחקים עם אבני הפסיפס בחמש אבנים. תלכי לבית־ספר אליאנס, תלכי לרמת־אביב, תגלי שם אבני פסיפס המשמשות למישחק אבנים מהמאה השביעית. וכך כל יום, כל חודש, עקרו אבנים וזה היה מדאיג מאוד. ילדים זרקו אשפה לתוך המיפלצת, המנקה היה מנקה ומטאטא באותה הזדמנות גם כמה אבנים.

● ואז החלטת שאתה האיש שיגאל את הפסיפס מהכליה?

זה תפקידי. לשם כך הגעתי למוסיאון. אני תמכתי באפשרות אחת, והיא לקחת את הפסיפס ולהעביר אותו לביתן בשם

פסיפס־המריבה: לפני־כן ואחרי השיפוץ
„לא ביקשתי צל"ש, אבל גם לא צל"ג!"

ארץ־ישראל לתקופותיה, העומד להיפתח. ארכיטקט המוסיאון הציע לבנות את בניין־המינהלה שבמרכזו ריצפת הפסיפס. לבסוף הוחלט לשמר את הפסיפס במקומו, כפי שעשו את זה לפחות בחמישים מקומות אחרים בארץ.

חזרתי אל המדוכה ואמרתי לעצמי: מה שלא יקרה בעתיד, את הפסיפס צריך לשמר, כי לתת לו להתפורר ליבי לא יתנני. לקחתי את דורון בר־אדון, מומחה גדול שזה עתה השלים עבודה באתר כורסי ליד הכינרת. הגיש לי הצעת תקציב. התווכחתי על המחיר והזמנתי אותו לבצע את העבודה במיליון לירות ישראליות. ועכשיו אני שואל אותך — אם מישהו רוצה להרוס פסיפס, למה הוא לא עושה זאת באלף לירות ובמכת טוריה? למה הוא צריך להשקיע בזה מיליון לירות?

● **עד כאן הכל נשמע טוב ויפה. היכן בכל זאת הקוץ שבאליה?**

ביצענו את העבודה, והנה יום אחד הופיע קפלן וראה מה שראה, ומצא שיש לו הזדמנות לעורר סקנדל חדש.

● **יתכן שהד"ר קפלן סבר שאינכם מטפלים נכון בפסיפס?**

יתכן שחשב כך, אז למה לא דפק על הדלת ושאל? למה רץ ישר לעיתונאים ועשה סקנדל?

● **היכן נמצא הפסיפס כעת?**

שמור ומשומר ומתייבש בצל, באוהל שמגן עליו, במקום שדורון בר־אדון בחר בו. בלב המוסיאון. אני התנגדתי למקום, אך נכנעתי לדרישתו של בר־אדון.

● **מדוע?**

כי הפסיפס יקר לי כמו שכל קדמוניות ארץ־ישראל ושכיותיה יקרים לי. והם יקרים לי הרבה יותר מאשר לכתב הארץ. אני חבר בחברת ארץ־ישראל ועתיקותיה, וזו לא חובה לקציני צה"ל. ומיום שעמדתי על דעתי בחרו בי בחירה של כבוד, אחרי שאירגנתי כנס ארצי ביהודה ושומרון. אז שאני אלמד על ארץ־ישראל מכתב הארץ? אני עסוק ומצוי בארץ־ישראל כל חיי! זה ירדן, וירקון, וגם פסיפס, וגם כד שצריך לרפא, וגם שביל שצריך לפרוץ, וגם חרס וחימר. אף מנהל־מוסיאון לא הקציב מיליון לירות לשיפוץ הפסיפס, וזה לא בגלל שיש לי דוד עשיר באמריקה. הייתי צריך לקבל מילה טובה, צל"ש. לא ביקשתי, אבל גם לא צל"ג! אני הולך לשמור על הפסיפס, אז במשך שלושה ימים כתוב בעיתונים איך זאבי הורס ושובר פסיפס! שאני אהרוס פסיפס במיליון לירות? יכולים להגיד עלי שאני רשע אבל אני לא טיפש.

● **מוזר שאיש כמו הד"ר קפלן רץ לעיתונות ומספר עליך סיפורים. בוודאי יש לו סיבה טובה יותר מזו שאתה מציג.**

אני אקים במוסיאון ביתן לערבים, כדי שנלמד להכיר ולהוקיר את בני העם השני החי בארץ

את זה את צריכה לשאול אותו.

● **כתב „הארץ"...**

את מדברת איתי על כתב הארץ! אם הייתי נכנס למערכת הארץ דרך החלון באמצע הלילה, היו כותבים עלי שאני עולם תחתון. אבל כתב הארץ פרץ למוסיאון באישון לילה, ללא רשות, דרך הגדר. אבל זה חוקי וזה מותר! מדוע לא בא וביקש רשות לראות את הפסיפס? מדוע בא כגנב באישון לילה? הפסיפס נמצא באמצע המוסיאון, כל אחד שעובר לביתן־המטבעות ולביתן־הזכוכית רואה אותו. רק כתב הארץ אינו ככל אדם. הוא רואה יותר טוב באישון לילה. באור יום הוא אינו רואה. במיסגרת המילחמה שלו על הגינות, הוא הגון עד כדי כך שהוא בא בלילה כגנב.

■ ■ ■

● **מהי המטרה שהיצבת לך כאשר קיבלת על עצמך את תפקיד יושב־ראש הנהלת המוסיאון?**

באתי הנה לעבוד ולהקים מיפעל ולבנות מוסיאון זה, לא עומד על מקומו. למזלי עומד מולי ראש־עיריה חרוץ ודינאמי, שנותן לי תימוכין והוא מתערב בעניין בפרטי פרטים. אני נהנה מהעובדה שאני כפוף לראש־עיריה כזה. אני מרגיש שאני יוצר. כשאעביר את המוסיאון בעוד איכס שנים למחליפי, אני יודע שאעביר לידיו משהו שהעיר תל־אביב תוכל ליהנות משירותיו ולהתברך בו. את יודעת, כשהייתי אלוף פיקוד־המרכז, צ'יץ' היה סגני. מעכשיו אני כפוף לו.

● **כמה יעסוק „מוסיאון הארץ" שאין הוא עוסק בו היום?**

המוסיאון קיים 22 שנים, והוא היה שעטנז של מוסיאונים שונים, החל בפלנטריום וכלה במטבעות. אני רוצה שלמוסיאון הארץ יהיה נושא אחד מוגדר, כשמו כן הוא. עדיין לא נבנה מוסיאון שיעביר את המסר על ארץ־ישראל ומימצאיה. לכן אני סבור שאנחנו צריכים לקחת דוגמה מבית־התפוצות ולבנות מוסיאון שיילמד על ארץ־ישראל.

● **כלומר שבמקום מוצגים יהיו כל מיני פטנטים אלקטרוניים וכפתורים חשמליים?**

אני לא אמרתי את זה. אני טוען שמוסיאון צריך להיבנות על שלושה דברים: על אותנטיות, על חיקוי ועל אינפורמציה. אנחנו, כמובן, נשתדל שיהיו לנו מוצגים אותנטיים. אל תשכחי שהרבה מאוד מוצגים נשדדו על־ידי הכובשים הבריטיים והתורכים, ואפשר לראות אותם בקושטא או במוסיאון הבריטי. חלקם נמצאים אצל הצרפתים, שרכשו אותם. אך אם לא נשיג מוצגים אותנטיים, נציג חיקוי. נלך גם על הכפתורים החשמליים. נקים ביתן שתפקידו יהיה לחנך לאזרחות, שהתלמידים ישחקו בו מישחק־סימולציה לכנסת, למשל. מה יותר פשוט מאשר טכניקת הכפתורים החשמליים כדי ללמד זאת? או ביטחון והגנה עד להקמת המדינה. מה יותר פשוט מאשר להציג זאת על־ידי מפות שנדלקות וכבות?

● **איך אתה מתכונן לבנות את המוסיאון?**

על בסיס של ארבעה מסלולים. הראשון — ביתנים קיימים שקיבלנו בירושה, ואני מודה שאם הייתי צריך לבנות מחדש ספק אם הייתי בונה אותם, אבל קיבלתי אותם ואשמור עליהם, למרות שלהכניס אנשים לביתן קדמון ללא מיזוג־אוויר, זה כמו להזמינם לבית־מרחץ.

אני מתכוון, אם לא איכפת לך, לבנות שירותים במוסיאון, כי אני לא יכול כיום לכעוס על כיתה המטילה מימיה על קיר מכיוון שאין לה היכן להטיל אותם.

אני מתכוון להקים ביתן בשם נחושתן, ובו יהיו ממצאי חפירות תמנע. זה יהיה מוסיאון למתכות המעוררות כיום עניין רב בעולם, מכיוון שנושא הארכיאו־מטאלורגיה מעניין מאוד, בעיקר במערב. לנו יש תנאים להיות מכה עולמית בנושא זה, מכיוון שברשותנו נמצאים המימצאים של תמנע. אפילו לסעודים אין ממצאים כאלה. חוץ מזה יש בידינו את מימצאי סיני. את ביתן נחושתן נבנה עם כניסה דרך מיכרות, ועד שהמבקר יגיע לביתן הוא יחוש את אווירת העבודה במיכרות.

■ ■ ■

● **אני מתרשמת שאתה מבין בארכיאולוגיה. מדוע אתה אוהב להצהיר שאינך מבין בארכיאולוגיה?**

אני מודה שאין לי תואר אקדמי בארכיאולוגיה, ומבחינה פורמלית אני הדיוט. אך יש לי היתרון של למידה מתוך שהייה בשטח ומתוך ספרים.

● **ספרייתך מרשימה ביותר.**

יש לי אוסף עצום של ספרים. אין ספר העוסק בארץ־ישראל שלא תמצאי אותו בספרייתי. ירשתי את זה מהבית. אבי אסף בעיקר יודאיקה. הוא היה מוסמך לרבנות, והיה איש גדוד־העבודה. אני אוסף ספרים העוסקים בארץ־ישראל. יש פה תנ"כים עתיקים ועותקים נדירים של ספרים שאולי לא תמצאי באף מקום אחר.

● **בוא נחזור למוסיאון. איך אתה מתכוון לנצל את השטח הקיים?**

140 דונם באמצע תל־אביב זה הרבה. למזלי התברכנו באדריכל גאון, זלמן עינב שמו, והוא ניצל את השטח עד למכסימום. אנחנו מתכוונים להקים קטורון.

● **מה זה קטורון?**

זו מילה חדשה, שלא מופיעה אצל אבן־שושן אבל מופיעה בתלמוד, ופירושה „ללא גג." מה שנקרא בלע"ז אופן ספייס מיוזיאום.

תל־קאסילה היא האקרופוליס של תל־אביב לא זו שהיא בת 75 כי אם זו בת

עיריית תל־אביב לא יכולה להרים את המוסיאון, וזה לא יהיה הוגן לדרוש זאת ממנה. המוסיאון הוא משימה לאומית

ה־4000 שנה. למזלנו התל נמצא בשטח המוסיאון, וזו זכות גדולה שאסור לבזבז. צריך לחפור את כל התל. צריך לשמר את תל־קאסילה הבנויה מלבני טיט מתפוררות ונמסות. ב־5 בספטמבר אנחנו מתחילים לחפור מחדש את התל ולרשות הארכיאולוגים יעמדו סטודנטים מתנדבים ותלמידים.

● **מתי התחילו חפירות תל־קאסילה?**

התחילו לחפור ב־49'. אני מאמין שתוך חמש־שש שנים אנחנו נגמור את התל. בקטורון יהיה גם מוסיאון תל־קאסילה ובו מימצאים וסיפור החפירות. כן יהיה שם סיפורה של עיר־נמל לחופו של הירקון, ויהיה בו גן נופי ארץ־ישראל, שישתרע לאורך כל השטח, מתל־קאסילה ועד לכביש. כמו כן תהיה בו, בצורה מוקטנת, תרבות המדרגות של יהודה ושומרון, עם סוכה בכרם ועם גת, ותהיה בו תרבות מידברית עם מעיין עין־גדי ומפל נחל דויד ומוביל מים עם אקוודוקט, ותהיה בו ביצה וחורש וים־תיכון, ובמקום ברזיות יהיו בו רהטים וסבילים ויהיה בו חאן עם מזון ארץ־ישראלי.

● **מה זה מזון ארץ־ישראלי?**

ועדה קולינרית תחליט עם זה כעד ו־פלאפל או מג'דרה או מאכלים תימניים. ויהיה בו גן של שעוני־שמש. זו הולכת להיות פנינה.

● **כמה זמן יקח לבנות את הגן?**

בשנה הבאה זה יהיה בנוי ופתוח לקהל.

● **כמה זה יעלה?**

כמיליון דולר.

● **מאיפה תיקח את הכסף?**

מידיד מקנדה, שבתו נפטרה. אנחנו מפלטרטים איתו שהגן ייקרא על שם בתו.

● **מהו הפרוייקט הרביעי?**

מוסיאון שיקרה אדם ועמלו, שבו יהיו כלי־עבודה ומלאכה ואומנים של ארץ־ישראל. השלב הראשון של המוסיאון ייפתח בשנת תשמ"ג. ויהיו חוצות־יוצר עם שוק מיזרחי מקורה, ובתוכו כוכים שבכל אחד מהם יושב בעל־מלאכה ומציג את עבודתו — כדר, חרש ברזל, נחש העוסק בנחושת, חצל העושה מחצלות, ותהיה מזקקה של ערק וכוהל, ואופה שיאפה פיתות, ובחלק מהכוכים ימכרו בעלי־המלאכה את מרכולתם, והכדור יפעיל את אבני הריחיים והאופה יאפה פתות בשיטה הישרה ולא בשיטת הסרט הנע. 13 ביתנים עם מיבנה מודולרי אחד, שייצגו את הטבע של ארץ־ישראל, את נושא המים, את ההתיישבות היהודית.

● **ואת ההתיישבות הלא יהודית גם יציגו?**

עוד נגיע ללא־יהודית. ויהיה ביתן תעשיה של ביטחון והגנה עד תש"ח. לא כולל, ויהיה ביתן עדות־ישראל שיהיו בו כלי־קודש ופולקלור. ויהיה ביתן שאני עדיין לא יודע איך לקרוא לו — זהו ביתן אוהלי־קידר שיוקדש לערבים. זהו שם זמני, ואני עומד לפנות לאורי אבנרי, שהוא מומחה גדול בשמות, ולבקש את עזרתו בבחירת שם לביתן. תפקיד הביתן הזה יהיה להציג את העם השני היושב בארץ־ישראל — בדואים, פלאחים, נוצרים, דרוזים, צ'רקסים.

זהו ביתן חשוב, כדי שנוכל להכיר ולהוקיר את בני העם השני. ניתן להם להראות את מה שהם רוצים להראות. אני מחפש דרך לתת שירות מוסיקאלי לתלמידים הערביים, בפלנטוריום, במשך 12 שנים, נתנו הסבר רק בעברית. תירגמנו את ההסבר לערבית, שכרנו מורה מכפר־קרע והוא העביר לתלמידים שיעור בערבית.

● **בכמה אתה מעריך את הפרוייקט?**

אני לא יודע.

● **אתה מתחמק?**

אני לא מתחמק. אין לי הערכה כספית.

● **איזה תקציב הקציבה לך העיריה?**

הפיתרון לא יבוא מעיריית תל־אביב. זה לא מוסיאון עירוני, זה מוסיאון ארצי. מתוך 800 כיתות שקיבלו שיעור במוסיאון בשנה שעברה, 600 אינן כיתות תל־אביביות. עיריית תל־אביב אינה יכולה להרים פרוייקט כזה, וזה יהיה לא צודק לדרוש מהעיריה שתרים את זה. מוסיאון הארץ הוא משימה לאומית. צריך לגייס תורמים ואני מגייס תורמים.

● **התורמים יתרמו את הכסף להקמת המוסיאון, אך מי יממן את התחזוקה? במוסיאון כמו זה שאתה חולם עליו, אתה זקוק למאות עובדים.**

כל תורם שירצה לתרום כסף יצטרך להתחייב שהוא יממן במשך עשר שנים את תחזוקת המקום.

● **זה תנאי לקבלת תרומה?**

זה יהיה תנאי רק אם התורם ירצה שהביתן יקרא על שמו.

● **האם אתה מאמין שתגשים את החלום?**

אם לא יהיה כסף, גם אני לא אהיה פה. לא באתי למוסיאון הארץ כדי לשחק. כסף יש, רק שהוא לא תמיד הולך למקומות הנכונים. ידידי המנוח צ'ארלס קלור, בנה 60 בתי־כנסת. מי צריך 60 בתי־כנסת. חלקם בכלל לא מתפקדים. אז כמו ששיכנעתי את קלור לבנות את בית־החייל בירושלים, אני אשכנע תורמים אחרים לבנות את מוסיאון הארץ, ואני מאמין שאני אצליח.

הוא יצא לחסל עד־מדינה והפך בעצמו לעד הראשי נגד אהובתו, בתו ושותפו לפשע

המרעילים

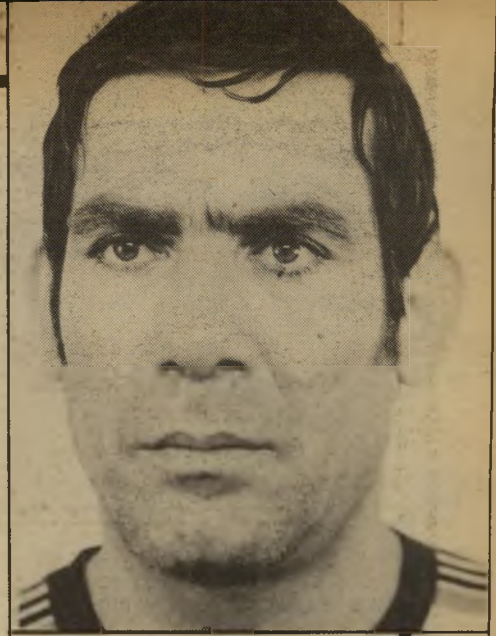

המרעיל אשר שיתף את מישפחתו בפרשיות פליליות, ניצל את בתו, נכדתו ואהובתו.

תוכנית ההרעלה נוהלה על־ידי אלי אבוטבול כעסק מישפחתי. הגבר נמוך־הקומה ובעל החזות השרירית ניצל את קיסמו האישי, את קשריו המישפחתיים והצלחתו עם נשים, כדי לסבך בתוכנית ההרעלה את בתו זהרה אדרי (24) ואת אהובתו, מירה לווינשטיין (20).

בתוכנית הרעלה זו, הראשונה מסוגה במדינה, ניסו אבוטבול ושותפיו לרצוח את נפתלי אשכנזי, שהוחזק בחודש פברואר השנה בתחנת־המישטרה בגבעתיים. אשכנזי עמד להיות עד־מדינה בכמה מישפטי שוד נגד יעקב שמש, עבריין מועד שברח פעמיים מבית־הכלא, וטרם נתפס עד היום.

את שמש הכיר אבוטבול בבית־הסוהר, ועזר לידידו להתחבא מפני המישטרה אחרי בריחתו השנייה מן הכלא. הוא שכר עבורו דירה באשדוד, עיר מגוריו, ואת החוזה לדירה כתב על שמה של ידידתו הצעירה, מירה לווינשטיין.

אבוטבול הוא דמות מעניינת בעולם הפשע הישראלי. הוא יצא לרצוח עד־מדינה נגד חברו הטוב, והפך עצמו לעד־מדינה נגד בתו שלו, נגד אהובתו מירה, ונגד שותפו לפשע, יורם צרפתי.

הוא יליד מארוקו, בעל פנים חזקות ונוקשות. הוא בעל כושר ביטוי מעולה ואינטליגנטי מאוד. יש לו עבר פלילי עשיר בפריצות ועבירות שונות נגד רכוש, אך אינו נמנה על צמרת עולם הפשע. הצלחתו עם נשים גם היא הפכה כמעט לאגדה. הוא נשוי באופן חוקי לשתי נשים. „האשה הגדולה" היא אם בתו זהרה, ושל ילדים נוספים. לפני שנים אחדות התאהב באשה צעירה יותר, אילנה, והחליט לשאת גם אותה לאשה. ואמנם, הוא לא גירש את אשתו הראשונה, אלא הלך לרבנות ובחופה וקידושין נשא לו אשה שניה.

שתיים ✶ לא הספיקו

אבוטבול היה מוכן לשלם עבור מותרות אלה של שתי נשים חוקיות, ריצה עונש על ביגמיה ונשאר נשוי לשתיהן. יש לו ילדים גם מהאשה הצעירה. אולם נראה כי גם שתי נשים לא הספיקו לגברא רבא זה. לפני כשנה וחצי פגש עולה צעירה מברית־המועצות מירה לווינשטיין, שהיתה אז כבת 18. זמן קצר אחרי היכרותם נשלח אבוטבול למאסר לשמונה חדשים בעבירת גניבה, ולא פגש בתקופה זו את הצעירה הבלונדית. אך כאשר השתחרר ממאסרו, הפגיש אותם הגורל שנית. הם עבדו באותה מיסעדת־פועלים בנמל אשדוד. הקשרים התהדקו, ומירה הפכה לפילגשו של אבוטבול.

באותה תקופה ברח שמש מבית־הסוהר, וכל חבריו התאחדו כדי לעזור לו. אבוטבול השיג את דירת־המיסתור. מירה, שעל שמה נכתב החוזה, עזרה בניקוי הדירה, היתה מביאה מצרכים לשמש המסתתר, ואף לנה בדירה מפעם לפעם. היא הפכה שותפת מלאה לחבורת הפושעים שמנתה כמה אנשים.

זו היתה טעותם הגדולה של אנשי הכנופיה. הם סמכו על מירה וקיוו כי היא תשתף פעולה ותהיה נאמנה להם, בגלל אהבתה לאבוטבול. אך כפי שהסתבר בסופו של דבר, היתה מירה החוליה החלשה בשרשרת. מקורות חייה הקצרים של העולה החדשה אפשר היה להסיק כי היא צעירה חסרת אופי, חלשה שאיננה יודעת לאמר „לא."

מירה ילדה את תינוקה הראשון כאשר היתה בת 14. הילד נמסר לאימוץ והיא המשיכה לחיות עם אמה, וללא אביה שעזב את המישפחה כאשר היתה ילדה קטנה. אחרי עלייתה ארצה התגוררה עם אמה באשדוד. גם כאן הסתבכה עם גברים, ולידת התינוק השני שלה, לפני כשנתיים, גרמה לשערוריה גדולה. כאשר התינוק נמכר על ידה לזוג שרצה לאמצו.

למירה אין קרובי־מישפחה בארץ מלבד אמה הנכה, והיא היתה נתונה לשליטתו ולהשפעתו של אבוטבול. קסמו של הגבר לנשים הוא כנראה רב כל־כך, שכל נשותיו מעריצות אותו וחיות בשלום האחת עם חברתה. גם כעת הן באות יחדיו לבית־המישפט, שומרות עליו מפני צלמים ועיתונאים, והן גם היחידות הדואגות למירה היושבת על ספסל הנאשמים.

חמור ✶ ניסויים

מכיוון שמירה היתה באופן חוקי בעלת הדירה שבה התגורר שמש, נכחה שם רוב הזמן ושמעה את רוב השיחות שנוהלו בדירה, היא שמעה את התיכנונים הרבים לחסל את עד־המדינה אשכנזי. אחת התוכניות היתה כי בני־החבורה יתנפלו כשהם נושאים נשק על תחנת־המישטרה ויהרגו את העד. אולם תוכנית זו, שהיתה נועזת ומסוכנת מדי, נפסלה על־ידי החבורה, ותוכנית אחרת עלתה במקומה. לדברי אבוטבול, היה זה שמש שהעלה את הרעיון להשתמש ברעל.

את המשימה להשיג את הרעל הטיל שמש על יורם צרפתי (25), שהיה שותף לחבורה בכמה מעשי שוד נועזים. צרפתי מתגורר עם חברתו ליד מיבנה בית־החרושת קוקה־קולה, אך הוריו גרים בשכונת העוני של הרצליה, נווה־עמל. יומיים אחרי שנתבקש להשיג את הרעל, טילפן אשכנזי לשמש והודיע לו כי השיג את החומר הדרוש.

הקושרים החליטו כי יש צורך לנסות את הרעל לפני הרעלת עד־המדינה, כדי לברר אם הוא אמנם פועל. לשם כך קבעו אבוטבול ומירה פגישה עם צרפתי בצומת קוקה־קולה, ולקחו אותו משם לבית הוריו בהרצליה. מתוך גרוטאה של מכונית, שעמדה כמאתיים מטר מבית הוריו הוציא צרפתי שקית ניילון ורודה ובה אבקה. „זה הרעל," אמר לשותפיו. הוא נטל פרוסת לחם שהביא מהבית, ופנה לעבר זוג חמורים שרעו ליד הגדר. לידם היה נער. וצרפתי הסביר לו כי הוא מבקש את אחד החמורים, כדי שהנערה העירונית, מירה,

הבת נוצלה על־ידי אביה יחד עם נכדתו בת הארבע, כדי לשבת בתצפית בתחנת־המישטרה ולאותת לאב ולאהובתו כאשר יגיע מיחס התה. היא הודתה באשמה ובית־המישפט הכיר בעברה הנקי, הסתפק בתקופת המעצר שריצתה בפועל.

המאהבת הצעירה בארבע שנים מבתו של מאהבה, היתה בידו כחומר ביד היוצר. הוא שכר בשמה דירה לעבריין הנמלט, דרש ממנה שתנקה את הדירה ותספק אוכל לחברו. הוא גם הביא אותה איתו לעזור בפשע.

הקורבן נפתלי אשכנזי, הוחזק בתחנת־המישטרה לשם שמירה על חייו. שותפיו לשעבר, שנגדם עמד להעיד, החליטו לחסלו לפני המישפט.

תעשה עליו סיבוב. הוא נטל את החמור והגיש לו את פרוסת הלחם המרוחה ברעל. אחרי שהתזירו את החמור לבעליו, חזרו השלושה לבית הוריו של צרפתי. שם ישבו ושתו תה וחיכו לראות מה יהיה בסופו של החמור. בערך בשעה שבע בערב, כאשר יצאו החוצה, ראו את החמור שוכב על הארץ, מתפתל ביסורי גסיסה.

הצעד הבא של הקושרים היה לברר את נוהגי שתיית התה ומקומו של הקנקן בתחנת־המישטרה שבה הוחזק עד־המדינה. לשם כך נסעו מירה ואבוטבול לגבעתיים וניגשו ליומנאי עם סיפור שמיסמכיה של מירה אבדו לה. מכיוון שהחוקר לא היה במקום נתבקשו לחכות. את שהותם זו ניצלו כדי לברר את סדרי התחנה ואת מיקום תאו של אשכנזי. אחרי־הצהריים, ראו את אחד השוטרים נ ־יא קומקום ישן מחדרון שנמצא ליד הכניסה האחורית של התחנה, מעמיד אותו על פלטה חשמלית ואחר־כך מחלק את התה.

הכל היה מוכן. בידי החבורה היה הרעל המתאים והמידע הדרוש על סדרי התחנה.

3 פנים לעבריין הנמלט

יעקב שמש. הוא ברח פעמיים מבית־הסוהר וחשש מפני עדותו של עד־מדינה. לשם כך אירגן את חבריו לעזור לו לחסל את העד. בתחילה חשבו על תקיפת התחנה בנשק חם, ואחר־כך החליטו על הרעלה. שמש לא נתפס עד היום, והמישטרה פירסמה את תצלומיו בתחפושות שונות.

מהומה בבית־המישפט

הקימו בני־מישפחתו של אבוטבול. שתי נשותיו החוקיות, אחת מהן אמה של [illegible] האשמת זוהרה, [illegible] צלמת העולם הזה כדי למנוע ממנה לצלם. ה[illegible] היו כל־כך תוקפים וזועמים שאפילו שוטרי בית־המישפט הצליחו אך בקושי להתגבר עליהם ולמנוע לינץ' של הצלמת.

כדי להקל על החדרת הרעל לקומקום, הפכו הקושרים את האבקה לנוזל. הם הוסיפו לה מים ותמצית תה ושפכו אותה לתוך בקבוק חום קטן, מאלה המשמשים לתרופות. ב־7 בפברואר יצאו למשימה.

הקומקום לא הגיע

כדי להסיר כל חשד, החליט אבוטבול כי בתוך תחנת־המישטרה תשב בתו, זהרה, עם נכדתו בת ה־4, אביבית. אשה וילדיה לא תעוררנה חשד, כך חשף. לכן לקח אותן בדרכו לגיבעתיים. עימו במכונית היתה גם מירה, בקבוק הרעל ורימון רסס. את הרימון אמור היה צרפתי לזרוק לחצר התחנה רגעים ספורים אחרי ההרעלה. פיצוץ זה נועד להסיח את דעתם של השוטרים מן ההרעלה, לבל יגישו עזרה ראשונה למורעלים.

כל החבורה הגיעה לצומת קוקה־קולה בבוקר, משם פנו לביתו של צרפתי ושתו תה בחברתו. אז יצאו כולם במכונית לעבר התחנה. הם החנו את המכונית במרחק של כחמישים מטר מהתחנה, במקום שלא נראה מתוך התחנה עצמה. יורם צרפתי נשאר במכונית עם הרעל זהרה ואביבית נכנסו לתחנת־המישטרה, ואבוטבול יחד עם מירה פיטרלו ליד התחנה.

זהרה סיפרה לשוטרים כי היא קבעה פגישה עם בעלה, שהוא נהג אגד, במקום זה, כדי לחפש דירה בגיבעתיים. השוטרים התייחסו יפה לאשה הצעירה ולילדה, ומפקד־התחנה, פקד דן ארד, אף הציע לטלפן לאגד ולברר מדוע משתהה הבעל. כך עברו השעות ולזהרה התברר כי הקומקום שוב אינו נשמר במקום הקודם ליד היציאה מן התחנה. מפקד התחנה החדש החליף את מקום המיחם רק יומיים קודם לכן. לא מצא־חן בעיניו כי הקומקום והמזון נמצאים ליד הפתח, והוא חשש כי מישהו עלול להחדיר בתוכם סמים לעצירים הכלואים בתחנה. לכן ציווה להעבירו למקום אחר.

זהרה נותרה בתחנה במשך שעות רבות. תפקידה היה לחכות לרגע שבו יובא הקומקום אל הפלטה החשמלית, ואז לאותת על כך לאביה ולחברתו. מירה לווינשטיין היתה אמורה להחדיר את הרעל אל תוך הקומקום.

תחנת־גיבעתיים היא תחנה קטנטונת. כל תנועה בלתי שיגרתית נקלטת על־ידי שוטריה. באותה תקופה שימש אחד מחדרי התחנה כמקום מושבו של אחד הצוותים שעסקו בחקירת רצח רוני ניצן ושוד קרן־אור. קצינים מאומנים אלה של היחידה לפשעים חמורים התחילו חושדים בתנועה המוזרה מסביב לתחנה. פקד אברהם ספיר השגיח בבני־הזוג שהסתובבו שעות ליד פתח התחנה, והדבר לא מצא־חן בעיניו. לבוש בגדים אזרחיים, ירד מהקומה השניה, ניגש לאבוטבול ומירה וביקש מהם להתלוות אליו. הוא הושיב אותם במיסדרון והזמין כל אחד מהם לחדרו לשם חקירה. בעודם יושבים יחדיו במסדרון, הספיק אבוטבול ללחוש למירה שתגיד כי באו למקום כדי לפגוש אדם שרצה למכור להם רהיטי חדר־שינה.

החוקר זיהה את השניים, והתברר לו כי לאבוטבול עבר פלילי עשיר. הסתירות בדבריהם של בני־הזוג הביאו אותו לשחרר אותם כדי לא לעורר בהם חשד, ולעקוב אחריהם. מירה סיפרה לחוקר כי באו מאשדוד באוטובוס, ואילו אבוטבול אמר כי הגיעו בטכסי ספיישל. כאשר ירד החוקר אחריהם, ראה אותם נכנסים לתוך מכונית פרטית. השקר הזה גרם לקצין לעצור מייד את השניים. הפעם הפריד ביניהם מייד וערך חיפוש במכונית. הבקבוק החום עדיין לא נראה לו חשוד, שכן נראה כבקבוק יוד.

מירה לווינשטיין נשברה מייד. עוד באותו ערב סיפרה לשוטרים את מטרת המארב ליד התחנה ואת הכוונה להרעיל את עד־המדינה. הרעל שנמצא במכונית שכנע את אנשי־המישטרה כי היא דוברת אמת. היא המשיכה לדבר וסיפרה לשוטרים על הפשעים החמורים ביותר שהעסיקו באותה עת את מישטרת־ישראל. היא גילתה להם כי בביתו של אבוטבול נמצאים תכשיטים יקרים, שמקורם בשוד בקרן־אור. היא גילתה להם פרטים נוספים על שמש והרצל אביטן שהעלו את חשד המישטרה כי היה להם קשר גם עם רצח מפקד בית־המעצר ברמלה, רוני ניצן.

מירה גילתה להם את זהותם של כל המשתתפים בקשר, את כתובתו של שמש באשדוד ואת מקום מגוריו של צרפתי. יחד עם מירה יצאו השוטרים בשעות הלילה המאוחרות ללכוד את צרפתי.

מצויידים במידע רב זה, בבקבוק הרעל ובחמת זעם, התנפלו החוקרים על אבוטבול. הם הפציצו אותו בשאלות היכן התכשיטים, היכן שמש, ומניין השיג את הרעל. לאבוטבול, הרגיל בחקירות מישטרה, היה ברור כי מירה דיברה.

מכיוון שלא ידע עד כמה העמיקה החקירה, לא גילה באותו ערב את כל הפרטים. הוא לא הזכיר את שמו של צרפתי, שאיתו היה מעורב בכמה מעשי שוד. אך הוא סיפר למישטרה על חלקה של מירה, מכיוון שידע כי היא כבר הפלילה את עצמה. למחרת בבוקר נסע עם השוטרים לביתו באשדוד, שם נתגלו התכשיטים. אך כאשר הגיעו יחדיו לדירתו של שמש, כבר פרחה הציפור מהקן. עד היום טרם נמצא האיש שבגללו תוכננה ההרעלה.

כאשר סיפרו החוקרים המנוסים לאבוטבול, כי צרפתי הביע נכונות להפוך לעד־מדינה ולספר את כל הידוע לו בפרשה, החליט אבוטבול להקדים את שותפו. הוא הודה בחלקו בפרשת ההרעלה, סיפר את הידוע לו על פרשת קרן־אור ורצח ניצן, וקיבל חסינות.

הודאה באשמה

אך השבוע בבית־המישפט, נראה כי נחסך ממנו הצורך לעמוד עין בעין מול בתו ואהובתו ולהפלילן בבית־המישפט. סניגורה של זהרה, עורך־הדין מנחם רובינשטיין, עשה עיסקה עם התובעת פנינה דבורין. זהרה הודתה בהחדרת רעל העלול לגרום נזק לאנשים, אך הצהירה כי לא ידעה שמדובר ברעל קטלני. אביה, שהעיד אחר־כך, הקפיד להדגיש כי בתו לא ידעה על תוכנית הרצח, ולא שיערה כי מדובר ברעל. העונש הצפוי לבתו של עד־המדינה הוא עד שלוש שנות מאסר. אך בהתחשב בעובדה שהיא לא ידעה את מהות החומר הרעיל, שהיא אם לארבעה ילדים ואין לה עבר פלילי, נדונה זהרה לשנה מאסר. מתוכה רק שלושה חודשים בפועל. את העונש הזה ריצתה כבר בתקופת מעצרה.

המישפט נמשך כאשר על ספסל־הנאשמים יושבים רק יורם צרפתי ומירה לווינשטיין. ככל שהתקרב מועד עדותו של אבוטבול, ניכר היה כי עצבנותה של מירה גוברת והולכת. היא מחתה דמעות מעיניה, התנועעה מצד לצד כסובלת מכאבים וכססה את ציפורניה כל הזמן. לפתע, להפתעת בית־המישפט וסניגורה, גבריאל שרעבי, קמה ממקומה ופנתה לבית־המישפט.

החוליה החלשה נשברה שוב. בית־המשפט התיר לה לצאת להתייעצות עם סניגורה, אך ההתייעצות היתה קצרה. מירה היתה נחושה בהחלטתה להודות, כדי שלא תאלץ לעמוד פנים אל פנים עם מאהבה הבוגד. היא לא יכלה לשאת יותר את המתח. ללא כל הסכם עם התביעה הודתה מירה בנסיון לרצח נפתלי אשכנזי ובקשירת קשר לרצח. העונש הצפוי לה הוא מאסר עד עשרים שנה, עונש כבד מאוד. לעיתים נדירות מודים נאשמים בעבירות חמורות כאלה בלי הסכם מוקדם עם התביעה.

היחידי שנותר להתמודד עם האישומים ועם עדותו של אבוטבול הוא יורם צרפתי. סניגורו, נחום צורן, נאבק על כל פרט ועל כל מילה. הוא טוען כי התביעה לא מסרה לו את כל חומר החקירה, וכי חלקים רבים מהעדויות נותרו חסויים מפניו. אך התובעת האדמונית חזרה והסבירה לשופטים, כי חלק גדול מעדויות האנשים הקשורים בתיק המורעלים מתייחסות לפרשות חמורות אחרות, שטרם הוגש עליהן כתב־אישום, קרי לפרשת קרן־אור ורוני ניצן. על פרשיות אלה אין כל חובה על התביעה למסור חומר לסניגור. הוויכוח על עניין זה נמשך ללא הרף לפני השופטים אליהו ויגוגרד, אברהם מישר ועדנה שצקי. צורן טוען כי שולחו חף־מפשע, וכי אבוטבול החליט להעליל עליו מכיוון שהוא אדם חסר מצפון ומוסר, אשר כדי להציל את עורו הוא מוכן להפליל כל מי שהמישטרה תבקש ממנו.

אילנה אלון

שחקן כדור־מים קרן
„היינו מנצחים את הסינים"

ספורט

כדורמים

החיילים מלבנון נגד הסינים

הנבחרת הלאומית היחידה בארץ שהיא גם קרבית ב־100%. היא נבחרת ישראל בכדורמים. רובם של שחקני הנבחרת משרתים ביחידות מובחרות של צה"ל. המילחמה בלבנון, שהזעיקה אותם צפונה, כמעט טירפדה להם את ההתמודדות על אליפות העולם בכדורמים שנערכה באקוודור בחודש שעבר.

„אילו...". הקבוצה, המונה 13 שחקנים, מהם 12 צפוניים ורק אחד תל־אביבי, מוכיחה שהתל־אביבים טובים בכדורסל ולפעמים בכדורגל, אבל לא בכדורמים.

בשבועיים האחרונים ערב נסיעתם, בילו השחקנים־חיילים בלבנון, תחת להתאמן במים. אך עיקר טענותיהם מופנה דווקא נגד ההתאחדות לספורט. לדבריהם, לא מאפשרת להם ההתאחדות תנאים נאותים למישחקים ברמה גבוהה, היכולים להביאם להישגים בינלאומיים.

הישראלים היו צריכים להתמודד באקוודור מול הסינים. תחילה על אליפות אסיה, שנדחתה עד לשלב הקריטי, שבוע קודם לאליפות העולם.

הסינים נחשבים לכמעט מקצוענים בספורט הכדורמים בעולם. חצי שנה קודם ההתמודדות שהו הסינים במחנה־אימונים מבודד. למשלחת הגדולה שלהם נוספו רופא ופיסיותרפיסט. לא, למשלחת הישראלית לא היו רופא או פיסיותרפיסט.

הסינים גברו על הישראלים, והתוצאה במישחק הראשון היתה 13:2. במישחק השני הובילו הישראלים ברבע הראשון. יריביהם ניצחו לבסוף, אך במאמץ לא כל־כך קל, בתוצאה 9:6.

„אילו נתנו לנו 10 מישחקים ברמה גבוהה, היינו מנצחים את הסינים על בטוח, למרות מחנה האימונים שעברו," סיפר השבוע בנימה מרירה רוני קרן (29), שחקן נבחרת ישראל בכדורמים מסיבעון.

סיקור

רוגל יחקור את הוד

בישיבה שנערכה בשבוע שעבר במשך שעות אחדות אצל מנהל קול ישראל, גידעון לב־ארי, נמסר לאנשי צוות־הספורט של הרדיו על מינויו של נקדימון רוגל [illegible] כחוקר מטעם רשות השידור בפרשת סי־קור הרדיו והטלוויזיה בספרד. במקביל לחקירה שמנהל בנושא מבקר־המדינה. בישיבה צויינה הפגיעה הקשה בשמו של קול־ישראל, ובעיקר בשמם של השדרים, שרבים טעו וחשבו, שהם ניהלו את המישחקים מחדריהם בבית־המלון מטעמי נוחיות.

בזיונות נוספים. המחדל של הוד והממונים עליו בנסיעה זו יביא לכך, שהרשות כנראה תממש עכשיו למעשה את ההחלטה, שכבר היתה צריכה להתקבל לפני שנתיים. כשמונתה ועדת־חקירה לבדוק יחסי־עבודה רעועים במחלקת הספורט של הרדיו.

כדי למנוע בזיונות נוספים, יש מגמה למנוע מהוד לייצג את ישראל באירועים ספורטיביים שיתקיימו בחוץ־לארץ, בכל תפקיד שהוא.

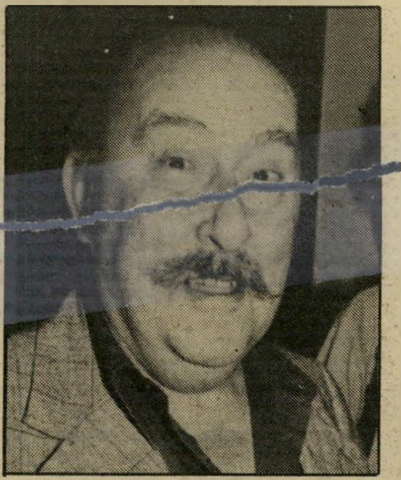

חוקר רוגל
טעי נוחיות

כדורגל

הקלף האחרון

אנגליה היא המדינה הראשונה בעולם שהפכה את מישחק הכדורגל למקצועני, והתחילה להתייחס אליו גם כאל ביזנס טהור. לכן יש כיום באנגליה מוסדות בעלי העבר המפואר והעשיר בעולם לניהול עסקי הכדורגל.

בעוד שבארץ ההתאחדות לכדורגל היא המוסד היחיד המשתדל לתפקד ולתאם בין הקבוצות השונות, באנגליה ובמדינות אחרות בעולם יש שני גופים נוספים כ„עזר כנגדו".

„התאחדות הליגה" שתפקידיה: לשמור על אינטרסי הקבוצות השונות. בארץ התאחדות זו חסרה. במקומה אפשר לפגוש את העסקנים הפוליטיים.

רמת הכדורגל המתגלה במיגרשים היא לפעמים התוצאה של הסיכסוכים הקשים וחוסר התיאום של העסקנים.

„איגוד הכדורגלנים" הוא הגוף היחיד באנגליה השומר על הזכויות של השחקנים. בארץ מסתובבים שחקני הכדורגל כמו עדר ללא רועה. איש כטוב בעיניו יעשה בהתאם להישג ידו. שום הגנה על זכויות, אלא אם כן הכוכב יכול להרשות לעצמו, פיננסית, לאמץ עורך־דין שיגן ויכוון אותו במעשיו.

„טופס הסגר" היה השיטה היחידה שבה יכל כדורגלן להשתחרר מקבוצתו, גם כשהיא לא הסכימה לשחררו. מצב ביש זה משעה את השחקן ממישחקים, למשך שנתיים, אך לאחר תקופת העונש יהיה הכדורגלן חופשי לנפשו. באפשרותו לעבור לכל קבוצה שתחפוץ בו. מה עשתה ההתאחדות לכדורגל בארץ. השנה החליטה לקחת גם את הקלף היחיד שהיה בידי השחקן ולהפוך אותו לעבד מושלם לקבוצתו וזה לדעתה שלב בהפיכתו של השחקן הישראלי מחצי מקצועני — למקצועני „רשימת ההעברות" זהו התרגיל החדש שאימצה ההתאחדות לכדורגל, באמצעותו נישלה את זכותו היחידה של השחקן לחופש. על־ידי הכנסתו לרשימה האמורה לא מסוגל הכדורגלן לנצל את „טופס הסגר" וכך ניטל ממנו כל אמצעי לחץ על קבוצתו. לכדורגלן כיום אין זכויות, רק חובות.

כדורגלן מיכה
עבד ושלם

כבר מיספר שנים מתרקמות תוכניות להקים אירגון שייצג את זכויות הכדורגלנים ויהווה מעין „איגוד עובדים" כנגד ההתאחדות, ההנהלות והעסקנים השונים הבוחשים ללא הפסק בקדירת החופש האישי של השחקניו.

בעבר ניסו כמה שחקנים, כשבראשם גיורא שפיגל ונחום סטלמך, להוציא לפועל תוכנית זו. כל פעם נגנזה מחדש מחוסר מנהיגות, מוטיבציה ויוזמה מספיקה. לאחרונה נשמעו הדים בנושא לנוכח ההגבלות הנוספות שהטילה ההתאחדות.

כוכב הכוח רמת־גן, יעקב (קובי) מיכה (22), החליט השנה להיכנס להסגר עקב אי רצונה של קבוצתו לשחררו. התקנון החדש איפשר לקבוצתו לבצע מין טריק, בכך שהכניסה אותו לרשימת ההעברות כשהסכום שדרשו עבורו היה כמעט דמיוני כך ששום קבוצה לא יכולה לעמוד בקנייתו. יוצא, איפוא, שקובי מיכה אינו נמכר וגם אינו בהסגר. הברירה היחידה העומדת לפניו היא להמשיך לשחק בקבוצתו. קובי מיכה אומנם ישחק בהכוח רמת־גן, אך בקבוצה אחרת יכול היה עם מוטיבציה גדולה יותר להגיע אולי להישגים טובים יותר וחבל שההתאחדות לא חושבת גם על כך.

תחרויות

הנכים האיראנים

בדרך לירושלים

הנסיך צ'רלס פתח את תחרויות הנכים בסטוקמנדוויל שבאנגליה, כשהוא לוחץ את ידי חברי המשלחת הישראלית ומשוחח עימם.

מדי שנה (מלבד בשנה אולימפית) מתקבצים ספורטאים נכים מ־33 מדינות לתחרויות שחייה, אתלטיקה וסיף, במרכז השיקום, הנחשב בין הגדולים בעולם — סטוקמנדוויל שבאנגליה.

מדליות זהב. בית־החולים השיקומי מזמין אליו מזה 30 שנה נכים, בעיקר נפגעי עמוד שידרה ונפגעי מחלת הפוליו. כל התחרויות מבוצעות מעל כיסאגלגלים. תוך כדי פתיחת המישחקים הניפה המשלחת האירנית, שהופיעה השנה בפעם הראשונה בתולדותיה, דגלים וכתובות בערבית, כשנציגיה טורחים להסביר לקהל ולספורטאים כי האיראנים הם בדרך לשיחרור ירושלים. המארח המלכותי התעלם לחלוטין מהאירנים כאילו לא ראה אותם כלל.

הישראלים הצליחו להביא הביתה שבע מדליות זהב, שבע מכסף ושש מארד.

שידורים יקרים מהאולימפיאדה

נציג הרשת האמריקאית הגדולה אי־בי־סי (אמריקן ברודקאסטינג קורפוריישן) גיחך השבוע לשמע תקרית אנשי הרדיו הישראלים בספרד. ראש המשלחת, גידעון הוד, גילה את תעריף השידורים ארצה, רק אחרי הגיעו לספרד.

„יכול להיות שבניית עמדות שידור נעשית עד לרגע האחרון, אבל המחירים נקבעים הרבה חודשים קודם לכן. לפעמים גם שנתיים קודם," קבע הנציג בביטחון.

600 אלף דולר. הרשת האמריקאית רכשה בלעדית את הזכויות לשדר את אולימפיאדת לוס־אנג'לס, שתתקיים ב־1984. באמריקה תהיה אי־בי־סי הרשת היחידה שתשדר את המישחקים. והיא גם אמורה לספק את כל השידורים לכל העולם. על־פי חוזה מיוחד, התחייבה הרשת לספק תמונה אחת מכל 23 אירועי־הספורט, שיתקיימו ביום אחד.

הנציג ידע גם לפרט את מחירה של ההפקה היקרה, שתיערך בעוד שנתיים. עמדת־שידור, שעלתה בספרד 2200 דולר, תעלה כמעט פי שמונה בלוס־אנג'לס — כ־16 אלף דולר. מישרד בשטח של 30 מטרים מרובעים, הנחשב למישרד הקטן ביותר, יעלה לכל המישחקים, כשבועיים, 12 אלף דולר, תחת 8000 בספרד.

כבר בנובמבר 1981 קיבלה הרשת האנגלית בי־בי־סי את תעריף שידורי לוס־אנג'לס מהוועדה המארגנית.

נציג הרשת חישב להעולם הזה את כיסוי האולימפיאדה לטלוויזיה לעשרה איש, והגיע לסכום של כ־600 אלף דולר, בלי שידורי־הרדיו. הסיבה למחיר הנמוך־יחסית השנה היה מחירו הקטן של הלוויין. ישראל תשתתף עם כל ארצות אירופה על הוצאות הלוויין.

נוסף לסכומים האמורים, תצטרך רשות השידור לשלם לרשת השידור האירופי על זכויות־השידור.

שלא יעז מישהו לבוא בעוד שנתיים ולספר שלא ידע על התעריף, וכדאי לו להתחיל להתכונן לקראתו.

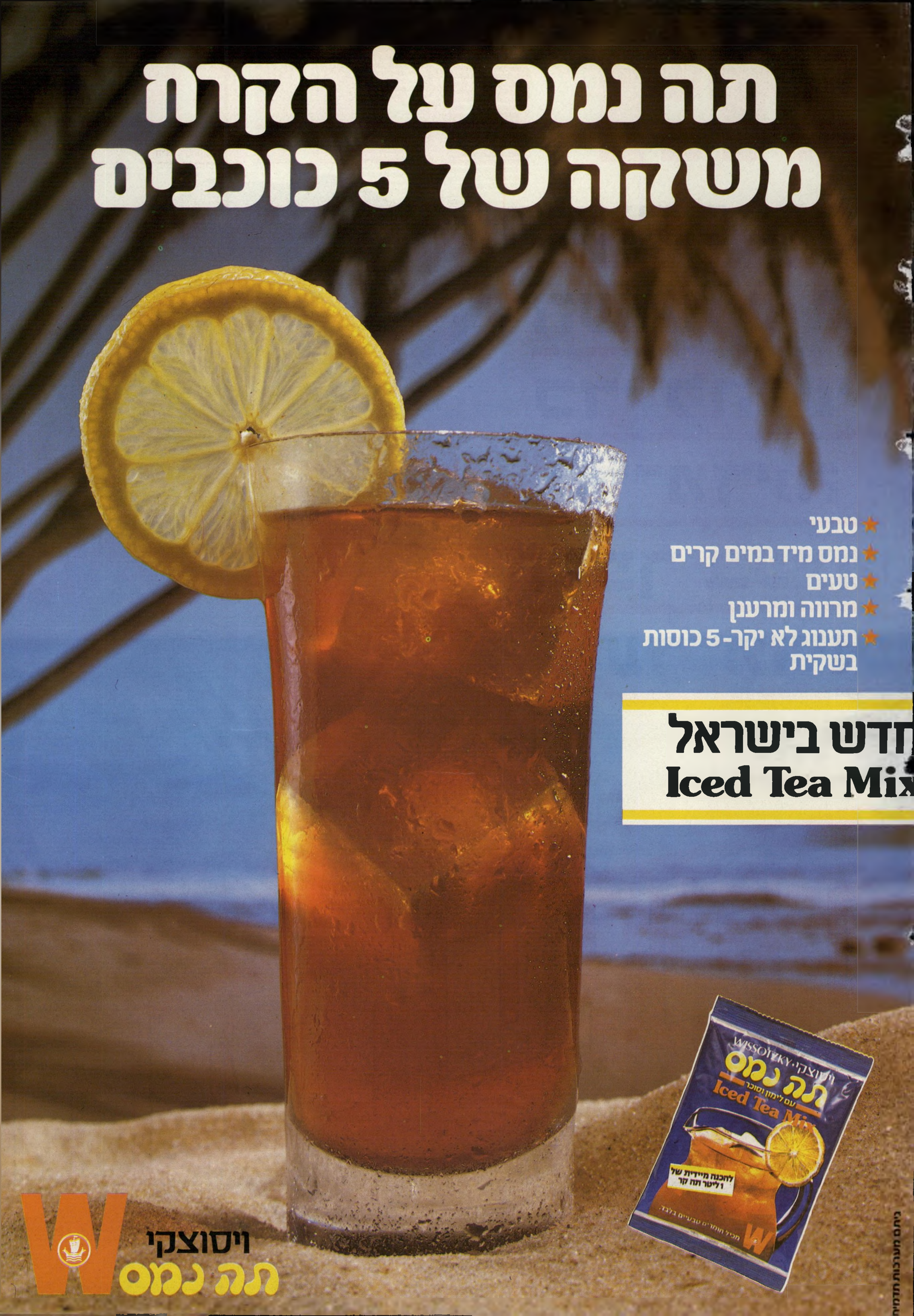

תה נמס על הקרח
משקה של 5 כוכבים
טבעי
נמס מיד במים קרים
טעים
מרווה ומרענן
תענוג לא יקר - 5 כוסות בשקית
חדש בישראל
Iced Tea Mix
WISSOTZKY · ויסוצקי
תה נמס
עם לימון וסוכר
Iced Tea Mix
להכנה מיידית של
ו ליטר תה קר
מכיל חומרים טבעיים בלבד.
ויסוצקי
תה נמס

כ"ב אב תשמ"ב, 11.8.1982 מיספר 2345 76 עמודים שנה 46 המחיר: 35 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

המאהב שלה השתמש בה כדי להרעיל עד־מדינה והפך בעצמו עד־מדינו נג

המרעילה

מירה לווינשטיין